A-19706

EESTI TARBIJATE KOOPERATIIVIDE VABARIIKLIK LIIT

TARBIJASKOOPERATSIOONI ORGANISATSIOONIDE KONTOPLAANI KONTODE KARAKTERISTIKA

TALLINN 1953

A-19706

EESTI TARBIJATE KOOPERATIIVIDE VABARIIKLIK LIIT

TARBIJASKOOPERATSIOONI ORGANISATSIOONIDE

KONTOPLAANI KONTODE KARAKTERISTIKA

ОБЯЗАТЕЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

TALLINN 1953

Originaali tiitel:

ХАРАКТЕРИСТИКА СЧЕТОВ СЧЕТНОГО ПЛАНА
ОРГАНИЗАЦИИ ПОТРЕБИТЕЛЬСКОЙ КООПЕРАЦИИ

Издательство Центросоюза
Москва 1951

2
Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu
20999

KINNITATUD

Tsentrosojuzi juhatuse poolt 4. augustil 1951. a., koosoleku protokoll nr. 63.

TARBIJASKOOPERATSIOONI ORGANISATSIOONIDE KONTOPLAAN

Kontode nr-d	Kontode nimetused	Analüütilise arvestuse struktuur
	I. Kaubavarud	
1	Kaupade ost ja hindamine	Hankijate arve-faktuuride järgi.
2	Kaubad ja taara hulgiladudes	1. Kaubad hulgiladudes (ladude, materiaalselt vastutavate isikute ja nomenklatuuri numbrite järgi koguslikult ja summaliselt). 2. Taara hulgiladudes (ladude, materiaalselt vastutavate isikute ja nimetuste järgi koguslikult ja summaliselt). 3. Materjal-tehnilise varustuse kaubad hulgiladudes (ladude, materiaalselt vastutavate isikute ja nomenklatuuri numbrite järgi koguslikult ja summaliselt [1]
3	Kaubad ja taara jaeettevõtteis	1. Kaubad jaeettevõtteis (materiaalselt vastutavate isikute järgi). 2. Taara jaeettevõtteis (materiaalselt vastutavate isikute järgi).

[1] ETKVL Keskraamatupidamise ringkiri nr. KP-2-9 — 11. märts 1952. a.

Kontode nr-d	Kontode nimetused	Analüütilise arvestuse struktuur
4	Kaubad ja taara einelaudades	1. Kaubad einelaudades (materiaalselt vastutavate isikute järgi). 2. Taara einelaudades (materiaalselt vastutavate isikute järgi).
5	Varumiskaubad ja taara	1. Varumiskaubad (ladude, materiaalselt vastutavate isikute ja nimetuste järgi koguslikult ja summaliselt). 2. Varumiskaupade taara ja taaramaterjalid (ladude, materiaalselt vastutavate isikute ja nimetuste järgi koguslikult ja summaliselt).
6	Valmistoodang ja täidetud tööd	Ladude, materiaalselt vastutavate isikute ja nimetuste järgi koguslikult ja summaliselt.
7	Kaubad vastutaval hoiul ostjate juures	Ostjate ja arve-faktuuride järgi.
	II. Maksevahendid	
10	Kassa	1. Peakassa. 2. Ettevõtete kassa (ettevõtete järgi)
11	Arvelduskonto Riigipangas	
12	Erifondide jooksvad kontod	Erifondide järgi.
13	Erikontod, akreditiivid ja limiteeritud transporditšekid	1. Akreditiivid (akreditiivide järgi). 2. Limiteeritud transporditšekid (isikute järgi, kellele on välja antud tšekiraamatud).
14	Maksevahendid teel	Organisatsioonide järgi, kelle kaudu raha saadetakse.

Kontode nr-d	Kontode nimetused	Analüütilise arvestuse struktuur
15	Üleandmata läbimüügisummad	Materiaalselt vastutavate isikute järgi.
16	Erikonto Riigipangas linasaaduste üleandjaile makstava rahalise lisatasu alal [1]	
17	Müügiks omandatud tuusikud sanatooriumidesse ja puhkekodudesse [2]	
	III. Arveldused	
20	Hankijad maksenõuete ja faktureerimata saadetiste alal	1. Hankijad maksenõuete alal (hankijate järgi). 2. Hankijad faktureerimata saadetiste alal (hankijate järgi).
21	Arveldused põllumajandussaaduste ja toorainete tootjatega	Isikuliste kontode viisi, arveldused esitamata kviitungite järgi aga ühisel kontol joone vormis (à linea).
22	Ostjad ja tellijad maksenõuete alal	Ostjate, arve-faktuuride ja maksenõuete järgi.
23	Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid	1. Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal (isikuliste kontode viisi). 2. Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal (isikuliste kontode viisi).

[1] Tsentrosojuzi Keskraamatupidamise ringkiri nr. CB-2-598 — 26. veebr. 1952. a.

[2] ETKVL Keskraamatupidamise ringkiri nr. KP-2-14 — 12. apr. 1952. a.

Kontode nr-d	Kontode nimetused	Analüütilise arvestuse struktuur
		3. Deebitorid ja kreeditorid kapitaalmahutuste alal (isikuliste kontode ja arvelduse liikide viisi). 4. Arveldused rahandusorganitega (arvelduste liikide viisi). 5. Pretensioonide deebitorid (isikuliste kontode viisi).
24	Arveldused rajooniliidu ja kooperatiivide vahel	1. Arveldused rajooniliidu ja kooperatiivide vahel aktseptitud maksenõuete alusel (rajooniliidus — kooperatiivide viisi, kooperatiivides — rajooniliidu ettevõtete viisi). 2. Arveldused rajooniliidu ja kooperatiivide vahel üleantud Riigipanga avansskrediidi alal (rajooniliidu varumiskontoris kooperatiivide viisi, kooperatiivides — rajooniliidu varumiskontori konto järgi). 3. Muud arveldused rajooniliidu ja kooperatiivide vahel (rajooniliidus — kooperatiivide viisi, kooperatiivides — rajooniliidu ettevõtete viisi). 4. Varumiskontori ja kooperatiivide vahelised arveldused 50% kasumi alal.[1]
25	Aruandealused summad	Aruandekohuslike isikute isikuliste kontode viisi.

[1] Tsentrosojuzi juhatuse ringkiri nr. SP-62 — 2. veebr. 1952. a. (vt. lisa nr. 3).

Kontode nr-d	Kontode nimetused	Analüütilise arvestuse struktuur
26	Töölised ja teenistujad	Nimestikuline koosseis — tööliste ja teenistujate isikuliste kontode viisi, mittenimestikuline koosseis — üldisel kontol.
27	Isikud puudujääkide ja kahjutasumaksete alal	1. Isikud puudujääkide alal peale väikeste (isikuliste kontode viisi). 2. Isikud väikeste puudujääkide alal (isikuliste kontode viisi). 3. Isikud kahjutasumaksete alal (isikuliste kontode viisi).
28	Vaieldavad nõudmised	Isikuliste kontode viisi.
29	Kohtu ja arbitraaži poolt väljamõistetud summad	Isikuliste kontode viisi.
30	Linasaaduste üleandjaile väljamakstud rahaline lisatasu [1]	
31	Tööstuselt saadud arvestusülekanded rahalise lisatasu väljamaksmiseks linasaaduste üleandjaile [1]	
	IV. Toorainete ja materjalide varud	
40	Tootmistoorained ja materjalid	Materiaalselt vastutavate isikute ja nimetuste viisi koguslikult ja summaliselt.
41	Produktid ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis	Materiaalselt vastutavate isikute ja nimetuste viisi koguslikult ja summaliselt.

[1] Tsentrosojuzi Keskraamatupidamise ringkiri nr. CB-2-598 — 26. veebr. 1952. a.

Kontode nr-d	Kontode nimetused	Analüütilise arvestuse struktuur
42	Muud materjalid	1. Küte, põletusaine, söödad ja hobusemoon (materiaalselt vastutavate isikute ja nimetuste viisi koguslikult ja summaliselt). 2. Ehitusmaterjalid (materiaalselt vastutavate isikute ja nimetuste viisi koguslikult ja summaliselt). 3. Majapidamismaterjalid (materiaalselt vastutavate isikute ja nimetuste viisi koguslikult ja summaliselt).
43	Väheväärtuslik inventar ja eririietus	1. Varusolev väheväärtuslik inventar ja eririietus (materiaalselt vastutavate isikute ja nimetuste viisi koguslikult ja summaliselt). 2. Kasutamisel olev väheväärtuslik inventar ja eririietus (materiaalselt vastutavate isikute ja nimetuste viisi koguslikult ja summaliselt).
44	Noorloomad ja loomad nuumal	1. Noorloomad (materiaalselt vastutavate isikute ja nimetuste viisi koguslikult ja summaliselt). 2. Loomad nuumal (materiaalselt vastutavate isikute ja nimetuste viisi koguslikult ja summaliselt).
	V. Tootmine ja töötlemine	
50	Tootmine, töötlemine ja teenuste osutamine	1. Tootmine (tootmise liikide ja kulutuste kirjete järgi).

Kontode nr-d	Kontode nimetused	Analüütilise arvestuse struktuur
		2. Töötlemine võõrastes ettevõtetes (töötlemise liikide, asukohtade ja kulutuste kirjete järgi). 3. Transpordi- ja ekspeditsiooni-operatsioonid (transpordi liikide ja kulutuste kirjete järgi). 4. Kõrvalettevõtete majandamine (ettevõtete liikide ja kulutuste kirjete järgi).
51	Omatoodangu poolfabrikaat	Materiaalselt vastutavate isikute ja nimetuste järgi koguslikult ja summaliselt.
52	Tootmise üldkulud	Kulukirjete nomenklatuuri järgi.
53	Köögitoodangu valmistamiseks kulutatud toorained	Ettevõtete ja materiaalselt vastutavate isikute järgi.
	VI. Sisemised arveldused	
60	Sisemised arveldused	1. Sisemised arveldused eraldatud vahendite alal (juhatuse juures — ettevõtete isikuliste kontode järgi, ettevõtteis — juhatuse isikulisel kontol). 2. Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused (juhatuse juures — ettevõtete isikuliste kontode järgi, ettevõtteis — juhatuse isikulisel kontol). 3. Sisemised arveldused käibevahendite ümberjaotamise alal jooksva kasumi arvel (juhatuse juures — ettevõtete isikuliste kontode järgi, ettevõtteis — juhatuse isikulisel kontol).

Kontode nr-d	Kontode nimetused	Analüütilise arvestuse struktuur
		4. Sisemised arveldused kapitaalmahutuste finantseerimise alal (juhatuse juures — ettevõtete isikuliste kontode järgi, ettevõtteis — juhatuse isikulisel kontol).
61	Arveldused kapitaalmahutuste bilansiga	
	VII. Eraldatud vahendid	
70	Eraldatud vahendid	1. Tulumaksu ettemaksed kasumilt. 2. Väärtpaberid (laenude ja obligatsioonide järgi). 3. Antud laenud (laenu liikide ja organisatsioonide järgi). 4. Sihtmaksed omavahendite arvel (maksete liikide järgi). 5. Arvestusülekanded ja kulutused aruaandeaasta kasumi arvel (arvestusülekannete ja kulutuste liikide järgi).
	VIII. Sisesüsteemilised arveldused vahendite ümberjaotamisel	
80	Alluvatelt kooperatiivorganisatsioonidelt saadud sihtmaksed	Organisatsioonide ja maksete liikide järgi.
81	Sihtmaksed alluvate kooperatiivorganisatsioonide arvel	Organisatsioonide ja maksete liikide järgi.
82	Käibevahendite reguleerimisfond	Organisatsioonide järgi.
83	Remondi- ja ehitusfondi vahendite ümberjaotamine	Organisatsioonide järgi.

Kontode nr-d	Kontode nimetused	Analüütilise arvestuse struktuur
	IX. Põhivahendid	
90	Põhivahendid	1. Hooned, ehitised ja istandused (objektide järgi). 2. Masinad ja seadmed (nimetuste järgi). 3. Inventar (materiaalselt vastutavate isikute ja nimetuste järgi). 4. Transpordivahendid (materiaalselt vastutavate isikute ja nimetuste järgi). 5. Tootvad loomad (materiaalselt vastutavate isikute, loomade liikide ja tõu järgi). 6. Varusseisvad põhivahendid (materiaalselt vastutavate isikute ja nimetuste järgi). 7. Lõpetatud kapitaalkulutused renditud põhivahendeile (objektide järgi).
	X. Kapitaalmahutused ja kapitaalremont	
100	Kapitaalmahutused ja kapitaalremont	1. Uued ehitused, laiendamine ja ümberehitamine (objektide järgi liigitusega: ehitustööd, seadmete monteerimine; monteerimisele antud seadmed; projekteerimis-uurimistööd; muud tööde liigid). 2. Põhivahendite soetamine (objektide järgi). 3. Kapitaalremont (objektide järgi — liigitusega: ehitustööd, projekteerimistööd ja muud tööde liigid).

Kontode nr d	Kontode nimetused	Analüütilise arvestuse struktuur
		XI. Fondid
110	Osamaksufond	Liikmete isikuliste kontode viisi.
111	Põhi- (põhikirja) fond	Kindlaksmääratud kirjete nomenklatuuri järgi.
112	Erifondid	1. Remondi- ja ehitusfond (tekkimise allikate ja kulutuste sihituste järgi). 2. Kultuurfond (kõrgema organisatsiooni juurde koondamisele kuuluv kultuurfondi osa; kooperatiivse organisatsiooni käsutusse jääv kultuurfondi osa — kulutamise sihituste järgi). 3. Muud erifondid (fondide ja kulutamiste sihituste järgi).
		XII. Pikaajalised krediidid
120	Käibevahendite täienduseks saadud laenud	1. Laenud riigieelarvest käibevahendite täienduseks. 2. Laenud tarbijate kooperatiivorganisatsioonidelt käibevahendite täienduseks (organisatsioonide järgi). 3. Laenud teistelt organisatsioonidelt käibevahendite täienduseks (organisatsioonide järgi).
121	Kapitaalmahutuste finantseerimiseks saadud laenud	1. Laenud tarbijate kooperatiivorganisatsioonidelt kapitaalmahutuste finantseerimiseks (organisatsioonide järgi). 2. Laenud muudelt organisatsioonidelt kapitaalmahutuste finantseerimiseks (organisatsioonide järgi).

Kontode nr-d	Kontode nimetused	Analüütilise arvestuse struktuur
122	Lõpetatud kapitaalmahutuste objektide finantseerimiseks saadud laenud	1. Laenud tarbijate kooperatiivorganisatsioonidelt lõpetatud kapitaalmahutuste objektide finantseerimiseks (organisatsioonide järgi). 2. Laenud muudelt organisatsioonidelt lõpetatud kapitaalmahutuste objektide finantseerimiseks (organisatsioonide järgi).
123	Tööliste ja teenistujate individuaalelamute ehituseks saadud laenud	
	XIII. Lühiajalised krediidid	
130	Laenud kaubakäibe ja varumise krediteerimiseks	
131	Muud laenud Riigipangalt	1. Laenud inkassodokumentide tagatisel. 2. Laenud akreditiivide ja erikontode avamiseks. 3. Laenud teelolevate laekumissummade tagatisel. 4. Laenud põllumajandussaaduste hooajaliseks kogumiseks varumisettevõtteis ja loomade nuumamiseks. 5. Laenud põllumajandussaaduste hooajaliseks kogumiseks kaubanduses ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis. 6. Laenud hooajaliselt nõutavate kaupade ja vastumüügikaupade kogumiseks.

Kontode nr d	Kontode nimetused	Analüütilise arvestuse struktuur
		7. Laenud taara, toorainete ja materjalide kogumiseks varumise ettevõtteis. 8. Laenud toorainete ja materjalide kogumiseks tootmisettevõtteis. 9. Laenud ennetähtaegselt kohaleveetud kaupade tagatisel. 10. Mitteplaanilised laenud. 11. Blankolaenud. 12. Tähtajaks tasumata laenud.
132	Riigipanga laenud rahalise lisatasu väljamaksmiseks linasaaduste üleandjaile [1]	
	XIV. Reservid ja reguleeritavad kontod	
140	Hinnalisand kaupadele ja taarale	1. Hinnalisand kaupadele kaubanduslikes ettevõtteis: a) hinnalisand kaupadele hulgiladudes (iga lao järgi); b) hinnalisand kaupadele jaettevõtteis (ühiselt kõikide ettevõtete kohta); c) hinnalisand kaupadele, mis ostjate juures vastutaval hoiul; d) täiendavad mahahindlused tootmisettevõtteilt ja turustusbaasidelt; e) täiendavad mahahindlused hankijailt taara kaaluvahe, jäätmete ja purunenud kaupade väärtuse hüvitamiseks (iga täiendava mahahindluse liigi järgi).

[1] Tsentrosojuzi Keskraamatupidamise ringkiri nr. CB-2-598 — 26. veebr. 1952. a.

Kontode nr-d	Kontode nimetused	Analüütilise arvestuse struktuur
		2. Hinnalisand produktidele ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis: a) mahahindlused tsentraliseeritud fondi kaupade jaehindadelt; b) hinnalisand pirkokkuostuhindadega ostetud põllumajandussaadustele; c) täiendav juurdehindlus einelaudades asuvatele kaupadele; d) mahahindlused köögitoodangu müügihindadest. 3. Hinnalisand taarale.
141	Põhivahendite kulumine	
142	Väheväärtusliku inventari ja eririietuse kulumine	
143	Eelseisvad maksed	1. Käibemaks laosolevaile ja ostjaile laaditud kaupadele ning valmistoodetele. 2. Muud eelseisvad kulud [1]
144	Arvestusülekanded rahalise lisatasu väljamaksmiseks linasaaduste ülandjaile ostjate poolt tasumata arvete põhjal [2]	

[1] Tsentrosojuzi Keskraamatupidamise ringkiri CB-2-622 — 22. aug. 1952. a. (vt. lisa nr. 5).

[2] Tsentrosojuzi Keskraamatupidamise ringkiri nr. CB-2-598 — 26. veebr. 1952. a.

Kontode nr-d	Kontode nimetused	Analüütilise arvestuse struktuur
	XV. Kogumis-jaotamiskontod	
150	Põllumajandussaaduste sortimine	Iga partii järgi.
151	Ettetehtud kulud	Kulude liikide järgi.
152	Kulutused ajutisteks ehitusteks	
153	Kaupade ja materjalide ümberhindamine	
	XVI. Toodangu ja realiseerimise plaani täitmine	
160	Toodangu väljalask ja teenuste osutamine	1. Toodangu väljalask (ettevõtete ja tootmise liikide järgi). 2. Teenuste osutamine oma transpordi poolt. 3. Teenuste osutamine kõrvalettevõtete poolt (ettevõtete järgi).
161	Valmistoodete realiseerimine	Ettevõtete ja materiaalselt vastutavate isikute järgi.
162	Kaupade hulgimüük	1. Kaupade müük hulgiladudest. 2. Transiitkaupade müük.
163	Kaupade jaemüük	Kaupluste ja materiaalselt vastutavate isikute järgi.
164	Varumiskaupade realiseerimine	Ladude, varumispunktide ja varujate järgi.
165	Kauba ja köögitoodangu müük ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis	Ettevõtete ja materiaalselt vastutavate isikute järgi.
166	Köögitoodangu väljastamine	Ettevõtete ja materiaalselt vastutavate isikute järgi.

Kontode nr-d	Kontode nimetused	Analüütilise arvestuse struktuur
	XVII. Käibekulud	
170	Halduskulud	Kulude nomenklatuuri järgi.
171	Käibekulud	1. Käibekulud hulgiladudes (kulukirjete järgi). 2. Käibekulud jaeettevõtteis (kulukirjete järgi). 3. Tootmisettevõtete ja turustusbaaside täiendava mahahindlusega hüvitatavad transpordikulud. 4. Käibekulud suurtes tootmisettevõtteis (kulukirjete järgi).
172	Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kulud	Kulukirjete järgi.
173	Varumise käibekulud[1]	1. Põllumajandussaaduste ja toorainete varumise ja kokkuostu käibekulud. 2. Varumiskaupade pikaajalise (talvise) säilitamise kulud. 3. Loomade kokkuostu ja transportimise kulud. 4. Kulud kartulite väljaveol kõrvalthangitud transpordiga.
	XVIII. Finantsiline tulemus	
180	Kaubandusliku tegevuse tulemused	Kahjumite ja kasumite kirjete järgi.
181	Varumistegevuse tulemused	Kahjumite ja kasumite kirjete järgi.
182	Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete tegevuse tulemused	Kahjumite ja kasumite kirjete järgi.

[1] Juhend käibekulude arvestamiseks tarbijaskooperatsiooni varumisettevõtteis (kinnitatud Tsentrosojuzi juhatuse määrusega 1. sept. 1952. a. — koosoleku protokoll nr. 75, p. 1).

Kontode nr-d	Kontode nimetused	Analüütilise arvestuse struktuur
183	Pagaritööstuste tegevuse tulemused	Kahjumite ja kasumite kirjete järgi.
184	Transpordi tegevuse tulemused	Kahjumite ja kasumite kirjete järgi.
185	Muude tootmisettevõtete tegevuse tulemused	Kahjumite ja kasumite kirjete järgi.
186	Muude tegevusharude tulemused	Kahjumite ja kasumite kirjete järgi.
187	Kasumid ja kahjumid	1. Aruandeaasta kasumid ja kahjumid. 2. Möödunud aastate kasumid ja kahjumid .

Kontode nr-d	Kontode nimetused	Kontode nr-d	Kontode nimetused
	XIX Bilansijärgsed kontod		
001	Arvestamisele kuuluvad plangid	002	Arvestamisele kuuluvate plankide väljalask
003	Hoiulevõetud väärtused	004	Hoiulevõetud väärtuste omanikud — organisatsioonid
005	Renditud põhivahendid	006	Rendileandjad
007	Deebitorid esitatud sanktsioonide alal	008	Esitatud sanktsioonid
009	Saadud võlakohustused	010	Kohustusi väljaandnud organisatsioonid
011	Deebitorid kaubamateriaalsete väärtuste riiklike jaehindade ja arvestushindade vahe alal	012	Puuduvate kauba-materiaalsete väärtuste riiklike jaehindade ja arvestushindade vahe
013	Võlgnikud mahakirjutatud lootuseta võlgnevuse alal	014	Kahjuks kantud lootuseta võlgnevus

I jagu

KAUBAVARUD

Konto nr. 1 «Kaupade ost ja hindamine»

Seda kontot kasutavad kõik kaubanduslikud ettevõtted (nii hulgi- kui ka jaeettevõtted) kontrolli teostamiseks ostetud kaupade üle maksenõude aktseptimise momendist kuni nende sissetulekuks arvestamise momendini, samuti saabunud kaupade summa ja nende hindamise selgitamiseks.

See konto on määratud samuti tasutud transiitkaupade arvestamiseks, s. o. niisuguste kaupade, mis müüakse antud organisatsiooni lattu toomata (vt. lk. 22).

Konto nr. 1 «Kaupade ost ja hindamine» deebetisse kantakse hankija kogu aktseptitud arve summa, kaasa arvatud taara maksumus ja hankija poolt ostja arvel tasutud transpordikulude summa. See sissekanne tehakse maksenõude aktseptimise momendil (aktseptist keeldumise korral — äraütlemise tähtaja möödumisel), kuna igasuguste muude arvlemiste korral tehakse sissekanded arve-faktuuri saamise momendil, vaatamata sellele, kas kaup saabus või on teel.

Saabunud kauba hinnalisandi summa kirjutatakse konto nr. 1 deebetisse kaupade sissetulekuks arvestamise momendil kaubandusliku ettevõtte juhataja kauba-rahalise või kaubaaruande ja nende juurde lisatud dokumentide põhjal. Üheaegselt tuleb kanda konto nr. 1 deebetisse taara maksumus, mis saabus koos kaubaga ja mille väärtus on arvestatud kauba hinna sisse (hinnata taara). Seejuures kooperatiivide liitude hulgiladudes hinnata taara väärtusega krediteeritakse konto nr. 140 allkontot «Hinnalisand taarale», kuna jaekaubanduslikes ettevõtteis, kaasa arvatud tarbijate kooperatiivide jaotuslaod, krediteeritakse konto nr. 171 «Käibekulud» allkontot «Käibekulud jaeettevõtteis».

Neil juhtudel, kui ostja on kohustatud hankijale (kõrgemale organisatsioonile) maksma juurdehindlust tasumata transiidilt, on ta kaupade sissetulekuks arvestamisel kohustatud välja arvutama kaubandusliku juurdehindluse summa ja kajastama seda konto «Kaupade ost ja hindamine» deebetis ja konto nr. 23 allkonto «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal» kreeditis.

Kui mingisugusel põhjusel konto nr. 1 kreeditisse on tehtud sissekanded niisuguste kaupade alal, mille väärtus pole sisse kantud konto nr. 1 deebetisse, siis on vaja kuu lõpul teha sissekanne konto nr. 1 deebetisse ja konto nr. 23 «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid» või konto nr. 20 «Hankijad maksenõuete ja faktureerimata saadetiste alal» kreeditisse, vastavalt kuuluvusele.

Kui kuu lõpul konto nr. 1 deebetis osutuvad sissekanded niisuguste kaupade alal, mille maksumus pole kantud konto nr. 1 kreeditisse selle tõttu, et need kaubad pole kuu lõpuks veel kohale saabunud, siis need summad jäetakse kontole nr. 1 ja bilansis näidatakse aktivas kirjel «Kaubad teel».

Teelolevate kaupade kohta tuleb organiseerida pidev kontroll järgmiselt:

a) kaupade kohta, mille suhtes on möödunud normaalne kohalejõudmise aeg, tuleb transpordi-organisatsiooni kontorilt nõuda õiendit saatekirja kviitungil laadungi mittesaabumise kohta ja esitada avaldus otsimiseks;

b) kauba kohaletoimetamise tähtaja möödumisel üle 30 ööpäeva raudteevedudel või üle 20 ööpäeva vedudel veeteed mööda tuleb niisugune laadung lugeda kaotsiläinuks ja tuleb nõuda raudteelt või laevanduselt kaduma läinud laadungi hüvitamist ja niisuguste kaupade maksumus üle kanda pretensioonide deebitoride kontole;

c) juhul, kui raudtee või laevandus ütleb ära pretensiooni rahuldamisest, samuti vastuse mittesaamise puhul selle aja jooksul, mis ette nähtud pretensioonide läbivaatamiseks, tuleb esitada hagi raudtee või laevanduse vastu.

Kontot nr. 1 «Kaupade ost ja hindamine» debiteeritakse järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 20 allkonto «Hankijad maksenõuete alal» — varustajate või oma isemajandavate ettevõtete aktseptitud maksenõuete summaga;

b) konto nr. 20 allkonto «Hankijad faktureerimata saadetiste alal» — kauba ja taara maksumusega, mis saabusid lattu

enne hankijalt arve-faktuuri saamist või nende kaupade ja taara maksumusega, mille kohta arve-faktuurid ei olnud veel saabunud Riigipanga osakonda;

c) nr. 23 allkonto «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal» — arveldustel hankijatega muude arvlemiste viiside puhul (peale aktsept-inkasso), samuti hankija kasuks arvestatud juurdehindluse summaga tasumata transiidi järgi;

d) nr. 24 «Arveldused rajooniliidu ja kooperatiivide vahel» — tarbijate kooperatiivide poolt aktseptitud rajooniliidu maksenõuete summaga;

e) nr. 60 allkonto «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused» — iseseisvale bilansile eraldatud ettevõtteist saabunud kaupade eest, kui arvlemisi ei tehta aktseptitud maksenõuete korras;

f) nr. 162 «Kaupade hulgimüük», nr. 164 «Varumiskaupade realiseerimine», nr. 161 «Valmistoodete realiseerimine», nr. 166 «Köögitoodangu väljastamine» — kaupade eest, mis saabusid kaubanduslikesse jaeettevõtteisse hulgiladudest, varumispunktidest, tootmisettevõtteist ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtteist, kui neid ettevõtteid arvestatakse ühisel bilansil koos kaubandusliku ettevõttega;

g) nr. 140 allkonto «Hinnalisand kaupadele kaubanduslikes ettevõtteis» (vastav analüütiline konto) — hinnalisandi summaga tegelikult kaubanduslikku ettevõttesse saabunud kaubale, kaasa arvatud kaubanduslike hulgiettevõtete poolt hankijailt saadud täiendavad mahahindluse summad transpordikulude hüvitamiseks.

Märkus: Täiendavad mahahindlused transpordikulude katteks, mida tarbijate kooperatiivid ja tarbijate kooperatsiooni liitude jaeettevõtted saavad hankijailt, tuleb kaupade sissetulekuks arvestamisel kanda vahetult kontole nr. 180 «Kaubandusliku tegevuse tulemused»;

h) nr. 140 allkonto «Hinnalisand taarale» — tarbijate kooperatiivide liitude hulgiladudesse hinnata saabunud taara maksumusega;

i) nr. 171 allkonto «Käibekulud jaeettevõtteis» — jaekaubanduslikesse ettevõtteisse, kaasa arvatud tarbijate kooperatiivide jaotuslaod, saabunud hinnata taara maksumusega.

Kontot nr. 1 «Kaupade ost ja hindamine» krediteeritakse järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 2 «Kaubad ja taara hulgiladudes», nr. 3 «Kaubad ja taara jaeettevõtteis» — tegelikult saabunud kaupade maksumusega jaehindades (Tsentrosojuzi peavalitsustes aga — nende kaupade suhtes, mille kohta on määratud tööstuse väljumishinnad — ostuhindades), samuti tegelikult kaubaga koos vastuvõetud taara maksumusega;

b) nr. 23 allkonto «Pretensioonide deebitorid» — hankija, raudtee, laevanduse või teiste kaupu vedanud organisatsioonide vastu esitatud pretensiooni summaga kohaletoimetamata laadungi, kaupade puudujäägi või mittevastava kvaliteediga kaupade saatmise eest;

c) nr. 171 allkonto «Käibekulud jaeettevõtteis» või allkonto «Käibekulud hulgiladudes» (vajaduse järgi) — hankija poolt arvesse pandud transpordikulude summaga ja kaupade puudujäägi summaga teel loomulike kaonormide piirides.

Kontol nr. 1 «Kaupade ost ja hindamine» võib esineda ainult deebetsaldo, mis näitab saabumata kaupade jääki aruandekuu lõpuks (kaubad teel), mis täies summas aktseptitud või tasutud arvete järgi, kaasa arvatud hankija juurdehindlused, samuti taara maksumus ja hankija arve-faktuuris näidatud, transpordikulud.

Tasutud transiidi korras müüdavate kaupade osas konto nr. 1 «Kaupade ost ja hindamine» deebetisse kantakse hankija arve-faktuuris näidatud summa, kaupade osas aga, mille käivet arvestatakse jaehindades, peale selle veel kaupade jaehindade ja ostumaksumuse vahe (hinnalisand).

Arved transiitkaupadele kirjutatakse ostjatele:

a) rajooniliitude ja tarbijate kooperatiivide vabariiklike ning oblastite liitude baaside poolt — jaehindades, maha arvatud makstud transiidi kohta kehtestatud kaubanduslikud mahahindlused;

b) Tsentrosojuzi peavalitsuste poolt: kaupadele, millele on määratud jaehinnad — jaehindades, maha arvatud mahahindlused, mis kehtestatud tasutud transiidi kohta, kaupade kohta aga, mille kohta on kehtestatud väljumishinnad ja kaubanduslikud juurdehindlused — väljumishindades, juurde arvestatud kaubanduslikud juurdehindlused, mis kehtestatud tasutud transiidi kohta;

c) varumiskaupade alal — väljumishindades.

Kaupade müügikäive tasutud transiidi korras arvestatakse reeglikohaselt jaehindades. Erandiks on kaupade müük Tsentrosojuzi peavalitsuste poolt nende kaupade osas, millele on

määratud väljumishinnad ja kaubanduslikud juurdehindlused; niisuguste kaupade müügikäive arvestatakse tööstuse väljumishindades.

Varumiskaupade müügikäive arvestatakse väljumishindades.

Konto nr. 1 «Kaupade ost ja hindamine» transiitoperatsioonide alal debiteeritakse järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 20 allkonto «Hankijad maksenõuete alal» — hankijate aktseptitud maksenõuete summaga (3 päeva möödumisel, arvates maksenõude saabumise momendist Riigipanga osakonda);

b) nr. 140 «Hinnalisand kaubale ja taarale» — hinnalisandi summaga.

Kontot nr. 1 krediteeritakse transiitoperatsioonide alal järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 162 «Kaupade hulgimüük», nr. 164 «Varumiskaupade realiseerimine» — tasutud transiidi korras müüdud kaupade maksumusega;

b) nr. 22 «Ostjad ja tellijad maksenõuete alal», nr. 24 «Arveldused rajooniliidu ja kooperatiivide vahel» — transpordikulude ja tasutud transiidi korras müüdud kauba taara maksumuse summaga.

Märkus: Üheaegselt transiitkaupade mahakirjutamisega debiteeritakse kontot nr. 140 «Hinnalisand kaupadele ja taarale» ja krediteeritakse kontot nr. 180 «Kaubandusliku tegevuse tulemused» — kaubandusliku juurdehindluse summaga hulgilüli kasuks.

Transiitoperatsioonide alal kontol nr. 1 saldot ei ole.

Konto nr. 2 «Kaubad ja taara hulgiladudes»

See konto on määratud kaupade ja taara arvestamiseks tarbijate kooperatsiooni hulgiladudes.

Tarbijate kooperatiivide jaotusladudes asuvad kaubad ja taara arvestatakse kontol nr. 3 «Kaubad ja taara jaeettevõtteis».

Kontol on kaks allkontot:

1) Kaubad hulgiladudes.
2) Taara hulgiladudes.

Allkonto «Kaubad hulgiladudes»

Sel allkontol arvestatakse tarbijate kooperatsiooni organisatsioonidele kuuluv ja hulgiladudes asuv kaup.

Rajoonide, oblastite, kraide ja vabariiklike tarbijate kooperatsiooni hulgiladudes olevad kaubad arvestatakse riiklikes jaehindades, välja arvatud jahu, mis erandina arvestatakse Keskteraviljasalve väljalaskehindades.

Tsentrosojuzi peavalitsustes kaubad, millele on määratud väljalaskehinnad ja juurdehindlused, arvestatakse väljalaskehindades, kaubad aga, millele on määratud ühtsed või vöötme jaehinnad — jaehindades.

Sissekanded konto nr. 2 «Kaubad ja taara hulgiladudes» deebetisse ja kreeditisse tehakse laojuhatajate kontrollitud kaubaaruannete põhjal, mille juurde on lisatud tõendavad dokumendid.

Kaupade riknemine, praak ja purunemise kahjud kantakse maha aktide põhjal. Aktide koostamisest peavad osa võtma:

a) tarbijate kooperatiivide rajooniliidu ladudes — rajooni kaubandusosakonna esindaja, rajooniliidu kaubandusosakonna juhataja ja materiaalselt vastutav isik;

b) tarbijate kooperatiivide oblasti-, krai- ja vabariikliku liidu baasides — rajooni või linna kaubandusosakonna esindaja, baasi direktor või tema asetäitja ja materiaalselt vastutav isik.

Aktide koostamisest toidukaupade kohta kutsutakse kohuslikult osa võtma sanitaarteenistuse või sanitaarjärelevalve esindaja.

Tööstuskaupu, mille rikkeid või puudusi võib kõrvaldada remontimise või restaureerimise teel, tuleb täielikult korrastada ja realiseerida vastavate hindadega, restaureerimisks (remontimiseks) mittekõlblikud tööstuskaubad aga tuleb anda utiilibaasidesse või vastavatesse varumispunktidesse. Utiiltoorainena mittekõlblik kaup (purunenud fajanss-portselannõud, klaas jne.) tuleb hävitada või viia prügimäele, mille kohta tehakse aktis vastav märkus.

Toidukaubad, mida sanitaarjärelevalve otsusel pole võimalik kasutada toiduks, tuleb suunata loomadele söödaks või töötlemiseks. Erandjuhtudel, kui riknenud toidukaupu pole võimalik kasutada loomadele söödaks või kui need pole kõlblikud töötlemiseks, tuleb need hävitada akti koostamisest osavõtva komisjoni kõigi liikmete ja sanitaarjärelevalve juuresolekul ja selle kohta tehakse vastav märkus aktis.

Need aktid tuleb hiljemalt viie päeva jooksul pärast nende koostamist läbi vaadata tarbijate kooperatiivide liidu juhatuse koosolekul.

Aktide ärakirjad summas üle 100 rubla esitatakse kõrgemale organile hiljemalt kolme päeva jooksul pärast nende läbivaatamist juhatuse poolt. Üheaegselt saadetakse koos akti ärakirjaga ka juhatuse otsus antud küsimuses. Kategooriliselt on keelatud võtta tarbijate kooperatiivide liidu arvele kahjusid kaupade riknemisest või praagist, mis on tekkinud üksikute isikute või teiste organisatsioonide süü läbi. Niisugused kahjud kuuluvad kohuslikult sissenõudmisele ja selles süüdlased isikud tuleb võtta vastutusele.

Kõrgendatud hindadega kaupade ja mittetäisväärtuslike kaupade allahindamist tuleb vormistada ja need maha kanda kooskõlas instruktsiooniga: «Juhend kõrgendatud hindadega kaupade ja mittetäisväärtuslike kaupade allahindamise vormistamise ja mahakandmise korra kohta tarbijate kooperatsiooni organisatsioonides». See instruktsioon on kinnitatud Tsentrosojuzi juhatuse poolt 18. XII-1950. a. (vt. Tsentrosojuzi juhatuse määruste kogumik nr. 1 — 1951. a.).

Kõik inventeerimisel selgitatud puudu- ja ülejäägid tuleb täielikult kajastada jooksvas arvepidamises selle kuu lõpul või selle kuu jooksul, millal inventeeriti.

Igal juhul, kui kahjud kaupadest võetakse kooperatiivse organisatsiooni arvele, kantakse käibekulude või kahjude kontole see kaupade maksumus, mis jääb järele pärast hinnalisandi mahaarvamist. Nende kaupade hinnalisandi summa kirjutatakse konto nr. 140 «Hinnalisand kaupadele ja taarale» deebetisse.

Konto nr. 2 allkontot «Kaubad hulgiladudes» d e b i t e e r i t a k s e järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 1 «Kaupade ost ja hindamine» tegelikult saabunud kaupade maksumusega jaehindades (kuid Tsentrosojuzi peavalitsustes need kaubad, mille kohta peetakse arvestust ostuhindades — kaupade maksumusega tööstuslikes hindades), ja kaupadega tegelikult saabunud taara maksumusega;

b) nr. 180 «Kaubandusliku tegevuse tulemused» — inventeerimisel ülejäägina avastatud kaupade ostumaksumusega;

c) nr. 2 allkonto «Kaubad hulgiladudes» — kaupade maksumusega, mis vastu võetud ühe hulgilao poolt teiselt samale majandile kuuluvalt hulgilaolt — kui mõlemad laod arvestatakse ühel ja samal bilansil — samuti kaupade maksumusega uutes hindades juhul, kui allahinnatud kaubad kantakse uuele kaardile;

d) nr. 3 «Kaubad ja taara jaeettevõtteis», nr. 4 «Kaubad ja taara einelaudades» — kaupade ja taara maksumusega,

mis vastu võetud hulgilaoga ühisel bilansil arvestatavailt jaeettevõtteilt ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtteilt;

e) nr. 23 «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid», nr. 24 «Arveldused rajooniliidu ja tarbijate kooperatiivide vahel» — ostjate poolt tagastatud kaupade maksumusega.

Märkus: Kui tagastatud kaubad olid ostja poolt saadud antud laost aruandeaastal, siis üheaegselt ostjate poolt tagastatud kaupade arvelevõtmise sissekandega tuleb teha punane storno konto «Kaupade hulgimüük» deebetis ja kreeditis — käibe parandamise eesmärgil.

f) nr. 140 «Hinnalisand kaupadele ja taarale» — kaupade ülejäägi jaehindade juurdehindluse summaga, vahega ostjatelt tagasivõetud kaupade jaemaksumuse ja ostjatele tagasimakstava maksumuse vahel, samuti täiendava juurdehindluse summaga;

g) nr. 23 allkonto «Arveldused rahandusosakonnaga» — ostjatelt enam võetud summaga, kaupade kindlaksmääratud hindadest kallimalt müümise juhul.

Konto nr. 2 allkonto «Kaubad hulgiladudes» krediteeritakse järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 162 «Kaupade hulgimüük», nr. 163 «Kaupade jaemüük» — ostjatele või oma jaeettevõtteile ja tootmisettevõtteile müüdud kaupade maksumusega jaehindades (Tsentrosojuzi peavalitsustes nende kaupade alal, mille arvestust peetakse ostuhinnas — kaupade maksumusega tööstushindades);

b) nr. 171 «Käibekulud» — loomuliku kao normide piirides puuduolevate kaupade ja ettevõtte arvele võetavate riknenud kaupade maksumusega (kaupade maksumus jaehindades, maha arvatud hinnalisandi arvel mahakandmisele kuuluv summa);

c) nr. 140 «Hinnalisand kaupadele ja taarale» — vastava hinnalisandi summaga: a) kaupade puudujäägi mahakandmisel loomulike kaonormide piirides; b) ettevõtte arvele võetavate kahjude mahakandmisel kaupade täielikul või osalisel riknemisel; c) kaupade tagastamisel hankijaile; d) mittetäisväärtuslike ja kõrgendatud hindadega kaupade allahindamisel;

d) nr. 153 «Kaupade ja materjalide ümberhindamine» — valitsuse organite korraldusel teostatud kaupade allahindluse summaga seoses väljumis- või jaehindade hinnakirjade muutmisega (vahe kaupade maksumuse vahel uutes hindades, maha arvatud hinnalisand, ja maksumuse vahel endistes hindades, maha arvatud hinnalisand);

e) nr. 180 «Kaubandusliku tegevuse tulemused» — kaupade allahindamise summaga (maha arvatud summad, mis kuulu-

vad mahakandmisele hinnalisandi arvel), kui see teostatakse juhatuse või kõrgema organisatsiooni korraldusel ega ole seoses kaupade kvaliteedi langusega;

f) nr. 2 allkonto «Kaubad hulgiladudes» — kaupade maksumusega, mis üle antud hulgilao poolt sama majandi teisele hulgilaole, — kui mõlemad laod arvestatakse ühel ja samal bilansil, — samuti kaupade maksumusega uutes hindades juhul, kui allahinnatud kaubad kantakse uuele kaardile;

g) nr. 23 allkonto «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal» — hankijaile tagastatud kaupade ostumaksumusega.

Hulgiladudes asuvad kaubad tuleb raamatupidamises arvestada materiaalses (koguslikus) ja rahalises väljenduses.

Osa kaupade alal (pudukaubad, parfümeeria, voori-laastutarbed jne.) on lubatud Tsentrosojuzi juhatuse otsusega pidada raamatupidamises ainult summalist arvestust kaubagruppide lõikes.

Kaupade arvestamisel materiaalses ja rahalises väljenduses avatakse analüütilises arvestuses kaardid iga kauba sordi kohta, mis määratletud kauba nimetusega ja hinnaga, s. o. kooskõlas kauba nomenklatuuri numbritega.

Kaardid tuleb kartoteegi kastis paigutada materiaalselt vastutavate isikute ja kaubagruppide järgi, kaubagruppides aga sisemiselt — nomenklatuuri numbrite järgi.

Nende kaupade osas, mille arvestust Tsentrosojuzi juhatus on lubanud pidada ainult summaliselt, avatakse analüütilises arvestuses kaardid iga kaubagrupi kohta eraldi.

Kaupade sordilist arvestust tuleb pidada täielises vastavuses juhendile «kaupade arvestuse kohta tarbijate kooperatsiooni liitude hulgiladudes.»

Põllumajandussaaduste ja toorainete varumiseks eriti välja eraldatud vastumüügikaubad, materjal-tehnilise varustuse kaubad, samuti kaubad hooajaliseks kogumiseks, kui nende kindlustusel on Riigipangast saadud sihituslikke laene, arvestatakse koguslikult ja summaliselt eraldi samanimelistest turufondi kaupadest.

Allkonto «Taara hulgiladudes»

Sellel allkontol arvestatakse tarbijate kooperatsiooni organisatsioonidele kuuluv ja käibel olev taara, nii tühi kui ka kauba all, mis saadud hankija arve järgi tasu eest kui ka tasuta.

Laastud, saepuru, õled ja muud pakkimiseks ettenähtud materjalid arvestatakse konto nr. 42 «Muud materjalid» allkontol «Majapidamismaterjalid».

Kogu hulgilattu saabunud taara tuleb vastu võtta materiaalselt vastutava isiku poolt ja kohe arvestada sissetulekuks.

Taara, mis tasutud arve järgi peale kauba hinna, kuulub sissetulekuks arvestamisele hankijale makstud hindades, kuid mitte kallimalt kui hinnakirja hinnad. Taara, mille maksumus on arvestatud kauba hinna sisse, tuleb sissetulekuks arvestada hinnakirja hindade alusel (puutaara hinnakiri on kinnitatud 1950. a.).

Taara sissetulekuks arvestamisel, kui see saabus koos kaubaga ja selle maksumus oli arvatud kauba hinna sisse (tasuta taara), krediteeritakse kontot nr. 1 «Kaupade ost ja hindamine». Kauba hinna sees tasutud taara väljastamisel ostjatele krediteeritakse antud kontot ja debiteeritakse konto nr. 140 analüütilist kontot «Hinnalisand taarale».

Ettevõtte või organisatsiooni vajaduste teenindamiseks ettenähtud inventar-taara (veinivaadid, naftavaadid, kastid pesadega pudelite jaoks jne.) kaupade veoks ja hoidmiseks, mis ei kuulu tagastamisele hankijale või müügile, arvestatakse kontol nr. 43 «Väheväärtuslik inventar ja eririietus» või kontol nr. 90 «Põhivahendid» — olenevalt nende esemete kasutamise aja kestusest ja nende maksumusest.

Inventar-taara maksumusega üle 300 rubla ühikult ja kestuse ajaga üle ühe aasta arvestatakse kontol nr. 90 — «Põhivahendid», inventar-taara aga, mille kasutamisiga on alla ühe aasta, olenemata tema maksumusest, arvestatakse kontol nr. 43.

Kaubaga koos võib saabuda ka hankija inventar-taara (õlle-, veini-vaadid jne.). Niisugune taara arvestatakse konto nr. 2 allkontol «Taara hulgiladudes». Sel juhul, kui hankija ei nõua sellelt taaralt tagatishinda, arvestatakse niisugune taara kinnitatud hinnakirja järgi või vastavalt olemasoleva hinnakirja hindadele samalaadilise taara kohta.

Inventar-taara, mille eest hankijad võtavad ettenähtud määral tagatist, arvestatakse tagatise maksumuses.

Märkus: Hankijail on lubatud võtta tagatist järgmist liiki taaralt:

a) mineraalvete pudelitelt;
b) veini-viinatoodete vaatidelt;

c) õlle- ja alkoholita jookide vaatidelt;
d) konservide klaastaaralt;
e) veini-viina- ja õllepudelitelt.

Taara, mis on kauba algpakendiks ja mis väljastatakse ostjale koos kaubaga (viina-, veini-, õlle-, alkoholita jookide pudelid jne.), arvestatakse nagu kaup.

Sel juhul, kui jaeettevõtted tagastavad tühjad pudelid tarbijate kooperatiivide liidu ladudesse, peavad viimased tühjad pudelid arvestama konto nr. 2 allkontol «Taara hulgiladudes», aga mitte allkontol «Kaubad hulgiladudes».

Kauba alt vabanenud taara tuleb reeglikohaselt tagastada hankijale või Metsade Peavalitsuse turustamisbaasidele.

Taara tagastamise kohta hankijaile ja Metsade Peavalitsuse turustamisbaasidele tuleb sisse seada range kontroll.

Tarbijate kooperatsiooni organisatsioonid on kohustatud tagama õigeaegset ja täielikku kottide tagastamist varustajatele ega tohi lubada nende riknemist ja enneaegset kulumist, samuti nende kasutamist muuks otstarbeks.

Kotid tuleb hankijaile tagastada samas kategoorias (välja arvatud uued) või alanemisega kottide kvaliteedis mitte üle ühe kategooria, võrreldes selle kategooriaga, millega need saadi.

Kottide õige kasutamise, samuti õigeaegse arvestamise ja tagastamise (koguslikult ja kvaliteedilt) eest vastutavad isiklikult kooperatiivsete organisatsioonide ja ettevõtete juhatajad ja pea- (vanem) raamatupidajad.

Tarbijate kooperatsiooni kõrgemate organisatsioonide juhatajad on kohustatud mitte harvemini kui kord kvartalis kontrollima katseliselt kottide õiget kasutamist, nende arvestuse pidamist ja tagastamist alamate organisatsioonide töötajate poolt ega tohi jätta karistamata ühtegi süüdlast selles asjas.

Tähtajaks tagastamata taara eest trahvitakse organisatsioone. Ametiisikute vastutuse tõstmise eesmärgil kuuluvad kottide mitteõigeaegse tagastamise eest trahvimisele nende tarbijate kooperatsiooni ettevõtete ja organisatsioonide juhatajad, kelle ettevõtete ja organisatsioonide kohta on rakendatud trahvi sanktsioone kottide mitteõigeaegse tagastamise eest: esimest korda 100 rublaga ja teist korda 200 rublaga.

Kaubanduslikes ettevõtteis asuva taara analüütilist arvestust peetakse materiaalselt vastutavate isikute järgi koguslikult ja summaliselt kindlaksmääratud nomenklatuuri lõikes.

Täielikult kõlbmatuks muutunud taara (mitte materiaalselt vastutava isiku süü läbi) mahakandmine, taara remontimisega seoses olevad kulud, samuti kulud taara ümbersortimisest kajastatakse käibekulusid või tootmise kulusid arvestatavatel kontodel kulu kirjel «Kahjud taarast, maha arvates tulud taara operatsioonidelt».

Konto nr. 2 allkontot «Taara hulgiladudes» debiteeritakse järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 1 «Kaupade ost ja hindamine» — taara maksumusega, mis saabus kaubanduse hulgiettevõtteisse koos kaubaga;

b) nr. 24 «Arveldused rajooniliidu ja tarbijate kooperatiivide vahel» — taara maksumusega, mis saabus rajooniliidu lattu tarbijate kooperatiividelt;

c) nr. 60 allkonto «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused» — taara maksumusega, mis saabus iseseisvale bilansile eraldatud ettevõtteilt;

d) nr. 3 allkonto «Taara jaeettevõtteis», nr. 4 allkonto «Taara einelaudades» ja teised — taara maksumusega, mis saabus kaubanduslikku lattu laoga ühisel bilansil arvestatavailt oma ettevõtteilt.

Konto nr. 2 allkontot «Taara hulgiladudes» krediteeritakse järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 22 «Ostjad ja tellijad maksenõuete alal», nr. 23 allkonto «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal», nr. 24 «Arveldused rajooniliidu ja tarbijate kooperatiivide vahel» — taara maksumusega, mis väljastatud koos kaubaga (sel juhul, kui taara maksumus ei ole arvestatud kauba hinna sisse), samuti taara maksumusega, mis väljastatud hankijaile või Metsade Peavalitsuse turustamisbaasidele;

b) nr. 140 analüütiline konto «Hinnalisand taarale» — taara maksumusega, mis väljastatakse tarbijate kooperatsiooni hulgiladude poolt koos kaubaga (sel korral, kui taara maksumus on arvestatud kaubahinna sisse);

c) nr. 171 «Käibekulud» (vastav allkonto) — täiesti kõlbmatuks muutunud taara kahju summaga, samuti taara maksumuse hinna vahega, mis kindlaks määratud taara kogumise organisatsioonide poolt taara vastuvõtmisel tarbijate kooperatsioonilt, kui see kahju ei olnud tekkinud üksikute isikute süü läbi.

Konto nr. 3 «Kaubad ja taara jaeettevõtteis».

Sel kontol arvestatakse kaubad ja taara tarbijate kooperatsiooni jaeettevõtteis.

Kontol on kaks allkontot:

1) Kaubad jaeettevõtteis.
2) Taara jaeettevõtteis.

Allkonto «Kaubad jaeettevõtteis»

See allkonto on ette nähtud kaupade arvestamiseks, mis asuvad kaubanduslikes jaeettevõtteis (magasinides, kauplustes, kioskites, kaubaputkades jne.), samuti tarbijate kooperatiivide jaotusladudes ja on määratud jaemüügiks.

Taara, mis moodustab kauba algpakendi ja väljastatakse ostjale koos kaubaga (viina-, veinipudelid ja muud klaasist purgid), arvestatakse kui kaup. Samuti kui kaup arvestatakse kaubanduslikes jaeettevõtteis ja tarbijate kooperatiivide jaotusladudes elanikkonnalt tagasivõetud tühi klaasist taara.

Kaubad jaeettevõtteis ja tarbijate kooperatiivide jaotusladudes arvestatakse samades hindades, millega neid müüakse. Toiduteravilja saadused arvestatakse kooperatiivide ladudes hulgaliselt ja summaliselt. Kaupade müügi- ja ostumaksumuse vahe arvestatakse kuni kaupade väljumiseni konto nr. 140 «Hinnalisand kaupadele ja taarale» allkontol «Hinnalisand kaupadele jaeettevõtteis».

Kaupade väljastamine jaeettevõtteist teemajade (sööklate) ladudele ja iseseisvatele toidubaaridele ja einelaudadele toimub sellele organisatsioonile määratud jaehindades, kaubandusliku mahahindluse mahaarvestamisega. Tarbijate kooperatiivid annavad edasi säärasel väljastamisel 50% mahahindlusest, mida nad ise saavad hankijailt. Antud mahahindluse summa kantakse hinnalisandi vähendamiseks kaubanduslikes ettevõtteis ja hinnalisandi suurendamiseks produktidele ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis.

Sissekanded konto nr. 3 deebetisse ja kreeditisse tehakse raamatupidaja poolt kontrollitud ja juhatuse poolt kinnitatud materiaalselt vastutavate isikute aruannete ja nende juurde lisatud tõendavate dokumentide põhjal.

Tarbijate kooperatiivi peakauplustest või jaotusladudest teistesse kauplustesse väljastatud kaupade mahakirjutamine toimub ettevõtete kontrollitud kauba-rahaliste aruannete ja nende juurde lisatud dokumentide põhjal. Aruannete vastuvõt-

misel sügavpunktides asuvatelt materiaalselt vastutavatelt isikutelt, kes said kaupu peakauplusest või jaotusladudest, kontrollitakse esitatud dokumente kaupu väljastanud ettevõtete dokumentidega võrreldes. Vastastikuse dokumentide võrdluse kohta tehakse viimasena märgitud dokumentidel märge.

Sissekanded inventeerimisel selgunud puudujääkide ja ülejääkide kohta tehakse juhatuse poolt kinnitatud inventeerimise tulemuse aktide põhjal.

Kõik inventeerimisel selgitatud puudujäägid ja ülejäägid peavad leidma täieliku kajastuse jooksvas arvestuses sel kuul, mille lõpul või mille jooksul inventeeriti.

Kaupade riknemise, praagi ja purunemise kahjude mahakirjutamine toimub aktide põhjal. Aktide koostamisest peavad osa võtma:

a) tarbijate kooperatiivi jaekaubanduslikus ettevõttes — külanõukogu esindaja, juhatuse esimees või tema asetäitja ja kaupluse juhataja;

b) tarbijate kooperatiivide liidu jaekaubanduslikus ettevõttes — rajooni kaubandusosakonna esindaja, rajooniliidu kaubandusoskonna juhataja ja materiaalselt vastutav isik.

Toidukaupadele aktide koostamisest kutsutakse kohuslikult osa võtma sanitaarteenistuse või sanitaarjärelevalve esindaja.

Tööstuskaubad, mille rikkeid või puudusi võib kõrvaldada remontimise või restaureerimise teel, tuleb täielikult korrastada ja realiseerida vastavate hindadega, restaureerimiseks (remontimiseks) mittekõlblikud tööstuskaubad aga tuleb anda utiilibaasidesse või vastavatesse varumispunktidesse. Utiilitoorainena mittekõlblik kaup (purunenud fajanss-portselannõud, klaas jne.) tuleb hävitada või viia prügimäele, mille kohta tehakse aktis vastav märkus.

Toidukaubad, mida sanitaarjärelevalve otsusel pole võimalik kasutada toiduks, tuleb suunata loomadele söödaks või töötlemiseks. Erandjuhtudel, kui riknenud toidukaupu pole võimalik kasutada loomadele söödaks või need pole kõlblikud töötlemiseks, tuleb need hävitada akti koostamisest osavõtnud komisjoni kõigi liikmete ja sanitaarjärelevalve esindaja juuresolekul ja selle kohta tehakse aktis vastav märkus.

Need aktid tuleb hiljemalt viie päeva jooksul pärast nende koostamist läbi vaadata tarbijate kooperatiivide liidu juhatuse koosolekul.

Aktide ärakirjad tarbijate kooperatiivides summas üle 50 rubla esitatakse kõrgemale organile hiljemalt kolme päeva jook-

sul pärast nende läbivaatamist juhatuse poolt. Üheaegselt saadetakse koos akti ärakirjaga ka juhatuse otsus antud küsimuses. Kategooriliselt on keelatud võtta tarbijate kooperatsiooni organisatsiooni arvele kahjusid kaupade riknemisest, mis on tekkinud üksikute isikute või teiste organisatsioonide süü läbi. Niisugused kahjud kuuluvad kohuslikult sissenõudmisele ja selles süüdlased isikud tuleb võtta vastutusele.

Kõrgendatud hindadega kaupade ja mitteväärtuslike kaupade allahindamist tuleb vormistada ja need maha kanda kooskõlas instruktsiooniga: «Juhend kõrgendatud hindadega kaupade ja mittetäisväärtuslike kaupade allahindamise vormistamise ja mahakandmise korra kohta tarbijate kooperatsiooni organisatsioonides». See instruktsioon on kinnitatud Tsentrosojuzi juhatuse poolt 18. XII-1950. a. (vt. Tsentrosojuzi juhatuse määruste kogumik nr. 1 — 1951. a.).

Sel juhul, kui kahjud kaupadest võetakse kooperatiivse organisatsiooni arvele, kantakse käibekulude või jaekaubanduse tulemuste kontole kaupade see maksumus, mis jääb järele pärast hinnalisandi mahaarvamist jaehindadest. Nende kaupade hinnalisandi summa kirjutatakse konto nr. 140 analüütilise konto «Hinnalisand kaupadele jaeettevõtteis» deebetisse.

Kaupade osalisel allahindamisel summa, mis kuulub mahakandmisele hinnalisandi arvel, määratakse kindlaks, lähtudes antud kauba mahahindluse määrast ja üldisest allahindamise summast (vahe endise ja uue jaehinna vahel).

Kooperatiivsete organisatsioonide arvel mahakantavad taara kaaluvahed, jäätmed jne., mille katteks tarbijate kooperatsiooni organisatsioonid saavad hankijailt täiendavaid mahahindlusi (taara kaaluvahe kaladelt, kalatoodetelt ja kalamarjalt; äralõiked, suitsetatud lihasaadustelt, tapetud lindudelt, kalalt jne.), tuleb saadud summade piirides kanda nende täiendavate mahahindluste vähendamiseks (täiendavad mahahindlused arvestatakse konto nr. 140 analüütilisel kontol «Täiendavad mahahindlused hankijailt taara kaaluvahe, jäätmete ja purunenud kaupade väärtuste hüvitamiseks»). Kooperatiivse organisatsiooni kahjuks võetavad kaupade kaod, mis ületavad saadud mahahindlused, kantakse maha kaubakadudena eespool märgitud korras.

Konto nr. 3 allkontot «Kaubad jaeettevõtteis» d e b i t e e r i t a k s e järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 1 «Kaupade ost ja hindamine» — tegelikult kaubanduslikesse jaeettevõtteisse saabunud kauba maksumusega müügihindades;

b) nr. 140 «Hinnalisand kaupadele ja taarale» (vastav allkonto) — kaupade ülejäägi puhul ostu ja müügi maksumuse vahega, samuti täiendava juurdehindluse summaga kaupade ümberhindamisel kaubanduslikes jaeettevõtteis;

c) nr. 3 allkonto «Kaubad jaeettevõtteis» — kaupade maksumusega, mis saadetud ühe jaekaubandusliku ettevõtte poolt teisele sama organisatsiooni kaubanduslikule ettevõttele, kui mõlemad ettevõtted arvestatakse ühel ja samal bilansil;

d) nr. 4 allkonto «Kaubad einelaudades» — kaupade maksumusega, mis einelaualt tagastamise korras vastu võetud, kui einelaud ning jaeettevõte arvestatakse ühel ja samal bilansil;

e) nr. 180 «Kaubandusliku tegevuse tulemused» — inventeerimisel selgunud kaupade ülejäägi ostumaksumusega.

Konto nr. 3 allkontot «Kaubad jaeettevõtteis» k r e d i t e e r i t a k s e järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 163 «Kaupade jaemüük» — müüdud kaupade müügi maksumusega;

b) nr. 3 allkonto «Kaubad jaeettevõtteis» — kaupade maksumusega, mis üle antud ühe kaubandusliku ettevõtte poolt teisele sama organisatsiooni kaubanduslikule ettevõttele, kui mõlemad need ettevõtted arvestatakse ühisel bilansil;

c) nr. 41 «Produktid ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis» ja nr. 4 «Kaubad ja taara einelaudades» — jaekaubanduslike ettevõtete poolt teemajade (sööklate) ladudele ja iseseisvatele toidubaaridele ja einelaudadele väljastatud kaupade maksumusega jaehindades;

d) nr. 171 allkonto «Käibekulud jaeettevõtteis» — loomuliku kao normide piirides esineva kaupade puudujäägi ja ettevõtte kahjuks võetavate riknenud ja purunenud kaupade maksumusega, samuti taara kaaluvahe, jäätmete ja kaupade puhastamiskao maksumusega, mis ületavad hankijailt selleks otstarbeks saadud täiendavad mahahindluse summad;

e) nr. 140 «Hinnalisand kaupadele ja taarale» — vastava hinnalisandi summaga: 1) kaupade puudujäägi mahakandmisel loomuliku kao normide piirides; 2) ettevõtte arvele võetavate kahjude mahakandmisel kaupade täieliku või osalise riknemise puhul; 3) kahjude mahakandmisel kõrgendatud hindadega ja

mittetäisväärtuslike kaupade allahindamise puhul; 4) kaupade tagastamisel hankijaile; 5) kaupade väljastamisel tootmisettevõtteile; 6) kaupade jäätmete ja puhastamiskadude mahakandmisel;

f) nr. 153 «Kaupade ja materjalide ümberhindamine» — kaupade allahindamise summaga, seoses väljumis- või jaehindade hinnakirjade muutmisega (vahega kaupade maksumuses endistes hindades, maha arvatud hinnalisand, ja kaupade maksumuses uutes hindades, maha arvatud hinnalisand);

g) nr. 180 «Kaubandusliku tegevuse tulemused» — kaupade allahindamise summaga (maha arvatud summad, mis kuuluvad mahakandmisele hinnalisandi arvel), kui see teostatakse juhatuse või kõrgema organisatsiooni korraldusel ja allahindamine pole seoses kaupade kvaliteedi langemisega;

h) nr. 60 allkonto «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused» — iseseisvale bilansile eraldatud tootmise, kaubanduslike ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtteile üleantud kaupade maksumusega;

i) nr. 23 allkonto «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal» — hankijaile tagastatud kaupade ostumaksumusega.

Analüütilises arvestuses avatakse konto nr. 3 allkontol «Kaubad jaeettevõtteis» isikulised kontod materiaalselt vastutavate isikute järgi.

Põllumajandussaaduste ja toorainete tootjaile müüdavate vastumüügikaupade kohta peetakse peale selle veel koguslikku arvestust üksikute kaubanimetuste järgi (ilma jaotamiseta nende kaupade sihituse liikide järgi). Seda arvestust peetakse põllumajandussaaduste ja toorainete tootjaile müüdavate vastumüügikaupade saabumise ja müügi aruannetes, mis esitatakse jaekaubanduslike ettevõtete juhatajate poolt üheaegselt kaubarahalise või kauba aruannetega.

Seoses sellega, et sihituslikud krediidid hooajaliselt nõutavate kaupade kindlustamisel antakse Riigipanga poolt tingimusel, et need kaubad hoitakse ja arvestatakse eraldi jooksvaks müügiks määratud kaupadest, on Tsentrosojuzi poolt kokkuleppel Riigipangaga kindlaks määratud, et Riigipanga poolt krediteeritud hooaegselt nõutavad kaubad antakse vastavatele jaekaubanduse ettevõtete materiaalselt vastutavatele isikutele erilisele hoiule aktide järgi, millel on märgitud nende kaupade nimetus, kogus, hind ja maksumus.

Hooajaliselt nõutavad kaubad tuleb müügiks anda kooskõlas kaubajääkide alandamise plaaniga ja vormistatakse ülalnimetatud korras aktiga.

Hooajaliselt nõutavate kaupade kohta tuleb pidada kogus-likku arvestust nende liikumise kohta. See arvestus tehakse hooajaliselt nõutavate kaupade saabumise ja müügi aruannetel, mis esitatakse materiaalselt vastutavate isikute poolt raamatupidamisele üheaegselt kauba-rahalise või kauba aruannetega.

Vastumüügi kaubad, samuti hooajaliselt nõutavad kaubad liidetakse jaekaubanduslike ettevõtete juhatajate poolt kaubarahalisesse või kauba-aruannetesse ühistel alustel jooksvalt müüdavate kaupadega.

Saabuvad aruanded kontrollitakse raamatupidamises vastavalt juurdelisatud tõendavatele dokumentidele.

Allkonto «Taara jaeettevõtteis»

Sel allkontol arvestatakse tarbijate kooperatiivide organisatsioonidele kuuluv ja jaekaubanduslikes ettevõtteis kui ka jaotusladudes asuv taara — nii tühi kui ka kauba all, saadud hankijailt nii hinna eest kui ka tasuta.

Kõik jaekaubanduslikesse ettevõtteisse saabunud taara tuleb materiaalselt vastutavate isikute poolt vastu võtta ja kohe sissetulekuks arvestada.

Organisatsioonides, kes pole kohustatud puust taarat tagastama hankijaile või Metsade Peavalitsuse turustusbaasidele, arvestatakse taara sissetulekuks võimaliku realiseerimise hindades, mis kindlaks määratud tarbijate kooperatiivide rajooniliidu juhatuse poolt (s. o. kõik puust taara, mis tasutud hankijale arve järgi peale kauba hinna, samuti taara, mille maksumus on arvestatud ostetud kauba hinna sisse). Organisatsioonid, kes on kohustatud tagastama puust taara hankijale või Metsade Peavalitsuse turustamisbaasidele, on kohustatud taara sissetulekuks arvestama hindadega, mis näidatud hinnakirja lahtris «Tarvitatud, remonti mittenõudev». (Puust taara hinnakiri on kinnitatud 1950. a.)

Märkus: Taara hinna viimine tasemeni, millega seda tuleb arvestada, samuti hinnata saadud taara sissetulekuks arvestamine vormistatakse aktiga.

Kotid toiduteraviljasaaduste ja suhkru alt arvestatakse hankija poolt arvestatud hinnas, kuid mitte kõrgemalt kui hinnakirja hind.

Ettevõtte või organisatsiooni vajaduste teenindamiseks ettenähtud inventar-taara (veinivaadid, naftavaadid, pesadega kastid pudelite jaoks, erilise konstruktsiooniga kastid saiatoodete jaoks, liuad kondiitritoodete jaoks jne.) kaupade veoks ja hoidmiseks, mis ei kuulu müügile või tagastamisele hankijale, arvestatakse kontol nr. 43 «Väheväärtuslik inventar ja eririietus» või kontol nr. 90 «Põhivahendid» — olenevalt nende esemete kasutamise aja kestusest ja nende maksumusest.

Inventar-taara maksumusega üle 300 rubla ühikult ja kestuse ajaga üle ühe aasta arvestatakse kontol nr. 90 «Põhivahendid», taara aga, mille kasutamisiga on alla ühe aasta, olenemata tema maksumusest, arvestatakse kontol nr. 43.

Kaubaga koos võib saabuda ka hankija inventar-taara (õlleveinivaadid jne.). Säärane taara arvestatakse konto nr. 3 allkontol «Taara jaeettevõtteis». Juhul, kui hankija ei nõua sellelt taaralt tagatismaksumust, arvestatakse see taara kinnitatud hinnakirja järgi või vastavalt olemasoleva hinnakirja hindadele samalaadilise taara kohta. Inventar-taara, mille eest hankijad võtavad tagatist kindlaksmääratud suuruses, arvestatakse tagatise maksumuses.

Märkus: Hankijail on lubatud võtta tagatist järgmist liiki taaralt:

a) mineraalvete pudelitelt;
b) veini-viinatoodete vaatidelt;
c) õlle- ja alkoholita jookide vaatidelt;
d) konservide klaastaaralt;
e) veini-viina- ja õllepudelitelt.

Taara, mis on kauba algpakendiks ja väljastatakse ostjale koos kaubaga (viina-, veini-, õlle- ja alkoholita jookide pudelid jne.), arvestatakse nii kui kaup.

Jaekaubanduslike ettevõtete poolt elanikkonnalt tagasivõetud taarat ei arvestata allkontol «Taara jaeettevõtteis», vaid kuulub arvestamisele allkontol «Kaubad jaeettevõtteis».

Kauba alt vabanenud taara tuleb reeglikohaselt tagastada hankijaile või Metsade Peavalitsuse turustusbaasidele.

Taara tagastamise kohta hankijaile ja Metsade Peavalitsuse turustamisbaasidele tuleb sisse seada range kontroll.

Tarbijate kooperatsiooni organisatsioonid on kohustatud kindlustama õigeaegse ja täieliku kottide tagastamise varustajaile ega tohi võimaldada nende riknemist ja enneaegset kulumist, samuti pole lubatud nende kasutamine muuks otstarbeks.

Kotid tuleb hankijaile tagastada samas kategoorias (välja arvatud uued) või alanemisega kottide kvaliteedis mitte üle ühe kategooria, võrreldes selle kategooriaga, millega need saadi.

Kottide õige kasutamise, samuti õige arvestamise ja tagastamise (koguslikult ja kvaliteediliselt) eest vastutavad isiklikult kooperatiivsete organisatsioonide ja ettevõtete juhatajad ja pea- (vanem-) raamatupidajad.

Tarbijate kooperatsiooni kõrgemate organisatsioonide juhatajad on kohustatud mitte harvemini kui kord kvartalis teostama katselist kontrolli kottide õige kasutamise, nende arvestuse pidamise ja tagastamise kohta alamate organisatsioonide töötajate poolt ega tohi jätta karistamata ühtegi süüdlast selles asjas.

Tähtajaks tagastamata taara eest trahvitakse organisatsioone. Ametiisikute vastutuse tõstmise eesmärgil kuuluvad kottide mitteõigeaegse tagastamise eest trahvimisele nende tarbijate kooperatsiooni ettevõtete ja organisatsioonide juhatajad, kelle ettevõtete ja organisatsioonide kohta on rakendatud trahvi sanktsioone kottide mitteõigeaegse tagastamise eest: esimest korda 100 rublaga teist korda 200 rublaga.

Kaubanduslikes jaeettevõtteis oleva taara analüütilist arvestust peetakse summaliselt varaliselt vastutavate isikute järgi. Tara kogust kontrollitakse taara liikumise aruannete alusel, mis esitatakse materiaalselt vastutavate isikute poolt raamatupidamisele koos kauba-rahalise (või kauba) aruandega.

Täielikult kõlbmatuks muutunud taara (mitte materiaalselt vastutava isiku süü läbi), taara remontimisega seosesolevad kulud, samuti kulud taara ümbersortimisest kajastatakse konto nr. 171 allkontol «Käibekulud jaeettevõtteis» kulukirjel «Kahjud taarast, maha arvates tulud taaraoperatsioonidelt».

Konto nr. 3 allkontot «Taara jaeettevõtteis» debiteeritakse järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 1 «Kaupade ost ja hindamine» — taara maksumusega, mis saabus jaekaubanduse ettevõtteisse koos kaubaga;

b) nr. 60 allkonto «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused» — taara maksumusega, mis saabus iseseisvale bilansile eraldatud ettevõtteilt;

c) nr. 3 allkonto «Taara jaeettevõtteis» — taara maksumusega, mis saabus peakauplusse või kooperatiivi jaotuslattu ühisel bilansil arvestatavailt jaeettevõtteilt (sisemise ümberpaigutamise korras).

Konto nr. 3 allkonto «Taara jaeettevõtteis krediteeritakse järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 23 allkonto «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal», nr. 24 «Arveldused rajooniliidu ja kooperatiivide vahel» — hankijaile tagastatud taara maksumusega;

b) nr. 171 «Käibekulud» (vastav allkonto) — täiesti kõlbmatuks muutunud taara maksumusega, samuti taara maksumuse hinna vahega, mis kindlaks määratud taara kogumise organisatsioonide poolt taara vastuvõtmisel jaekaubanduslikelt ettevõtteilt, kui see kahju ei olnud tekkinud üksikute isikute süü läbi.

Konto nr. 4 «Kaubad ja taara einelaudades»

Sellel kontol arvestatakse nii iseseisvates einelaudades kui ka sööklate, restoranide, teemajade (kohvikute) ja teiste ühiskondliku toitlustamise ettevõtete juures asuvates einelaudades olevad ostukaubad, valmis köögitoodang ja taara.

Kontol on kaks allkontot:

1) Kaubad einelaudades.
2) Taara einelaudades.

Allkonto «Kaubad einelaudades»

Kaubad einelaudades arvestatakse summaliselt einelaudade kohta kehtestatud müügihindades.

Analüütilist arvestust peetakse materiaalselt vastutavate isikute isikuliste kontode järgi.

Sissekanded konto nr. 4 allkontol «Kaubad einelaudades» tehakse raamatupidamise poolt kontrollitud ja juhatuse poolt kinnitatud aruannete ja nende juurde lisatud dokumentide alusel.

Sissekanded inventeerimistel selgitatud kaupade puudujäägi ja ülejäägi kohta tehakse juhatuse poolt kinnitatud inventeerimiste tulemuste aktide alusel.

Kõik inventeerimisel selgitatud puudujäägid ja ülejäägid tuleb kajastada jooksvas arvestuses sel kuul, mille lõpuks või mille jooksul toimus inventeerimine.

Kaupade puudujäägi ja praagi mahakandmise ja allahindamise kord, mis toodud konto nr. 3 karakteristikas, laieneb täielikult ka antud kontole.

Konto nr. 4 allkontot «Kaubad einelaudades» debiteeritakse järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 41 «Produktid ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis» — laost einelauda saabunud kaupade ja produktide maksumusega nendes hindades, millega neid arvestatakse laos ja nimelt:

1) tsentraliseeritud fondide ja abimajandeist saadud kaubad — riiklikes jaehindades;

2) rajooniliidu varumiskontorilt ja tarbijate kooperatiivilt saabunud põllumajandussaadused — väljalaskehindades;

3) ühiskondliku toitlustamise ettevõtete endi poolt piirkokkuostuhindadega ostetud põllumajandussaadused ja kala hindades, millesse on arvatud: piirkokkuostuhind, kokkuostu üldkulud (kinnitatud normide järgi), põllumajandussaaduste kokkuostutasu määral, mil see on kinnitatud juhatuse poolt, kellele allub ühiskondliku toitlustamise ettevõte, arvestusülekanded sotsiaalkindlustuseks kokkuostutasult ja käibemaks kindlaksmääratud normide järgi;

b) nr. 140 analüütiline konto «Hinnalisand produktidele ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis» — hinnalisandi summaga laost einelauda saabunud kaupadele ja produktidele:

1) piirkokkuostuhinnaga ostetud põllumajandussaaduste saabumisel, — einelaudade jaoks määratud müügihindade ja lao hindade vahega;

2) tsentraliseeritud fondikaupade saabumisel — täiendava juurdehindluse summaga, mis määratud mõnede ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis müüdavate kaupade jaehinnale;

3) mahahindluse summaga köögitoodangu müügihindadelt, mis väljastatud sööklast (teemajast-kohvikust) organisatsiooni juhatusele vahetult allutatud toidubaaridele ja einelaudadele;

c) nr. 166 «Köögitoodangu väljastamine» — köögist söökla või teemaja — kohviku juures asuvasse einelauda müügiks saabunud köögitoodangu müügi maksumusega, samuti vahetult organisatsiooni juhatusele allutatud einelaudadesse saabunud köögitoodangu maksumusega müügihindades, maha arvatud kindlaksmääratud mahahindlus;

Märkus: Neis ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis, kus pole kassat ja kus raha nii einelauast müüdud kaupade eest kui ka köögist väljastatud lõunate eest võetakse vastu einelauapidaja poolt, arvestatakse einelaua sissetulekuks kogu köögitoodang kui kaup;

d) nr. 182 «Ühiskondliku toitlustamise ettevõtte tegevuse tulemused» — inventeerimisel avastatud kaupade ülejäägi maksumusega ostuhindades, konto nr. 140 analüütiline konto «Hin-

nalisand produktidele ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis» kaupade ülejäägi hinnalisandiga.

Ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis (toidubaarid ja einelauad), kus pole erilist materiaalset vastutavat laohoidjat ja kogu saabunud väärtuste eest kannab vastutust einelaua juhataja (toidubaari juhataja), kantakse kaubad vahenditult konto «Kaubad einelaudades» d e e b e t i s s e, kusjuures krediteeritakse järgmisi kontosid:

a) nr. 3 allkontot «Kaubad jaeettevõtteis» — tarbijate kooperatiivi kauplustest ja magasinidest saabunud tsentraliseeritud fondi kaupade maksumusega antud organisatsioonile määratud jaehindades, kui nende ettevõtete arvestust teostatakse ühisel bilansil ühiskondliku toitlustamise ettevõttega;

Märkus: Üheaegselt selle sissekandega tehakse vastava kaubandusliku mahahindluse summa ülekandmine analüütiliselt kontolt «Hinnalisand kaupadele jaeettevõtteis» analüütilise konto «Hinnalisand produktidele ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis» kreeditisse;

b) nr. 162 «Kaupade hulgimüük» — oma organisatsiooni hulgilaost saabunud tsentraliseeritud fondi kaupade maksumusega, kui hulgilao arvestust teostatakse ühisel bilansil ühiskondliku toitlustamise ettevõttega — riiklikes jaehindades, maha arvates kaubanduslikku mahahindlust ühiskondliku toitlustamise ettevõtte kasuks;

c) nr. 164 «Varumiskaupade realiseerimine» — oma organisatsiooni varumispunktidest ja ladudest saabunud piirkokkuostuhindadega ostetud põllumajandussaaduste maksumusega väljumishindades;

d) nr. 60 «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused» — iseseisvale bilansile eraldatud oma organisatsiooni ettevõtteilt saabunud produktide ja kaupade väljumismaksumusega;

e) nr. 20 «Hankijad maksenõuete ja faktureerimata saadetiste alal», nr. 23 allkontot «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal» — hankijalt saabunud tsentraliseeritud fondi kaupade ja produktide ostumaksumusega.

Hinnalisand ülaltoodud juhtude puhul arvestatakse harilikus korras.

Konto nr. 4 allkontot «Kaubad einelaudades» k r e d i t e e r i t a k s e järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 165 «Kauba ja köögitoodangu müük ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis» (allkonto «Kauba ja köögitoodangu müük

einelaua kaudu») — einelaua kaudu müüdud kaupade ja köögitoodangu müügi maksumusega;

b) nr. 172 «Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kulud» — puudujäägi maksumusega (loomuliku kao normide piirides), purunemise, praagi ja kaupade riknemise maksumusega, mis ei ole toimunud materiaalselt vastutava isiku süü läbi (müügihind, maha arvatud summa, mis kuulub mahakandmisele hinnalisandi arvel);

c) nr. 2 allkonto «Kaubad hulgiladudes», nr. 3 allkonto «Kaubad jaeettevõtteis» (vastavalt kuuluvusele) — kaupade maksumusega, mis tagastatud rajooniliidu hulgilattu või tarbijate kooperatiivi jaotuslattu;

d) nr. 140 analüütiline konto «Hinnalisand produktidele ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis» vastava hinnalisandi summaga:

1) puudujääkide mahakandmisel loomuliku kao normide piirides, 2) ettevõtte arvele võetava täieliku või osalise kaupade riknemise kahjude puhul, 3) kaupade tagastamisel hankijaile, 4) kaupade allahindamise mahakirjutamisel juhatuse või kõrgema organisatsiooni korraldusel;

e) nr. 182 «Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete tegevuse tulemused» — kaupade allahindamise summaga (maha arvatud summa, mis kuulub mahakirjutamisele hinnalisandi arvel), mis tehti juhatuse või kõrgema organisatsiooni korraldusel, kui allahindamine polnud seoses kaupade kvaliteedi langemisega;

f) nr. 153 «Kaupade ümberhindamine» — kaupade allahindamise summaga, mis on tehtud seoses väljalaske- või jaehindade hinnakirjade muutmisega (vahega kaupade maksumuses endistes hindades, maha arvatud hinnalisand, ja kaupade maksumuses uutes hindades, maha arvatud hinnalisand).

Allkonto «Taara einelaudades»

Sel allkontol arvestatakse tarbijate kooperatsiooni organisatsioonidele kuuluv taara, mis asub iseseisvates einelaudades, kui ka sööklate, restoranide, teemajade (kohvikute) ja teiste ühiskondliku toitlustamise ettevõtete juures asuvates einelaudades.

Kõik einelauda saabuv taara tuleb vastu võtta materiaalselt vastutava isiku poolt ja kohe arvestada sissetulekuks.

Organisatsioonides, kes pole kohustatud puust taarat tagastama hankijaile või Metsade Peavalitsuse turustamisbaasidele,

arvestatakse taara sissetulekuks võimaliku realiseerimise hinnaga, mis kindlaks määratud rajooniliidu juhatuse poolt (s. o. kõik puust taara, mis tasutud hankija arve järgi peale kauba hinna, samuti taara, mille maksumus on arvestatud kaubahinna sisse).

Organisatsioonid, kes on kohustatud tagastama taarat hankijaile või Metsade Peavalitsuse turustamisbaasidele, on kohustatud arvestama taara sissetulekuks hindadega, mis näidatud hinnakirja lahtris «Tarvitatud, remonti mittenõudev». (Puust taara hinnakiri on kinnitatud 1950. a.).

Kotid teraviljasaaduste ja suhkru alt arvestatakse hankijale tasutud hinnas.

Einelaua poolt tasuta taara (s. o. taara, mille maksumus on arvestatud kauba hinna sisse) saamisel arvestatakse selle taara maksumus ühiskondliku toitlustamise ettevõtte kulusid arvestava konto kreeditisse.

Inventar-taara, pudelite, kottide, samuti täielikult või osaliselt kõlbmatuks muutunud taara mahakirjutamise arvestamise kord, mis toodud konto nr. 3 allkonto «Taara jaeettevõtteis» karakteristikas, laieneb täielikult ka antud allkontole.

Konto nr. 4 allkontot «Taara einelaudades» debiteeritakse järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 41 «Produktid ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis» — taara maksumusega, mis on saadud ühiskondliku toitlustamise ettevõtte laost koos kaubaga;

b) nr. 3 allkonto «Taara jaeettevõtteis» — taara maksumusega, mis saabus iseseisvatele einelaudadele jaeettevõtteist, milliseid arvestatakse ühisel bilansil einelauaga;

c) nr. 60 allkonto «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused» — taara maksumusega, mis saabus iseseisvatele einelaudadele oma organisatsiooni iseseisvale bilansile eraldatud ettevõtteilt.

Konto nr. 4 allkontot «Taara einelaudades» krediteeritakse järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 41 «Produktid ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis» — ühiskondliku toitlustamise ettevõtte lattu tagastatud taara maksumusega;

b) nr. 3 allkonto «Taara jaeettevõtteis» — ühisel bilansil arvestatava tarbijate kooperatiivi jaotuslattu tagastatud taara maksumusega;

c) nr. 60 allkonto «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused» — iseseisvale bilansile eraldatud ettevõtteile tagastatud taara maksumusega;

d) nr. 172 «Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kulud» — täiesti kõlbmatuks muutunud taara maksumusega, samuti taara maksumuse vahega, mis kindlaks määratud taarat koguvate organisatsioonide poolt taara vastuvõtmisel einelaudadelt, juhul, kui kahjud taarast ei tekkinud üksikute isikute süü läbi.

Konto nr. 5 «Varumiskaubad ja taara»

Sellel kontol arvestatakse tarbijate kooperatsiooni varumisorganisatsioonides ja -ettevõtteis asuvad varumis- ja kokkuostukaubad, samuti taara ja taaramaterjalid.

Kontol on kaks allkontot:

1) Varumiskaubad.
2) Varumiskaupade taara ja taaramaterjalid.

Allkonto «Varumiskaubad»

See allkonto on määratud varumisorganisatsioonides ja -ettevõtteis põllumajandussaaduste ja toorainete arvestamiseks, mis varutakse kolhoosidelt, sovhoosidelt, talupoegadelt, töölistelt ja teenistujailt tsentraliseeritud varumisplaani täitmise korras (riiklikud kohustuslikud normid, riiklik kokkuost, riiklik kontraheerimine, matimaks, natuuras antud seemnelaenude tagastamine riigile, MTJ naturaaltasu jne.), samuti detsentraliseeritud varumise arvestamiseks piirkokkuostuhindades.

Tarbijate kooperatsiooni varumisettevõtteile allutatud töötlemisettevõtteis asuvad põllumajandussaadused, sealhulgas ka isemajandavate ettevõtete ladudes olevad, arvestatakse kontol «Varumiskaubad ja taara», mitte aga kontol «Tootmistoorained ja -materjalid». Valmistoodang neis ettevõtteis arvestatakse samuti kontol «Varumiskaubad ja taara».

Tarbijate kooperatsiooni kõrgemate organisatsioonide juures arvestatakse eraldi analüütilisel kontol «Varumiskaubad teel» alamate organisatsioonide poolt laaditud varumiskaubad kuni nende vastuvõtmise momendini raudteejaamadest või laevanduse sadamast. Seejuures arve-faktuuris märgitud taara maksumus ja transpordikulud arvestatakse samuti sel kontol.

Varumiskaubad arvestatakse o s t u m a k s u m u s e s.

Vahetult põllumajandussaaduste ja toorainete tootjailt saabunud varumiskaupade ostumaksumus kujuneb varumise või

kokkuostuhinnast, juurde arvatud juurdehindlus toodangu kõrgema kvaliteedi eest ja maha arvatud mahahindlus selle alanenud kvaliteedi eest.

Tarbijate kooperatsiooni alamatelt lülidelt vastuvõetud varumiskaupade ostuhinnale liitub veel komisjon, mis on arvestatud süsteemi alamate lülide kasuks neilt vastuvõetud põllumajandussaaduste ja toorainete eest.

Alamatele organisatsioonidele kuuluv komisjon arvestatakse eraldi analüütilistel kontodel üheliigiliste kaupade gruppide lõikes. Samuti arvestatakse eraldi analüütilisel kontol Põllumajandusministeeriumi kasuks arvestatud summad (agrofond), (vt. konto nr. 23, allkonto «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» karakteristikat).

Varumiskaupade ostuhinna sisse ei liideta järgmisi väljamakseid põllumajandussaaduste ja toorainete tootjaile:

a) veotasu — juurdemaks saaduste kohaletoimetamise eest tootja transpordivahenditega. Need väljamaksed arvestatakse kui varumise käibekulud kulukirjel «Auto-hobutransport»;

b) preemia-lisatasu üksikute tsentraliseeritud varumise liikide kohta (näiteks lina-, kanepisaadustelt), mis makstakse saaduste tootjaile eriliste otsuste alusel, kuna need juurdehindlused tarbijate kooperatsiooni organisatsioonidele hüvitatakse;

c) lisatasu jahindusbrigaadide brigadiridele organiseerimise ja juhtimise eest karusloomade jahindusel;

d) väljamaksed kolhoosidele lepingute alusel jahindusele kaasaaitamisel;

e) preemia-lisatasu kolhoosidele ja jahindusbrigaadidele üleplaanilise karusnahkse tooraine äraandmise eest, mis varutakse Kaug-Põhja rajoonides ja nendega võrdsustatud maakohtades;

f) hüvitustasu kontraheerimislepingute ja põllumajandussaaduste kokkuostulepingute sõlmimise eest.

Juurdehindlused ja hüvitustasud, mis näidatud pnkt. c, d, e, ja f, arvestatakse kui käibekulud kulu kirjel «Tasud varujaile kolhoosides ja varumiskaupade kogujatele kooperatiivides».

Põllumajandussaaduste töötlemisest saadud toodang oma ettevõtteist või töötlemispunktidest arvestatakse plaanilises tootmise omamaksumuses või t e g e l i k u s omamaksumuses. Võõrastes ettevõtetes töötlemisest saadud varumiskaubad arvestatakse tegelikus omamaksumuses.

Varumispunktidesse, ladudesse ja baasidesse originaalis, s. o. sortimatult saabunud põllumajandussaadused ja toorained kuuluvad pärast vastuvõtmist sortimisele. Sortimise tulemusena saadud varumiskaubad hinnatakse vastava sordi kaupadele kindlaksmääratud varumise või kokkuostuhindades. Nendes hindades peetakse järgnevalt sorditud kaupade arvestust. Sortimise ja viimistlemise kulud, samuti jäätmed (väärtuseta), mis saadakse sortimisel ja viimistlemisel, arvestatakse kui varumise käibekulud.

Varumispunktidesse ja ladudesse saabuvate varumiskaupade arvestamise algdokumentideks on: vastuvõtukviitungid (tsentraliseeritud varumisel), kokkuostukviitungid (kokkuostudel piirkokkuostuhindades), kokkuostu-aruanded (säärasel juhul, kui tootjal pole vaja saaduse müüki tõendavat dokumenti ja ta sai vastuvõtjalt sularaha); saabumiskirjad (varumiskaupade vastuvõtmisel varujailt), vastuvõtuaktid (varumiskaupade vastuvõtmisel tarbijate kooperatiividelt rajooniliidu varumiskontori lattu), töötlemisaktid (varumiskaupade saabumisel ja vastuvõtmisel töötlemisel sellisel juhul, kui varumiskaupade eest vastutust laos ja töötlemisel kannab üks ja sama isik).

Varumiskaupade väljastamine (laadimine) ostjaile toimub kindlaksmääratud vormi-kohaste korralduste alusel ja vormistatakse väljumiskirjaga; varumiskaupade väljastamine töötlemisele vormistatakse reeglikohaselt väljumiskirja väljakirjutamisega. Säärastel juhtudel, kui varumiskaupade vastuvõtmise ja nende töötlemise eest vastutab üks ja sama isik, tuleb varumiskaupade väljaminek vormistada töötlemisaktiga.

Töötlemisele väljastatakse varumiskaubad väljalaskehindades. Seda operatsiooni ei tule kajastada kontol «Varumiskaupade realiseerimine». Töötlemisele antud varumiskaupade väljalaskehindade ja ostuhindade vahe kantakse vahetult kontole nr. 181 «Varumistegevuse tulemused».

Põllumajandussaaduste müüki varumispunktidest ja -ladudest lasteaedadele, lastesõimedele, haigemajadele, sanatooriumidele jne. loetakse jaekäibeks ja kajastatakse eraldi analüütilisel kontol «Varumiskaupade jaemüük», missugune konto avatakse konto nr. 164 «Varumiskaupade realiseerimine» juures.

Varumiskaupade laojuhatajad (varumispunktide juhatajad) esitavad raamatupidamisele dokumendid kaupade liikumise kohta laos kindlaksmääratud vormikohase aruande juures. Vastavalt vormistatud ja kinnitatud dokumendid varumiskaupade sisse-

tuleku ja väljamineku kohta on tõendusdokumentideks nende liikumise arvestamise kohta laos (punktis). Kategooriliselt on keelatud vormistada varumiskaupade sissetulekut tootjate hoiuallkirjade alusel.

Varumiskaupade vastuvõtmisel kontrollitakse hoolikalt saaduste ja toorainete kvaliteeti, samuti nende tegelikku kaalu.

Kõikidel juhtudel, kui vastuvõtukviitungitel kõrvuti varumiskaupade tegeliku kaaluga näidatakse ka arvestuskaal, tuleb kaupade koguslik arvestus raamatupidamises ja laos (punktis) pidada tegeliku kaalu järgi, mitte aga arvestuskaalu järgi.

Laojuhatajad (punktide juhatajad) peavad kaupade koguslikku arvestust laos Tsentrosojuzi juhatuse poolt kinnitatud vormi kohases laoraamatus. Niisuguste kaupade, nagu elusloomad, -linnud jne. jaoks peetakse koguslik arvestus kahes näitajas: peade arvu ja kaalu järgi.

Tsentraliseeritud varumise korras saabunud põllumajandussaadused ja toorained tuleb arvestada eraldi ühenimelistest kaupadest, mis ostetud piirkokkuostuhindade alusel.

Varumiskaupade koguslikuks arvestamiseks teraviljaladudes on kinnitatud erivormiline raamat, milles kõrvuti kogusega näidatakse ka teraviljatoodete kvaliteet.

Kui mõnede liikide toorkarusnahkade kohta on nõutav iga üksiku naha varustamine lipikuga, siis andmed iga naha kohta kirjutatakse laoraamatusse eraldi reana (nii sissetulekuks kui ka väljaminekuks).

Koosseisulised varujad, kelle käsutuses on varutud saaduste hoidmiseks laoruumid, on samuti kohustatud pidama varumiskaupade arvestust laoraamatus.

Varumiskaupade arvestust peetakse raamatupidamises eraldi hoiukohtade (materiaalselt vastutavate isikute järgi), koguslikult ja summaliselt, kuid erandjuhtudel ka sortide järgi vastavalt Tsentrosojuzi poolt kinnitatud koguslik-summalise arvestuse nomenklatuurile.

Analüütilises arvestuses tuleb kinni pidada reeglist, et kaubad, mis on saabunud tsentraliseeritud korras, tuleb arvestada lahus kaupadest, mis on ostetud hindadega, mis ei ületa piirkokkuostuhindu.

Varumiskaupade arvestust tuleb organiseerida nii, et oleks võimalik saada andmeid varutud ja kokkuostetud põllumajandussaaduste ja toorainete käivete kohta, mis loetakse varumise ja kokkuostu plaanide täitmiseks.

Varumiskaubad kantakse väljaminekuks (konto nr. 5 «Varumiskaubad ja taara» kreediti järgi) järgmises maksumuses:

a) tsentraliseeritud varumiskaubad — ostu- (varumis-) hindades;

b) kaubad, mis ostetud mitte kõrgemalt piirkokkuostuhindadest — keskmistes kokkuostuhindades.

Kuu lõpul hinnatakse põllumajandussaaduste jäägid keskmiste hindadega kuu kohta ja vahe allkonto «Varumiskaubad» saldo ja arvutatud jäägi summa vahel kantakse konto nr. 181 «Varumistegevuse tulemused» deebetisse musta või punase kandega.

Keskmised hinnad kuu kohta saadakse kokkuostu- ja varumiskauba iga üksiku nimetuse jaoks nende kaupade maksumuse jagamisel (jääk kuu alguseks pluss kuu jooksul saabunud) nendesamade kaupade kogusega.

Alamatele organisatsioonidele makstud komisjon (juurdehindlus), samuti Põllumajandusministeeriumi kasuks arvestatud summad (agrofond) kantakse maha kord kuus proportsionaalselt väljaläinud kaubagruppide ostumaksumusele kuu jooksul ja nende jäägile kuu lõpul.

Konto nr. 5 allkontot «Varumiskaubad» d e b i t e e r i t a k s e järgmiste kontode krediteerimisl:

a) nr. 10 «Kassa» — kassast makstud varumiskaupade maksumusega;

b) nr. 25 «Aruandealused summad» — aruandealustest summadest väljamakstud varumiskaupade maksumusega (arveldustel tootjatega aruandekohustuslike isikute kaudu);

c) nr. 163 «Kaupade jaemüük» — kaupluse läbimüügi summadest väljamakstud varumiskaupade maksumusega;

d) nr. 21 «Arveldused põllumajandussaaduste ja toorainete tootjatega»;

1) varumiskaupade sissetulekuks arvestamisel, mis vastu võetud tootjailt, kes ei esitanud õigeaegselt kviitungeid maksmiseks;

2) varumiskaupade sissetulekuks arvestamisel, mis saabusid tootjailt lepingulise kokkuostu korras, samuti igasugusel varumisel (kokkuostul), kui arveldused tehakse Riigipanga kaudu;

3) laenusaajatelt naturaal-seemnelaenu tagastamise korras saabunud varumiskaupade ostumaksumusega;

e) nr. 24 allkonto «Muud arveldused rajooniliidu ja tarbijate kooperatiivide vahel» — rajooniliidu varumiskontori poolt

tarbijate kooperatiividelt vastuvõetud varumiskaupade ostumaksumusega, samuti nendelt kaupadelt tarbijate kooperatiivide kasuks arvestatud komisjoni (juurdehindluse) summaga;

f) nr. 20 «Hankijad maksenõuete ja faktureerimata saadetiste alal» — alamatelt tarbijate kooperatsiooni liitudelt saadud kaupade ostumaksumusega, kui arveldused toimuvad aktseptitud maksenõuete korras, samuti varumiskaupade ja taara maksumusega, mille kohta maksenõuded ei saabunud ostjat teenindava Riigipanga osakonda või kaupade saabumisel dokumentideta;

g) nr. 23 allkonto «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal» — varumiskaupade ostumaksumusega, mis saabusid alamaastmelistelt tarbijate kooperatsiooni liitudelt, kui arveldusi kaupade eest ei tehta aktseptitud maksenõuete korras;

h) nr. 160 «Toodangu väljalask ja teenuste osutamine» — töötlemisest saadud varumiskaupade plaanilise (käibemaksuta) tootmise omamaksumusega, samuti tootmisest saabunud varumiskaupade omamaksumusega (juhul, kui puudub plaaniline töötlemise omamaksumus või juhul, kui varumiskaubad töödeldakse võõrastes ettevõtetes);

i) nr. 150 «Põllumajandussaaduste sortimine» — sortimiselt saadud varumiskaupade omamaksumusega (vastavalt sortide jaoks määratud ostuhindadele), samuti hinnaliste jäätmete maksumusega (võimalikus realiseerimise hinnas);

j) nr. 151 «Ettetehtud kulud» — varumiskaupade ostumaksumusega, missugused kaubad saadud laenuvõtjatelt intresside näol naturaalseemnelaenu kasutamise eest;

k) nr. 5 allkonto «Varumiskaubad» analüütiline konto «Varumiskaubad teel») — tegelikult vastuvõetud teelolnud varumiskaupade maksumusega;

l) nr. 5 allkonto «Varumiskaubad» — varumiskaupade ostumaksumusega, mis vastu võetud sama organisatsiooni teiselt laolt (kaupade sisemise ümberpaigutamise või pikaajalisele hoiule paigutamise korras) ja materiaalselt vastutavate isikute vahetusel;

m) nr. 23 allkonto «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» — Põllumajandusministeeriumi kasuks arvestatud agrofondi summaga;

n) nr. 181 «Varumise tegevuse tulemused» — inventeerimisel selgunud varumiskaupade ülejäägi summaga.

Konto nr. 5 allkonto «Varumiskaubad» krediteeritakse järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 164 «Varumiskaupade realiseerimine» — müüdud varumiskaupade maksumusega, kaasa arvatud varumiskaupade väljastamine oma organisatsiooni ettevõtteile (kubanduslikele ja ühiskondliku toitlustamise), kui see käive maksustatakse käibemaksuga, samuti väikehulgi müügikorras müüdud varumiskaupade maksumusega, mis vahetult müüdi varumispunktidest ja ladudest;

b) nr. 150 «Põllumajandussaaduste sortimine» — sortimisele antud varumiskaupade maksumusega hindades, millega need olid arvel;

c) nr. 21 «Arveldused põllumajandussaaduste ja toorainete tootjatega» — naturaalseemnelaenuks väljaantud varumiskaupade ostumaksumusega (oma varumine või hankijailt saadud);

d) nr. 151 «Ettetehtud kulud» — hankijailt saadud ja seemnelaenuna väljaantud varumiskaupade hinnavahe (vahe hankija väljalaskehinna ja ostuhinna vahel);

e) nr. 171 allkonto «Käibekulud varumisettevõtteis»:

1) varumiskaupade puudujäägi ostumaksumusega loomuliku kao normide piirides;

2) töötlemiselt saadud varumiskaupade kao ja jäätmete maksumusega (kindlaksmääratud normide piirides);

3) organisatsiooni arvele võetud varumiskaupade akteeritud kulutustega ostumaksumuses.

Kuu lõpul vahetult enne bilansi koostamist hinnatakse plaanilises tootmise omamaksumuse hindades arvestatud töödeldud varumiskaupade jäägi maksumus ümber tegelikule omamaksumusele, kandes vahe kontole nr. 181 «Varumistegevuse tulemused».

Tarbijate kooperatsiooni kõrgemad organisatsioonid kajastavad alamate organisatsioonide poolt laaditud varumiskaubad kuni nende vastuvõtmiseni raudteejaamadest või laevanduse sadamatest konto «Varumiskaubad» analüütilisel kontol «Varumiskaubad teel» — maksenõude aktseptimise päeval (eitava aktsepti puhul — aktseptist keeldumise tähtaja möödumisel).

Analüütilisel kontol «Varumiskaubad teel» arvestatud kaupade saabumise kohta tuleb sisse seada pidev kontroll. Juhtudel, kui kaubad on teel üle normaalse kauba kohalejõudmise aja, tuleb võtta tarvitusele abinõud niisuguse kauba otsimiseks ja pretensiooni esitamise momendil hankija, raudtee, lae-

vanduse või teiste organisatsioonide vastu tuleb selle kauba maksumus üle kanda konto nr. 23 allkontole «Pretensioonide deebitorid».

Konto nr. 5 allkonto «Varumiskaubad» analüütilist kontot «Varumiskaubad teel» d e b i t e e r i t a k s e järgmiste kontode krediteerimisel:

nr. 20 «Hankijad maksenõuete ja faktureerimata saadetiste alal», nr. 23 allkonto «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal» — hankija poolt antud organisatsiooni aadressil laaditud varumiskaupade kohta väljakirjutatud arve-faktuuri summaga.

Konto nr. 5 allkonto «Varumiskaubad» analüütilist kontot «Varumiskaubad teel» k r e d i t e e r i t a k s e järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 5 allkonto «Varumiskaubad» — tegelikult vastuvõetud varumiskaupade maksumusega;

b) nr. 5 alkonto «Varumiskaupade taara ja taaramaterjalid» — tegelikult vastuvõetud taara maksumusega;

c) nr. 171 allkonto «Käibekulud varumisettevõtteis» — hankija arvesse pandud transpordikulude summaga, samuti kaupade teel tekkinud puudujäägi summaga loomuliku kao normide piirides;

d) nr. 23 allkonto «Pretensioonide deebitorid» — pretensiooni summaga saabumata veose või puuduvate kaupade kohta, mis esitatud hankijale, raudteele, laevandusele, kolhoosile või teistele kaupu vedanud organisatsioonidele.

Analüütilise konto «Varumiskaubad teel» saldo võib olla ainult deebetipoolne ja näitab varumiskaupade jääki teel, kaasa arvatud hankija juurdehindlus, taara maksumus ja transpordikulud, mis näidatud hankija arve-faktuuris.

Konto nr. 5 Allkonto «Varumiskaupade taara ja taaramaterjalid»

Sellel allkontol arvestatakse tarbijate kooperatsiooni organisatsioonidele kuuluv valmistaara (uus ja tarvitatud, tühi ja kauba all), lahtivõetud kujul (komplektid), taaramaterjalid ja materjalid põllumajandussaaduste ja toorainete pakkimiseks, nagu laastud, saepuru, õled jne.

Eraldi analüütilisel kontol «Teelolev varumiskaupade taara ja taaramaterjalid» arvestatakse hankijate poolt laaditud tühi taara ja taaramaterjalid kuni nende vastuvõtmiseni raudteejaamast või sadamast.

Kogu varumisettevõtteisse saabuv taara tuleb vastu võtta materiaalselt vastutavate isikute poolt ja kohe sissetulekusse arvestada.

Taara varumisettevõtteis kuulub sissetulekuks arvestamisele hankijale tasutud hinnas, kuid mitte kõrgemalt, kui hinnakirjas kindlaks määratud. (Puust taara hinnakiri on kinnitatud 1950. aastal.)

Varumisladudes oleva taara analüütilist arvestust peetakse materiaalselt vastutavate isikute viisi, koguslikult ja summaliselt.

Täielikult kõlbmatuks muutunud taara mahakandmine (mitte materiaalselt vastutava isiku süü läbi), kulud seoses taara remontimisega, samuti kahjud taara ümbersortimisest kajastatakse kontodel, kus arvestatakse käibekulusid kulukirjel «Kahjud taarast, maha arvates tulud taara operatsioonidelt».

Konto nr. 5 allkontot «Varumiskaupade taara ja taaramaterjalid» d e b i t e e r i t a k s e järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 5 allkonto «Varumiskaubad» (analüütiline konto «Varumiskaubad teel») — koos varumiskaupadega saabunud taara maksumusega;

b) nr. 20 «Hankijad maksenõuete ja faktureerimata saadetiste alal», nr. 23 allkonto «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal» — hankija poolt laaditud tühja taara ja taaramaterjalide maksumusega, samuti ilma dokumentideta saabunud tühja taara ja taaramaterjalide maksumusega;

c) nr. 24 «Arveldused rajooniliidu ja tarbijate kooperatiivide vahel» — taara maksumusega, mis saabus varumiskontori lattu tarbijate kooperatiividelt või tarbijate kooperatiivide rajooniliidult kooperatiivi saabunud varumistaara maksumusega;

d) nr. 5 allkonto «Varumiskaupade taara ja taaramaterjalid» (teel) — teelolnud, kuid saabunud tühja taara maksumusega;

e) nr. 60 «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused» — iseseisvale bilansile eraldatud ettevõtteilt saabunud taara maksumusega.

Konto nr. 5 allkontot «Varumiskaupade taara ja taaramaterjalid» k r e d i t e e r i t a k s e järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 22 «Ostjad ja tellijad maksenõuete alal», nr. 23 allkonto «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike

operatsioonide alal», nr. 24 «Arveldused rajooniliidu ja kooperatiivide vahel» — kaupadega väljastatud taara maksumusega (sel juhul, kui taara maksumus pole arvestatud kaubahinna sees), samuti taara maksumusega, mis saadetud alamatele organisatsioonidele;

b) nr. 171 allkonto «Käibekulud varumisettevõtteis» —

1) täiesti kõlbmatuks muutunud taara maksumusega;

2) taara maksumuse vahe summaga, mis kindlaks määratud taarat koguvate organisatsioonide poolt tarbijate kooperatsiooni organisatsioonidelt taara vastuvõtmisel, kui need kahjud ei ole tekkinud üksikute isikute süü läbi;

3) ostjatele koos kaubaga tasuta laaditud taara ja pakkematerjali maksumusega.

Konto nr. 6 «Valmistoodang ja täidetud tööd»

Sel kontol arvestatakse oma tööstusettevõtete valmistoodang, samuti tootmis- ja põllumajanduslike ettevõtete ladudes (hoidlates) asuv taara.

Kontol nr. 6 arvestatakse samuti tootmisettevõtete (õmblustöökodade, kingsepatöökodade ja teiste) poolt täidetud tööd (tellimised) kuni nende üleandmiseni tellijatele.

Tarbijaskooperatsiooni ettevõtete valmistoodang arvestatatakse kas plaanilises tootmise omamaksumuses või väljalaske väärtuses, olenevalt kindlaksmääratud korrast.

Tarbijate kooperatsiooni tööstuslike ja põllumajanduslike ettevõtete poolt toodetava toodangu väljumise maksumus määratakse reeglikohaselt kindlaks kui vahe toodete jaemüügi maksumuse ja kaubandusliku mahahindluse vahel. Järelikult selle toodangu väljumise maksumusesse (mis ühtlasi on ka kaubanduslikele ettevõtetele ostumaksumuseks) arvestatakse ka kõik seadusega kindlaksmääratud maksud.

Valmistoodangu arvestust plaanilise omamaksumuse hindades võib pidada ettevõtetes, kes on saanud selleks loa tarbijate kooperatiivide vabariiklikult, krai- või oblastiliidult.

Tellijatele üleandmata täidetud tööd (tellimised) arvestatakse kontol nr. 6 tellijailt sissenõudmisele kuuluvas täies summas, olenemata varem tellijalt saadud avansi suurusest.

Individuaal-õmblustöökodades töökoja materjalist valmistatud rõivad, jalatsid, pesu ja peakatted arvestatakse tellija poolt maksmisele kuuluvas müügi maksumuses.

Valmistoodangu jääk tuleb iga kuu lõpul, olenemata sellest, kas see toodang arvestatakse jooksvas arvestuses hulgi-välja-

laske maksumuses või mõnes teises hindes, näidata tegelikus omamaksumuses.

Vahe valmistoodangu ümberhindamisest kuni tegeliku omamaksumuseni kantakse kontole nr. 183 «Pagaritööstuse ettevõtete tulemused» või nr. 185 «Muude tootmisettevõtete tegevuse tulemused».

Järgmise kuu alul tehakse vastupidine kanne selleks, et valmistoodang viia jälle arvestatava hinnani.

Vahe valmistoodangu tegeliku tootmise omamaksumuse ja selle maksumuse vahel, millega toodang on sissetulekuks arvestatud, tuleb arvestada eraldi kaardil selleks, et ümberhindamine ei tooks üleliigset tööd sordilises arvestuses.

Individuaal-õmblustöökodades töökodade materjalidest valmistatud rõivaste, jalatsite, pesu ja peakatete müük, tellija materjalist individuaal-tellimiste täitmisel elanikkonnalt laekunud tasusummad rõivaste õmblemise, jalatsite, pesu ja peakatete valmistamise eest, remontimise töökodades rõivaste, jalatsite, peakatete, kultuurkaupade, spordikaupade, mööbli, majapidamisnõude ja muude majapidamiskaupade remontimise eest laekunud summad kuuluvad jaekäibe koosseisu ja sellepärast tuleb kajastada analüütilisel kontol «Valmistoodete jaemüük», missugune konto avatakse konto «Valmistoodete realiseerimine» juurde. Jaekäibe hulka kuulub samuti valmistoodangu müük vahetult tootmisettevõtteist lastesõimedele, lasteaedadele, haiglatele ja sanatooriumidele.

Antud konto analüütilist arvestust peetakse materiaalselt vastutavate isikute järgi koguslikult ja summaliselt.

Kontot nr. 6 «Valmistoodang ja täidetud tööd» d e b i t e e r i t a k s e järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 160 «Toodangu väljalask ja teenuste osutamine» — valmistoodangu plaanilise omamaksumusega või väljalaske maksumusega;

b) nr. 20 «Hankijad maksenõuete ja faktureerimata saadetiste alal», nr. 23 allkonto «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal» — hankijate poolt laaditud tühja taara maksumusega;

c) nr. 60 allkonto «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused» — iseseisvale bilansile eraldatud ettevõtteilt saadud taara maksumusega.

Kontot nr. 6 «Valmistoodang ja täidetud tööd» k r e d i t e e r i t a k s e konto nr. 161 «Valmistoodete realiseerimine» debiteerimisel:

1) tarbijate kooperatiividele ja teistele ostjatele müüdud või oma organisatsiooni ettevõtetele väljastatud valmistoodangu ja tellijaile üleantud tellimiste maksumusega (hindades, milles peetakse valmistoodangu arvestust);

2) tootmisettevõtteist müüdud valmistoodangu maksumusega lastesõimedele, lasteaedadele, haiglatele, sanatooriumidele jne.;

3) individuaal-õmblustöökodade poolt töökoja materjalist valmistatud ja müüdud rõivaste, jalatsite, pesu ja peakatete maksumusega;

4) summadega, mis kuuluvad maksmisele tellijate poolt individuaalõmblustöökodades tellija materjalist valmistatud ja üleantud tööde eest;

5) summadega, mis kuuluvad maksmisele tellija poolt remontimiseks antud rõivaste, jalatsite, peakatete, kultuurkaupade, spordikaupade, mööbli, majapidamisnõude ja muude majapidamiskaupade remontimise eest, kaasa arvatud materjalide ja osade maksumus, mis kulutatud remontimiseks, välja arvatud tellija oma materjal.

Konto nr. 7 «Kaubad vastutaval hoiul ostjate juures»

Sel kontol arvestatakse (hankijate juures) ostjatele laaditud ja ostjate poolt tasumata jäetud kaupade maksumus, kui need on viimaste juures vastutaval hoiul.

Ostjate juures hoiul olevad kaubad arvestatakse, vastavalt kuuluvusele, jaehindades või tööstuste väljalaskehindades .

Sellel kontol arvestatakse ka ostjale arvesse pandud ja arvefaktuuris arvestatud taara maksumus ja transpordikulud.

Konto nr. 7 «Kaubad vastutaval hoiul ostjate juures» deebetisse sissekannete tegemisel tuleb juhinduda järgmistest NSVL Riigipanga instruktsioonis nr. 7 — 11. augustist 1945. a. kindlaksmääratud reeglitest:

«p. 48. Kui ostja keeldus maksenõude aktseptist, siis selle nõude järgi saabunud laadung (välja arvatud kiirelt riknevad kaubad) saabub tema (s. o. ostja) vastutavale hoiule. Osalisel aktseptist keeldumisel jääb ostja vastutavale hoiule see osa kaupu, mille maksmisest ta keeldus.

p. 54. Riigipangal on õigus võtta majanduslikult organilt õiguse käsutada tasumata kaupu juhul, kui sel on süstemaatilised mittemaksed, ja rakendada niisuguste ostjate suhtes nende kaupade vastutava hoiu režiimi.

Vastutava hoidmise režiim ei laiene kiireltriknevatele veostele...

p. 55. Panga poolt krediteerimisest mahavõetud majanduslike organite suhtes on pank kohustatud, hankijate nõudel, rakendama tasumata kaupade suhtes vastutava hoidmise režiimi.»

Neil juhtudel, kui hankija poolt tunnistatakse täielik aktseptist keeldumine põhjendamatuks ja sissenõudmise asjatoimetus kuulub esitamisele arbitraaži, jäävad tasumata maksenõuete summad kontole nr. 22 «Ostjad ja tellijad maksenõuete alusel» kuni asjatoimetuste arbitraaži esitamiseni ja seega kontole nr. 7 ei kanta.

Märkus: Ostjatelt maksenõuete osalisest aktseptist keeldumisel saamata jäänud summad tuleb üle kanda konto nr. 23 allkontole «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal».

Põhjendatult täielikust aktseptist keeldumisel ostja poolt kiireltriknevate kaupade alal on hankija kohustatud nõudmiseks esitatud maksenõude summa üle kandma kontolt nr. 22 «Ostjad ja tellijad maksenõuete alal» konto nr. 23 allkontole «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal».

Teate saamisel pangalt maksenõuete täielikust aktseptist keeldumise kohta ostja poolt, peale ülaltoodud juhtude, koostatakse järgmised kirjendid:

1) P u n a n e s t o r n o sama korrespondeerimisega, mis oli tehtud kirjendil kauba müügi kohta, välja arvatud ostja arvele kantud transpordikulud ja taara maksumus.

2) P u n a n e s t o r n o sama korrespondeerimisega, mis oli tehtud kirjendil müüdud kaupade m a h a k a n d m i s e kohta.

3) M u s t k i r j e n d: Deebet konto nr. 7 «Kaubad vastutaval hoiul ostjate juures».

Kreedit konto nr. 2 «Kaubad hulgiladudes» tarbijate kooperatiivide rajooni-, oblasti-, krai-, vabariiklike liitude hulgiladudes — kaupade maksumusega jaehindades; Tsentrosojuzi peavalitsuste hulgibaasides kaubad, millele määratud ühtsed jaehinnad — jaehindades, kaubad aga, mis arvestatakse tööstuste hulgihindades — tööstuse hindades, nr. 5 «Varumiskaubad ja taara» — varumiskaupade ostumaksumusega.

Kreedit konto nr. 22 «Ostjad ja tellijad maksenõuete alal» — ostja arvele kantud transpordikulude summaga ja taara maksumusega .

Üheaegselt koostatakse kirjendid:

Deebet konto nr. 140 analüütiline konto «Hinnalisand kaupadele hulgiladudes».

Kreedit konto nr. 140 analüütiline konto «Hinnalisand kaupadele, mis ostjate juures vastutaval hoiul».

Analüütilises (sordilises) kaupade arvestuses avatakse konto nr. 2 «Kaubad ja taara hulgiladudes» juures storneerimise sissekannete jaoks eraldi kaart. Saldot sel kaardil ei saa olla.

Konto nr. 7 analüütilist arvestust peetakse maksmata kaupade hoiukohtade järgi.

Kontol nr. 7 arvestatavate kaupade müügil teisele ostjale tehakse harilikud sissekanded selle operatsiooni kohta (vaata kontode nr. 2, 5, 6 karakteristikat).

Kaupade tagastamisel ostja juurest vastutavalt hoiult hankija lattu tehakse hankija juures järgmised kanded:

1) Deebet vastav konto, millel arvestatakse need kaubad (nr. 2, 5, 6) — saabunud kaupade ja taara maksumusega.

Deebet konto nr. 171 «Käibekulud» (vastav allkonto) — transpordikulude summaga.

Kreedit konto nr. 7 «Kaubad vastutaval hoiul ostjate juures».

2) Deebet konto nr. 140 analüütiline konto «Hinnalisand kaupadele, mis ostjate juures vastutaval hoiul».

Kreedit konto nr. 140 analüütiline konto «Hinnalisand kaupadele hulgiladudes».

II jagu.

MAKSEVAHENDID

Konto nr. 10 «Kassa»

See konto on määratud sularaha arvestamiseks organisatsioonide ja ettevõtete kassades.

Kontol nr. 10 «Kassa» on kaks allkontot:

1) Peakassa.

2) Ettevõtete kassad.

Allkontol «Peakassa» arvestatakse iseseisvale bilansile eraldatud organisatsioonide ja ettevõtete rahasummade jäägid ja liikumine.

Allkontol «Ettevõtete kassa» arvestatakse sularaha jäägid ja liikumine kassapidajate juures, kes võtavad raha vastu ostjatelt kauplustes, teemajade (kohvikute) ja sööklate söögisaalides ning teistes elanikkonda teenindavates ettevõtetes.

Raha vastuvõtmise, väljaandmise, hoidmise ja nende operatsioonide vormistamise kord on kindlaks määratud «Ettevõtete, asutiste ja organisatsioonide kassaoperatsioonide teostamise määrusega», mis kinnitatud 1949. aastal [1].

Tarbijate kooperatsiooni organisatsioonid ja samuti nende ettevõtted on kohustatud oma kaupluste, sööklate, kioskide, telkide jne. sularaha laekumised ära andma kindlaksmääratud tähtaegadel Riigipanka, välja arvatud need summad, mis ette nähtud põllumajandussaaduste kokkuostuks, edasilükkamatuteks vajadusteks ja kassa üleminevateks jääkideks (vahetusrahaks jne.) kindlaksmääratud normide piirides.

Sularaha kulutamise normid läbimüügist edasilükkamatuteks kulutusteks (kaasa arvatud kulud töötajate töötasu maksmiseks) määratakse kindlaks kaubanduslikele ettevõtetele ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtetele organisatsiooni juhatuse poolt ühiselt Riigipanga asutistega ja need ei või ületada:

a) tööstuskaupadega kauplevatele ettevõtetele linnades ja maal — 2,5%;

b) toidukaupadega linnas kauplevatele ettevõtetele — 3%;

c) toidu- ja segakaupadega kauplevatele ettevõtetele maal — 5%;

d) ühiskondliku toitlustamise ettevõtetele linnas ja maal, einelaudadele ja restoranidele raudtee ja veetranspordil — 7% nende kuulisest kaubanduslikust käibest.

Põllumajandussaaduste ja toorainete kokkuostu piirkokkuostuhindadega teostavail organisatsioonidel on õigus peale eespool nimetatud normide kulutada eespoolnimetatud eesmärkideks kuni 30% oma kaupluste, sööklate, kioskide, kaubaputkade ja telkide läbimüügist.

Ühe ettevõtte (sealhulgas kaupluse, söökla, juuksetööstuse jne.) läbimüügist sularaha kulutamine teise ettevõtte vajadusteks, kuigi need kuuluvad samasse organisatsiooni, samuti ka selle organisatsiooni vajadusteks, on keelatud. Erandiks sellest reeglist on maal asuvad tarbijate kooperatiivid, kellele lubatakse kulutada läbimüügi sularaha kindlaksmääratud normide piirides

[1] Eesti NSV Teataja 1949. nr. 5, art. 37.

kooperatiivi kõikide kaubanduslike ettevõtete üldise kaubakäibe summast, välja arvatud iseseisvale bilansile viidud ettevõtted.

Organisatsioonid ja ettevõtted võivad kulutada nende poolt pangast saadud sularaha ainult selleks otstarbeks, milleks see oli panga poolt välja antud.

Sularaha väljaandmine aruandekohuslikele isikutele võib toimuda ainult juhatuse kassast ja iseseisvale bilansile eraldatud ettevõtte kassast.

Juhatuse ja iseseisvale bilansile viidud ettevõtete keskkassadest raha väljamaksmise või vastuvõtmise aluseks on kassa sissetuleku- ja väljaminekuorderid, mis kirjutatakse välja täpses kooskõlas kassaoperatsioonide teostamise määrusega.

Kõik kassa sissetuleku- ja väljaminekuorderid, kuni nende kassasse täitmiseks andmiseni, registreeritakse raamatupidamise poolt kindlaksmääratud vormis peetavas kassa sissetuleku- ja väljaminekuorderite registreerimise žurnaalis.

Kontot nr. 10 «Kassa» debiteeritakse kassasse saabunud summadega nende kontode krediteerimisel, millel arvestatakse: kaupade müüki, arveldusi, arvelduskontot Riigipangas ja teiste kontode krediteerimisel (vastavalt kuuluvusele).

Kontot nr. 10 «Kassa» krediteeritakse kõikide väljaantud summadega kontode debiteerimisel, millel arvestatakse arveldusi, käibekulusid, arveldusi Riigipangaga ja teiste kontode debiteerimisel (vastavalt kuuluvusele).

Kui on olemas mitu kassat, siis analüütilises arvestuses konto nr. 10 juurde avatakse eraldi kassade kontod isikute järgi, kes vastutavad kassas oleva raha eest.

Konto nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas»

Sel kontol arvestatakse Riigipangas arvelduskontol olevate maksevahendite liikumine ja jäägid.

Arvelduskontod avatakse Riigipanga asutiste poolt kooperatiivsetele organisatsioonidele kooskõlas Riigipanga instruktsiooniga 1. septembrist 1950. a. nr. 12 «Arveldus- (jooksvatest) kontodest Riigipanga asutistes ja volituste vormistamisest kontode käsutamise kohta».

Organisatsioonid ja isemajandavad ettevõtted võivad omada Riigipangas ainult üht arvelduskontot. Suurema arvu arvelduskontode avamine Riigipangas, samuti kontode avamine

teistes krediitasutistes ja tööhoiukassades on lubatud ainult juhtudel, mis on ette nähtud Riigipanga instruktsioonides.

Organisatsioonide juhatustele, kellel on väljaspool oma rajooni üksikud mitteisemajandavad ettevõtted (kauplused, laod jne.), võidakse avada arvelduskontole allkontosid kogutud läbimüügi vahendite arvele võtmiseks. Nendele allkontodele saabunud vahendid kuuluvad kokkulepitud tähtaegadel ülekandmisele organisatsiooni arvelduskontole. Mingisuguseid vahendite väljaandmisi arvelduskonto allkontodelt pole lubatud, välja arvatud juhud, mis on ette nähtud Riigipanga juhatuse juhendites.

Kaug-Põhja rajoonides, kus puuduvad Riigipanga asutised, hoiavad tarbijate kooperatsiooni organisatsioonid ja ettevõtted oma raha tööhoiukassas avataval kontol.

Vahendite arvelduskontole kandmise ja sellelt mahakandmise aluseks on: avaldus sissemakse teostamiseks, läbimüügi summade saate aruanded, tsekid, maksekorraldused, maksenõuded, täitedokumendid (riikliku ja ametkondliku arbitraaži organite käsud, kohtute täitelehed, notariaalsed täitepealdised), rahandusorganite korraldused maksude ülekandmiseks riigieelarvesse, ametiühingute määrused saadaolevate sotsiaalkindlustuse maksude ülekandmise kohta ja teised dokumendid, mis on ette nähtud seaduses ja Riigipanga reeglites.

Tsekid kirjutatakse välja Riigipanga poolt valmistatavatel plankidel, mida peab konto valdaja hoidma luku taga. Juhul, kui tsekiraamat, üksikud tsekid või tsekiplangid lähevad kaotsi või need varastatakse, tuleb sellest kohe teatada kirjalikult sellele Riigipangaasutisele, kus konto avatud, ühtlasi tuleb avalduses ära märkida kaotatud või varastatud tsekkide numbrid.

Tsentrosojuzi juhatuse määruse kohaselt võivad tarbijate kooperatsiooni organisatsioonid välja kirjutada ainult n i m e l i s i t s e k k e.

T s e k k i d e v ä l j a k i r j u t a m i n e e s i t a j a n i m e l e o n T s e n t r o s o j u z i j u h a t u s e p o o l t k e e l a t u d.

Vastavalt Riigipanga nimetatud instruktsiooni pkt. 24 võtavad Riigipanga asutised tarbijate kooperatsiooni organisatsioonidelt vastu ainult nimelisi tsekke.

Konto valdaja on kohustatud korraldustel ja tsekkidel näitama summa sihituse, mis tema korraldusel arvelduskontolt välja antakse. Panga maksedokumentidel (tsekid, maksekorraldused jne.) pole parandused lubatud.

Sissekanded kontole nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» tehakse Riigipangast saadud arvelduskonto väljakirjutuste ja nendele juurdelisatud algdokumentide alusel.

Sissekanded maksevahendite sissemaksmise kohta kassast arvelduskontole, samuti raha saamise kohta arvelduskontolt kassasse tuleb vormistada kohe kassa konto kaudu, kusjuures nende sissekannete kontrollimine järgnevalt Riigipanga väljavõtetega on kohuslik.

Väljavõtteid arvelduskontost peab Riigipank andma perioodiliselt neil tähtaegadel, mille kohta on kokku lepitud Riigipangaga, kuid mitte harvemini kui kord viispäevakus.

Avaldused nii väljavõtete endi kui ka nende lisade mittesaamise kohta tuleb kohuslikult teha kirjalikult mitte hiljemalt kui kolme päeva jooksul järgmise väljavõtte saamise päevast arvates. Sissekanded peavad täiesti ühtima Riigipanga väljavõtetega isegi säärasel juhul, kui Riigipank on ekslikult teinud arvestusi arvelduskonto deebetisse või kreeditisse.

Kõikidest summadest, mis Riigipank on ekslikult kirjutanud arvelduskonto deebetisse või kreeditisse, on konto valdaja kohustatud teatama Riigipangale mitte hiljem kui 10 päeva jooksul, kui aga konto valdaja asub maal, siis mitte hiljem kui 20 päeva jooksul pärast väljavõtte kättesaamist.

Kui nimetatud tähtaja jooksul ei saabu konto valdajalt vastuväiteid, siis Riigipanga poolt väljatoodud saldo loetakse õigeks ja kinnitatuks, kuigi selleks konto valdajalt kirjalikku kinnitust pole saabunud.

Arvelduskonto valdaja on kohustatud kontrollima ja kirjalikult kinnitama või vastu vaidlema Riigipanga poolt väljatoodud konto jäägi summale seisuga iga aasta 1. jaanuariks.

Arvelduskonto saldode kirjalikud kinnitused või vastuvaidlused saldo õigsuse kohta tuleb esitada Riigipangale mitte hiljem kui 10. jaanuariks, maal väljaspool Riigipanga asutise asukohta asuvad arvelduskonto valdajad aga peavad need esitama 20. jaanuariks.

Arvelduskonto saldo mittekinnitamise või vastuväite mitteesitamise eest maksavad organisatsioonid ja ettevõtted Riigipangale trahvi.

Oma ekslike kannete avastamisel arvelduskontol on pangal õigus aegumise tähtaja jooksul teha parandus-sissekandeid nii konto deebetisse kui ka kreeditisse ilma konto valdaja nõusolekuta.

Organisatsiooni (ettevõtte) arvelduskontolt Riigipanga poolt ekslikult summade mahakandmisel krediteeritakse kontot nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» ja debiteeritakse konto nr. 23 allkontot «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» (analüütilises arvestuses «Riigipanga ..... osakond pretensioonide alal»).

Sel juhul aga, kui organisatsiooni (ettevõtte) arvelduskontole on Riigipanga poolt ekslikult raha juurde kantud, on tarvis väljavõtte alusel debiteerida kontot nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» ja krediteerida konto nr. 23 allkontot «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal».

Pärast Riigipanga poolt tehtud eksliku sissekande parandamist, mis kajastub järgnevas Riigipangast saadud konto väljavõttes, tehakse vastavad paranduskanded ka organisatsiooni (ettevõtte) arvestuses — konto nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» deebeti või kreediti kaudu ja vastavalt krediteerides või debiteerides konto nr. 23 allkontot «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal».

Riigipanga osakonnad arvutavad intressid arvelduskontolt üks kord kvartalis. Kuid tarbijate kooperatsiooni organisatsioonid ja ettevõtted arvestavad majandusliku tegevuse tulemuste õige arvestamise huvides intresse igakuuliselt. Igakuuliste intresside arvestamisel debiteeritakse konto nr. 23 allkontot «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» ja krediteeritakse kontosid: nr. 171 «Käibekulud», nr. 170 «Halduskulud», nr. 52 «Tootmise üldkulud», nr. 172 «Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kulud».

Organisatsiooni või ettevõtte arvelduskontole Riigipanga poolt kantud arvelduskonto intressid kvartali eest kantakse konto nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» deebetisse järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 23 allkonto «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» — kvartali esimese kahe kuu eest arvestatud arvelduskonto intresside summaga;

b) nr. 171 «Käibekulud», nr. 170 «Halduskulud», nr. 52 «Tootmise üldkulud», nr. 172 «Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kulud» — vastavalt kuuluvusele — intresside summa vahega, mis kantud arvelduskontole, ja intresside summa vahel, mis organisatsiooni või ettevõtte poolt oli arvestatud kvartali esimesel kahel kuul.

Konto nr. 12 «Erifondide jooksvad kontod»

Sellel kontol arvestatakse erifondid, mille põhimäärusega on kindlaks määratud nende fondide rahaliste vahendite hoidmine Riigipanga jooksvatel kontodel. Nende fondide hulka kuuluvad: remondi- ja ehitusfond, kultuurfond, toiduaineid tootvate ettevõtete laiendamise fond, puu- ja aedvilja tehnilise baasi laiendamise fond ja teised.

Tarbijate kooperatiivides arvestatakse sel kontol remondi- ja ehitusfondi vahendid samuti ka toiduaineid tootvate ettevõtete laiendamise fondi vahendid juhul, kui arvestusülekanded sellesse fondi kujunevad plaani järgi aastas suuremaks kui kümme tuhat rubla.

Nende fondide vahendid tuleb üle kanda arvelduskontolt Riigipangas eraldi jooksvatele kontodele korras ja tähtaegadel, mis on ette nähtud nende fondide põhimäärustes. Vahendeid erifondide jooksvatelt kontodelt tuleb kulutada täielikus kooskõlas nende sihitustega.

Tarbijate kooperatiivide oblasti-, krai-, vabariiklikud liidud ja Tsentrosojuz (finanstvalitsus) arvestavad kontol «Erifondide jooksvad kontod» peale esimeses lõikes näidatud fondide vahendite ka veel reguleerimisfondi vahendid.

Kontot nr. 12 «Erifondide jooksvad kontod» debiteeritakse Riigipangas jooksvatele kontodele ülekantud summadega järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» — vahendite ülekandmisel arvelduskontolt;

b) nr. 60 allkonto «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused» — vahendite saabumisel oma isemajandavailt ettevõtteilt;

c) nr. 112 analüütiline konto «Remondi- ja ehitusfond juhatuse poolt assigneeritud summade alal» — vahendite saabumisel organisatsiooni juhatuselt isemajandava ettevõtte erilisele remondi- ja ehitusfondi kontole (sel juhul, kui isemajandaval ettevõttel on lubatud avada erikontot);

d) nr. 112 analüütiline konto «Kultuurfond, mis jääb kooperatiivse organisatsiooni käsutusse» — sissemaksete saabumisel tarbijate kooperatiividelt tarbijate kooperatiivide oblasti-, krai-, vabariikliku liidu kultuurfondi jooksvale kontole (tarbijate kooperatiivis moodustatud kultuurfondi tsentraliseeritud osa kuni 80% fondist), samuti ka kultuurfondi summade saabumisel õppeasutiste jooksvatele kontodele;

e) nr. 120 «Käibevahendite täienduseks saadud laenud» — tarbijate kooperatiivide oblasti-, krai-, vabariikliku liidu poolt saadud laenud Tsentrosojuzi reguleerimisfondist;

f) nr. 121 «Kapitaalmahutuste finantseerimiseks saadud laenud» — laenude saamisel kõrgemate organisatsioonide remondi- ja ehitusfondist kapitaalmahutusteks;

g) nr. 131 «Blankolaenud» — Riigipangalt krediidi saamisel ajutiseks käibevahendite täiendamiseks.

Kontot nr. 12 «Erifondide jooksvad kontod» krediteeritakse järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 10 «Kassa» — erifondide jooksvatelt kontodelt vahendite saamisel kassasse;

b) nr. 23 allkonto «Deebitorid ja kreeditorid kapitaalmahutuste alal» — ehitusmaterjalide hankijaile ja ehitusettevõtte organisatsioonidele väljamakstud summadega;

c) nr. 112 allkonto «Remondi- ja ehitusfond» — iseseisvale bilansile eraldatud oma ettevõtteile remondi- ja ehitusfondi vahendite üleandmisel;

d) nr. 70 allkonto «Sihtmaksed omavahendite arvel» — vahendite ülekandmisel Kaubapanka kapitaalmahutuste objektide finantseerimiseks;

e) nr. 70 allkonto «Antud laenud» — tagastatavate laenude andmisel kõrgema organisatsiooni poolt remondi- ja ehitusfondist alamatele organisatsioonidele kapitaalmahutusteks;

f) nr. 122 «Lõpetatud kapitaalmahutuste objektide finantseerimiseks saadud laenud» — tagastatavate laenude kustutamisel, mis on saadud kapitaalmahutusteks kõrgema organisatsiooni remondi- ja ehitusfondi vahendeist;

g) nr. 131 allkonto «Blankolaenud» — Riigipangalt saadud lühiajalise krediidi (blankolaenu) kustutamisel.

Analüütilises arvestuses avatakse igale jooksvale kontole eraldi konto.

Konto nr. 13 «Erikontod, akreditiivid ja limiteeritud transporditsekid»

Sellel kontol arvestatakse akreditiivid, erikontod ja limiteeritud transporditsekid.

Akreditiiv on teiselinnaliste arvelduste vormiks veoste puhul, mille juures kaupade eest tasumine toimub hankija asukohas Riigipanga kaudu ja tema kontrolli all.

Iga akreditiiv on ette nähtud arveldusteks ainult ühe hankijaga.

Akreditiivid avatakse ostja omavahendite või Riigipanga krediitide arvel.

Jooksvate arvelduste teostamiseks hankijatega nende asukohas võib ostja avada ka erikontod säärastel juhtudel, kui ta teostab pidevalt arveldusi kaupade ja teenuste eest, mis põhinevad lepingulistel suhetel, ühe või mitme põhilise varustajaga.

Erikontod avatakse ainult neil tingimustel, kui hankija asukohas on ostja volinik (esindaja), kes on nõutavas korras registreeritud.

Limiteeritud tsekid antakse Riigipanga poolt välja ainult nendele organisatsioonidele, kellel on pidevad arveldused raudteejaamadega (sadamatega) ja maanteede transpordiekspeditsiooni kontoriga (MTEK).

Limiteeritud tsekiraamatute väljaandmise kord, limiteeritud tsekkide arvelduste kord, samuti raudtee, MTEK, laevanduse ja Riigipanga klientide õigused ja kohustused limiteeritud tsekkide alal on kindlaks määratud NSVL Riigipanga instruktsiooniga nr. 7 — 11. augustist 1945. a.

Tsekiraamatu valdaja on kohustatud välja andma oma kaastöölisele, kes teostab makseid tsekkidega, volituse tsekkidele allakirjutamiseks koos selle kaastöötaja allkirja näidisega, mis tõestatud konto käsutaja allkirja ja pitseriga.

Peale selle teatatakse igale transpordiettevõttele, kellega teostatakse arveldusi tsekkidega, selle isiku allkirja näidis, mis on tõestatud eespooltoodud korras.

Limiteeritud tsekkide raamat on maksev kolme kuu jooksul selle väljaandmise ajast arvates.

Kui limiteeritud tsekiraamatust on puudu eelmise tseki konts, siis tsekiraamat loetakse kehtetuks ja tsekid sellest raamatust ei kuulu enam vastuvõtmisele makseteks.

Tsekid kirjutatakse välja makse momendil kindlaksmääratud vajalikule summale. Tsekiplankide allakirjutamine ilma neis summat näitamata on keelatud.

Limiteeritud tsekiraamatud antakse välja isikutele, kes on volitatud teostama makseid tsekkidega allkirja vastu registris, milles on näidatud:

a) esimese ja viimase tseki number;

b) Riigipanga asutise nimetus, kes andis välja tsekiraamatu;

c) raudteejaama, sadama ja MTEK nimetus, kellega arveldusteks on tsekiraamat välja antud;

d) tsekiraamatu limiidi summa (sõnadega);

e) kliendi isikulise konto number;

f) väljaandmise kuupäev ja transpordikassa poolt antud raamatust tsekkide vastuvõtmise viimane tähtpäev.

Limiteeritud tsekiraamatuid saanud isikud kannavad vastutust nende allesoleku ja otsese sihitusliku kasutamise eest, samuti ka kaotsimineku või tsekkide kuritegelikult kasutamise tagajärjel tekkinud kahjude eest.

Tsekiraamatu kaotsimineku puhul tuleb sellest kohe teatada kirjalikult (telegraafi või posti teel) raudteejaamale, MTEK osakonnale või sadamale, kellega arvelduseks tsekiraamat oli välja antud, ärakirjas tuleb aga sellest teatada limiteeritud tsekiraamatu välja andnud Riigipanga asutisele selleks kindlaksmääratud korras ja silmas pidades selles küsimuses kehtivaid reegleid.

Reeglitest arvelduste kohta limiteeritud tsekkidega tuleb volituste väljaandmisel täpselt instrueerida isikuid, kes on volitatud teostama makseid nimetatud tsekkidega.

Kooperatiivse organisatsiooni või ettevõtte raamatupidaja on kohustatud mitte harvem kui kord kuuspäevaku jooksul kontrollima tsekiraamatutest tsekkide väljaandmise õigsust nende isikute poolt, kes on volitatud teostama makseid tsekkidega, ja limiidi jäägi väljatoomist kontsudel. Teostatud kontrollimise kohta on raamatupidaja kohustatud tegema märkuse oma allkirjaga tseki kontsude pöördküljel.

Raamatupidaja on samuti kohustatud võrdlema limiteeritud raamatust kulutatud tsekkide kontse Riigipangast saadud väljavõtetega.

Limiteeritud tsekiraamatute väljaandmine ja arvelduste reguleerimine nende valdajatega kasutamata limiitide alal toimub Riigipanga poolt tema poolt antud instruktsiooni alusel.

Laenude saamise kord limiteeritud tsekiraamatute ostmiseks on kindlaks määratud NSVL Riigipanga instruktsiooniga nr. 7 — 11. augustist 1945. a.

Erikontode ja akreditiivide avamine määratakse kindlaks Riigipanga erireeglitega.

Kontot nr. 13 «Erikontod, akreditiivid ja limiteeritud transporditsekid» debiteeritakse avatud akreditiivide ja erikontode summadega ja limiteeritud tsekiraamatute limiidi

summadega kontode nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» või nr. 131 allkonto «Laenud akreditiivide ja erikontode avamiseks» krediteerimisel.

Kontot nr. 13 «Erikontod, akreditiivid ja limiteeritud transporditsekid» krediteeritakse järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 1 «Kaupade ost ja hindamine» — akreditiividest või erikontodelt makstud kaupade maksumusega;

b) nr. 23 allkonto «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal» — akreditiividest või erikontodelt makstud kaupade ja materjalide maksumusega (arvefaktuuri summaga);

c) mitmed kontod — erikontodelt väljamakstud summadega, olenevalt nende operatsioonide iseloomust;

d) nr. 171 «Käibekulud» (vastav allkonto), nr. 172 «Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kulud», nr. 40 «Tootmistooraained ja materjalid» ja teised — limiteeritud tsekkidega tasutud transpordikulude summadega (kooskõlas Riigipanga teatega);

e) nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» ja nr. 131 allkonto «Laenud akreditiivide ja erikontode avamiseks» — kasutamata akreditiivide ja erikontode tagasikutsutud summadega, samuti Riigipanka tagastatud kasutamata limiteeritud tsekkide summaga.

Analüütilises arvestuses avatakse igale akreditiivile ja erikontole eraldi konto, kuid limiteeritud tsekiraamatud arvestatakse nende kasutamise eest vastutavate isikute kontode järgi.

Konto nr. 14 «Maksevahendid teel»

Sellel kontol arvestatakse kõik maksevahendid, mis saadetud Riigipanka viimase inkassaatorite kaudu ja postiülekandega, samuti töö-hoiukassadele antud laenu korras.

Organisatsiooni (ettevõtte) töötajate poolt Riigipanka äraantud maksevahendid arvestatakse kontol nr. 14 «Maksevahendid teel» ainult sel juhul, kui raha anti üle kuu viimasel tööpäeval, kuid arvestati organisatsiooni (ettevõtte) arvelduskontole järgmise kuu esimesel tööpäeval.

Sellel kontol arvestatakse samuti (organisatsiooni juhatuses) oma isemajandavate ettevõtete poolt üle kantud, kuid kuni kuu lõpuni organisatsiooni juhatusele saabumata sum-

mad, samuti (ettevõtetes) organisatsiooni juhatuse poolt oma isemajandavatele ettevõtetele üle kantud, kuid ettevõtteisse kuni kuu lõpuni veel saabumata summad.

Peale selle arvestatakse sel kontol müüdud kaupade eest saadud arveldustsekid.

Mingisuguseid muid summasid, peale ülalloetletute, ei tohi kajastada kontol nr. 14 «Maksevahendid teel».

Kontot nr. 14 «Maksevahendid teel» debiteeritakse järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 10 «Kassa», nr. 163 «Kaupade jaemüük», nr. 165 «Kauba ja köögitoodangu müük ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis» — ülalnimetatud juhtude puhul Riigipanka üleantud rahasummadega;

b) nr. 60 «Sisemised arveldused» allkonto «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused» — isemajandavate ettevõtete poolt juhatuse aadressil või juhatuse poolt isemajandavate ettevõtete aadressil saadetud rahasummadega Riigipanga kaudu või posti teel (sissekanded tehakse saaja poolt nende dokumentide alusel, mis tõestavad raha ülekandmist);

c) nr. 23 allkonto «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal» — müüdud kauba eest organisatsiooni või ettevõtte peakassasse saabunud arveldustsekkidega;

Kontot nr. 14 «Maksevahendid teel» krediteeritakse järgmiste kontode debiteerimisel: nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas», nr. 130 «Laenud kaubakäibe ja varumise krediteerimiseks» — maksevahendite summaga, mis arvestatud sissetulekuks arveldus- või laenukontole kontolt nr. 14 «Maksevahendid teel».

Kui organisatsioonis (ettevõttes) kasutatakse raha panka ülekandmise mitut viisi (Riigipanga inkassaatorite kaudu, posti teel, tööhoiukassade kaudu), siis avatakse igale maksevahendeid üleviivale organisatsioonile konto. Kassapidajatele, kelle käes on arveldustsekid, avatakse samuti eraldi kontod.

Teelolevate maksevahendite kohta tuleb sisse seada hoolikas kontroll ja kõikidel juhtudel, kui möödub tähtaeg, mille jooksul summad oleksid pidanud saabuma, kuid ei saabunud, tuleb tarvitusele võtta abinõud nende otsimiseks. Kui otsimine ei anna positiivseid tagajärgi, tuleb esitada pretensioonid või

vajalikel juhtudel — hagi nende organite vastu, kelle kaudu toimus maksevahendite ülekandmine.

Tsentrosojuzi juhatuse ja NSVL Sideministeeriumi ringkirjalise korraldusega 14. jaanuarist 1950. a. nr. SP-13-GUPS 3/4 on kindlaks määratud kontrollimise kord kaubanduslike läbimüügisummade ülekande liikumise kohta, mis seisneb alljärgnevas:

Tarbijate kooperatiivid koostavad postikviitungite alusel, mis saadud sideasutistelt kaubanduslike läbimüügisummade vastuvõtmise kohta, õiendi kahes eksemplaris nende rahaliste summade kohta, mis olid saadetud Sideministeeriumi ettevõtete kaudu posti ülekannetega, kuid mis pole saabunud Riigipanka arvelduskontole, seisuga iga kuu esimeseks päevaks. Õiend kirjutatakse alla tarbijate kooperatiivide juhatuse esimehe ja vanemraamatupidaja poolt ja saadetakse tähitatud kirjaga või esitatakse isiklikult vanemraamatupidaja poolt Sideministeeriumi rajoonikontori ülemale mitte hiljem kui iga kuu 5. kuupäevaks. Selle õiendi teine eksemplar jääb tarbijate kooperatiivi raamatupidamise aruande juurde.

Sidekontori ülem on kohustatud ühe päeva jooksul, õiendi saamise ajast arvates, kontrollima ülekandmisele kuuluvate summade ülekandmist tarbijate kooperatiivi arvelduskontole Riigipangas, tegema õiendile vastavad märked, kinnitama need oma ja vanemraamatupidaja allkirjaga ning vapppitseriga ja mitte hiljem kui järgmisel päeval saatma kindlustatud korras õiendi rajooniliidule, kelle süsteemi antud tarbijate kooperatiiv kuulub.

Õiendisse sissevõetud ülekannete kohta, mis pole saabunud sidekontorisse maksmiseks, samuti ülekannete järgi, mis pole õigeaegselt makstud ülekandmisega Riigipanga kaudu, on sidekontori ülem koos vastava tarbijate kooperatiivi esindajaga kohustatud teostama uurimist ja kindlaks tegema põhjused makse ülekande viivitamise kohta ning süüdlased isikud selles.

Makseülekanded, mis osutusid mittesaabunuiks, ei tohi olla õiendi mitteväljasaatmise põhjuseks rajooniliidule kindlaksmääratud tähtajaks.

Õiendis näidatud, kuid Sideministeeriumi kontori poolt kinnitamata summad on tarbijate kooperatiivide rajooniliidu pearaamatupidajad kohustatud võtma kontrollimisele, kuni on saadud sidekontori ülemalt ja vastavalt tarbijate kooperatiivilt teatis otsimise täieliku lõpetamise ja selle tulemuste kohta.

Konto nr. 15 «Üleandmata läbimüügisummad»

See konto on ette nähtud läbimüügisummade kajastamiseks, mis jäid kuu lõpuks jaeettevõtteisse, kus pole kassapidajat. Nimetatud läbimüügisummad kantakse kontole nr. 15 «Üleandmata läbimüügisummad» sel korral, kui kuu lõpul kaubanduslikus jaeettevõttes teostatakse inventeerimine ja kaupluse juhataja (vanemmüüja) esitab need inventeerimiskomisjonile ning kannab need summad aruandekuu viimase viispäevaku kauba-rahalise aruande väljamineku poolele.

Kuu lõpul üleandmata kauba-rahalise aruande väljamineku poolele kantud üleandmata läbimüügisumma näidatakse kohuslikult kaupluse juhataja (vanem-müüja) kauba-rahalises aruandes real «Peale kauba ja taara jäägi on olemas üleandmata läbimüügi (sularahas) jääk kuu lõpuks».

Kuu lõpuks üleandmata läbimüügisumma on kaupluse juhataja (vanemmüüja) kohustatud üle andma organisatsiooni kassasse või Riigipanga asutisesse eraldi dokumendi järgi järgmise kuu esimesel päeval.

Kontot nr. 15 «Üleandmata läbimüügisummad» debiteeritakse konto nr. 163 «Kaupade jaemüük» krediteerimisel jaekaubanduslikku ettevõttesse, kus pole kassapidajat, jäänud läbimüügisummaga (sissekanne tehakse läbimüügisumma andmete alusel, mis näidatud kaupade tegeliku jäägi nimekirjas ja mis kantud kauba-rahalise aruande väljamineku poolele).

Kontot nr. 15 «Üleandmata läbimüügisummad» krediteeritakse kontode nr. 10 «Kassa» ja nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» või nr. 14 «Maksevahendid teel» debiteerimisel (vastavalt kuuluvusele) — kaupluse juhataja (vanem müüja) poolt järgmise kuu esimesel tööpäeval juhatuse kassasse, Riigipanga kassasse või postile üleantud läbimüügisummaga.

Konto nr. 16 «Eriarve Riigipangas linnasaaduste üleandjaile makstava rahalise lisatasu alal»

Vt. konto karakteristikat Tsentrosojuzi Keskraamatupidamise ringkirjas nr. CB-2-598 26. veebr. 1952. a.

Konto nr. 17 «Müügiks omandatud tuusikud sanatooriumidesse ja puhkekodudesse»

Vt. konto karakteristikat ETKVL Keskraamatupidamise ringkirjas nr. KP-2-14 — 12. apr. 1952. a.

ARVELDUSED

Konto nr. 20 «Hankijad maksenõuete ja faktureerimata saadetiste alal»

Kontol on kaks allkontot:

1) Hankijad maksenõuete alal.

2) Hankijad faktureerimata saadetiste alal.

Allkonto «Hankijad maksenõuete alal»

Sellel allkontol arvestatakse arveldused teiselinnaliste ja samalinnaliste hankijatega sel juhul, kui tasumine kauba-materiaalsete väärtuste eest toimub aktseptitud maksenõuete korras.

Siin arvestatakse ka arveldused aktseptitud maksenõuete järgi:

a) kaubanduslike juurdehindluste eest tasumata transiidil;

b) transpordi organisatsioonidega nende poolt osutatud teenuste eest auto-hobuveoste vedudel antud organisatsioonile või ettevõttele.

Märkus: Arveldused tarbijate kooperatiivide rajooniliidu ja tarbijate kooperatiivide vahel, kui rajooniliit ja tarbijate kooperatiiv krediteeruvad ühes ja samas Riigipanga osakonnas, arvestatakse kontol nr. 24 «Arveldused rajooniliidu ja tarbijate kooperatiivide vahel». Arveldused aktseptitud maksenõuete alusel hankijatega kapitaalmahutuste alal ja tööde ettevõtjatega arvestatakse kontol nr. 23 — allkonto «Deebitorid ja kreeditorid kapitaalmahutuste alal».

Konto nr. 20 allkontot «Hankijad maksenõuete alal» krediteeritakse järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 1 «Kaupade ost ja hindamine», nr. 5 «Varumiskaubad ja taara», nr. 40 «Tootmistoorained ja -materjalid», nr. 41 «Produktid ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis», nr. 42 «Muud materjalid» (välja arvatud allkonto «Ehitusmaterjalid») — hankija aktseptitud maksenõuete täie summaga.

b) nr. 20 allkonto «Hankijad faktureerimata saadetiste alal» — arve-faktuuride saabumisel Riigipanka, kui kaubad ja materjalid saabusid ostja lattu enne arve-faktuuride saabumist Riigipanka;

c) kontod, millel arvestatakse käibekulusid või materjale, kõrvalistele transpordiorganisatsioonidele kaupade, toorainete ja materjalide auto-hobutranspordiga kohaletoimetamise eest;

d) nr. 23 allkonto «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal» — maksenõuete saabumisel Riigipanka hankijailt maksmata transiidi juurdehindluse summaga.

Konto nr. 20 alkontot «Hankijad maksenõuete alal» debiteeritakse järgmiste kontode krediteerimisel:

nr. 130 «Laenud kaubakäibe ja varumise krediteerimiseks» või nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» ja teised kontod — vastavalt kuuluvusele — Riigipangalt väljakirjutuse saamisel aktseptitud maksenõuete tasumise kohta.

Analüütilises arvestuses avatakse konto nr. 20 allkonto «Hankijad maksenõuete alal» juurde eraldi kontod igale hankijale.

Allkonto «Hankijad faktureerimata saadetiste alal»

Sellel allkontol arvestatakse võlgnevus hankijale ostja lattu saabunud kaupade ja materjalide eest enne hankijailt arve-faktuuride saamist. Sellel allkontol arvestatakse ka võlgnevus hankijaile sel juhul, kui kuu lõpul saadi küll arve-faktuur kaupadele ja materjalidele, kuid maksenõue saabus ostjat teenindava Riigipanga osakonda aruandekuu järgneva kuu algul.

Enne hankijalt arve-faktuuri saamist on ostja lattu saabunud kaupade ja materjalide (samuti ka kaupade ja materjalide all oleva taara) sissetulekuks arvestamise aluseks vastava komisjoni poolt koostatud vastuvõtuakt.

Akti ärakiri saadetakse kohuslikult hankijale, nõudes temalt arve väljasaatmist.

Sellel allkontol arvestatud summasid tuleb süstemaatiliselt ja hoolikalt kontrollida dokumentide järgi seoses teiste vastavate kontodega. Pärast kontrollimist sellele kontole jäävate summade kohta tuleb teistkordselt nõuda varustajailt arve-faktuuri või teadet arve mitteesitamise põhjuste üle.

Konto nr. 20 allkontot «Hankijad faktureerimata saadetiste alal» krediteeritakse järgmiste kontode debiteerimisel: nr. 1 «Kaupade ost ja hindamine», nr. 5 «Varumiskaubad ja taara», nr. 40 «Tootmistoorained ja -materjalid», nr. 42 «Muud materjalid» (välja arvatud allkonto «Ehitusmaterjalid») ja teised, vastavalt kuuluvusele — kaupade, toorainete, materjalide, kütuse ja teiste väärtuste maksumusega, mis saabusid ostja lattu enne arve-faktuuri saabumist hankijalt, samuti ülalloetle-

tud väärtuste maksumusega, mis saabusid kuu lõpul ja kui maksedokumendid Riigipanka saabusid järgmise kuu algul.

Konto nr. 20 allkontot «Hankijad faktureerimata saadetiste alal» d e b i t e e r i t a k s e järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 20 allkonto «Hankijad maksenõuete alal» arve-faktuuride Riigipanka saabumisel, kui kaubad ja materjalid saabusid ostja lattu enne arve-faktuuride saabumist Riigipanka;

b) nr. 23 allkonto «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal» — hankijailt arve-faktuuride saabumisel kaupadele ja materjalidele, mis saabusid ostja lattu enne hankijalt nende arve-faktuuride saabumist.

Analüütilises arvestuses allkonto «Hankijad faktureerimata saadetiste alal» juurde avatakse eraldi kontod igale hankijale.

Konto nr. 21 «Arveldused põllumajandussaaduste ja toorainete tootjatega»

Sellel kontol arvestatakse arveldused põllumajandussaaduste ja toorainete tootjatega (kolhoosidega, kolhoosnikute, tööliste, teenistujate ja üksiktalupidajate majapidamistega) sel korral:

a) kui tootjad ei esitanud õigeaegselt maksmiseks kviitungeid nende poolt üleantud põllumajandussaaduste kohta;

b) kui arveldused tootjatega üleantud põllumajandussaaduste eest toimuvad Riigipanga kaudu;

c) kui põllumajandussaadused võeti vastu tootjailt lepingulise kokkuostu alusel;

d) kui lipikutega märgistatud toorkarusnahkade alal tekib vajadus ümberarvestuseks.

Kontol nr. 21 arvestatakse samuti arveldused kolhoosidega ja jahindusbrigaadide brigadiridega neile kuuluva kokkuostutasu ja preemia-lisandite alal karusnahkade üleplaanilise üleandmise eest; samuti karusnahkade töötlemise organiseerimise ja juhtimise eest.

Arveldused väljaantud naturaal-seemnelaenude eest arvestatakse samuti sellel kontol.

Kui arveldusi tootjatega teostatakse kogu nende poolt üleantud toodangu eest sularahas kohe pärast toodangu üleandmist (samal päeval), siis sel korral kontot nr. 21 kasutada ei tule.

Sel kontol ei tule arvestada varujatele, agentidele ja teistele organisatsiooni töötajaile antud avansse, samuti tarbijate kooperatiividele antud avansskrediiti.

Kontot nr. 21 «Arveldused põllumajandussaaduste ja toorainete tootjatega» krediteeritakse järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 5 allkonto «Varumiskaubad»:

1) mitteõigeaegselt kviitungeid esitanud tootjailt vastuvõetud põllumajandussaaduste ja toorainete maksumusega;

2) tootjailt, kellega arveldused teostatakse Riigipanga kaudu, vastuvõetud põllumajandussaaduste ja toorainete maksumusega;

3) kooskõlas kokkuostu lepingutega tootjailt vastuvõetud põllumajandussaaduste ja toorainete maksumusega;

4) naturaal-seemnelaenude tagastamise korras laenusaajatelt saabunud põllumajandussaaduste maksumusega;

b) nr. 171 allkonto «Käibekulud varumisettevõtteis» — vastuvõtukviitungite alusel tootjale väljamakstud tema transpordivahenditega kohale toimetatud saaduste veokulude summaga kindlaksmääratud normide ulatuses (nii riiklike kohustuste kui ka detsentraliseeritud varumise puhul), samuti kolhoosidele ja jahindusbrigaadidele lepingute järgi makstud summadega karusnahkade üleplaanilise andmise eest, niisamuti ka karusnahkade töötlemise organiseerimise ja juhtimise eest;

c) nr. 10 «Kassa» või nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» — tootjate poolt tagastatud avansisummadega, kui nende poolt pole täidetud majanduslepingud põllumajandussaaduste ja toorainete hanke alal, samuti sissenõutud ülemaksete summadega märgistatud (lipikutega) karakuli ja vastsündinud talle nahkade alal;

d) nr. 24 allkonto «Arveldused rajooniliidu ja tarbijate kooperatiivide vahel — muud» — märgistatud (lipikutega) toorkarusnahkadelt tootjatele juurdemaksmisele kuuluvate summadega, rajooniliidult tarbijate kooperatiivile saadetud teate alusel.

Kontot nr. 21 «Arveldused põllumajandussaaduste ja toorainete tootjatega» debiteeritakse järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 10 «Kassa», nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas»:

1) põllumajandussaaduste ja toorainete tootjatele kokkuostulepingute alusel väljaantud avansisummadega, samuti avansisaajatele lõpliku arvelduse tegemisel väljamakstud üleantud toodangu summadega;

2) kolhoosidele ja jahindusbrigaadidele väljamakstud summadega kokkuostutasu ja preemia-lisandite alal karusnahkade

üleplaanilise üleandmise eest, samuti karusnahkade töötlemise organiseerimise ja juhtimise eest;

3) tootjate poolt mitteõigeaegselt arvestuse teostamiseks esitatud ja hiljem väljamakstud kviitungite summadega;

b) nr. 5 allkonto «Varumiskaubad» — naturaallaenuna väljaantud põllumajandussaaduste maksumusega;

c) nr. 163 «Kaupade jaemüük» — tootjaile kaupluse kassast, kus pole kassapidajat, väljamakstud summadega;

d) nr. 24 allkonto «Arveldused rajooniliidu ja tarbijate kooperatiivide vahel — muud» — tootjailt kinnipidamisele kuuluvate arvestusvahede summadega märgistatud (lipikutega) toorkarusnahkade alal — tarbijate kooperatiivis rajooniliidult saadud teate alusel.

Analüütilises arvestuses avatakse konto nr. 21 järgi igale tootjale (välja arvatud mitteõigeaegselt kviitungid tasumiseks esitanud tootjad) eraldi konto. Arveldust tootjatega, kes ei esitanud tähtaegselt kviitungeid maksmiseks, tuleb teostada ühisel analüütilisel kontol.

Arveldused seemnelaenude alal arvestatakse eraldi arveldustest põllumajandussaaduste ja toorainete tootjatega.

Antud konto saldo võib olla nii deebeti- kui ka kreeditipoolne ja tuleb näidata bilansis lahus (kahepoolselt).

Konto nr. 22 «Ostjad ja tellijad maksenõuete alal»

Konto nr. 22 on ette nähtud arvelduste arvestamiseks ostjatega inkasseeritud arve-faktuuride (maksenõuete) järgi neile laaditud kaupade, materjalide ja valmistoodete (kaasa arvatud taara maksumus ja ostja arvel tehtud transpordikulud) eest; kaubandusliku juurdehindluse eest tasumata transiidi järgi; tühja taara eest, mis saadetud (või üle antud) teiste organisatsioonide taara remontimise baasile, samuti arveldusteks tellijatega täidetud tööde ja neile ostetud iga liiki teenuste eest.

Sellel kontol arvestatakse samuti arveldused organisatsiooni juhatuse poolt oma isemajandavatele ettevõtetele või sama organisatsiooni ühe ettevõtte poolt teisele ettevõttele väljastatud kaupade eest, kui arveldusi peetakse aktseptitud maksenõuete korras.

Summad maksenõuete järgi, mille aktseptist ostja keeldus põhjendamatult ja hankija järgnevat kaupade edasimüüki enda peale ei võta, peavad jääma kontole nr. 22 kuni asjatoimetuse edasiandmise momendini kohtusse või arbitraaži.

Vastavalt NSV Liidu Riigipanga instruktsioonile nr. 7 — 11. augustist 1945. a. on tasumata maksenõudeil täitedokumendi jõud pärast maksetähtaja möödumist. Maksenõuded, mille järgi pank võttis vastu osalise keeldumise aktseptist, saavad täitedokumendi jõu selles summas, milles need on aktseptitud. Sellepärast need summad peavad jääma kontole nr. 22 «Ostjad ja tellijad maksenõuete alal» kuni nende maksmiseni või kuni Riigipanga poolt inkasseeritud maksenõuete tagastamiseni täitepealdisega.

Kui ostja keeldus maksenõude aktseptist seaduslikel alustel ja hankija seda tunnustas, siis niisuguseid summasid ei arvestata kontol nr. 22 (vt. seletused konto nr. 7 juurde).

Kontot nr. 22 «Ostjad ja tellijad maksenõuete alal» debiteeritakse järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 162 «Kaupade hulgimüük», nr. 164 «Varumiskaupade realiseerimine», nr. 161 «Valmistoodete realiseerimine, nr. 160 allkonto «Teenuste osutamine oma transpordi poolt», nr. 40 «Tootmistoorained ja -materjalid», nr. 42 allkonto «Küte, põletusaine, söödad ja koresöödad» — väljaantud või laaditud kaupade, valmistoodete, tooraine, materjalide, taara ja täidetud tööde või osutatud teenuste eest;

b) nr. 180 «Kaubandusliku tegevuse tulemused» — kaubandusliku juurdehindlusega tasumata transiidil;

c) nr. 23 allkonto «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal» — ostjate arvel tehtud kuludega.

Märkus: Ostja arvel tehtud kaupade laadimiskulud (raudteetariifi, veetee vedudel prahi, raudteemaksude, auto-hobutranspordi kulude maksmine jne.) arvestatakse nende tekkimise momendil konto nr. 23 allkonto «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» deebetisse (analüütilises arvestuses vastava ostja konto). Arvesse (maksenõudesse) liidetud transpordikulud kantakse konto nr. 22 deebetisse ja konto nr. 23 kreeditisse kauba-materiaalsete väärtuste müügi kajastamisel.

Kontot nr. 22 «Ostjad ja tellijad maksenõuete alal» krediteeritakse järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 130 «Laenud kaubakäibe ja varumise krediteerimiseks», nr. 131 allkonto «Laenud inkassodokumentide tagatisel» — ja nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» (vastavalt kuuluvusele) — ostjailt ja tellijailt maksenõuete järgi saabunud summadega;

b) nr. 29 allkonto «Kohtu ja arbitraaži poolt väljamõistetud summad muude arvelduste alal» — panga poolt maksenõuete tagastamisel täitepealdistega;

c) nr. 28 allkonto «Vaieldavad nõudmised muude arvelduste alal» — asjatoimetuste kohtusse või arbitraaži andmisel ostja poolt maksenõude aktseptist põhjendamatul keeldumisel.

Kui ostja põhjendatult keeldub maksenõude aktseptist ja laaditud kaubad hankija korralduste põhjal jäid tema juurde hoiule, siis säärasel korral kontol nr. 22 «Ostjad ja tellijad maksenõuete alal» tehtud esialgne sissekanne storneeritakse korras, mis on toodud seletuses konto nr. 7 «Kaubad vastutaval hoiul ostjate juures» kohta.

Kui maksenõuded kuu viimaste päevade jooksul väljastatud kaupade kohta anti inkassoks järgmise kuu algul ja võeti Riigipanga poolt vastu jaotusesse «A», siis niisugused maksenõuded kirjutatakse ostjate isiklikele kontodele harilikus korras, kuid bilansis näidatakse erikirjel.

Täielikult või osaliselt tasumata jäänud maksenõuded vahendite puudumise tõttu ostja kontol loetakse möödunud tähtajaga maksenõudeks tasumata jäänud summa suuruses. Arveldused möödunud tähtajaga maksenõuete järgi arvestatakse edasi antud kontol (nr. 22), kuid bilansis näidatakse deebitoride hulgas erikirjena.

Konto nr. 23 «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid»

Sel kontol on viis allkontot:

1. Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal.
2. Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal.
3. Deebitorid ja kreeditorid kapitaalmahutuste alal.
4. Arveldused rahandusorganitega.
5. Pretensioonide deebitorid.

Allkonto «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal»

Sel kontol arvestatakse kõik arveldused ostjatega ja hankijatega kaubanduslike operatsioonide alal peale arvelduste maksenõuete järgi. Niisuguste arvelduste hulka kuuluvad arveldused ülekannete korras (korralduste järgi), lunamaksed, arveldused erikontode ja akreditiivide järgi ja muud arveldused

(hankijate ja ostjatega), mida ei teostata aktseptitud maksenõuete alusel. Siin arvestatakse ka arveldused auto-hobutranspordiorganisatsioonidega nende poolt kooperatiivorganisatsioonidele osutatud teenete eest. Samuti arveldused kõrvaliste organisatsioonidega neile kooperatiivorganisatsiooni poolt osutatud transporditeenuste eest, välja arvatud arveldused maksenõuete järgi.

Sel allkontol ei arvestata arveldusi hankijatega ja tööde ettevõtjatega kapitaalmahutuste alal. Need arvestused arvestatakse allkontol «Deebitorid ja kreeditorid kapitaalmahutuste alal».

Konto nr. 23 allkontot «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal» krediteeritakse arvelduste puhul hankijatega järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 1 «Kaupade ost ja hindamine», nr. 5 «Varumiskaubad ja taara», nr. 40 «Tootmistoorained ja -materjalid», nr. 41 «Produktid ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis», nr. 42 «Muud materjalid» (peale allkonto «Ehitusmaterjalid»), nr. 43 «Väheväärtuslik inventar ja eririietus» ja teised — teiselinnaliste hankijate poolt laaditud kaupade, materjalide ja muude väärtuste arve-faktuuride summaga, samuti käubamateriaalsete väärtuste maksumusega, mis ostetud samalinnalistelt hankijailt;

b) kontod, kus arvestatakse käibekulusid või materjale — võõrastele transpordiorganisatsioonidele kaupade, toorainete ja materjalide kohaletoimetamise eest auto-hobutranspordil;

c) nr. 20 allkonto «Hankijad faktureerimata saadetiste alal» — hankijailt arve-faktuuride saamisel kaupadele ja materjalidele, mis tulid ostja lattu enne nende arve-faktuuride saabumist;

d) nr. 1 «Kaupade ost ja hindamine» — hankija kasuks arvestatud juurdehindluse summaga, tasumata transiidi korras saadud kaupadelt (kajastatakse kaupade sissetulekuks arvestamisel).

Konto nr. 23 allkontot «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal» debiteeritakse arvelduste puhul hankijatega järgmiste kontode krediteerimisel:

nr. 10 «Kassa», nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas», nr. 13 «Erikontod, akreditiivid ja limiteeritud transpordi tšekid», nr. 130 «Laenud kaubakäibe ja varumise krediteerimiseks» ja teised — kreditoorse võlgnevuse kustutamise summaga.

Seoses sellega, et tasumata transiidil juurdehindlused kõrgema organisatsiooni kasuks liidetakse ostja poolt ostumaksumusesse ja kajastatakse konto nr. 1 «Kaupade ost ja hindamine» deebetis ja konto nr. 23 allkonto «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal» kreeditis kaupade sissetulekuks arvestamisel, s. o. enne arve saamist nende juurdehindluste summale, tehakse kõrgemalt organisatsioonilt maksenõude saamisel transiidi juurdehindlusele sissekanne konto nr. 20 allkonto «Hankijad maksenõuete alal» kreeditisse ja konto nr. 23 allkonto «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal» deebetisse. Kui kõrgema organisatsiooni arve summa juurdehindlusele tasumata transiidilt osutub suuremaks, kui varem oli liidetud kauba ostumaksumusesse, siis see ületamise summa tuleb kanda konto nr. 180 «Kaubandusliku tegevuse tulemused» deebetisse. Kui kõrgema organisatsiooni tasumata transiidi juurdehindluse arve summa osutub väiksemaks sellest summast, mis liidetud ostetud kauba maksumusse, siis tuleb vahega krediteerida kontot nr. 180 «Kaubandusliku tegevuse tulemused» ja debiteerida käesolevat allkontot.

Konto nr. 23 allkontot «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal» arvelduste arvestamisel ostjatega debiteeritakse järgmiste kontode krediteerimisel:

nr. 162 «Kaupade hulgimüük», nr. 164 «Varumiskaupade realiseerimine», nr. 160 allkonto «Teenuste osutamine oma transpordi poolt», nr. 161 «Valmistoodete realiseerimine», nr. 163 «Kaupade jaemüük», nr. 40 «Tootmistoorained ja -materjalid» — väljastatud kauba-materiaalsete väärtuste summaga või tootmisettevõtete poolt täidetud tellimuste summaga, samuti oma ettevõtete poolt võõrastele organisatsioonidele osutatud transporditeenuste maksumusega.

Peale selle debiteeritakse antud allkontot arvelduste arvestamisel ostjatega nende kontode krediteerimisel, kus arvestatakse kauba-materiaalseid väärtusi, — hankijaile tagastatud kaupade ja materjalide maksumusega (olenemata arvelduse vormist nende kaupade ja materjalide ostmisel).

Konto nr. 23 allkontot «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal» krediteeritakse arvelduste arvestamisel ostjatega järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas», nr. 10 «Kassa», nr. 130 «Laenud kaubakäibe ja varumise krediteerimisel» (vastavalt kuuluvusele) — osjatelt võla katteks sissetulnud summadega, samuti tellijailt saadud avansisummadega;

b) nr. 28 «Vaieldavad nõudmised» — võlgadega, mille asjatoimetus on antud sissenõudmiseks kohtusse või arbitraaži.

Kindlaksmääratud tähtajal lunamaksete summade mittesaamisel tuleb nende kohta esitada pretensioonid kas transpordiorganisatsioonide (raudtee, laevandus või õhuühenduste valitsuse) vastu või posti-sideorganite vastu — vastavalt kuuluvusele.

Lunamaksete saabumata summad tuleb sisemise kandega kontol nr. 23 üle viia allkontolt «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal» allkonto «Pretensioonide deebitorid» deebetisse. Niisugused ülekanded tehakse mainitud pretensioonide tegeliku esitamise momendil ja sissekande juurde tuleb lisada ärakiri pretensiooni kirjast.

Analüütilises arvestuses tuleb igale hankijale, ostjale ja tellijale avada eraldi isikuline konto.

Arvelduste arvestamiseks tellijatega individuaal-tellimiste ja remondi alal avatakse analüütilises arvestuses kollektiivne konto. Individuaalset arvelduste arvestust iga üksiku tellija jaoks peetakse tellimiste liikumise raamatus. Nimetatud kollektiivse kaardi saldot tuleb iga kuu lõpul võrrelda ja kooskõlastada tellimiste liikumise raamatu kokkuvõttega.

Antud allkonto saldo võib olla nii deebeti- kui ka kreeditipoolne ja näidatakse bilansis kahepoolselt.

Allkonto «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal»

Sel allkontol arvestatakse arveldused organisatsioonidega, asutistega ja isikutega mittekaubanduslike operatsioonide alal.

Eriti arvestatakse sel allkontol arveldused: sotsiaalkindlustuse organitega — arvestusülekanded palgalt; hoiukassaga — sissemaksed laenude alal; organisatsioonide ja asutistega — ruumide ja inventari üüri alal; Riigipangaga — Riigipanga poolt ebaõigelt arveldus-, jooksval- või laenukontol arvestatud summadega, samuti intressidega lühiajaliste krediitide kasutamise eest; kooperatiivi liikmetega — arvestusülekannete summadega kasumilt osakasudeks; Põllumajandusministeeriumi organitega arvestusülekannete summaga agrofondi; arveldused kännuraha

alal saadud metsaraiefondi eest ja muud arveldused, mida ei arvestata selle jao teistel kontodel. Sellel kontol arvestatakse ka vahekorrad organisatsiooni juhatuse ja põhikirjaliste ettevõtete ja kontorite vahel (sisemajanduslike ülekannete alal ja muud).

Arveldusi intresside alal antud ja saadud pikaajalistelt laenudelt ei arvestata antud allkontol, vaid samadel kontodel, millel arvestatakse väljaantud või saadud laenud — vastavalt kuuluvusele.

Samuti pole lubatud arvestada antud allkontol ekspediitoril, autojuhil, vedajal (jne.) auto-hobutranspordil tekkinud kaupade puudujääki nende kohaleveol ladudeni ja teiste ettevõteteni, varustaja laost või raudtee sihtjaamast (-sadamast) ja vastupidi.

Kõik säärast liiki puudujäägid tuleb arvestada üldisel alusel kontol nr. 27 «Isikud puudujääkide ja kahjutasumaksete alal» (vastav allkonto).

Riigipanga asutised arvestavad protsente krediidilt kord kvartalis. Majandusliku tegevuse tulemuste ühtlase kajastamise eesmärgil arvestatakse kvartali esimese ja teise kuu jooksul krediidi protsente kummagi kuu eest $^1/_3$ ulatuses eelmises kvartalis Riigipangale makstud krediidi protsentide summast.

Kvartali esimese ja teise kuu jooksul arvutatud protsendid krediidilt kajastatakse nende kontode deebeti kaudu, millel arvestatakse käibekulusid või tootmist (vastavalt kuuluvusele) ja konto nr. 23 allkonto «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» kreeditis.

Kvartali viimasel kuul kajastatakse krediidi protsendid käibekulude arvestuse kontodel summas, mis võrdub Riigipanga poolt kvartali eest sissenõutud ja organisatsiooni või ettevõtte poolt kvartali esimese ja teise kuu eest arvestatud protsentide vahega.

See operatsioon kajastatakse arvestuses järgmise kirjendiga:

Konto nr. 23 allkonto «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» deebet — kvartali esimese ja teise kuu jooksul arvestatud protsentide summaga.

Kontode deebet, millel arvestatakse käibekulusid või tootmist, vastavalt kuuluvusele, — kvartali viimase kuu eest juurdearvestatud protsentide summaga.

Konto nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» kreedit — kvartali eest arvutatud protsentide summaga.

Osakasu arvestamine liikmete osamaksudelt toimub puhta kasumi jaotamisel (kuni 20% kasumist) aastaaruande kinnita-

misel liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) poolt, vastavalt tarbijate kooperatiivi normaal-põhikirja 54-dale paragrahvile.

Puhaskasumi jaotamisel määratud summa jaotatakse tarbijate kooperatiivi liikmete vahel proportsionaaalselt tegelikult liikmete poolt sissemakstud osamaksudele aruandeaasta lõpuks.

Osakasuks arvestatud summad kuuluvad liikmetele väljamaksmisele.

Liikme kirjaliku avalduse kohaselt võib temale väljamaksmisele kuuluvat osakasu arvata tema osamaksu juurde.

Liikmetele osakasu arvestamisel krediteeritakse konto nr. 23 allkontot «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» ja debiteeritakse konto nr. 187 allkontot »Eelmiste aastate kasumid ja kahjumid». Konto nr. 23 allkontot «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» debiteeritakse liikmetele osakasu väljamaksmisel või selle ülekandmisel liikme osamaksu täiendamiseks.

Igale liikmele arvestatav summa ja nende väljamaksmine või osamaksudeks ülekandmine kantakse sisse liikmete osamaksude raamatusse — selleks eraldi ettenähtud liikmete isikuliste kontode lahtrisse, millega saavutatakse kontroll nende summade arvelduste kohta iga liikmega.

Vastavalt NSVL Varumise Rahvakomissariaadi (nr. 15/342), NSVL Rahanduse Rahvakomissariaadi (nr. 655/151) ja NSVL Põllumajanduse Rahvakomissariaadi (nr. 280/37) ühisele juhendile 14. augustist 1941. a. peavad varumisorganisatsioonid, kes vahetult varuvad põllumajandussaadusi, tegema igakuuliselt arvestusülekandeid aianduse, marjakasvanduse ja viinamarjakasvanduse agrofondi. Arvestusülekanded tehakse kindlaksmääratud normide järgi järgmiste r i i k l i k u p l a a n i alusel varutud kultuur- ja metsikult kasvavate viljade väärtuselt (varumishind ilma juurdemaksuta) seemnelistelt, luulistelt ja tsitruselistelt, marjadelt, kuivatatud puuviljalt, pähklitelt, samuti söögi- ja tööstuslikult viinamarjalt.

Märkus: Piirkokkuostuhindadega kokkuostetud põllumajandussaadustelt neid arvestusülekandeid ei tehta.

Kõik agrofondi arvestatavad vahendid antakse üle Põllumajandusministeeriumi organitele ja kulutatakse viimase poolt agronoomiliste ürituste finantseerimiseks.

Agrofondi arvestatavad summad kajastatakse konto nr. 5 allkonto «Varumiskaubad» deebetis (eraldi analüütiline konto)

ja konto nr. 23 allkonto «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» kreeditis (oblastilise jaotuseta vabariikides liiduvabariigi põllumajandusministeeriumi. autonoomse vabariigi põllumajandusministeeriumi, krai ja oblasti põllumajanduse valitsuse analüütiline konto).

Konto nr. 23 allkonto «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» debiteeritakse agrofondi arvestussummade ülekandmisel Põllumajandusministeeriumi vastavale organile. Agrofondi vahendid kantakse üle hiljemalt aruandekuule järgneva kuu 5. kuupäevaks.

Arvestusülekannete õige ja õigeaegse agrofondi saabumise kontrollimise eesmärgil on varumisorganisatsioonid, ühaegselt agrofondi kuuluvate summade ülekandmisega, kohustatud esitama Põllumajandusministeeriumi vastavale organile igakuuliselt õiendi möödunud kuu jooksul varutud puuvilja ja marjade koguse ja varumismaksumuse, samuti agrofondi ülekantud summade kohta.

Konto nr. 23 allkonto «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» krediteeritakse organisatsioonidelt, asutistelt ja isikutelt saadud või nende kasuks kantud summadega mitmesuguste kontode debiteerimisel, olenevalt operatsioonide iseloomust.

Konto nr. 23 allkontot «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» debiteeritakse väljamakstud või antud organisatsiooni kasuks arvestatud summadega mitmesuguste kontode krediteerimisel, olenevalt operatsioonide iseloomust.

Analüütilises arvestuses avatakse igale deebitorile ja kreeditorile isikuline konto, välja arvatud arveldused liikmetega osakasu alal puhaskasumist, missugust arvestust peetakse ühisel kontol jaotatult liikmete osamaksude isikuliste kontode raamatus.

Konto nr. 23 allkontol «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» võib olla deebet- ja kreeditsaldo. Bilansis näidatakse saldod kahepoolselt.

Allkonto «Deebitorid ja kreeditorid kapitaalmahutuste alal»

Sellel kontol arvestatakse:

a) kõik arveldused hankijatega ja ehitustööde ettevõtjatega neilt ostetud ehitusmaterjalide, põhivahendite esemete (sealhulgas ka aktseptitud maksenõuete järgi) ja tehtud ehitustööde eest;

b) arveldused kõrvaliste organisatsioonidega nende poolt osutatud teenuste alal ehitusmaterjalide veol auto-hobutranspordiga;

c) tellijate poolt ehitusettevõtjatele väljaantud avansid ja tellija arveldused ehitusettevõtjatega vahepealsete arvete järgi lepingute kohaslt.

Arveldused tellija ja ehitusettevõtte organisatsiooni vahel ehitustööde alal tulenevad lepingulistest vahekordadest. Nende lepinguliste vahekordade alusel tekivad arveldused:

a) väljaantud avansside alal;

b) vahepealsete arvete tasumise alal;

c) täidetud tööde alal.

Tellijad annavad ehitustööde organisatsioonidele avansse vastavalt ehituste finantseerimise kindlaksmääratud korrale. Nende avansside suurus, ülekandmise tähtajad ja kasutamise kord määratakse kindlaks poolte kokkuleppega.

Vahepealsete arvelduste hulka kuuluvad maksed tööde eest, mis tehtud kuu esimese ja teise dekaadi jooksul, samuti vahepealsed maksed objektide järgi, mille ehitamise tähtaeg lepingu järgi ei ületa kolme kuud.

Kuu jooksul ehitusettevõtjate poolt tehtud tööde eest, mis tellija poolt vastu võetud vastavalt ülemõõtmisele ja vormistatud aktiga, esitavad ehitusettevõtjad tellijale arved aktseptimiseks.

Arvelduste teostamisel tehtud tööde eest võetakse arvesse makstud avansid ja vahepealsed maksed.

Konto nr. 23 allkontot «Deebitorid ja kreeditorid kapitaalmahutuste alal» k r e d i t e e r i t a k s e järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 100 «Kapitaalmahutused ja kapitaalremont» — ehitusettevõtete poolt tehtud ja tellija poolt vastuvõetud tööde maksumusega, vastavalt esitatud arvetele, mis on välja kirjutatud mõõtmise aktide alusel, ja hankijailt soetatud põhivahendite maksumusega;

b) nr. 42 allkonto «Ehitusmaterjalid» — hankijailt ostetud ehitusmaterjalide maksumusega ja kõrvaliste organisatsioonide poolt osutatud teenustega nende materjalide veol.

Konto nr. 23 allkontot «Deebitorid ja kreeditorid kapitaalmahutuste alal» d e b i t e e r i t a k s e järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 12 «Erifondide jooksvad kontod», nr. 131 allkonto «Blankolaenud», nr. 121 «Kapitaalmahutuste finantseerimiseks»

saadud laenud — vastavalt ehitusettevõtete poolt tehtud kapitaaltööde eest tasumisega, ehitusettevõtjatele väljaantud avansside ja vahepealsete arvete tasumise summaga, samuti ka summadega, mis makstud hankijaile neilt ostetud ehitusmaterjalide ja põhivahendite eest;

b) nr. 42 allkonto «Ehitusmaterjalid» — ehitusettevõtjatele üleantud ehitusmaterjalide maksumusega.

Analüütilises arvestuses avatakse eraldi isikulised kontod igale deebitorile ja kreeditorile.

Arveldusteks ehitusorganisatsiooniga avatakse kaks analüütilist kontot — arveldusteks väljaantud avansside alal ja arveldusteks tehtud tööde alal. Arveldused vahepealsete arvete järgi arvestatakse koos arveldustega tehtud tööde alal.

Ehitusettevõtjatele varem väljaantud avansside tasaarvestamisel krediteeritakse konto nr. 23 allkontot «Deebitorid ja kreeditorid kapitaalmahutuste alal» (vastav analüütiline konto, millel arvestatakse väljaantud avansse) ja debiteeritakse konto nr. 23 allkontot «Deebitorid ja kreeditorid kapitaalmahutuste alal» (analüütilises arvestuses see konto, millel arvestatakse arveldusi täidetud tööde alal).

Selle allkonto saldo võib olla deebeti- või kreeditipoolne ja näidatakse bilansis kahepoolselt.

Allkonto «Arveldused rahandusorganitega»

See allkonto on ette nähtud arvelduste arvestamiseks Rahandusministeeriumi organitega, välja arvatud tulumaksu summad kasumilt (vaata konto nr. 70 allkonto «Tulumaksu ettemaksed kasumilt» karakteristikat).

Sel allkontol arvestatakse järgmisi arveldusi rahandusorganitega: käibemaks, eelarveline vahe ja mittekaubanduslike operatsioonide maks; tulumaks töölistelt ja teenistujailt, maks vallalistelt, üksikuilt ja vähelapselistelt perekondadelt; kauba-materiaalsete väärtuste ümberhindamine (riigieelarve arvel); hoonetemaks: kaupade (teraviljatoodete, söödateravilja, soola, naftasaaduste) vedude hüvitamine; põllumajandussaaduste maksumus, mis saadud naturaaltöötasuna kolhoosidelt MTJ poolt tehtud tööde eest; organisatsioonidelt ja ettevõtetelt saadud summad väljaantud tööraamatute eest, samuti trahvid kaotatud tööraamatute eest; Riigikontrolli poolt määratud trahvide summad; riigieelarve kasuks sissenõutavad summad isikutelt, kes ebaõigelt lubasid komandeeringut ja alla kirjutasid ko-

mandeerimistunnistuse; summad, mis ostjailt rohkem sisse nõutud kindlaksmääratud hindade ületamisel, ja muud arveldused.

Käibemaksu arvutamise ja äramaksmise kord rahandusorganitele, samuti käibemaksu summade kajastamine raamatupidamise arvestuse kontodel on toodud konto nr. 143 allkonto «Käibemaks laosolevaile ja ostjaile laaditud kaupadele ning valmistoodetele» karakteristikas.

Konto nr. 23 allkontot «Arveldused rahandusorganitega» krediteeritakse järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 143 allkonto «Käibemaks laosolevaile ja ostjaile laaditud kaupadele ning valmistoodetele» — rahandusorganeile tasumisele kuuluva käibemaksu summaga (sissekanne tehakse vahendite saabumisel teiselinnalistelt ostjatelt neile laaditud varumiskaupade ja valmistoodete eest);

b) nr. 164 «Varumiskaupade realiseerimine», nr. 161 «Valmistoodete realiseerimine» (vastavalt kuuluvusele) — maksmisele kuuluva käibemaksu summaga samalinnalistele ostjatele müüdud või oma kaubanduslikele ettevõtteile üleantud varumiskaupadelt ja valmistooteilt (valmistoodete arvestamisel tegelikus omamaksumuses või plaanilises maksumuses);

c) nr. 160 «Toodangu väljalask ja teenuste osutamine» — maksmisele kuuluva käibemaksu summaga valmistoodetelt väikestes tootmisettevõtetes, kus reeglikohaselt pole suuri üleminevaid valmistoodete jääke ja kus nende arvestust peetakse väljalaskehindades, millesse on arvestatud käibemaks, samuti maksmisele kuuluva mittekaubaliste operatsioonide maksu summaga osutatud teenustelt;

d) nr. 41 «Produktid ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis» — ühiskondliku toitlustamise ettevõtete endi poolt vahetult piirkokkuostuhindadega ostetud põllumajandussaadustelt maksmisele kuuluva käibemaksu summaga;

e) nr. 26 «Töölised ja teenistujad» — tööliste ja teenistujate töötasudelt mahaarvatava tulumaksu ja vallaliste, üksikute ja vähelapseliste perekondade maksu summadega;

f) nr. 180 «Kaubandusliku tegevuse tulemused», nr. 181 «Varumistegevuse tulemused», nr. 172 «Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kulud», nr. 50 «Tootmine, töötlemine ja teenuste osutamine», nr. 52 «Tootmise üldkulud» — maksmisele kuuluva ehituste maksu summaga;

g) nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» — rahandusorganeilt saadud summadega.

Konto nr. 23 alkonto «Arveldused rahandusorganitega» debiteeritakse järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» — Rahandusministeeriumi organitele võlgnevuse katteks makstud summadega;

b) nr. 153 «Kaupade ja materjalide ümberhindamine» — riigieelarvest hüvitamisele kuuluvate kauba-materiaalsete väärtuste allahindamise summaga;

c) nr. 140 allkonto «Hinnalisand kaupadele kaubanduslikes ettevõtteis» — rahandusorganite poolt hüvitamisele kuuluvate teraviljatoodete, sööda-teravilja, soola ja naftasaaduste veokulude summadega;

d) nr. 40 «Tootmistoorained ja -materjalid» — rahandusorganite poolt leivaküpsetamiseks tarvitatava jahu veokulude hüvitamise summadega (eraldi analüütilisele kontole kantud transpordikulude vähendamiseks).

Antud allkonto analüütilises arvestuses avatakse iga liiki arvelduste kohta Rahandusministeeriumi organitega eraldi konto.

Konto nr. 23 allkonto «Arveldused rahandusorganitega» saldo võib olla nii deebeti- kui ka kreeditipoolne ja näidatakse bilansis kahepoolselt.

Allkonto «Pretensioonide deebitorid»

Sel allkontol arvestatakse teistele organisatsioonidele esitatud pretensioonid:

a) hankijate arve-faktuuride kontrollimisel avastatud vahedega (kõrgendatud hinnad, ebaõige hindamine ja kokkuvõte) sellisel korral, kui vahe avastati pärast arve aktseptimist;

b) avastatud ja aktiga vormistatud puudujäägiga kaupade vastuvõtmisel (tegelikult vastuvõetud kauba mittevastavus saatedokumentidele kas koguses või kvaliteedis);

c) enam nõutud veokuludega.

Mis puutub aga pretensioonesse sanktsioonide alal (trahvid, viivised ja leppetrahvid), mis tekkinud hankijate, ostjate ja teiste kontrahentide poolt majanduslike lepingute ja tehingute rikkumisest, siis niisuguste pretensioonide esitamise momendist peale need arvestatakse bilansijärgsetel kontodel nr. 007 «Deebitorid esitatud sanktsioonide alal» ja nr. 008 «Esitatud sanktsioonid» (vaata seletused nende kontode juurde).

Pärast seda, kui deebitor tunnistas temale esitatud pretensiooni õigeks ja kohustub temale arvestatud trahvi, viivise või leppetrahvi tasuma, võetakse tema poolt tunnustatud pretensiooni summa, kuni selle tasumiseni tema poolt, bilansilisele arvestusele konto nr. 23 allkontol «Pretensioonide deebitorid».

Pretensioonid hankijate vastu koguslike puudujääkide või kvaliteedile mittevastavate kaupade saatmise kohta tuleb avaldada (teatada) mitte hiljem kui 10 päeva jooksul akti koostamisest arvates.

Pretensioone raudtee vastu võidakse esitada kuuekuulise tähtaja jooksul.

Pretensioone, mis tekkinud raudtee-veetee ja raudtee-veetee-õhutee segavedudest võidakse esitada aasta jooksul. Need tähtajad arvutatakse:

a) veose kahjustamise või osalise kaotsimineku juhtudel — veose väljaandmise päevast arvates;

b) veose täielikul kaotsiminekul — veose kohalejõudmise tähtaja lõppemisest, millele on juurde lisatud 30 ööpäeva.

Kohtulikku hagi võib esitada kahe kuu jooksul raudteelt pretensioonist äraütlemise teate saamise päevast arvates või raudteele pretensioonile vastamiseks antud tähtaja möödumisel, kui selle tähtaja jooksul vastust ei saabunud.

Pretensioonid enam võetud veotasu alal esitatakse kuue kuu jooksul, arvates laadungi väljaandmise päevast.

Pretensioone laevandusele, mis tekkinud lepingutest veoste veeteel vedude kohta, võib esitada kuuekuulise tähtaja jooksul.

See tähtaeg arvutatakse:

a) veose kahjustamise või osalise kaotsimineku juhtudel — veose väljaandmise päevast arvates;

b) veose täielikul kaotsiminekul — selle kohaletoimetamise tähtaja möödumise momendist.

Kuuekuulise aegumistähtaja jooks peatub laevanduse poolt pretensiooni läbivaatamise ajaks, kuid mitte kauemaks, kui pretensiooni läbivaatamiseks kehtestatud tähtajaks.

Kui pretensioon lükatakse tagasi laevanduse poolt ja järelejäänud aegumistähtaeg on alla 3 kuud, siis see pikeneb kuni 3 kuuni.

Pretensioonid õhu-transpordiettevõtte vastu, mis tekkinud lepingust vedude kohta õhuteel, võib esitada kuue kuu jooksul. Pretensioone, mis tekkinud segavedudest õhu-raudteedel ja õhu-veeteedel, võib esitada aasta jooksul.

Need tähtajad arvutatakse:

a) veose või pagasi kahjustusel või osalisel kaotsiminekul — nende väljaandmise päevast arvates;

b) veose või pagasi täielikul kaotsiminekul — kohaletoimetamise tähtaja möödumise momendist.

Kui pretensioon lükati tagasi või jäeti vastuseta, on esitajal õigus kahe kuu jooksul, arvates vastuse saamise või vastuseks ettenähtud tähtaja möödumisest, esitada hagi õhutranspordi ettevõtete vastu.

Saatja või adressaadi õigus sideorganite vastu kahjutasu nõudmiseks postisaadetiste kaotsimineku, puudujäägi ja kahjustuste puhul või rahaliste ülekannete mitte väljamaksmise pärast säilib kuue kuu jooksul, arvates rahalise ülekande või postisaadetise postile paneku päevast.

Selle aegumistähtaja jooks katkeb saatja või adressaadi poolt avalduse andmisega postisaadetiste otsimiseks või saadaoleva hüvituse väljaandmiseks.

Tarbijate kooperatsiooni organisatsioonid arvavad pretensioonide summasse, mis esitatakse raudtee või laevanduse vastu veoste kaotsiminekul, mitte üksi kaotsiläinud kaupade maksumuse, vaid ka käibemaksu, olenemata sellest, kas hankija (veose saatja) poolt oli arve kirjutatud hindades käibemaksuga või käibemaksuta.

Konto nr. 23 allkonto «Pretensioonide deebitorid» debiteeritakse hankijate, laevanduse, raudtee, õhu-ühenduse valitsuse või posti-sideorganite vastu esitatud pretensiooniga järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 1 «Kaupade ost ja hindamine», nr. 5 «Varumiskaubad ja taara», nr. 40 «Tootmistoorained ja -materjalid» ja muud — teel olnud kaupade taara, tooraine ja materjalide puudujääkidega;

b) nr. 180 «Kaubandusliku tegevuse tulemused», nr. 181 «Varumistegevuse tulemused» ja muud kontod, millel arvestatakse tegevuse tulemusi — deebitoride poolt tunnustatud trahvide, viiviste ja leppetrahvide summaga lepingute ja tehingute rikkumise eest.

Konto nr. 23 allkontot «Pretensioonide deebitorid» krediteeritakse järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» — võlgnevuse katteks laekunud summadega;

b) nr. 28 «Vaieldavad nõudmised» — kohtusse või arbitraaži esitatud pretensiooni summaga, mille tasumisest deebitor keeldus.

Analüütilises arvestuses avatakse igale pretensioonide deebitorile isikuline konto.

Konto nr. 24 «Arveldused rajooniliidu ja kooperatiivide vahel»

Sellel kontol arvestatakse kõik arveldused tarbijate kooperatiivide rajooniliidu ja tema isemajandavate ettevõtete (varumiskontori, transportkontori jt.) ning oma süsteemi tarbijate koperatiivide vahel, kui rajooniliit ja tarbijate kooperatiiv krediteeruvad ühes või samas Riigipanga osakonnas.

Ülejäänud juhtudel peavad rajooniliidud arveldusi oma tarbijate kooperatiividega teistel kontodel, ühistel alustel muude organisatsioonidega. Samuti muudel kontodel (mitte aga kontol nr. 24) tuleb arvestada arveldused rajooniliidu ja teise süsteemi kuuluvate tarbijate kooperatiivide vahel.

Kontol nr. 24 on neli allkontot:

1. Arveldused rajooniliidu ja tarbijate kooperatiivide vahel aktseptitud maksenõuete alusel.
2. Arveldused rajooniliidu ja tarbijate kooperatiivide vahel üleantud Riigipanga avansskrediidi alal.
3. Muud arveldused rajooniliidu ja tarbijate kooperatiivide vahel.
4. Varumiskontori ja kooperatiivide vahelised arveldused 50% kasumi alal.

Allkonto «Arveldused rajooniliidu ja kooperatiivide vahel aktseptitud maksenõuete alusel»

Sel allkontol arvestatakse arveldused maksenõuete järgi müüdud kaupade, materjalide ja rajooniliidu poolt oma kooperatiividele osutatud teenuste eest.

Tarbijate kooperatiivid arvestavad sel kontol arveldusi nende poolt aktseptitud maksenõuete järgi ja rajooniliidud — Riigipanka äraantud maksenõuete järgi.

Täielikult või osaliselt tasumata jäänud maksenõuded, vahendite puudumisel tarbijate kooperatiivi arvelduskontol, loetakse tähtajaks tasumatuks (tasumata summas). Arveldused tähtajaks tasumata maksenõuete järgi jäävad sellele allkontole,

kuid bilansis näidatakse rajooniliitude poolt deebitoride hulgas, ja tarbijate kooperatiivide poolt — kreeditoride hulgas (eraldi kirjetena).

Allkontol «Arveldused rajooniliidu ja kooperatiivide vahel aktseptitud maksenõuete alusel» arvestatakse samuti arveldused arvete järgi nendele kaupadele, mi santi välja kuu viimase 2 päeva jooksul, tingimusel, et rajooniliidud esitavad maksenõuded nendele kaupadele Riigipanka tasumiseks järgmise kuu esimese kahe-kolme päeva jooksul. Tarbijate kooperatiivide bilansis näidatakse nende arvete summad passivas arveldustena tähtajaliste maksenõuete järgi, kuna rajooniliidu bilansis näidatakse aktivas erikirjena.

Allkonto «Arveldused rajooniliidu ja tarbijate kooperatiivide vahel üleantud Riigipanga avansskrediidi alal»

Tarbijate kooperatiivide poolt teostatavat varumist Riigipank vahetult ei krediteeri. Sellepärast põllumajandussaaduste tootjatega õigeaegsete arvelduste kindlustamiseks annab Riigipank varumiskontorile tarbijate kooperatiivide jaoks avansskrediiti, välja minnes kindlaksmääratud varumise plaanidest ja varutavate põllumajandussaaduste ringluskiirusest.

Saadud avansskrediidi summa kindlustuseks annab tarbijate kooperatiiv varumiskontorile võlakohustuse, mis võetakse Riigipanga poolt vastu varumiskontori erilaenu konto kindlustuseks.

Selle konto saldo võib olla tarbijate kooperatiivis — ainult kreeditipoolne ja varumiskontoris — deebetipoolne.

Allkonto «Muud arveldused rajooniliidu ja tarbijate kooperatiivide vahel»

Sel allkontol arvestatakse kõik rajooniliidu juhatuse ja tema isemajandavate ettevõtete arveldused, välja arvatud arveldused aktseptitud maksenõuete alusel (tähtajalised ja möödunud tähtajaga), samuti rajooniliidu varumiskontori kõik arveldused tarbijate kooperatiividega, välja arvatud arveldused avansskrediidi alal.

Konto nr. 24 juurde avavad rajooniliidu juhatus, varumiskontor ja isemajandavad ettevõtted analüütilises arvestuses igale tarbijate kooperatiivile konto, kuna tarbijate koperatiivis

avatakse eraldi kontod igale rajooniliidu isemajandavale ettevõttele ja varumiskontorile.

Igakuuliselt on vaja arveldusi täielikult võrrelda ja kooskõlastada rajooniliidu, varumiskontori ja teiste isemajandavate ettevõtete ja iga tarbijate kooperatiivi vahel.

Sellistel juhtudel, kui võrdluse tulemusena osutub saldo arvelduste alal osa rajooniliidu ettevõtetega tarbijate kooperatiivi kasuks ja ülejäänutega — nende ettevõtete kasuks, on vaja kokkuleppel rajooniliidu juhatusega (mitte harvem kui kord kvartalis) omavaheliste arvelduste võrdlusakti alusel ja rajooniliidu juhatuse esimehe korraldusel teostada vastastikust debitoorse ja kreditoorse võlgnevuse tasaarvestust üksikute rajooniliidu ettevõtete arveldustes.

Tarbijate kooperatiivid võivad teostada niisugust tasaarvestust ainult rajooniliidu juhatuse poolt teostatud tasaarvestuse teatise alusel; omavoliliselt pole kooperatiivid õigustatud teostama debitoorse ja kreditoorse võlgnevuse tasaarvestamist üksikute rajooniliidu ettevõtete vahel, kuna sel korral võib tekkida lahkuminek tarbijate kooperatiivi ja rajooniliidu sissekannete vahel.

Otstarbekohasuse seisukohalt tuuakse käesoleva konto korrespondeeringud eraldi tarbijate kooperatiivis tehtavate operatsioonide jaoks ja eraldi rajooniliidus tehtavate operatsioonide jaoks.

Tarbijate kooperatiivides tehtavate operatsioonide jaoks:

Kontot nr. 24 «Arveldused rajooniliidu ja kooperatiivide vahel» (vastav allkonto) krediteeritakse järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 1 «Kaupade ost ja hindamine», nr. 40 «Tootmistooraine ja -materjalid» ja muud kontod vastavalt kuuluvusele — ostetud kaupade, materjalide ja tooraine maksumusega;

b) nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» — rajooniliidu juhatuselt, rajooniliidu isemajandavatelt ettevõtetelt ja varumiskontorilt saadud summadega, samuti varumiskontorilt saadud avansskrediidi summaga;

c) nr. 21 «Arveldused põllumajandussaaduste ja toorainete tootjatega» — tagasimakstavate summadega, mis kuuluvad sissenõudmisele märgistatud (lipikutega) toorkarusnahkade tootjailt;

d) nr. 171 «Käibekulud» (vastav allkonto), nr. 42 allkonto «Majapidamismaterjalid», nr. 40 «Tootmistoorained ja -mater-

jalid» ja muud kontod vastavalt kuuluvusele — rajooniliidu transpordi poolt osutatud teenuste eest;

e) nr. 42 alkonto «Majapidamismaterjalid» — rajooniliidult saadud kontoriraamatute ja dokumentatsiooni plankide tegeliku maksumusega.

Kontot nr. 24 «Arveldused rajooniliidu ja kooperatiivide vahel.» debiteeritakse järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas», nr. 130 «Laenud kaubakäibe ja varumise krediteerimiseks» — tasutud maksenõuete, avansskrediidi ja muude arvelduste alal rajooniliidule tasutud summadega;

b) nr. 3 «Kaubad ja taara jaeettevõtteis» — tagastatud kaupade ja tühja taara eest;

c) nr. 164 «Varumiskaupade realiseerimine» — varumiskontorile või tema korraldusel teistele organisatsioonidele antud põllumajandussaaduste ja toorainete eest väljumismaksumuses;

d) nr. 187 allkonto «Möödunud aastate kasumid ja kahjumid» — 50% varumiskontori kasumist, mis üle antud tarbijate kooperatiividele.

Rajooniliidus tehtavate operatsioonide jaoks:

Kontot nr. 24 «Arveldused rajooniliidu ja kooperatiivide vahel» (vastav allkonto) debiteeritakse järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 162 «Kaupade hulgimüük», nr. 2 allkonto «Taara hulgiladudes» — rajooniliidu laost väljastatud kaupade ja taara eest;

b) nr. 160 allkonto «Teenuste osutamine oma transpordi poolt» — tarbijate kooperatiivile rajooniliidu transpordiga osutatud teenuste eest;

c) nr. 161 «Valmistoodete realiseerimine» — vahetult tootmisettevõtteist väljastatud valmistoodete maksumusega;

d) nr. 130 «Laenud kaubakäibe ja varumise krediteerimiseks» — vastuvõetud varumiskaupade eest maksetud summadega, samuti tarbijate kooperatiividele üleantud avansskrediidi summadega;

e) nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» — tarbijate kooperatiividele arvelduskontolt makstud summadega.

Kontot nr. 24 «Arveldused rajooniliidu ja kooperatiivide vahel» (vastav allkonto) krediteeritakse järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 5 «Varumiskaubad ja taara» — varumiskontori poolt vastuvõetud põllumajandussaaduste ja toorainete eest (kaasa arvatud tarbijate kooperatiivi kasuks arvatud komisjon);

b) nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas», nr. 130 «Laenud kaubakäibe ja varumise krediteerimiseks» — tarbijate kooperatiividelt võlgnevuse kustutamiseks saadud summadega, samuti tarbijate kooperatiividele antud avansskrediidi summade vähendamisel;

c) nr. 187 allkonto «Möödunud aastate kasumid ja kahjumid» — 50% varumiskontori kasumist, mis kuulub ülekandmisele tarbijate kooperatiivile;

d) nr. 2 «Kaubad ja taara hulgiladudes» — tarbijate kooperatiividelt tagastamise korras saadud kauba ja taaraga.

Allkonto «Varumiskontori ja kooperatiivide vahelised arveldused 50% kasumi alal»

Vt. konto karakteristikast Tsentrosojuz'i juhatuse ringkirjas nr. SP-62 2. veebruarist 1952. a. (vt. lisa nr. 3).

Konto nr. 25 «Aruandealused summad»

Sellel kontol arvestatakse arveldused antud organisatsiooni kaastöötajatele avansina antud summade alal teenistuslike lähetuste, posti-telegraafi-, kantselei- ja muude organisatsiooni kulude maksmiseks.

Sellel kontol arvestatakse ka kaastöötajaile antud avansid organisatsioonide operatsioonilistе kulude tasumiseks ja varumiseks. Avansside andmine operatsioonilisteks ülesanneteks ja halduskuludeks võib toimuda ainult sel korral, kui neid kulusid, mille maksmiseks antakse välja avansse, pole võimalik tasuda vahetult ettevõtte kassa kaudu.

Aruandeliste summade väljaandmine (sularahas) toimub ainult ettevõtete ja organisatsioonide kassadest.

Ettevõtete ja organisatsioonide kassad annavad sularaha välja aruande alla operatsioonilisteks kulutusteks ja halduskuludeks:

a) ettevõtete ja organisatsioonide asukohas tehtavate kulude puhul mitte üle kahepäevase vajaduse määra ja tähtajaga mitte üle kolme päeva pärast raha saamist;

b) väljaspool ettevõtte või organisatsiooni asukohta tehtavate kulude jaoks mitte üle kümne-päevase kulude summa suuruse ja tähtajaga mitte üle 15 päeva.

Sularaha andmine teenistuslike lähetuste kuludeks toimub summa piirides, mis kuulub komandeerituile sõidukulude, päevarahade ja korterikulude maksmiseks komandeerimise aja jooksul.

Vastutust mitteseaduspäraste avansside väljaandmise eest kannavad nii isikud, kes andsid korralduse, kui ka isikud, kes täitsid selle korralduse.

Aruandekohustuslik isik on vasutav saaduď avansi allesoleku eest, selle õige kasutamise eest ja kulutatud summade kohta õigeaegselt aruande esitamise eest. Aruandeliste summade üleandmine ühelt aruandekohustuslikult isikult teisele pole lubatud.

Uute aruandeliste summade väljaandmine võib toimuda ainult tingimusel, et vahekord varem väljaantud avansi alal on täielikult õiendatud.

Õigeaegselt avansiaruande esitamist, samuti aruandekohustuslike isikute poolt avansisummade kasutamata osa tagasimaksmist kontrollib raamatupidamine.

Aruandekohustuslike isikute poolt esitatud avansiaruandeid kontrollib raamatupidamine nende tõendusdokumentidega õigesti vormistamise, aritmeetiliste kokkuvõtete ja sisulisest seisukohast. Lähetuste (komandeerimiste) avansiaruannete kontrollimisel tuleb juhinduda lähetuskulude maksmise reeglitest.

Kõik avansiaruanded peavad olema kinnitatud organisatsiooni (ettevõtte) juhataja poolt.

Reeglikohaselt tuleb kõik operatiivseteks tarveteks ja halduskuludeks saadud kasutamata avansisummade jäägid iga kuu esimeseks päevaks tagasi maksta aruandekohustuslike isikute poolt ettevõtte (organisatsiooni) kassasse, üheaegselt tuleb esitada ka aruanne avansisummadest tehtud kulutuste kohta (kuu jooksul tuleb avansiaruanded esitada kindlaksmääratud tähtaegadel).

Kasutamta avansi või selle osa kindlaksmääratud tähtajal tagastamata jätmisel tuleb see tagastamisele kuuluv avansisummade jääk kinni pidada aruandekohustusliku isiku palgast kui aruandekohustuslik isik ei vaidle vastu kinnipeetava summa suurusele ja alusele.

Aruandekohustusliku isiku poolt tehtud ülemaksed, näiteks ülemaksed varumise alal ebaõigelt näidatud hindade tagajärjel, vigade esinemisel vastuvõtukviitungitel, samuti ka muud summad, mida ei võeta vastu avansiaruande järgi, kuuluvad esitatud dokumentide järgi organisatsiooni juhataja korraldusel

kontolt «Aruandealused summad» kandmisele konto nr. 27 allkontole «Isikud kahjutasumaksete alal».

Ostjate arvel tehtud kaupade laadimise kulud kantakse avansiaruande alusel konto nr. 23 allkonto «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» deebetisse ja nende liitmisel arve-faktuuri kantakse need üle kontole nr. 22 «Ostjad ja tellijad maksenõuete alal» või nr. 23 allkontole «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal» — (vastavalt kuuluvusele).

Konto nr. 25 «Aruandealused summad» debiteeritakse konto nr. 10 «Kassa» kreediti kaudu — avansiks väljaantud või avansiaruande ülekulu summaga.

Konto nr. 25 «Aruandealused summad» krediteeritakse järgmiste kontode debiteerimisel:

a) halduskulusid, käibekulusid ja tootmiskulusid arvestavad kontod — avansist tehtud kulude summaga;

b) nr. 5 allkonto «Varumiskaubad», nr. 40 «Tootmistoorained ja -materjalid», nr. 41 «Produktid ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis», nr. 42 «Muud materjalid», nr. 43 «Väheväärtuslik inventar ja eririietus» — avansisummadest makstud varumiskaupade, tootmistoorainete ja -materjalide, produktide, majapidamismaterjalide ja muude väärtuste maksumusega;

c) nr. 10 «Kassa» — kassasse tagastatud avansi kasutamata jäägiga.

Analüütilises arvestuses avatakse konto nr. 25 «Aruandealused summad» juurde igale aruandekohustuslikule isikule eraldi isikuline konto.

Kontol nr. 25 «Aruandealused summad» võib olla deebetsaldo ja see näitab aruandekohustuslike isikute võlgnevust saadud avansisummade alal.

Kreeditsaldo võib esineda erandjuhtumina ja ainult kinnitatud avansiaruande ülekulutuste puhul, mis tasutakse järgneval kuul.

Konto nr. 26 «Töölised ja teenistujad»

Sellel kontol arvestatakse arveldused tööliste ja teenistujatega põhi- ja täiendava töötasu alal, samuti töölistele ja teenistujaile kuuluvate summadega haiguslehtede järgi, vallandamistoetuste, puhkuse- ja muude töötasuliikide alal. Siin arvestatakse ka arveldused töötasu alal isikutega, kes ei seisa antud organisatsiooni (ettevõtte) nimistulises koosseisus.

Summade kandmisel töötasudeks tuleb juhinduda NSVL SKV instruktsioonist «Tööliste ja teenistujate töötasufondi koosseisu kohta».

Vastutust töötasufondi õige kulutamise eest kannavad organisatsiooni (ettevõtte) juhataja ja pea- (vanem) raamatupidaja.

Nimistulisse koosseisu kuuluvate isikute töötasufondi arvatakse kõigi koosseisuliste töötajate töötasu, samuti hooajaliste ja ajutiste töötajate töötasu, kes on värvatud organisatsiooni või ettevõtte põhilise töö täimisele tähtajaga mitte alla ühe päeva.

Mittenimistulisse koosseisu kuuluvate isikute töötasufondi arvatakse töötajate töötasu, kes on kutsutud täitma ühekordseid (juhuslikke) töid, mis pole seoses organisatsiooni või ettevõtte põhilise tegevusega, tähtajaga alla 5 päeva ja samuti töötajad, kes on kutsutud täitma ettevõtte põhilisi töid tähtajaga mitte üle ühe päeva.

Kontot nr. 26 k r e d i t e e r i t a k s e arvutatud töötasusummadega järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 170 «Halduskulud» — töötasu osas, mis kulub haldustpersonalile;

b) nr. 171 «Käibekulud» (vastav allkonto) — kaubanduse ja varumise ettevõtete töötajate töötasu osas, samuti suurtes tootmisettevõtteis valmistoodete hoidmise ja müügiga seoses olevate isikute töötasu osas, kui arvestust valmistoodete kohta peetakse plaanilise omamaksumuse hindades;

c) nr. 172 «Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kulud» — ühiskondliku toitlustamise ettevõtete töötajate töötasu osas;

d) nr. 50 «Tootmine, töötlemine ja teenuste osutamine» — tootmise, töötlemise, transpordi ja kõrvalettevõtete töölistele kuuluva töötasu osas;

e) nr. 52 «Tootmise üldkulud» — tootmisettevõtete halduse ja teenindavale personalile kuuluva töötasu osas;

f) nr. 100 «Kapitaalmahutused ja kapitaalremont» — ehitustöölistele kuuluva töötasu osas;

g) nr. 112 allkonto «Remondi- ja ehitusfond» — jooksva remondi töödega tegelevate töötajate töötasu osas;

h) nr. 111 «Põhi- (põhikirja) fond» — põhivahendite likvideerimisega seoses olevate isikute töötasu osas;

i) nr. 152 «Kulutused ajutisteks ehitusteks» — hooajaliste ja muude ajutiste ehitiste ja ruumide ehitamisega, samuti nende lammutamisega pärast kasutamise aja lõppu tegevuses olevate töötajate töötasu osas;

j) nr. 143 allkonto «Muud eelseisvad kulud» — metsa ülestöötamise ja tootmisettevõtete, samuti Kaug-Põhja ja neile võrd-

sustatud rajoonides asuvate organisatsioonide ja ettevõtete töötajaile puhkusetasu maksmiseks kuuluvas osas;

k) nr. 112 analüütiline konto «Kooperatiivse organisatsiooni käsutusse jääv kultuurfondi osa» isikuile kuuluvas osas, kelle töö tasutakse kultuurfondi arvel.

Kontot nr. 26 «Töölised ja teenistujad» debiteeritakse järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 10 «Kassa» — väljamakstud töötasu summaga;

b) nr. 23 allkonto «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» — jooksva makse summaga laenu tellimiseks ja mitmesuguste kinnipidamiste summadega täitelehtede ja kohtu käskude alusel organisatsioonide või isikute kasuks;

c) nr. 23 allkonto «Arveldused rahandusorganitega» — arvutatud tulumaksu, vallaliste, üksikute ja vähelapseliste perekondade maksusummadega;

d) nr. 163 «Kaupade jaemüük» läbimüügi summadest väljamakstud töötasu summadega kaubanduslikes jaeettevõtteis, kus pole kassapidajat.

Konto nr. 26 analüütilises arvestuses avatakse isikulised kontod iga töötaja kohta.

Arveldused õppeasutiste kuulajatega stipendiumide alal arvestatakse samuti kontol nr. 26 «Töölised ja teenistujad». Analüütilises arvestuses peetakse igale kuulajale, kes saab stipendiumi, isikulist kontot.

Konto nr. 27 «Isikud puudujääkide ja kahjutasumaksete alal»

Kontol on kolm allkontot:

1) Isikud puudujääkide alal, peale väikeste.
2) Isikud väikeste puudujääkide alal.
3) Isikud kahjutasumaksete alal.

Allkonto «Isikud puudujääkide alal, peale väikeste»

See allkonto on määratud materiaalselt vastutavate isikute võlgnevuse arvestamiseks puudujääkide alal, mis on nende juures avastatud kaupade, materjalide, samuti raha, inventari ja muude väärtuste inventeerimisel ja mis kantud nende kontodele.

Konto nr. 27 allkontol «Isikud puudujääkide alal, peale väikeste» ei tule arvestada väikesi puudujääke, mille võlgnevus tu-

leb sisse nõuda tsiviilkorras (vt. allkonto «Isikud väikeste puudujääkide alal» karakteristikat), samuti võlgnevust kahjutasumaksete alal (vt. allkonto «Isikud kahjutasumaksete alal» karakteristikat).

Võlgnevus avastatud kauba-materiaalsete väärtuste puudujääkide alal tuleb sisse nõuda puudujääke tekitanud isikuilt puuduvate kaupade ja materjalide maksumuse summas riiklike jaehindade järgi. Neil juhtudel, kui vastavalt Tsentrosojuzi juhatuse määrusele 28. augustist 1951. a. tehakse kaupade hindadele (kaubanduslikes jaeettevõtteis, ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis, samuti tarbijate kooperatiivide jaotusladudes) juurdehindlusi, nõutakse avastatud puudujäägid sisse puuduvate kaupade maksumuses lõplikes jaehindades (riiklik jaehind koos juurdehindlusega).

Kuid allkontol «Isikud puudujääkide alal, peale väikeste» arvestatakse materiaalselt vastutavate isikute juures avastatud kaupade ja materjalide puudujäägid puuduvate kaupade ja materjalide maksumuses nendes hindades, millega need olid arvel materiaalselt vastutavate isikute juures.

O s t u h i n n a g a (jahu tarbijate kooperatiivide liitude hulgiladudes ja pagaritööstustes, varumis- ja kokkuostukaubad) või s o o d u s t a t u d hindadega (taimeõli, suhkur ja muud mõnede põllumajandussaaduste tootjatele määratud kaubad) arvel olevate kauba-materiaalsete väärtuste puudujääkide arvestamisel raamatupidamises ei arvestata vahet puuduvate kaupade ja materjalide riiklike jae (müügi) hindadega maksumuse ja eespool nimetatud hindadega maksumuse vahel sellel kontol, vaid bilansijärgsetel kontodel nr. 011 ja 012.

Vastutus hagi õigeaegse sisseandmise eest kohtusse lasub organisatsiooni (ettevõtte) juhatajal ja raamatupidajal.

Võitlus raiskamiste ja riisumiste vastu on arveala aparaadi tähtsamaid ülesandeid ja selles suhtes pea- (vanem-) raamatupidajad ja kõik tarbijate kooperatsiooni organisatsioonide ja ettevõtete arveala töötajad peavad kõrvalekaldumatult ja täpselt täitma juhendis «Abinõud võitluse tugevdamiseks puudujääkide, raiskamiste ja riisumistega tarbijate kooperatsiooni organisatsioonides» antud eeskirju, mis kinnitatud Tsentrosojuzi juhatuse määrusega nr. 266 — 29. aprillist 1949. a.

Õigesti organiseeritud (õigeaegne ja täpne) aruandekohuslikele isikuile usaldatud väärtuste arvestus on üheks tähtsamaks vahendiks raiskamiste ja riisumiste vältimiseks ja õigeaegseks avastamiseks. Pärast puudujäägi avastamist on arveala töötaja

kohustatud kuni asjatoimetuse kohtu-uurimisorganitele edasiandmiseni kokku koguma ja hoolikalt kontrollima materjale, mis kinnitavad esitatava hagi õigsust.

Kõik raiskamiste, riisumiste ja puudujääkide juhud tuleb läbi arutada organisatsiooni juhatuse koosolekul ja nende kohta tuleb tarvitusele võtta vajalikud abinõud.

Kuritarvituste tagajärjena avastatud puudujääkide asjatoimetused peab organisatsiooni või ettevõtte juhataja suunama kohtu-uurimisorganeile ja esitama tsiviilhagi mitte hiljem kui viie päeva jooksul pärast puudujääkide ja raiskamiste avastamist.

Esitatud hagide käigu ja kohtu poolt väljamõistetud hagide täitedokumentide õigeaegse saamise üle peab olema kindlustatud vajalik kontroll.

Summad nende puudujääkide võlgnevusest, mille vaieldavus on antud lahendamiseks kohtule, samuti kohtu poolt väljamõistetud võlgnevuste summad arvestatakse konto nr. 27 allkontol «Isikud puudujääkide alal, peale väikeste» ja kontodele nr. 28 ja 29 neid üle ei kanta.

Konto nr. 27 allkontot «Isikud puudujääkide alal, peale väikeste» d e b i t e e r i t a k s e järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 2 «Kaubad ja taara hulgiladudes», nr. 3 «Kaubad ja taara jaeettevõtteis», nr. 4 «Kaubad ja taara einelaudades», nr. 5 «Varumiskaubad ja taara», nr. 6 «Valmistoodang ja täidetud tööd», nr. 40 «Tootmise toorained ja materjalid», nr. 41 «Produktid ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis», nr. 42 «Muud materjalid», nr. 1 «Kaupade ost ja hindamine» ja teised kontod, millel arvestatakse materiaalselt vastutavatele isikutele usaldatud väärtusi, vastavalt kuuluvusele, — üle loomulike kaonormide puuduvate väärtuste maksumusega hindades, millega need olid arvel materiaalselt vastutavate isikute juures;

b) nr. 10 «Kassa» — kassas avastatud puudujäägi summaga.

Konto nr. 27 allkontot «Isikud puudujääkide alal, peale väikeste» k r e d i t e e r i t a k s e järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 10 «Kassa» — võlgnevuse katteks laekunud summaga;

b) nr. 180 «Kaubandusliku tegevuse tulemused», nr. 181 «Varumistegevuse tulemused» ja teised üksikute tegevusharude tulemusi arvestavad kontod — võlgnevuse summaga kohtu poolt tagasilükatud hagi järgi, samuti kohtu poolt väljamõistetud võlgnevuse summaga, mis kantud organisatsiooni juhatuse otsusel maha kui sissenõudmiseks lootusetu.

Sel kontol arvestatavate võlgnevuste summade mahakandmine kahjumeiks võib toimuda ainult kooperatiivorganisatsiooni

juhatuse määruse olemasolemisel ja tarbijate kooperatiivides selle mahakirjutuse järgneval kinnitusel liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) poolt.

Kahjumeiks kantud võlgnevuse summat tuleb arvestada bilansijärgsel kirjel 10 aasta jooksul, arvates mahakandmise momendist, et jälgida nende sissenõudmise võimalust võlgnike varandusliku olukorra muutumisel.

Analüütilises arvestuses selle allkonto juurde peetakse eraldi isikulist kontot iga materiaalselt vastutava isiku kohta, kellel oli väärtuste puudujääk.

Allkonto «Isikud väikeste puudujääkide alal»

Sellel allkontol arvestatakse materiaalselt vastutavate isikute võlgnevus kaupade, materjalide ja muude väärtuste alal, mis avastatud antud töötajal esmakordselt tema vilumatuse, arvestusvigade või muude asjaolude tulemusena, ega sisalda kriminaalkuriteo tundemärke. Niisuguste puudujääkide summad nõutakse sisse mitte kriminaalkorras, vaid tsiviilkorras üheaegselt süüdlast distsiplinaarselt karistades.

Võlgnevus avastatud kauba-materiaalsete väärtuste puudujäägi eest tuleb sisse nõuda isikuilt, kes tekitasid puudujäägi, puuduolevate kaupade ja materjalide maksumuses riiklikes jaehindades. Neil juhtudel, kui vastavalt Tsentrosojuzi juhatuse määrusele 18. augustist 1951. a. kaupade hindadele (kaubanduslikes jaeettevõtteis, ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis, samuti tarbijate kooperatiivide jaotusladudes) tehakse juurdehindlused, nõutakse avastatud puudujäägid sisse puuduolevate kaupade maksumuses lõplikkude jaehindade järgi (riiklik jaehind koos juurdehindlusega).

Kuid allkontol «Isikud väikeste puudujääkide alal» arvestatakse materiaalselt vastutavate isikute võlgnevus neil avastatud kaupade või materjalide puudujääkide alal puuduvate kaupade ja materjalide maksumuses nendes hindades, millega need kaubad ja materjalid oli arvel materiaalselt vastutavate isikute juures.

Ostuhinnaga (jahu tarbijate kooperatiivide liitude hulgiladudes ja pagaritööstustes, varumise- ja kokkuostukaubad) või soodustatud hindadega (taimeõli, suhkur ja muud mõnede põllumajandussaaduste tootjatele määratud kaubad) arvel olevate kauba-materiaalsete väärtuste puudujääkide arvestamisel raamatupidamises ei arvestata vahet puuduvate kaupade ja materjalide riikliku jae(müügi)hindadega maksumuse ja eelpool ni-

metatud hindadega maksumuse vahel sellel kontol, vaid bilansijärgsetel kontodel nr. 011 ja 012.

Kohtule lahendamiseks antud vaieldavad summad väikeste puudujääkide alal, samuti kohtu poolt väljamõistetud summad arvestatakse konto nr. 27 allkontol «Isikud väikeste puudujääkide alal» ja neid kontodele nr. 28 ja 29 üle ei kanta.

Antud allkonto korrespondeerimine on analoogiline allkonto «Isikud puudujääkide alal, peale väikeste» karakteristikas toodud kontode korrespondeerimisega.

Allkonto «Isikud kahjutasumaksete alal»

Sellel allkontol arvestatakse juhatuse (direktsiooni) otsusel materiaalselt vastutava isiku kontole kantavad kahjutasumaksed kaupade, materjalide, eririietuse, inventari ja muude väärtuste purunemise, praagi, lõhkumise ja riknemise eest, mis tekkisid materiaalselt vastutava isiku süü läbi.

Sellel allkontol arvestatakse igasugused aruandekohustusliku isiku poolt tehtud ülemaksed (näiteks, ülemaksed varumisel vastuvõtukviitungitel arvutusvigade tagajärjel ja muud aruannete järgi mittevastuvõetavad summad, mis pole materiaalselt vastutava isiku kätte usaldatud väärtuste puudujäägiks), trahvid ja muud kahjutasumaksed, mis kantakse ametiisikute arvele nende poolt tekitatud kahjude katteks; kahjutasumaksed tootmises materiaalselt vastutava isiku süü läbi tekitatud praagi eest arvestatakse samuti sel allkontol.

Mingil juhul pole lubatud sel allkontol arvestada materiaalselt vastutavate isikute juures avastatud väärtuste puudujääkide summasid.

Konto nr. 27 allkontot «Isikud kahjutasumaksete alal» debiteeritakse järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 2 «Kaubad ja taara hulgiladudes», nr. 3 «Kaubad ja taara jaeettevõtteis», nr. 4 «Kaubad ja taara einelaudades», nr. 5 «Varumiskaubad ja taara», nr. 6 «Valmistoodang ja täidetud tööd», nr. 40 «Tootmise toorained ja materjalid», nr. 41 «Produktid ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis», nr. 42 «Muud materjalid», nr. 43 «Vähevääruslik inventar ja eririietus», nr. 50 «Tootmine, töötlemine ja teenuste osutamine» ja teised kontod, vastavalt kuuluvusele — määratud kahjutasumaksete summadega;

b) nr. 25 «Aruandealused summad» — kaastöötajate avansiaruannete järgi vastuvõtmata summad.

Konto nr. 27 allkontot «Isikud kahjutasumaksete alal» krediteeritakse järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 10 «Kassa» — kahjutasumaksete katteks sissetulnud summadega;

b) nr. 180 «Kaubandusliku tegevuse tulemused», nr. 181 «Varumistegevuse tulemused» ja teised üksikute tegevusharude tulemusi arvestavad kontod (kuuluvuse järgi) — lootuseta võlgnevuse summadega, mis erakordsetel juhtudel kirjutatakse maha organisatsiooni juhatuse määruse põhjal, kusjuures kooperatiivides kuuluvad need mahakirjutused veel kinnitamisele liikmete üldkoosoleku poolt.

Selle allkonto analüütilises arvestuses avatakse igale materiaalselt vastutavale isikule eraldi isikuline konto.

Konto nr. 28 «Vaieldavad nõudmised»

Kontol nr. 28 «Vaieldavad nõudmised» arvestatakse debitoorne võlgnevus (välja arvatud võlgnevus puudujääkide, raiskamiste ja kahjutasumaksete alal), mille vaieldavus on kohtuuurimisorganites või arbitraažis lahendamisel. Võlgnevus puudujääkide, raiskamiste ja kahjutasumaksete alal, mille asjatoimetused on antud üle kohtu-uurimisorganeile, arvestatakse kontol nr. 27 ja kontole nr. 28 üle ei kanta.

Summad (välja arvatud puudujäägid, raiskamised ja kahjutasumaksed) kantakse kontole nr. 28 üle asjatoimetuste esitamisel kohtusse või arbitraaži (vastavalt kuuluvusele).

Vaieldava nõudmise ülekande kirjendi juurde tuleb lisada kirja või hagiavalduse ärakiri.

Vastutus õigeaegse hagi esitamise eest kohtusse või arbitraaži (vastavalt kuuluvusele) lasub organisatsiooni (ettevõtte) juhatajal ja raamatupidajal.

Nõudeõiguse tähtaja möödalaskmise eest kannavad vastutust raamatupidaja koos ettevõtte (organisatsiooni) juhatajaga.

Nõudeõiguse aegumise tähtajad määratakse kindlaks olenevalt kostja ja vaieldava eseme kategooriast.

Hagide esitamiseks riiklike ettevõtete ja asutiste, kolhooside, kooperatiivsete ja ühiskondlike organisatsioonide vastu on määratud kindlaks reeglina poolteiseaastane nõudeõiguse aegumise tähtaeg järgmiste eranditega:

1) Vaidluste kohta trahvide, viiviste ja leppetrahvide sissenõudmiste alal on kehtestatud kuuekuuline hagi aegumise tähtaeg, arvates lepingu järgi kohustuste täitmise tähtaja möödumisest;

2) vaidluste kohta, mis tulenevad mittevastava kvaliteediga kaupade hankimisest, on kehtestatud kuuekuuline hagi aegumise tähtaeg, arvates kauba kvaliteedilise vastuvõtmise akti koostamise päevast;

3) raudteele esitatud pretensioonidega seosesolevate vaidluste kohta on kehtestatud kahekuuline hagi aegumise tähtaeg, arvates raudteelt äraütlemise saamise päevast või kui pretensiooni peale ei ole vastatud, siis pretensiooni peale vastuse jaoks sätitud tähtaja lõppemise päevast.

Märkus: Raudtee on kohustatud teadustama avaldajale pretensiooni rahuldamisest või selle tagasilükkamisest järgmistel tähtaegadel, arvates pretensiooni saamise päevast:

a) 2 kuu jooksul — pretensioonide puhul kohaliku ühenduse vedude alal;

b) 3 kuu jooksul — pretensioonide puhul otseühenduse vedude alal;

c) 6 kuu jooksul — pretensioonide puhul raudtee-veetee segaotseühenduse puhul.

Vaidluste kohta üksikute kodanikega (ametiisikutega ja teistega) on Vene NFSV tsiviilkoodeksiga kindlaks määratud kolmeaastane hagi aegumise tähtaeg, kui eriseadustega pole ette nähtud teistsugust hagi aegumise tähtaega.

Vaidlustel riiklike ettevõtete ja asutiste, kolhooside, kooperatiivsete ja ühiskondlike organisatsioonide vahel ei ole võla tunnistamine võlgneva organisatsiooni poolt aluseks nõudeõiguse aegumise tähtaegade katkestamiseks.

Kontot nr. 28 debiteeritakse nende kontode krediteerimisel, millel oli arvestatud võlgnevus kuni selle üleandmiseni kohtusse või arbitraaži, välja arvatud konto nr. 27 «Isikud puudujääkide ja kahjutasumaksete alal».

Märkus: Arbitraaži- ja kohtulõiv, mis on makstud bilansijärgsetel kontodel nr. 007 ja 008 arvestatavate pretensioonide alusel esitatud hagide järgi, kantakse kontole nr. 28 «Vaieldavad nõudmised», olenemata sellest, et hagi põhiline osa nende pretensioonide järgi arvestatakse bilansijärgsetel kontodel.

Kontot nr. 28 «Vaieldavad nõudmised» k r e d i t e e r i t a k s e järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 29 «Kohtu ja arbitraaži poolt väljamõistetud summad» — kohtu või arbitraaži poolt väljamõistetud võlgnevuse summaga (kohtu või arbitraaži otsuse saamisel);

b) nr. 171 «Käibekulud» (vastav allkonto), nr. 172 «Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kulud» — võlgnevuse summaga, mille hagi raudtee või laevanduse vastu on kohtu või abritraaži poolt tagasi lükatud (tariifi ülemaksed või kaupade puudujääk teel jooksval aastal);

c) nr. 180 «Kaubandusliku tegevuse tulemused», nr. 181 «Varumistegevuse tulemused» ja teised kontod vastavalt kuuluvusele — kohtu või arbitraaži poolt tagasilükatud võlgnevuse summaga, kusjuures need summad arvestatakse:

1) pretensioonide puhul hankijate ja ostjate vastu hindade mittevastavuses jooksva aasta operatsioonide alal — kirjetele, kus arvestatakse kaubanduse realiseeritud hinnalisand või brutotulu varumiskaupade müügist;

2) pretensioonide puhul eelmiste aastate operatsioonide alal raudtee ja laevanduse vastu (veorahade ülemaksed või kaupade kadu teel), samuti hankijate ja ostjate vastu hindade mittevastavuses — kirjetele, kus arvestatakse aruandeaastal avastatud eelmiste aastate kahjumeid;

3) kõigi teiste eelmisel aastal tekkinud hagide alal, samuti jooksval aastal tekkinud arvelduste alal — kirjetele, kus arvestatakse kahjusid lootuseta nõuete mahakandmisest kohtu või arbitraaži poolt hagide tagasilükkamisel.

Analüütilises arvestuses avatakse igale deebitorile eraldi isikuline konto.

Esitatud hagide käigu ja väljamõistetud hagide täitedokumentide õigeaegse kättesaamise üle peab olema kindlustatud vajalik kontroll.

Konto nr. 29 «Kohtu ja arbitraaži poolt väljamõistetud summad»

Sellel kontol arvestatakse võlgnevus organisatsioonide, asutiste ja isikute vastu (välja arvatud võlgnevus puudujääkide, raiskamiste ja kahjutasumaksete alal), mille kohta on olemas kohtu või arbitraaži otsus organisatsiooni kasuks.

Kontroll täitelehtede õigeaegse kättesaamise ja nende üleandmise üle kohtutäituritele või panka (vastavalt kuuluvusele) sissenõudmiseks, samuti täitelehtede järgi sissenõudmise teostamise üle ja sissenõutud summade organisatsiooni (ettevõtte) kassasse või arvelduskontole laekumise üle kuulub organisatsiooni (ettevõtte pea- (vanem-) raamatupidaja kohustuste hulka,

kes vastutab kõigi täitelehtede õige, õigeaegse ja täpse arvestuse eest ja nende realiseerimise süstemaatilise järelevalve eest võrdselt organisatsiooni (ettevõtte) juhatajaga.

Täitelehtede sissenõudmiseks esitamiseks riiklike ettevõtete ja asutiste, kolhooside, kooperatiivsete ja ühiskondlike organisatsioonide vastu kehtib üheaastane tähtaeg ja üksikute kodanike vastu — kolmeaastane.

Täitedokumente, mille järgi aegumise tähtaeg on möödunud, kohtutäiturid enam sissenõudmisele ei võta.

Riikliku ning ametkondliku arbitraaži täitelehtede ja käskude esitamise aegumise tähtaega loetakse varalise sissenõudmise alal otsuse või käsu seadusjõusse astumise päevast, mis peab olema näidatud täitelehel või käsus, teiste täitedokumentide osas aga — lugedes nende väljaandmise päevast vastavate organite poolt.

Aegumistähtaeg katkeb järgmistel juhtudel:

a) täitedokumendi esitamisel kohtutäiturile võlgniku elukoha või töökoha või tema vara asukoha järgi;

b) täitedokumendi üleandmisel Riigipangale nõudmise pööramisel võlgniku arvelduskontole;

c) tegevuse avaldamisel võlgniku poolt, mis tunnistab tema võla tunnustamist (osa võla tasumine jne.).

Pärast katkemist algab aegumistähtaja arvutamine uuesti, kusjuures möödalãinud aega kuni katkemiseni uue tähtaja sisse ei arvata.

Uut aegumise aega pärast katkemist hakatakse lugema sellest päevast, mil täitedokument tagastati kohtu, kohtutäituri või panga poolt, samuti asutise, ettevõtte, organisatsiooni poolt, kus toimus võlgniku palgast kinnipidamine.

Kontot nr. 29 «Kohtu ja arbitraaži poolt väljamõistetud summad» d e b i t e e r i t a k s e järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 28 «Vaieldavad nõudmised» — kohtu või arbitraaži poolt rahuldatud hagi summaga (kohtult või arbitraažilt otsuse saamisel organisatsiooni hagi rahuldamise kohta);

b) nr. 22 «Ostjad ja tellijad maksenõuete alal» — ostjate võlgnevuse summadega panga poolt maksenõude tagastamisel täitepealkirjaga;

c) nr. 180 «Kaubandusliku tegevuse tulemused» ja teised kontod, millel arvestatakse üksikute tegevusharude tulemusi (vastavalt kuuluvusele) — bilansijärgsetel kontodel nr. 007 ja nr. 008 arvestatavate sanktsioonide järgi rahuldatud hagide summadega.

Märkus: Üheaegselt bilansijärgsetel kontodel arvestatavate sanktsioonide järgi rahuldatud hagisummade arvestamisega koostatakse ka kirjend väljamõistetud hagi juurde kuuluva kohtu- või arbitraažilõivu kontolt nr. 28 «Vaieldavad nõudmised» ülekandmiseks.

Mingisuguste teiste kontodega, peale ülalnimetatute, konto nr. 29 deebetipool ei korrespondeeru.

Kirjendile konto nr. 29 debiteerimiseks tuleb juurde lisada ärakiri kohtu või arbitraaži otsusest rahuldatud hagi kohta.

Kontot nr. 29 «Kohtu ja arbitraaži poolt väljamõistetud summad» (vastav allkonto) krediteeritakse järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 10 «Kassa» või nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» — võlgnevuse katteks saadud summadega;

b) nr. 180 «Kaubandusliku tegevuse tulemused», nr. 181 «Varumistegevuse tulemused» ja teised kontod, millel arvestatakse üksikute tegevusharude tulemusi — kohtu või arbitraaži poolt varemalt väljamõistetud võlasummaga, mis organisatsiooni juhatuse otsusel kirjutatakse maha kui laekumiseks lootusetu.

Kontol nr. 29 arvestatavate võlgnevuse summade mahakirjutamine võib toimuda ainult organisatsiooni juhatuse määruse olemasolul ja tarbijate kooperatiivides selle mahakirjutuse kinnitamisel järgneva liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) poolt.

Kahjumiks kantud võlgnevuse summad tuleb arvestada bilansijärgsel kirjel 10 aasta jooksul, arvates nende mahakandmise momendist, et jälgida nende sissenõudmise võimalusi võlgnike varandusliku olukorra muutumisel.

Konto nr. 29 analüütilises arvestuses avatakse igale deebitorile isikuline konto.

Konto nr. 30 «Linasaaduste üleandjaile väljamakstud rahaline lisatasu»

Vt. konto karakteristikat Tsentrosojuzi Keskraamatupidamise ringkirjas nr. CB-2-598 26. veebr. 1952. a.

Konto nr. 31 «Tööstuselt saadud arvestusülekanded rahalise lisatasu väljamaksmiseks linasaaduste üleandjaile»

Vt. konto karakteristikat Tsentrosojuzi Keskraamatupidamise ringkirjas CB-2-598 26. veebr. 1952. a.

TOORAINE JA MATERJALIDE VARUD

Konto nr. 40 «Tootmise toorained ja materjalid»

Kontol nr. 40 arvestatakse:

a) tootmiseks ja töötlemiseks määratud toorained, põhi- ja abimaterjalid;

b) seemned aianduse ja taimekasvatuse jaoks;

c) kasvav mets (puit-kännul — metsaraiefond);

d) ehitusmaterjalid ehituskontorites kapitaaltööde tegemiseks;

e) taara (sissetulnud koos materjalidega).

Sellel kontol arvestatakse samuti (ostja juures) hankija poolt laaditud tooraine ja materjalid, mis pole veel saabunud ostja lattu — materjalid teel. Materjalid teel arvestatakse hankija arves näidatud hinnas, kaasa arvatud taara ja transpordikulud.

Tootmise toorained, põhi- ja abimaterjalid, samuti seemned aianduse ja taimekasvatuse jaoks arvestatakse tegelikus omamaksumuses, mis koosneb nende esemete ostumaksumusest ja transpordikuludest nende hoiukohtadele toomisel.

Toorainete, materjalide ja seemnete transpordikulud arvestatakse analüütilises arvestuses ühel üldisel kontol eraldi nende toorainete ja materjalide ostumaksumusest. Kulutatud materjalidele ja toorainele langevate transpordikulude mahakandmine toimub kuu lõpul vastavalt eri juhenditega kindlaksmääratud korrale arvestuste kohta tootmisettevõtteis (pagaritööstuses jne.) proportsionaalselt kulutatud toorainete ja materjalide kaalule või ostumaksumusele.

Kasvav mets (puit kännul — metsaraiefond) arvestatakse hindes, mis märgitud metsaraiepiletil (kännuraha summa).

Märkus: Kõrgeväärtusliku ja erisihitusega puud, kaasa arvatud seemnepuud, mida ei maksustata kännurahaga ja mis jäävad metsatööstuse majandi käsutusse, tuleb arvestada bilansijärgsetel kontodel nr. 003 «Hoiule võetud väärtused» ja nr. 004 «Hoiule võetud väärtuste omanikud — «organisatsioonid» — kokkuleppe hindes.

Ehitusmaterjalide tegelik maksumus ehituskontorites koosneb:

a) materjalide arve-faktuurilisest maksumusest hankija väljastamishindades;

b) materjalide kohaletoimetamise transpordikuludest kuni ladudeni kaasa arvatud pealelaadimine, mahalaadimine, sortimine ja ülesladumine;

c) varumis-laokuludest.

Varumis-laokulude hulka kuuluvad:

a) varumisaparaadi ülalpidamise kulud;

b) ladude majandamise kulud;

c) kaod materjalide veol ja hoidmisel (kindlaksmääratud normide piirides).

Transpordi- ja varumis-laokulud arvestatakse samuti sellel kontol (nr. 40), kuid eraldi ehitusmaterjalide arve-faktuurilisest maksumusest.

Selleks avatakse analüütilises arvestuses kaks kontot — varumislaokulude ja transpordikulude arvestamiseks. Transpordikulud arvestatakse järgmiste materjalide liikide järgi:

a) silikaatmaterjalid;

b) metsamaterjalid;

c) mustad ja värvilised metallid;

d) metallist tooted (mis pole konstruktsioonid);

e) sanitaar-tehnilised materjalid;

g) elektrotehnilised materjalid;

h) kemikaalid ja värvid.

Transpordi- ja varumislaokulud kantakse kuu lõpul tootmisele proportsionaalselt ehitustööde tegemisel kulutatud materjalide maksumusele.

Kontot nr. 40 «Tootmise toorained ja materjalid» d e b i t e e r i t a k s e järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 20 «Hankijad maksenõuete ja faktureerimata saadetiste alal» allkonto «Hankijad maksenõuete alal», nr. 23 «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid», allkonto «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal» — hankijailt saabunud tooraine ja materjalide maksumusega, samuti hankijate poolt laaditud, kuid ostja tootmisettevõtete ladudesse saabumata tooraine ja materjali maksumusega;

b) nr. 20 «Hankijad maksenõuete ja faktureerimata saadetiste alal» allkonto «Hankijad faktureerimata saadetiste alal» — ilma arve-faktuurita saabunud tooraine ja materjalide maksumusega,

c) nr. 162 «Kaupade hulgimüük» — kaupade väljastamismaksumusega, mis saabusid oma hulgibaasidest ja ladudest tootmisettevõtetesse kui tootmistooraine (hulgibaaside ja tootmisettevõtete arvestamisel ühisel bilansil), — kui see käive oli ette nähtud kinnitatud plaanis või konto nr. 2 «Kaubad ja taara hulgiladudes», kui seda käivet ei plaanita;

d) nr. 60 «Sisemised arveldused» allkonto «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused» — kaupade väljastamismaksumusega, mis saabusid tootmisettevõtetesse toorainena teistest ettevõtetest, mida arvestatakse tootmisettevõtteist eraldi bilanssidel.

e) nr. 24 «Arveldused rajooniliidu ja kooperatiivide vahel» — tarbijate kooperatiivide tootmisettevõtteisse oma rajooniliidu ettevõtteilt saabunud tooraine ja materjalide maksumusega;

f) nr. 10 «Kassa», nr. 25 «Aruandealused summad», nr. 60 «Sisemised arveldused» allkonto «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused», nr. 160 «Toodangu väljalask ja teenuste osutamine» (allkonto «Teenuste osutamine oma transpordi poolt») ja teised — tooraine ja materjalide hoiukohtadesse toimetamise maksumusega;

g) nr. 40 «Tootmise toorained ja materjalid» — tootmisettevõtete lattu saabunud teelolnud tooraine ja materjalide maksumusega.

Kontot nr. 40 «Tootmise toorained ja materjalid» k r e d i t e e r i t a k s e järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 50 «Tootmine, töötlemine ja teenuste osutamine» — oma ettevõtetes tootmisel ja töötlemisel kulutatud tooraine ja materjalide maksumusega.

Märkus: Toorainete ja materjalide üleandmisel töötlemiseks teistele organsiatsioonidele tehakse kontol nr. 40 sisemine kanne järgmiselt:

Konto nr. 40 «Tootmise toorained ja materjalid» — (töötlemise koha järgi) — deebet.

Konto nr. 40 «Tootmise toorained ja materjalid» — (tootmisettevõtte lao järgi) — kreedit.

Teistes organisatsioonides töötlemiseks asuvate toorainete ja materjalide mahakirjutamine toimub sel määral, kuidas saadakse valmistooteid, lähtudes lepingus ettenähtud normidest;

b) nr. 52 «Tootmise üldkulud» — kahjude summaga toorainete ja materjalide praagist ja riknemisest, kui need ei toimunud materiaalselt vastutava isiku süü läbi.

Konto «Tootmise toorained ja materjalid» analüütilist arvestust peetakse materiaalselt vastutavate isikute, nimetuste ja sortide järgi, koguslikult ja summaliselt. Kui sellele kontole jäävad toorained ja materjalid, mille teel olemise aeg ületab normaalse tähtaja, tuleb tarvitusele võtta vajalikud abinõud nende otsimiseks.

Konto nr. 41 «Produktid ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis»

Sellel kontol arvestatakse ühiskondliku toitlustamise ettevõtete (sööklad, teemajad, restoranid) ladudes asuvad toiduained ja kaubad, samuti nendega koos saadud taara.

Toiduained ja kaubad saabuvad ühiskondliku toitlustamise ettevõtteisse:

a) oma organisatsiooni kaubanduslikest ettevõtteist, kõrgemailt organisatsioonidelt ja kõrvalistelt hankijailt — tsentraliseeritud fondidest;

b) oma abimajandeist;

c) varumise ja tootmise ettevõtteilt;

d) ühiskondliku toitlustamise ettevõtete endi poolt põllumajandussaaduste kokkuostmisel piirkokkuostuhindadega.

Produktid ja kaubad tsentraliseeritud fondidest ja abimajandeist väljastatakse ühiskondliku toitlustamise ettevõtteile riiklike jaehindadega, maha arvatud kaubanduslik mahahindlus, mis kindlaks määratud tarbijate kooperatsiooni jaekaubanduslike ettevõtete kasuks. Tarbijate kooperatiivid väljastavad neid produkte ja kaupu oma ühiskondliku toitlustamise ettevõtteile antud organisatsioonile määratud jaehindades, andes kaubanduslikku mahahindlust 50% ulatuses nendest kaubanduslikest mahahindlustest, mida nad ise saavad hankijailt.

Piirkokkuostu hindadega ostetud põllumajandussaadused ja tarbijate kooperatsiooni ettevõtete poolt valmistatud toidukaubad väljastatakse ühiskondliku toitlustamise ettevõtteile väljalaskehindades.

Ühiskondliku toitlustamise ettevõtteisse saabunud produktid ja kaubad arvestatakse nende hindadega, millega need liidetakse köögitoodangu müügihindade kalkulatsiooni ja nimelt:

a) tsentraliseeritud fondide ja abimajandeist saadud produktid ja kaubad — kehtivate jaehindadega;

b) rajooni varumiskontorite ja tarbijate kooperatiivide poolt piirkokkuostu hindadega ostetud põllumajandustooted — rajooni varumiskontori ja tarbijate kooperatiivide väljalaskehindades;

c) ühiskondliku toitlustamise ettevõtete endi poolt mitte kallimalt kui piirkokkuostuhindadega kokkuostetud põllumajandussaadused ja kala, — hindades, mis sisaldab: piirkokkuostuhinna, juurdearvutuse kokkuostu kulude katteks (rajooniliidu poolt kinnitatud normide alusel), kokkuostutasu organisatsiooni juhatuse poolt (kellele alluvad ühiskondliku toitlustamise ettevõtted) kin-

nitatud normide alusel põllumajandussaaduste kokkuostmise eest, sotsiaalkindlustuse kokkuostutasult ja käibemaksu kindlaksmääratud normide alusel.

Tegelikud transpordikulud produktide ja kaupade kohaletoimetamisel ühiskondliku toitlustamise ettevõtteisse, samuti ühiskondliku toitlustamise ettevõtete töötajaile makstud summad nende poolt teostatud põllumajandussaaduste kokkuostmisel, arvestusülekanded sotsiaalkindlustuseks kokkuostu teostamise tasult kantakse vahetult kontole nr. 172 «Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kulud».

Produktide ja kaupade väljastamine ühiskondliku toitlustamise ettevõtete ladudest kööki ettenähtud hulga roogade valmistamiseks ja einelauda ümbertöötamatult müügiks — teostatakse hindades, millega need kaubad olid arvele võetud.

Kaupade ja produktide müük einelaudadest toimub einelaudade jaoks kindlaksmääratud hindades.

Kontot nr. 41 «Produktid ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis debiteeritakse järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 20 «Hankijad maksenõuete ja faktureerimata saadetiste alal» allkonto «Hankijad maksenõuete alal», nr. 23 «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid» allkonto «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal» — varustajailt tsentraliseeritud fondidest saabunud kaupade ja produktide ostumaksumusega, samuti varumiskontoreilt saadud piirkokkuostuhindadega ostetud põllumajandussaaduste väljalaske maksumusega;

b) nr. 20 «Hankijad maksenõuete ja faktureerimata saadetiste alal» allkonto «Hankijad faktureerimata saadetiste alal» ilma hankija arve-faktuurita saabunud produktide ja kaupade maksumusega;

c) nr. 3 «Kaubad ja taara jaeettevõtteis» — tarbijate kooperatiivide magasinidest ja kauplustest saabunud tsentraliseeritud fondi kaupade maksumusega — riiklikes jaehindades (kui magasinid ja kauplused on ühiskondliku toitlustamise ettevõttega ühisel bilansil).

Märkus: Üheaegselt selle kirjendiga tehakse vastava mahahindluse summa ülekandmine analüütiliselt kontolt «Hinnalisand kaupadele jaeettevõtteis» analüütilisele kontole «Mahahindlused tsentraliseeritud fondi kaupade jaehindadelt».

d) nr. 162 «Kaupade hulgimüük oma organisatsiooni hulgilaost saabunud tsentraliseeritud fondi kaupade maksumusega (kui hulgilao arvestust peetakse ühisel bilansil ühiskondliku toitlustamise ettevõttega) — riiklikes jaehindades, maha arvatud kau-

banduslik mahahindlus ühiskondliku toitlustamise ettevõtte kasuks;

e) nr. 164 «Varumiskaupade realiseerimine» — oma organisatsiooni kokkuostupunktidest ja ladudest vastuvõetud piirkokkuostuhindadega ostetud põllumajandussaaduste maksumusega väljalaskehindades;

f) nr. 25 «Aruandealused summad», nr. 10 «Kassa» ja teised — ühiskondliku toitlustamise ettevõtte enda poolt piirkokkuostuhindadega ostetud põllumajandussaaduste ostumaksumusega (nende vastuvõtmisel lattu);

g) nr. 23 «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid» allkonto «Arveldused rahandusorganitega» — ühiskondliku toitlustamise ettevõtete endi poolt piirkokkuostuhindadega kokkuostetud põllumajandussaadustelt arvutatud käibemaksu summaga;

h) nr. 6 «Valmistoodang ja täidetud tööd» — abimajandeist saadud toodangu maksumusega (kui abimajand ja ühiskondliku toitlustamise ettevõte arvestatakse ühisel bilansil) — jaehindades, maha arvatud kaubanduslik mahahindlus;

i) nr. 60 „Sisemised arveldused» (allkonto «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused") — iseseisvale bilansile eraldatud oma organisatsiooni ettevõtteilt saabunud produktide ja kaupade väljastamise maksumusega;

j) nr. 182 «Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete tegevuse tulemused» — inventeerimisel avastatud produktide ja kaupade ülejääk ühiskondliku toitlustamise ettevõtete ladudes, arvestushindades, maha arvatud hinnalisand nendele kaupadele;

k) nr. 140 «Hinnalisand kaupadele ja taarale» allkonto «Hinnalisand produktidele ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis» — hinnalisandi summaga, mis koosneb:

1. tsentraliseeritud fondi kaupade mahahindluse summast, mis saadud kõrgematelt organisatsioonidelt ja kõrvalistelt hankijailt, oma organisatsiooni hulgiladudest ja teistelt iseseisvale bilansile eraldatud oma organisatsiooni ettevõtetelt, samuti oma abimajandeilt saabunud produktidelt;

2. ühiskondliku toitlustamise ettevõtete endi poolt piirkokkuostuhindadega kokkuostetud põllumajandussaaduste sissetuleku arvestushinna ja ostumaksumuse pluss käibemaks summa vahega;

3. juurdehindlusest kaupade jaehindadele;

4. ühiskondliku toitlustamise ettevõtte laos inventeerimisel ülejäägina avastatud produktide ja kaupade hinnalisandi summaga.

Kontot nr. 41 «Produktid ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis» krediteeritakse järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 53 «Köögitoodangu valmistamiseks kulutatud tooraained» — laost kööki antud produktide ja kaupade maksumusega;

b) nr. 4 «Kaubad ja taara einelaudades» — laost einelauda üleantud produktide ja kaupade maksumusega;

Märkus: Einelauda vastuvõetud kaubad ja produktid arvestatakse einelaudade kohta määratud müügihindadesse kirjendiga: konto «Kaubad ja taara einelaudades» deebetis ja konto «Hinnalisand kaubale ja taarale» allkonto «Hinnalisand produktidele ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis» kreeditis;

c) nr. 172 «Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kulud» — kaupade ja produktide puudujäägi maksumusega loomuliku kao normide piirides kaupade akteeritud kaoga, milles pole materiaalselt vastutav isik süüdi (ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis riiklikes jaehindades arvestatud produktid ja kaubad kirjutatakse vastavatel juhtudel maha konto nr. 172 «Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kulud» deebetisse — ostumaksumuses. Mahakirjutatavatele kaupadele langev hinnalisand kantakse konto «Hinnalisand kaupadele ja taarale» allkonto «Hinnalisand produktidele ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis» deebetisse).

Konto nr. 41 «Produktid ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis» analüütilist arvestust peetakse nimetuste ja sortide järgi — koguslikult ja summaliselt, eraldi iga üksiku materiaalselt vastutava isiku järgi.

Konto nr. 42 «Muud materjalid»

Kontol nr. 42 on kolm allkontot:

1) Küte, põletusained, söödad ja hobusemoon.
2) Ehitusmaterjalid.
3) Majapidamismaterjalid.

Allkonto «Küte, põletusained, söödad ja hobusemoon

Sellel allkontol arvestatakse:

a) iga liiki kütteained (puu, süsi, turvas) tootmisettevõtete jaoks;

b) põletusained (bensiin, petrooleum) tootmise otstarbeks ja automajandite jaoks;

c) söödad ja hobusemoon (kaerad, heinad, õled jm.) hobutranspordiks, loomade nuumamiseks, noorloomade kasvatamiseks ja põhikarja ülalpidamiseks;

d) materjalidega koos saabunud taara.

Sellel allkontol arvestatakse (ostja juures) ka hankija poolt laaditud kütteained, põletusained, söödad ja hobusemoon, mis pole veel saabunud ostja lattu, vaid on teel.

Kütteainete varud kontorite, kaubanduslike ja varumisettevõtete ruumide kütmiseks, samuti petrooleum valgustamiseks arvestatakse allkontol «Majapidamismaterjalid», mitte aga sellel allkontol.

Kütteained, põletusained, söödad ja hobusemoon arvestatakse sel allkontol tegelikus omamaksumuses, mis koosneb ostumaksumusest ja nende kohaletoimetamise kuludest.

Allkontot «Küte, põletusained, söödad ja hobusemoon d e b i t e e r i t a k s e järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 20 «Hankijad maksenõuete ja faktureerimata saadetiste alal» allkonto «Hankijad maksenõuete alal», nr. 23 «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid» allkonto «Deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal» — hankijatelt saabunud kütteaine, põletusaine, söötade ja hobusemoona maksumusega, samuti hankijate poolt laaditud, kuid ostja lattu veel saabumata materjalide maksumusega;

b) nr. 20 «Hankijad maksenõuete ja faktureerimata saadetiste alal» allkonto «Hankijad faktureerimata saadetiste alal» — ilma dokumentideta saabunud kütteainete, põletusainete, söötade ja hobusemoona maksumusega, samuti neil juhtudel, kui maksenõuded pole veel saabunud Riigipanga osakonda;

c) nr. 24 «Arveldused rajooniliidu ja kooperatiivide vahel» — oma rajooniliidu ettevõtteilt tarbijate kooperatiivide ettevõtteisse saabunud kütteainete, põletusainete, sööda ja hobusemoona maksumusega;

d) nr. 42 allkonto «Küte, põletusained, söödad ja hobusemoon» teelolnud kütte, põletusainete, söötade ja hobusemoona väärtusega nende saabumisel lattu;

e) nr. 10 «Kassa», nr. 25 «Aruandealused summad», nr. 60 allkonto «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused», nr. 160 «Toodangu väljalask ja teenuste osutamine» (allkonto «Teenuste osutamine oma transpordi poolt») ja teised — kütteainete, põletusainete, söötade ja hobusemoona hoiukohtadesse toimetamise maksumusega.

Allkontot «Küte, põletusained, söödad ja hobusemoon» krediteeritakse konto nr. 50 «Tootmine, töötlemine ja teenuste osutamine» debiteerimisel — tootmises, transpordis ja kõrvalettevõtteis tegelikult kulutatud küttaienete, põletusainete, söötade ja hobusemoona maksumusega.

Kütteainete, põletusainete, söötade ja hobusemoona kulutamine peab toimuma ranges vastavuses kindlaksmääratud normidega.

Allkonto «Küte, põletusained, söödad ja hobusemoon» analüütilist arvestust peetakse materiaalselt vastutavate isikute, nimetuste ja sortide viisi — koguslikult ja summaliselt.

Allkonto «Ehitusmaterjalid»

Sellel allkontol arvestatakse ehitusteks ja remondiks määratud materjalid ja kohale monteerimiseks ettenähtud seadmed. Samal allkontol arvestatakse ka materjalidega koos saabunud taara.

Tarbijate kooperatsiooni organisatsioonide ehituskontorites asuvaid ehitusmaterjale sel kontol ei arvestata. Ehituskontorites asuvate ehitusmaterjalide arvestamiseks kasutatakse kontot nr. 40 «Tootmise toorained ja materjalid».

Ehitusmaterjalid ja sisseseade arvestatakse tegelikus omamaksumuses.

Ehitusmaterjalide ja sisseseade tegelik maksumus koosneb:

a) materjalide ja seadmete maksumusest arve-faktuuri järgi hankija väljalaskehindades;

b) materjalide ja seadmete transpordikuludest kohaletoimetamisel laoni, kaasa arvatud pealelaadimise, mahalaadimise, sortimise ja ülesladumise kulud.

Ehitustele ja remontidele kulutatud materjalide tegelik maksumus tuleb liita täies ulatuses vastavate ehitus- või remondiobjektide maksumusesse.

Materjalide kulutamist ehitustele ja remontidele tuleb kontrollida võrreldes neid eelarveliste normatiividega.

Allkontot «Ehitusmaterjalid» debiteeritakse järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 23 «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid» allkonto «Deebitorid ja kreeditorid kapitaalmahutuste alal» — hankijalt saabunud materjalide maksumusega;

b) nr. 90 «Põhivahendid» likvideeritavate põhivahendite lammutamisel saadud ehitusmaterjalide maksumusega.

Allkontot «Ehitusmaterjalid» krediteeritakse järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 100 «Kapitaalmahutused ja kapitaalremont» — ehitusteks ja kapitaalremondiks antud ehitusmaterjalide omamaksumusega;

b) nr. 23 «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid» allkonto «Deebitorid ja kreeditorid kapitaalmahutuste alal» — ehitusorganisatsioonidele antud ehitusmaterjalide omamaksumusega (kapitaaltööde tegemisel ehitusettevõtjate kaudu);

c) nr. 152 «Kulutused ajutisteks ehitusteks» — ajutisteks ehitusteks kulutatud ehitusmaterjalide omamaksumusega;

d) nr. 112 «Erifondid» allkonto «Remondi- ja ehitusfond» — jooksvaks remondiks kulutatud ehitusmaterjalide omamaksumusega.

Ehitusmaterjalide analüütilist arvestust peetakse materiaalselt vastutavate isikute ja materjalide nimetuste viisi, koguslikult ja summaliselt varustajate väljalaskehindades.

Materjalide ja sisseseade kohaletoimetamisega seosesolevad transpordikulud arvestatakse eraldi analüütilisel kontol.

Kuu lõpul kantakse transpordikulud ehitusobjektide ja remontide omamaksumusele juurde, proportsionaalselt kulutatud ehitusmaterjalide maksumusele.

Teelolevate ehitusmaterjalide arvestuseks avatakse eraldi analüütiline konto.

Allkonto «Majapidamismaterjalid»

Sellel allkontol arvestatakse mitmesugused materjalid, millel pole tootmise sihitust (pakkematerjal, laosolevad autokummid,[1] kaubanduslike ja varumisettevõtete ning kontorite kütteks ettenähtud kütteained, petrooleum valgustamiseks jm.), kontoritarvete varud, samuti materjalidega saadud taara.

Peale selle arvestatakse sel allkontol (peale arvestuse bilansijärgsetel kontodel nominaalväärtuses) osamaksumargid, kooperatiivide liikmeraamatud, muud osamaksumajanduse dokumentatsiooni plangid, kokkuostu kviitungiraamatud ja muud nende tegelikus omamaksumuses.

Märkus: Tarbijate kooperatiivides arvestatakse osamaksumargid ainult bilansijärgsetel kontodel.

---

[1] Tsentrosojuzi juhatuse ringkiri nr. SP-291 — 26. juuni 1952. (vt. lisa nr. 4).

Allkontol «Majapidamismaterjalid» ei arvestata põllumajandussaaduste ja toorainete pakkimiseks ettnähtud materjale varumisettevõtteis ja kütteainet tootmise sihitusega. Põllumajandussaaduste ja toorainete pakkimiseks varutud pakkematerjal tarbijate kooperatiivide liitude varumisettevõtteis arvestatakse kontol nr. 5 «Varumiskaubad ja taara» ja kütteained tootmise sihitusega — allkontol «Küte, põletusained, söödad ja hobusemoon».

Majapidamismaterjalide arvestust peetakse nende omamaksumuses, s. o. kaasa arvatud kohaletoimetamise kulud.

Üksikutel juhtudel, väikeste koguste majapidamismaterjalide ostmisel, on lubatud transpordikulud arvestada vahenditult kontodele, kus arvestatakse käibe- või tootmiskulusid, mööda minnes materjalide kontost.

Tsentrosojuzi presiidiumi määrusega 20. veebruarist 1948. a. nr. 129 on keelatud tarbijate kooperatsiooni organisatsioonidel osta tööstuskaupu ja materjale sularaha eest eraisikuilt, samuti riiklikust ja kooperatiivsest kaubandusvõrgust. Niisugused ostud on lubatud ainult väikehulgibaasidest või Kaubandusministeeriumi poolt eriti selleks eraldatud kauplustest. Väike-hulgibaasi või erikaupluse poolt väljakirjutatud arve on ainukeseks raamatupidamise dokumendiks, mis on aluseks sularaha kulutamise arvestuseks tööstuskaupade ja materjalide ostmisel. Riiklikest ja kooperatiivsetest kauplustest on lubatud osta tööstuskaupu ja materjale kuni 20 rublani ühe dokumendi järgi (Tsentrosojuzi juhatuse kiri 18. I 1949. a. nr. SP-11).

Allkontot «Majapidamismaterjalid» d e b i t e e r i t a k s e järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 20 «Hankijad maksenõuete ja faktureerimata saadetiste alal», nr. 23 «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid» allkonto «Deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal» — hankijailt saabunud majapidamismaterjalide maksumusega;

b) nr. 10 «Kassa» — kassast väljamakstud majapidamismaterjalide maksumusega;

c) nr. 25 «Aruandealused summad» — aruandealustest summadest väljamakstud arvelevõetud majapidamismaterjalide maksumusega.

Allkontot «Majapidamismaterjalid» k r e d i t e e r i t a k s e järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 170 «Halduskulud», nr. 171 «Käibekulud» — kontori, kaubanduslike ja varumisettevõtete vajadusteks kulutatud majapidamismaterjalide maksumusega;

b) nr. 172 «Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kulud» — ühiskondliku toitlustamise ettevõtete vajadusteks kulutatud majapidamismaterjalide maksumusega;

c) nr. 52 «Tootmise üldkulud» — tootmisettevõtetes kulutatud majapidamismaterjalide maksumusega;

d) nr. 50 «Tootmine, töötlemine ja teenuste osutamine» — transpordi- ja teistes kõrvalettevõtetes kulutatud majapidamismaterjalide maksumusega.

Allkonto «Majapidamismaterjalid» analüütilist arvestust peetakse materiaalselt vastutavate isikute, materjalide nimetuste ja sortide viisi koguslikult ja summaliselt. Peale selle avatakse eraldi konto saabumata majapidamismaterjalide arvestamiseks (materjalid teel), millesse sissekandeid tehakse joonvormis (à linea) iga üksiku hankija järgi.

Konto nr. 43 «Väheväärtuslik inventar ja eririietus»

Sellel kontol arvestatakse väheväärtuslik (kiiresti kuluv) inventar, instrumendid, toidunõud, lauanõud, eririietus ja lauapesu. Konto nr. 43 jaguneb kaheks allkontoks:

a) varusolev väheväärtuslik inventar ja eririietus;

b) kasutamisel olev väheväärtuslik inventar ja eririietus.

Väheväärtusliku inventari hulka kuuluvad:

a) esemed, mille kasutamisiga on alla ühe aasta, olenemata nende maksumusest;

b) esemed, mille maksumus on alla 300 rbl. ühikult, olenemata nende kasutamiseast, välja arvatud põllumajanduslikud masinad ja tööriistad, täiskasvanud töö- ja tootev kari (kaasa arvatud väikeloomad) ning täiskasvanud linnud, missugused arvestatakse põhivahendeiks, vaatamata nende maksumusele;

c) eririietus, erijalatsid ja vooditarbed, olenemata nende maksumusest ja kasutamiseast.

Kalapüünised (noodad, võrgud, mõrrad, nooda väljavedamise pöörad) arvestatakse samuti kontol «Väheväärtuslik inventar ja eririietus», olenemata nende maksumusest.

Samal kontol arvestatakse ka metsaülestöötamise ettevõtteis parvetamisel tarvitatav kerge taklaaž.

Mesipuude ja mesilasperede, orkestrite, raamatukogude ja õppekabinettide sisustuse (välja arvatud esemed, mille kasutamisiga on alla ühe aasta — katseklaasid, kolbid jne.) mak-

sumust sellel kontol ei arvestata, kuigi üksiku eseme maksumus võib olla alla 300 rbl. Niisugused esemed kuuluvad põhivahendite koosseisu.

Väikeinventari ja eririietuse maksumuse vähenemist kulumise tagajärjel nende kasutamisel ei kirjutata maha kontolt nr. 43, vaid see arvestatakse eraldi kontol nr. 142 «Vähevääruliku inventari ja eririietuse kulumine».

Täielikult kõlbmatuks muutunud vähevääruliku inventari esemed kantakse maha arvestatud kulumise summade arvel.

Kontot nr. 43 «Vähevääruslik inventar ja eririietus» debiteeritakse järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 20 «Hankijad maksenõudmiste ja faktureerimata saadetiste alal», nr. 23 «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid» allkonto «Deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal» — hankijailt saabunud vähevääruliku inventari ja eririietuse maksumusega;

b) nr. 10 «Kassa», nr. 25 «Aruandealused summad» — vastavalt kassa või aruandeliste summade kaudu soetatud vähevääruliku inventari ja eririietuse maksumusega;

c) nr. 160 «Toodangu väljalask ja teenuste osutamine» — töötlemiselt saabunud eririietuse esemete maksumusega;

d) nr. 43 allkonto «Varusolev vähevääruslik inventar ja eririietus» — varust kasutamisele võetud vähevääruliku inventari ja eririietuse maksumusega.

Kontot nr. 43 «Vähevääruslik inventar ja eririietus» krediteeritakse järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 142 «Vähevääruliku inventari kulumine» — vähevääruliku inventari, instrumentide, eririietuse ja teiste konto nr. 43 allkontol «Kasutamisel olev vähevääruslik inventar ja eririietus» arvestatud esemete maksumusega, mis on muutunud tarvitamiskõlbmatuks nende täieliku kulumise tagajärjel;

b) nr. 43 allkonto «Kasutamisel olev vähevääruslik inventar ja eririietus» — varust kasutamisele võetud vähevääruliku inventari ja eririietuse maksumusega.

Konto nr. 43 «Vähevääruslik inventar ja eririietus» saldo võib olla ainult deebetipoolne ja näitab kasutusel kui ka varusoleva vähevääruliku inventari ja eririietuse maksumust.

Konto nr. 44 «Noorloomad ja loomad nuumal»

Kontol nr. 44 on kaks allkontot:

1) Noorloomad.
2) Loomad nuumal.

See allkonto on määratud:

a) noorloomade ja noorlindude arvestamiseks kuni nende üleviimiseni põhikarja või nende nuumale ehk söödale panekuni;

b) noorte tööloomade arvestamiseks kuni nende üleviimiseni põhivahendite koosseisu.

Noorloomad saabuvad majandisse oma karja juurdekasvuna (sündimisel) või hankijailt ostmise teel.

Kõik saabuvad noorloomad antakse vastutavate isikute hoiule, kes vastutavad nende allesoleku, korrapärase söötmise ja kasvatamise tulemuste eest.

Raamatupidamises peetakse noorloomade arvestust nende liikide ja loomade ning lindude vanusegruppide järgi koguslikult ja summaliselt.

Juurdekasvust (sündimisest) saabunud noorloomad arvestatakse sissetulekuks kindlaksmääratud hindades.

Hankijailt saabunud noorloomad hinnatakse nende soetamise tegelikus omamaksumuses. Tegelikku omamaksumusse kuuluvad peale hankija arves märgitud ostumaksumuse ka kõik kulud loomade toimetamisel majapidamisesse.

Kulutused noorloomade kasvatamisel arvestatakse kontol nr. 50 «Tootmine, töötlemine ja teenuste osutamine». Kontol nr. 50 arvestatud noorloomade kasvatamise tegeliku kulutuste summad liidetakse igakuuliselt noorloomade esialgsele maksumusele juurde, nende summade ülekandmisel konto nr. 44 allkontole «Noorloomid».

Igas noorloomade kasvatamispunktis peetakse raamatut loomade arvestuse kohta: liikide, vanusegruppide, peade arvu ja eluskaalu järgi. Noorloomade kaalumine toimub iga kuu esimesel kuupäeval.

Noorloomade väljalangemine majapidamisest võib toimuda järgmistel juhtudel:

a) noorloomade üleviimisel põhikarja;
b) noorloomade üleviimisel nuumale;
c) noorloomade müügil;
d) hädatapmisel või suremise tagajärjel;
e) noorloomade hävinemisel õnnetuste tagajärjel.

Väljalangevad noorloomad hinnatakse omamaksumuses, millega nad arvestatud konto nr. 44 allkontol «Noorloomad», lähtudes eluskaalust nende väljalangemise päeval.

Allkontot «Noorloomad» debiteeritakse järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 160 «Toodangu väljalask ja teenuste osutamine» — noorloomade juurdekasvu (sündimise) maksumusega kindlaksmääratud hindades;

b) nr. 23 «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid» allkonto «Deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal» — hankijate arve-faktuuride alusel soetatud noorloomade ostumaksumusega;

c) nr. 10 «Kassa», nr. 25 «Aruandealused summad» ja teised — soetatud noorloomade majapidamisse kohaletoimetamise kuludega;

d) nr. 50 «Tootmine, töötlemine ja teenuste osutamine» — noorloomade kasvatamise kulutuste summaga.

Allkontot «Noorloomad» krediteeritakse järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 100 «Kapitaalmahutused ja kapitaalremont» — tootvasse karja või tööloomadeks üleviidud loomade omamaksumusega (üleviimine põhivahenditeks);

b) nr. 44 allkonto «Loomad nuumal» — söödale ja nuumale pandud loomade omamaksumusega;

c) nr. 5 «Varumiskaubad ja taara» — varumiskaubana realiseerimiseks üleviidud loomade omamaksumusega;

d) nr. 50 «Tootmine, töötlemine ja teenuste osutamine» — a) loomade omamaksumusega hädatapmisel, b) surnud loomade omamaksumusega seoses epiteemiliste haigestumistega, maha arvatud kindlustuspreemia;

e) nr. 23 «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid» allkonto «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» — summadega, mida saadakse Riiklikult Kindlustuselt taudi surnud loomade eest;

g) nr. 185 «Muude tootmisettevõtete tegevuse tulemused» — õnnetuste tagajärjel surnud loomade omamaksumusega, maha arvatud kindlustuspreemia summa ja jäätmete maksumus.

Allkonto «Loomad nuumal»

Sellel allkontol arvestatakse söödale ja nuumale pandud loomad ja linnud.

Nuumamisele pannakse loomad:

a) varumiskaupadest üleviimisel;

b) oma kasvatatud noorloomade üleviimisel nuumale;

c) põhikarjast väljapraakimise teel.

Kõik nuumale pandud loomad antakse vastutavate isikute hooldamisele, kes vastutavad nende allesoleku ja õige söötmise ning nuumamise tulemuste eest. Nuumamispunktis arvestatakse loomad liikide, nuumamisgruppide, peade arvu, eluskaalu järgi.

Raamatupidamises arvestatakse loomad nuumamiskohtade, vastutavate isikute ja loomade liikide järgi, nuumamisgruppides peade arvu ja eluskaalu järgi ning summaliselt.

Peale selle peetakse iga loomade liigi kohta erilist arvestuslehte, millesse märgitakse eraldi iga üksik loom, näidatakse tema nuumale paneku aja, kaalu ja eraldusmärgi.

Loomade nuumale panek vormistatakse igal juhul akti koostamisega.

Nuumamise tulemuseks on loomade juurdekasvu kaal, mispärast tuleb iga kuu esimesel päeval loomi kaaluda.

Kulutused loomade ja lindude söödalpidamisel ja nuumamisel arvestatakse kontol nr. 50 «Tootmine, töötlemine ja teenuste osutamine».

Loomade söödalpidamise ja nuumamise tegelike kulude summa liidetakse igakuuliselt loomade algmaksumusele summade ülekandmisega konto nr. 44 allkontole «Loomad nuumal».

Allkontot «Loomad nuumal» d e b i t e e r i t a k s e järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 5 «Varumiskaubad ja -taara» — varumiskaupadest nuumale viidud loomade maksumusega;

b) nr. 44 allkonto «Noorloomad» — söödale ja nuumale pandud omakasvatatud loomade maksumusega;

c) nr. 90 «Põhivahendid» — söödale ja nuumale pandud tootvate loomade tegeliku maksumusega (algväärtusest kulumine maha arvatud);

d) nr. 50 «Tootmine, töötlemine ja teenuste osutamine» — loomade söötmise ja nuumamise kulutuste summaga.

Allkontot «Loomad nuumal» k r e d i t e e r i t a k s e järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 5 «Varumiskaubad ja -taara» — varumiskaupadeks (realiseerimiseks) üleviidud loomade omamaksumusega;

b) nr. 50 «Tootmine, töötlemine ja teenuste osutamine» — tapetud loomade ja lindude omamaksumusega;

c) nr. 100 «Kapitaalmahutused ja kapitaalremont — põhivahenditena tootvasse karja üleviidud loomade tegeliku omamaksumusega;

d) nr. 23 «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid» allkonto «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» — Riiklikult Kindlustuselt taudidesse surnud loomade eest saadaoleva summaga;

e) nr. 185 «Muude tootmisettevõtete tegevuse tulemused» — õnnetuste tagajärjel hävinenud loomade tegeliku maksumusega, maha arvatud kindlustuspreemia ja jäätmete maksumus.

V jagu.

TOOTMINE JA TÖÖTLEMINE

Konto nr. 50 «Tootmine, töötlemine ja teenuste osutamine»

See konto on kalkulatsioonikonto ja on ette nähtud kõigi tootmiskulude arvestamiseks ning toodetava toodangu ja osutatud teenuste omamaksumuse kindlaksmääramiseks.

Konto nr. 50 jaguneb neljaks allkontoks:

1) Tootmine.
2) Töötlemine võõrastes ettevõtetes.
3) Transpordi- ja ekspeditsiooni-operatsioonid.
4) Kõrvalettevõtete majandamine.

Allkonto «Tootmine»

Allkontot «Tootmine» kasutavad:

a) tootmisettevõtted toidu- ja tööstuskaupade tootmisel nii oma kui ka tellija materjalist ja toorainest (pagaritööstused, vorstitööstused, puuvilja-, marja- ja viinamarjaveinide tööstused, mööblitööstused, savitööstused, õmblustoodete tööstused, kingsepatöökojad jne.,

b) varumiskaupu töötlevad ettevõtted (soolamine, hapendamine, kuivatamine jne.);

c) põllumajanduslikud ettevõtted (loomade söötmine ja nuumamine, noorloomade kasvatamine, köögivilja kasvatamine, puuviljakasvatamine jne.);

d) metsa ülestöötamise ettevõtted puidu ülestöötamisel, väljaveol ja töötlemisel;

e) remonditöökojad (autode, mööduriistade, rõivaste, jalatsite jm. remontimine);

f) ehituskontorid tellijatele kapitaaltööde tegemisel.

Sel allkontol arvestatakse ka kulutused soola tootmisel, karjääride kaevamisel, kalapüügil jne.

Operatsioonid kaupade, toorainete ja materjalide töötlemisel, millel on ajutine või ühekordne iseloom, kuid mis muudavad tema algkuju (uus toode või kaup ja uus hind), välja arvatud toorainete ja materjalide töötlemine võõrastes ettevõtetes, arvestatakse samuti allkontol «Tootmine».

Toorainete ja materjalide töötlemine võõrastes ettevõtetes arvestatakse allkontol «Töötlemine võõrastes ettevõtetes».

Kulutusi köögitoodangu valmistamiseks ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis kontol nr. 50 ei arvestata. Seletused selle küsimuse kohta on antud konto nr. 53 karakteristikas.

Selle allkonto deebetis arvestatakse kõik tootmiskulud, mis moodustavad toodetava toodangu või täidetavate tööde tegeliku omamaksumuse.

Kõik kulutused valmistoodete tootmisel jaotatakse vastavalt nende liitmise viisile valmistoodete omamaksumusse — otsesteks ja kaudseteks.

Otseste kulude all tuleb mõista niisuguseid kulutusi, mida võib vahetult nende tasumise või arvestamise momendil kanda vastavate valmistoodete sortidele.

Niisuguste kulutuste hulka kuuluvad:

1) põhiline tooraine;
2) abimaterjalid;
3) kütteaine;
4) tootvate tööliste töötasu;
5) arvestusülekanded sotsiaalkindlustuseks.

Peale ülalmärgitud otseste kulutuste liidetakse otseselt toodangu omahinna sisse veel järgmised kulud:

1) arvestusülekanded remondi- ja ehitusfondi (jooksvaks remondiks);
2) arvestusülekanded juhatuse kulude katteks;
3) arvestusülekanded kultuurfondi.

Kaudsete kulude all tuleb mõista niisuguseid kulutusi, mis kuuluvad kogu tootmisele ja mida tasumise või arvestamise momendil pole võimalik vahetult kanda valmistoodete ühele või teisele sordile.

Kaudsete kulukirjete loetelu on toodud konto nr. 52 «Tootmise üldkulud» karakteristikas.

Kõik otsesed kulutused arvestatakse aruandekuu jooksul vahetult allkontol «Tootmine».

Kõik kaudsed kulutused arvestatakse kuu jooksul kogumis-jaotamiskontol nr. 52 «Tootmise üldkulud».

Kontol nr. 52 arvestatud kulutused liidetakse iga kuu lõpul jaotamise teel üksikute toodete sortide omamaksumusse, kandes need kulutused konto nr. 50 allkonto «Tootmine» deebetisse (kirje «Tootmise üldkulud»). Kaudsete kulude jaotamise kord on määratud kindlaks Tsentrosojuzi erijuhendiga üksikute tootmistegevuse harude jaoks.

Kontot nr. 52 «Tootmise üldkulud» tuleb kasutada halduskulude arvestamiseks ka sel korral, kui tootmisettevõtetes toodetakse ainult üht sorti toodet ja kõik kulud nende liitmise viisi järgi toodete omamaksumusesse osutuvad otsesteks.

Allkonto «Tootmine» analüütilist arvestust peetakse toodangu liikide järgi ja iga toodangu liigi ulatuses — kulukirjete ja toodete üksikute sortide järgi, vastavalt üksikute toodangu liikide arvestamise instruktsioonidele.

Allkontot «Tootmine» debiteeritakse järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 40 «Tootmise toorained ja materjalid» — kulutatud toorainete ja materjalide omamaksumusega;

b) nr. 42 «Muud materjalid» allkonto «Küte, põletusained, söödad ja hobusemoon» — kulutatud kütteainete, põletusainete, söötade ja hobusemoona omamaksumusega;

c) nr. 5 «Varumiskaubad ja -taara» — töötlemisele antud varumiskaupade ostumaksumusega ja konto nr. 181 «Varumistegevuse tulemused» — töötlemisele antud varumiskaupade ostu- ja väljalaskemaksumuse vahega;

d) nr. 2 «Kaubad ja taara hulgiladudes», nr. 3 «Kaubad ja taara jaeettevõtteis» ja teised — töödeldud kaupade ostumaksumusega;

e) nr. 26 «Töölised ja teenistujad» — tootmistööliste töötasusummaga;

f) nr. 23 «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid» allkonto «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» — arvestusülekannete summaga sotsiaalkindlustuseks tootmistööliste töötasudelt;

g) nr. 112 «Erifondid» allkonto «Kultuurfond» (tootmisettevõtete arvestamisel organisatsiooni juhatusega ühisel bilansil) ja nr. 60 allkonto «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused» (tootmisettevõtete arvestamisel iseseisval bilansil) — arvestusülekannete summaga kultuurfondi iga tootmisala kohta kehtestatud määral;

h) nr. 112 «Erifondid» allkonto «Remondi- ja ehitusfond» (tootmisettevõtete arvestamisel organisatsiooni juhatusega ühisel bilansil) ja nr. 60 allkonto «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused» (tootmisettevõtete arvestamisel iseseisval bilansil) — arvestusülekannete summaga jooksvaks remondiks, valmistoodete väljalaske käibelt kehtestatud määral;

i) nr. 183 «Pagaritööstuste tegevuse tulemused», nr. 184 «Transpordi tegevuse tulemused», nr. 185 «Muude tootmisettevõtete tegevuse tulemused», nr. 60 «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused» — sisemajanduslike arvestusülekannete summaga juhatuse (põhikirjalise ettevõtte) kulude katteks;

j) nr. 52 «Tootmise üldkulud» — tsehhi ja tootmise üldkulude ülekandmisel üksikute valmistoodete sortidele.

Allkontot «Tootmine» krediteeritakse konto nr. 160 «Toodangu väljalask ja teenuste osutamine» debiteerimisel — valmistatud toodangu ja tellijatele täidetud tööde omamaksumusega.

Loomakasvatusega tegelevates põllumajanduslikes ettevõtteis arvestatakse allkontol «Tootmine» kulutused:

a) loomade söödal pidamisel ja nuumamisel;

b) tootva karja ülalpidamisel;

c) noorloomade kasvatamisel.

Kõik loomade söödalpidamise ja nuumamisega seosesolevad kulutused (kulutatud söötade maksumus, loomade hooldamisega tegelevate isikute töötasu koos sotsiaalandamitega, loomade arstlik järelevalve jne.) tuleb kuu lõpul üle kanda kontolt «Tootmine» söödale ja nuumale pandud karja maksumuse suurendamiseks.

Väikestes majapidamistes, kus on raske eraldada söödakulusid noorkarja üleskasvatamiseks ja tootva karja ülalpidamiseks, arvestatakse kulutused kõigi loomade ülalpidamiseks koos, välja arvatud kulutatud söötade maksumus, mis arvestatakse eraldi nuumalpidamise, noorkarja kasvatamise ja tootva karja ülalpidamise osas. Seoses sellega allkontol «Tootmine» arvestatud kulutused jaotatakse iga kuu lõpul proportsionaalselt vastavate loomagruppide söötade maksumusele ja kantakse üle:

a) söödal ja nuumal oleva karja ülalpidamise kuludeks;

b) noorloomade kasvatamise kuludeks;

c) tootva karja ülalpidamise kuludeks.

Kulutused söödal ja nuumaloleva karja ülalpidamiseks, samuti noorloomade kasvatamisele langevad kulud kantakse konto nr. 44 «Noorloomad ja loomad nuumal» deebetisse. Toot-

vate loomade ülalpidamisele langevad kulutused kantakse allkontole «Tootmine» eraldi avatavale analüütilisele kontole «Kulutused tootva karja ülalpidamiseks».

Kontol «Kulutused tootva karja ülalpidamiseks» arvestatud summad kantakse kord aastas, enne lõppbilansi koostamist, konto nr. 160 «Toodangu väljalask ja teenuste osutamine» deebetisse.

Märkus: Tootvalt karjalt aasta kestel saadava toodangu (piim, vill, loomade juurdekasv ja muud) maksumus arvestatakse sissetulekuks konto nr. 160 «Toodangu väljalask ja teenuste osutamine» kreediti kaudu. Aruandelistes bilanssides, analüütilisel kontol «Kulutused tootva karja ülalpidamiseks» arvestatud summad saldeeritakse kontol nr. 160 (tootvast karjast saadud toodangu alal) arvestatud summadega ilma raamatupidamise kirjendita.

Taimekasvatuse tootmise kulud arvestatakse allkontol «Tootmine». Analüütilises arvestuses arvestatakse eraldi:

a) kulutused tulevaste aastate saagile;
b) kulutused jooksva aasta saagile.

Kontol «Kulutused tulevaste aastate saagile» arvestatakse kulud seoses pinnase eelneva ettevalmistamisega tulevaste aastate saakideks (sügiskünd, väetised jne.).

Sellele kontole jäävad kulud kuni aruandeaasta lõpuni ja lähevad bilansi järgi järgmisse aastasse kui kulutused lõpetamata toodangule.

Uue aasta algul kantakse kulud, mis kuuluvad selle aasta loodetavale saagile, konto «Kulutused tulevaste aastate saagile» kreediti kaudu konto «Kulutused jooksva aasta saagile» deebetisse.

Kontot «Kulutused jooksva aasta saagile» peetakse taimekasvatuse põhiliste liikide järgi:

a) põllupidamine;
b) aia-, juurviljakasvatus;
c) heinamaade kasutamine.

Kontol «Kulutused jooksva aasta saagile» arvestatakse kõik tootmise kulud, mis kuuluvad liitmisele jooksva aasta taimekasvatuse saagi omamaksumuse kalkulatsiooni (seemned ja muud materiaalsed kulutused, töötasud koos sotsiaalandamitega, veojõud ja muud kulud).

Kontol «Kulutused jooksva aasta saagile» arvestatud summad kantakse allkontolt «Tootmine» konto nr. 160 «Toodangu

väljalask ja teenuste osutamine» deebetisse põllumajandusliku aasta lõpul.

Märkus: Kuni põllumajandusliku aasta lõpuni saadud toodangu sissetulekuks arvestamine toimub konto nr. 160 «Toodangu väljalask ja teenuste osutamine» kreediti kaudu. Aruandelistes bilanssides kontol «Kulutused jooksva aasta saagile» arvestatud summad saldeeritakse summadega, mis arvestatud konto nr. 160 (taimekasvatusest saadud toodangu osas) kreeditis ilma raamatupidamise kirjendita.

Abimajandite üldkulud, mida pole võimalik vahetult kanda kalkulatsiooni objektidele (ühe või teise põhitoodangu liigile), arvestatakse kontol nr. 52 «Tootmise üldkulud».

Kogu abimajandi üldkulud jaotatakse kalkulatsiooni objektidele alles aasta lõpul aruandelise kalkulatsiooni koostamisel, pärast kõikide kulude täpsustamist.

Nende kulude jaotamine tootmise tegevusharude vahel toimub proportsionaalselt ühe või teise põhilise tootmise liigile kantud põhitöötasu summale.

Üldkulud jaotatakse ka töödele, mis tehtud aruandeaastal tulevaste aastate saakide arvel ja põllupidamise lõpetamata toodangule (peksmata kultuurid).

Metsa ülestöötamise ettevõtteis arvestatakse tootmise kulud järgmistel analüütilistel kontodel:

a) puidu ülestöötamine;

b) puidu metsast väljavedu laoplatsidele (raudteeliinide juurde jne.);

c) puidu töötlemine.

Remontimise ettevõtteis kasutatakse allkontot «Tootmine» ainult remontimisega seosesolevate materiaalsete kulutuste ja teiste tootmiskulude arvestamiseks.

Organisatsioonidelt ja isikuilt remontimiseks vastuvõetud esemed arvestatakse bilansijärgsetel kontodel.

Tellija tooraine töötlemisel oma ettevõtteis arvestatakse allkontol «Tootmine» ainult ettevõtte poolt tehtud materiaalsed kulutused ja muud kulud. Tellija tooraine ja materjalid arvestatakse reeglikohaselt bilansijärgsetel kontodel.

Erandina sellest ei arvestata tarbijate kooperatsiooni pagaritööstustes tellijailt töötlemiseks vastuvõetud jahu bilansijärgsetel kontodel, vaid kontol nr. 40 «Tootmise toorained ja materjalid», kuna tootmise tingimuste tõttu pagaritööstustes pole võimalk raamatupidamises eraldada jahu ja teisi kulutusi

tellija jahust toodete küpsetamisel kooperatiivorganisatsioonile kuuluvast jahust ja kulutustest viimasele kuuluvast jahust toodete küpsetamisel.

Analoogiliselt võib arvestada ka muid teistelt organisatsioonidelt ja isikutelt töötlemiseks vastuvõetud materjale, kui tootmise tingimuste tõttu ei osutu võimalikuks arvestada neid eraldi samasugustest oma tootmise materjalidest.

Ehituskontorites jaotatakse tootmise kulud:

a) otsesed kulud;

b) tootmise lisakulud.

Otseste kulude hulka kuuluvad:

a) ehitus- ja montaažtöödel kulutatud materjalide maksumus;

b) ehitus- ja montaažtöid tegevate tööliste põhitöötasu;

c) ehitus- ja montaažtööde mehhaniseerimisega seosesolevad kulud;

d) transpordikulud, abitootmisettevõtete ja võõraste ettevõtete poolt osutatud teenused.

Tootmise lisakulud jagunevad omakorda halduskuludeks ja muudeks tootmise lisakuludeks.

Otsesed kulud kantakse vahetult allkontole «Tootmine», kuid tootmise lisakulud, kaasa arvatud halduskulud, arvestatakse kuu jooksul kontol nr. 52 «Tootmise üldkulud». Kontol nr. 52 arvestatud tootmise lisakulud kantakse kuu lõpul üle põhilisele ehitustegevusele.

Üleantud tööde tegelik omamaksumus kantakse allkontolt «Tootmine» konto nr. 160 «Toodangu väljalask ja teenuste osutamine» deebetisse.

Allkonto «Tootmine» saldo võib olla ainult deebetipoolne ja näitab kulutuste summat lõpetamata toodangule.

Allkonto «Töötlemine võõrastes ettevõtetes»

Sellel kontol arvestatakse kaupade, tooraine ja materjalide töötlemist võõrastes ettevõtetes.

Võõrastes ettevõtetes kaupade, toorainete ja materjalide töötlemisega seosesolevad opratsioonid kajastatakse järgmiselt:

1) Teistele organisatsioonidele töötlemiseks antud kaupade ja materjalide omamaksumusega:

Konto nr. 40 «Tootmise toorained ja materjalid» või nr. 2 «Kaubad ja taara hulgiladudes» ja teised (töötlemise kohtade järgi) deebetis.

Konto nr. 40 «Tootmise toorained ja materjalid» või nr. 2 «Kaubad ja taara hulgiladudes» ja teised (kooperatiivorganisatsiooni ladude järgi) kreeditis.

2. Töötlemisorganisatsiooni kasuks lepingu kohaselt arvestatud töötlemise tasu summaga:

Konto nr. 50 allkonto «Töötlemine võõrastes ettevõtetes» deebetis.

Konto nr. 23 «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid» allkonto «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» kreeditis.

3. Töötlemisest toodangu saamisel koostatakse kirjendid:

I. Töötlemisel kulutatud kaupade ja materjalide omamaksumuse mahakirjutamise kohta, lähtudes lepinguga kindlaksmääratud normidest (töötlemise aruande alusel):

Konto nr. 50 allkonto «Töötlemine võõrastes ettevõtetes» deebetis.

Konto nr. 40 «Tootmise toorained ja materjalid» või nr. 2 «Kaubad ja taara hulgiladudes» ja teised (töötlemise kohtade järgi) kreeditis.

II. Töötlemisest saadud toodangu omamaksumuse kohta:

Konto nr. 160 «Toodangu väljalask ja teenuste osutamine» deebetis.

Konto nr. 50 allkonto «Töötlemine võõrastes ettevõtetes» kreeditis.

Üheaegselt kantakse töötlemisest saadud toodang läbi konto nr. 1 «Kaupade ost ja hindamine» jm. deebetist ja konto nr. 160 «Toodangu väljalask ja teenuste osutamine» kreeditist.

Analüütilist arvestust allkontol «Töötlemine võõrastes ettevõtetes» peetakse eraldi iga üksiku töötlemise liigi ja koha järgi.

Saldot sel allkontol ei saa olla.

Allkonto «Transpordi- ja ekspeditsiooni-operatsioonid»

Sellel allkontol arvestatakse oma auto-, hobu- ja veetranspordi majandamise kulud, samuti laadungite transpordiga seosesolevate muude operatsioonide täitmine (ekspeditsiooni-operatsioonid).

Kulud tuleb arvestada üksikute transpordiliikide ja kindlaksmääratud kulukirjete lõikes.

Kui transportkontoril on auto- ja hobutransport, siis nende majandamise kulude arvestuseks avatakse järgmised analüütilised kontod:

a) autotranspordi kulud;
b) hobutranspordi kulud;
c) peale- ja mahalaadimise operatsioonide kulud.

Kontol «Autotranspordi kulud» arvestatakse autode korrashoiu ja majandamise kulud, samuti garaažide majandamise kulud.

Kui transportkontoril on peale veoautode veel krgesõiduautosid, mida kasutatakse ringsõitudeks, siis viimaste ülalpidamise kulud (peale autojuhtide töötasu) tuleb kajastada eraldi veoautode majandamise kuludest.

Kergesõiduautode juhtide töötasu ja sotsiaalandamid sellelt tasult tuleb arvestada selle organisatsiooni või ettevõtte halduskuludena, kelle teenindamiseks peetakse kergesõiduautosid.

Autotranspordi majandamise kulud arvestatakse järgmise nomenklatuuri järgi:

a) autojuhtide töötasu;
b) muu personali töötasu;
c) põletusained;
d) autode amortisatsioon ja arvestusülekanded jooksvaks remondiks;
e) kummide amortisatsioon ja arvestusülekanded jooksvaks remondiks.[1]
g) ruumide ja inventari üür ja korrashoid;
h) muud kulud.

Hobutranspordi kulud arvestatakse järgmiste kulukirjete järgi:

a) hobusemoon;
b) hobuste rautamine ja ravimine;
c) voorimeeste töötasu;
d) amortisatsioon ja arvestusülekanded jooksvaks remondiks;
e) muud kulud.

Kui majapidamises on hobuseid, keda kasutatakse ainult sõitudeks (kergesõiduhobused), siis nende ülalpidamise kulud arvestatakse eraldi.

---

[1] Tsentrosojuzi juhatuse ringkiri nr. SP-291 — 26. juunist 1952 (vt. lisa nr. 4).

Kontol «Peale- ja mahalaadimise operatsioonide kulud» arvestatakse kulud laadimistööliste töötasudeks, peale- ja mahalaadimistöödel kulutatud materjalide (nöörid, metsamaterjalid jne.) maksumus, sotsiaalandamid töötasule ja muud peale- ja mahalaadimistöödega seosesolevad kulud.

Haldus- ja muud transportkontori üldkulud arvestatakse kontol nr. 52 «Tootmise üldkulud» ja jaotatakse kuu lõpul autotranspordi majandamise kulude (eraldi veo ja kergesõidu) ja hobutranspordi majandamise kulude vahel proportsionaalselt aruandekuul autojuhtidele ja voorimeestele arvestatud töötasudele. Kui transportkontoril on ainult üks liik transporti, siis transportkontori üldkulud kantakse igakuuliselt kontolt nr. 52 kontole, millel arvestatakse vastava liigi tranpordikulusid.

Allkontot «Transpordi- ja ekspeditsioonioperatsioonid» debiteeritakse järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 26 «Töölised ja teenistujad», nr. 42 «Muud materjalid» allkontod «Küte, põletusained, söödad ja hobusemoon» ning «Majapidamismaterjalid», nr. 142 «Väheväärtusliku inventari ja eririietuse kulumine», nr. 112 «Erifondid» (allkonto «Remondi- ja ehitusfond»), nr. 10 «Kassa», nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas», nr. 25 «Aruandealused summad», nr. 23 «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid» (allkontod «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» ja «Arveldused rahandusorganitega»), nr. 151 «Ettetehtud kulud», nr. 60 allkonto «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused» ja teised — auto-, hobu- ja muud liiki transpordi majandamisega, samuti peale- ja mahalaadimistööde operatsioonidega seosesolevate kulude summadega;

b) nr. 52 «Tootmise üldkulud» — transportkontori majandamise üldiste kulude summaga.

Kõik allkontol «Transpordi- ja ekspeditsioonioperatsioonid» arvestatud kulud moodustavad transpordi ja peale- ning mahalaadimistööde omamaksumuse ja need kantakse kuu lõpul konto nr. 160 «Toodangu väljalask ja teenuste osutamine» deebetisse, millise konto kreeditis kajastatakse kõik tulud transpordi majandamisest ja peale- ning mahalaadimistöödest.

Metsa ülestöötamise ettevõtteis allkontol «Transpordi- ja ekspeditsioonioperatsioonid» arvestatud transpordi ülalpidamise kulud kantakse metsatoodangu omamaksumuse juurde allkonto «Tootmine» deebetisse.

Saldot allkontol «Transpordi- ja ekspeditsioonioperatsioonid» ei saa olla.

Allkonto «Kõrvalettevõtete majandamine»

See allkonto on ette nähtud kõrvalettevõtete majandamise kulude arvestamiseks, missuguste ettevõtete töö tulemusena ei looda materiaalseid väärtusi, nagu näiteks lao- ja eluruumide majandamine, juuksetöötused jne.

Analüütilist arvestust peetakse ettevõtete liikide järgi, eraldades nende kulutusd eri nomenklatuuri järgi, mis kindlaks määratud igale ettevõttele, arvesse võttes tema erinevusi.

Kõrvalettevõtete halduskulud arvstatakse kuu kestel kontol nr. 52 «Tootmise üldkulud», kuu lõpul järgneva ülekandmisega allkontole «Kõrvalettevõtete majandamine».

Allkontot «Kõrvalettevõtete majandamine» debiteeritakse järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 26 «Töölised ja teenistujad», nr. 42 «Muud materjalid» (allkonto «Majapidamismaterjalid), nr. 142 «Vähevääruliku inventari ja eririietuse kulumine, nr. 112 «Erifondid» (allkonto «Remondi ja ehitusfond»), nr. 10 «Kassa», nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas», nr. 25 «Aruandealused summad», nr. 23 «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid» (allkonto «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubaliste operatsioonide alal»), nr. 151 «Ettetehtud kulud», nr. 60 allkonto «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused» ja teised — kõrvalettevõtete majandamise kulude summaga;

b) nr. 52 «Tootmise üldkulud» — kõrvalettevõtete majandamise üldkulude summaga.

Kõik allkontol «Kõrvalettevõtete majandamine» arvestatud kulud moodustavad osutatud teenuste omamaksumuse ja need kantakse kuu lõpul üle konto nr. 160 «Toodete väljalask ja teenuste osutamine» deebetisse, millise konto kreeditis kajastatakse kõik tulud kõrvalettevõtete majandamisest.

Allkontol «Kõrvalettevõtete majandamine» ei või olla saldot.

Konto nr. 51 «Omatoodangu poolfabrikaat»

See konto on ette nähtud tootmisettevõtteis toodangu arvestamiseks, mis samas ettevõttes on läbinud ühe või mitu tootmise faasi ja kuulub üleandmisele järgmisesse tootmise faasi samas ettevõttes.

Tarbijate kooperatsiooni organisatsioonides kasutavad seda kontot peamiselt metsa ülestöötamise ettevõtted metsa ülestöötamise poolfabrikaatide arvestamiseks.

Poolfabrikaatide arvestust peetakse tegelikus omamaksumuse hinadades ja see koosneb samadest kulukirjetest, mis valvalmistoodangu omamaksumuski.

Kontot nr. 51 «Omatoodangu poolfabrikaat» debiteeritakse konto nr. 50 «Tootmine, töötlemine ja teenuste osutamine» kreediti kaudu tootmisest saabunud poolfabrikaatide tegeliku omamaksumusega.

Poolfabrikaatide müügi puhul vaadeldakse neid kui valmistoodangut ja arvestatakse vastavalt läbi konto nr. 160 «Toodangu väljalask ja teenuste osutamine».

Poolfabrikaatide üleandmisel järgmisesse tootmise faasi kontot nr. 51 «Omatoodangu poolfabrikaat» krediteeritakse konto nr. 50 «Tootmine, töötlemine ja teenuste osutamine» debiteerimisel.

Poolfabrikaatide analüütilist arvestust peetakse sortide viisi, koguslikult ja summaliselt hoiukohtade ja materiaalselt vastutavate isikute järgi.

Konto nr. 52 «Tootmise üldkulud»

Sellel kontol arvestatakse tootmisettevõtetes kogu tootmisettevõtte kui terviku tööga seosesolevad kulud (kaudsed kulud), mis kuuluvad ülekandmisele ühe või teise valmistoodangu sordi omamaksumusse jaotamise teel.

Tootmise üldkulude hulka kuuluvad ka halduskulud.

Tootmise üldkulusid arvestatakse järgmise nomenklatuuri järgi:

1. Töötasu (põhi- ja täiendav) registreeritavale personalile.
2. Preemiad ja progressiivsed lisatasud registreeritavale personalile.
3. Töötasu (põhi- ja täiendav) mitteregistreeritavale personalile.
4. Preemiad ja progressiivsed töötasud mitteregistreeritavale personalile.
5. Sotsiaalkindlustus (sotsiaalandamid).
6. Töökaitse ja ohutustehnika.
7. Ruumide ja inventari korrashoid (kaasa arvatud põhivahendite amortisatsioon).
8. Arvestusülekanded jooksvaks remondiks (remondi- ja ehitusfondi).

9. Väikeinventari ja tööriistade kulumine ja kadu.
10. Kontori- ja side- (posti-, telegraafi- ja telefoni-) kulud.
11. Komandeeringud ja ümberpaigutused.
12. Oma kergete sõiduvahendite ülalpidamine ja sõidud linnas.
13. Kahjud taarast (ainult pagaritööstuses).
14. Muud kulud.

Märkus: Kirjet «Arvestusülekanded jooksvaks remondiks (remondi- ja ehitusfondi) kasutatakse suurtes tootmisettevõtteis juhtudel, kui arvestusülekanded jooksvaks remondiks on ette nähtud halduskulude eelarves.

Rahandusorganeis registreeritavad halduskulud kajastatakse vastavatel tootmise üldkulude nomenklatuuris ettenähtud kirjetel.

Kontot nr. 52 «Tootmise üldkulud» peavad tootmisettevõtted kasutama ka sel korral, kui tootmisettevõtetes toodetakse ainult üht liiki toodet ja kõik kulud nende liitmise viisi järgi toodangu omamaksumusse osutuvad otsesteks.

Sellel kontol arvestatakse samuti ehitüskontorites tootmise lisakulud. Tootmise lisakulud ehituskontorites jagunevad halduskuludeks ja muudeks tootmise lisakuludeks. Muude tootmise lisakulude hulka kuuluvad: täiendav töötasu ja juurdearvestused töötasule, töökaitse ja ohutustehnika, kommunaalteenused, tööliste värbamise organiseerimine, tulekaitse, valve, relvastatud kaitse, ajutiste ehitiste ja seadmete kulumine, väheväärtusliku inventari ja instrumentide kulumine ja muud.

Transportkontorid ja kõrvalettevõtted kasutavad halduskulude ja teiste üldkulude arvestamiseks samuti kontot nr. 52 «Tootmise üldkulud».

Kontot nr. 52 d e b i t e e r i t a k s e tootmise üldkuludega, krediteerides kontosid, millel arvestatakse töötasu, majapidamise materjale, maksevahendeid jne.

Kuu kestel konto nr. 52 deebetis arvestatud summad liidetakse kuu lõpul üksikute valmistoodete sortide ja täidetud tööde omamaksumusse jaotamise teel, välja arvatud põllumajanduslikud ettevõtted, mille üldkulud jaotatakse kalkulatsiooni koostamisel aasta lõpul.

Üldkulud jaotatakse reeglikohaselt proportsionaalselt tootvate tööliste töötasule, kui vastavate tegevusharude juhenditega pole ette nähtud teistsugust korda.

Ehituskontorites jaotatakse tootmise lisakulud ehitustööde üksikute arvestusele kuuluvate objektide vahel proportsionaalselt otsekulutustele.

Kui ehituskontor teeb peale ehitustööde veel sisseseadete monteerimise töid, siis tootmise lisakulud jaotatakse järgmise korra kohaselt: algul jaotatakse tootmise lisakulud ehitus- ja monteerimistööde vahel proportsionaalselt tööliste põhitöötasule, selle järel ehitustöödele langenud tootmise lisakulude osa jaotatakse ehitustööde objektidele proportsionaalselt otsestele kulutustele, sisseseadete monteerimisele langenud osa aga üksikute objektide vahel proportsionaalselt tööliste põhitöötasule.

Kontot nr. 52 krediteeritakse igakuuliselt tootmise üldkulude ülekandmisega toodetava toodangu ja täidetavate tööde omamaksumusse konto nr. 50 «Tootmine, töötlemine ja teenuste osutamine» debiteerimisel.

Põllumajanduslikel ettevõtteil võib kuude lõpul olla kontol nr. 52 saldo kogu aasta vältel. Kuubilanssides nimetatud saldo liidetakse (ilma raamatupidamise kirjendita) kirjesse «Poolvalmis tooted ja töötlemine põllumajandus- ja varumisettevõtteis».

Suured tootmisettevõtted kasutavad kontot nr. 52 «Tootmise üldkulud» ka antud tsehhi poolt valmistatava toodangu vahel jaotamisele kuuluvate kulude arvestamiseks.

Konto nr. 53 «Köögitoodangu valmistamiseks kulutatud toorained»

Sellel kontol arvestatakse produktide ja kaupade maksumus, mis saabusid laost kööki köögitoodangu valmistamiseks, olenemata sellest, kas see toodang realiseeritakse söökla (restorani, teemaja) söögisaali või einelaua kaudu. Muid kulutusi sellel kontol ei arvestata. Kõik ühiskondliku toitlustamise ettevõtte käibekulud nii tootmise (köögis) kui ka kaubanduse (söögisaalis, einelauas) alal arvestatakse kontol nr. 172 «Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kulud».

Kõik laost ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kööki saabuvad produktid ja kaubad arvestatakse summaliselt neis hindades, millega neid arvestatakse kalkulatsioonides, s. o. samades hindades, millega need produktid ja kaubad arvestatakse ühiskondliku toitlustamise ettevõtete ladudes.

Kontot nr. 53 «Köögitoodangu valmistamiseks kulutatud toorained» debiteeritakse konto nr. 41 «Produktid ühis-

kondliku toitlustamise ettevõtteis» krediteerimisel — laost kööki antud produktide ja kaupadega.

Laost kööki vastuvõetud produktide ja kaupade allesoleku ja nende õige kasutamise eest kannab materiaalset vastutust vanem kokk.

Söögisaali kaudu müüdud, samuti einelaudadele, toidubaaridele ja sama kooperatiivse organisatsiooni kui ka teiste organisatsioonide jaemüügivõrgule väljastatud köögitoodete valmistamiseks kulutatud produktid ja kaubad kantakse maha iga päev, lähtudes tegelikult müüdud ja väljastatud roogade tooraine kogumi (kalkulatsiooni järgi) maksumusest.

Kontot nr. 53 «Köögitoodangu valmistamiseks kulutatud toorained» krediteeritakse järgmiste kontode debiteerimisel: nr. 165 «Kauba ja köögitoodangu müük ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis» (allkonto «Köögitoodangu müük söögisaali kaudu») ja nr. 166 «Köögitoodangu väljastamine» — tegelikult müüdud ja väljastatud roogade valmistamisel kulutatud produktide (tooraine kogumi) maksumusega.

Kontol nr. 53 «Köögitoodangu valmistamiseks kulutatud toorained» võib olla ainult deebetsaldo, mis näitab produktide jääki köögis.

VI jagu.

SISEMISED ARVELDUSED

Konto nr. 60 «Sisemised arveldused»

Konto nr. 60 jaoks peetakse nelja allkontot:

1. Sisemised arveldused eraldatud vahendite alal.
2. Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused.
3. Sisemised arveldused käibevahendite ümberjaotamise alal jooksva kasumi arvel.
4. Sisemised arveldused kapitaalmahutuste finantseerimise alal.

Allkonto «Sisemised arveldused eraldatud vahendite alal»

See allkonto on määratud organisatsiooni juhatuse (peavalitsuse juhataja) poolt iseseisvale bilansile eraldatud ettevõtteile kinnistatud vahendite arvestamiseks.

Allkonto «Sisemised arveldused eraldatud vahendite alal» on organisatsiooni juhatuse juures aktiivne ja ettevõtetes — passiivne.

Ettevõtte iseseisvale bilansile eraldamisel debiteeritakse organisatsiooni juhatuse juures allkontot «Sisemised arveldused eraldatud vahendite alal» kõikide üleantud bilansi aktiva kirjetega, krediteerides vastavaid aktiva kontosid ja krediteeritakse üleantud bilansi passiva kirjetega, debiteerides vastavaid passiivseid kontosid.

Pärast neid kandeid moodustub juhatuse juures sel allkontol saldo, mis võrdub eraldatud ettevõtte aktiva ja passiva vahega. Kui aktiva ja passiva üleandmise tulemusena allkonto «Sisemised arveldused eraldatud vahendite alal» saldo osutub väiksemaks või suuremaks sellele ettevõttele kindlaksmääratud normatiivist, siis see vahe kantakse allkontole «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused».

Edaspidi allkontot «Sisemised arveldused eraldatud vahendite alal» debiteeritakse juhatuse juures allkonto «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused» kreediti kaudu — varem eraldatud vahendite summa suurendamisel ja järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 187 «Kasumid ja kahjumid» allkonto «Möödunud aastate kasumid ja kahjumid» — ettevõtte lõppbilansi järgi väljatoodud kasumi vastuvõtmisel;

b) nr. 111 «Põhi-(põhikirja)fond» — isemajandava (mitte põhikirjalise) ettevõtte poolt kapitaalmahutuste ja kapitaalremontide finantseerimiseks kasutatud remondi- ja ehitusfondi vahenditega (kanne tehakse isemajandava ettevõtte teate põhjal pärast lõpetatud kapitaalmahutuste objektide kasutamisele võtmist).

Allkontot «Sisemised arveldused eraldatud vahendite alal» krediteeritakse juhatuse juures järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 60 allkonto «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused» varem eraldatud vahendite summa vähendamise puhul;

b) nr. 60 allkonto «Sisemised arveldused käibevahendite ümberjaotamisel jooksva kasumi arvel» — tulumaksu lõplikul arvestusel ettevõtte kasumilt;

c) nr. 187 «Kasumid ja kahjumid» allkonto «Möödunud aastate kasumid ja kahjumid» — ettevõtete lõppbilansi järgi väljatoodud kahjumi vastuvõtmisel;

d) nr. 111 «Põhi-(põhikirja)fond» — ettevõttele kuuluvate põhivahendite kulumise summaga (igakuuliselt), samuti põhivahendite likvideerimisest saadud kahjumi summaga.

Ettevõtteis tehakse kanded kontode vastupidise korrespondeerimisega, v ä l j a a r v a t u d: kulumise summa, mis kantakse konto nr. 141 «Põhivahendite kulumine» kreeditisse, remondi- ja ehitusfondi vahendeist ärakasutatud summa (lõpetatud objekti kasutamisele võtmisel), mis kantakse konto nr. 112 «Erifondid» (allkonto «Remondi- ja ehitusfond») deebetisse, ja põhivahendite likvideerimisest saadud kahjusumma, mis kantakse mitmete kontode kreeditisse likvideerimisega seoses tehtud kuludena ja põhivahendite järelejäänud maksumuse ning likvideerimisest saadud materiaalsete väärtuste vahena.

Analüütilist arvestust organisatsiooni juhatuse juures peetakse ettevõtete järgi, ettevõtetes — juhatuse üldises kontos, kirjete kronoloogilises järjekorras.

Allkonto «Sisemised arveldused eraldatud vahendite alal» deebetsaldo juhatuse juures peab tingimata võrduma ettevõtete kreeditsaldoga.

A l l k o n t o «S i s e m i s e d t a s u m i s e l e k u u l u v a d a r v e l d u s e d»

See allkonto on ette nähtud arveldusteks organisatsiooni juhatuse ja tema iseseisvaile bilanssidele eraldatud ettevõtete vahel, välja arvatud aktseptitud maksenõuete korras toimuvad arveldused kaupade ja teenuste eest.

Allkontot «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused» d e b i t e e r i t a k s e juhatuses kõigi ettevõtetele väljastatud vahenditega ja neilt saadaolevate summadega, krediteerides vastavaid kaubamateriaalseid, arvelduste, operatsioonilis-tulemuste ja teisi kontosid.

Allkontot «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused» krediteeritakse juhatuses ettevõtetelt saadud vahenditega ja nende kasuks kuuluvate summadega.

Arveldused üksikute antud organisatsiooni ettevõtete vahel toimuvad eranditult organisatsiooni juhatuse konto kaudu. Ü h e s a s u s t a t u d p u n k t i s asuvatel ettevõtetel on lubatud omavahel toimuvaid jooksvaid arveldusi teha allkonto «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused» kaudu detsentraliseeritult. Säärasel korral allkonto «Sisemised tasumisele kuuluvad

arveldused» kooskõlastatud saldo kuulub kuu lõpul ülekandmisele organisatsiooni juhatusele ettevõtete (mõlemapoolse) teate (aviiso) alusel.

Arvelduste vahekord sellel allkontol kuulub võrdlemisele ja kooskõlastamisele igakuuliselt.

Allkonto «Sisemised arveldused käibevahendite ümberjaotamise alal jooksva kasumi arvel»

Seoses sellega, et arveldused riigieelarvega tulumaksu alal tehakse põhikirjalise organisatsiooni juhatuse poolt kogu majandi koondbilansi alusel, kannavad kasumiga töötanud ettevõtted igas kvartalis organisatsiooni juhatusele üle vastava tulumaksu summa eelmise kvartali eest. Niisugused summad arvestatakse nii ettevõttes kui ka organisatsiooni juhatuse allkontol «Sisemised arveldused käibevahendite ümberjaotamise alal jooksva kasumi arvel».

Isemajandavais ettevõtteis debiteeritakse allkontot «Sisemised arveldused käibevahendite ümberjaotamise alal jooksva kasumi arvel» juhatusele kuuluva tulumaksu summaga kasumilt, krediteerides allkontot «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused».

Juhatuses krediteeritakse allkontot «Sisemised arveldused käibevahendite ümberjaotamise alal jooksva kasumi arvel» ettevõtete kasumilt arvestatud tulumaksu summaga, debiteerides allkontot «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused».

Allkontol «Sisemised arveldused käibevahendite ümberjaotamise alal jooksva kasumi arvel» arvestatakse ka teised seaduslikud maksed jooksvalt kasumilt, välja arvatud arveldused sisemajanduslike arvestusülekannete alal.

Järgmise aasta algul, üheaegselt kasumi ülekandmisega allkontole «Sisemised arveldused eraldatud vahendite alal», kannavad ettevõtted allkontolt «Sisemised arveldused käibevahendite ümberjaotamise alal jooksva kasumi arvel» allkontole «Sisemised arveldused eraldatud vahendite alal» ettevõtte kasumilt kuuluva tulumaksu summa kinnitatud lõppbilansi järgi ja täielikult muud jooksvalt kasumilt makstavad seaduslikud maksed.

Organisatsiooni juhatuses peetakse analüütilist arvestust maksete liikide ja ettevõtete järgi ja ettevõttes juhatuse kontol — maksete liikide järgi kronoloogilises järjekorras.

Allkonto «Sisemised arveldused käibevahendite ümberjaotamise alal jooksva kasumi arvel» deebetsaldo ettevõtteis peab võrduma sama allkonto kreeditsaldoga organisatsiooni juhatuses.

Allkonto «Sisemised arveldused kapitaalmahutuste finantseerimise alal»

See allkonto on ette nähtud organisatsiooni juhatuse poolt oma ettevõtteile kapitaalmahutuste finantseerimiseks üleantud vahendite arvestamiseks, välja arvatud vahendite üleandmine remondi- ja ehitusfondi arvel.

Vahendite üleandmisel kapitaalmahutuste finantseerimiseks debiteeritakse organisatsiooni juhatuses allkontot «Sisemised arveldused kapitaalmahutuste finantseerimise alal» ja krediteeritakse kontosid, millel olid arvestatud üleantud väärtused (nr.11 «Arvelduskonto Riigipangas», nr. 12 «Erifondide jooksvad kontod»).

Ettevõtteis vastuvõetud väärtustega debiteeritakse vastavaid kontosid (nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas», nr. 42 «Muud materjalid» allkonto «Ehitusmaterjalid» ja teised) ja krediteeritakse allkontot «Sisemised arveldused kapitaalmahutuste finantseerimise alal».

Üheaegselt kirjendiga, millega kajastatakse ettevõtteis lõpetatud kapitaalmahutuste objektide kasutamisele võtmine, debiteeritakse allkontot «Sisemised arveldused kapitaalmahutuste finantseerimise alal», krediteerides allkontot «Sisemised arveldused eraldatud vahendite alal».

Organisatsiooni juhatuses ettevõtte aviiso alusel debiteeritakse allkontot «Sisemised arveldused eraldatud vahendite alal», krediteerides allkontot «Sisemised arveldused kapitaalmahutuste finantseerimise alal».

Organisatsiooni juhatuses võib sellel allkontol esineda ainult deebetipoolne ja ettevõtteis kreeditipoolne saldo, mis näitab vahendite summat, mis üle antud ettevõtteile lõpetamata kapitaalmahutuste objektide finantseerimiseks.

Konto nr. 61 «Arveldused kapitaalmahutuste bilansiga»

Sellel kontol arvestatakse arveldused iseseisvale bilansile eraldatud ehitustega, mis ei ole liidetud antud organisatsiooni põhilise tegevuse koondbilanssi.

Kontol nr. 61 arvestatakse peamiselt arveldused ehitustega jooksvate operatsioonide alal, kui neid pole võimalik samal kuul üle kanda Riigipanga kaudu (näiteks osutatud teenused oma transpordiga jne.).

Kontot nr. 61 «Arveldused kapitaalmahutuste bilansiga» debiteeritakse järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 160 allkonto «Teenuste osutamine oma transpordi poolt» — ehitusele oma transpordiga osutatud teenuste maksumusega;

b) nr. 42 «Muud materjalid» (allkonto «Ehitusmaterjalid»), nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas», nr. 10 «Kassa» ja teised — ebaseaduslikult käibevahenditest kapitaalmahutuste finantseerimiseks üleantud summaga.

Kontot nr. 61 krediteeritakse järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» — võlgnevuse tasumise summaga ehituse poolt;

b) nr. 90 «Põhivahendid» — kasutamisele võetud põhivahenditega selles osas, milles nende soetamine või ehitamine olid finantseeritud ebaseaduslikult põhilise tegevuse käibevahenditest.

Põhilisele tegevusele kuuluvad põhivahendid, mis ajutiselt on kasutamisel ehitusel samuti põhivahenditena, tuleb arvestada põhilise tegevuse bilansil.

Konto nr. 61 deebetsaldo näitab vahendite summat, mis üle antud kapitaalmahutuste bilansile lõpetamata kapitaalmahutuste ebaseadusliku finantseerimise korras, ja muud tasumisele kuuluvat võlgnevust.

Kreeditsaldo võib esineda ainult erakordseil juhtudel ja näitab põhilise tegevuse võlgnevust ehituse kasuks.

VII jagu. ERALDATUD VAHENDID

Konto nr. 70 «Eraldatud vahendid»

Kontol nr. 70 «Eraldatud vahendid» on viis allkontot:

1. Tulumaksu ettemaksed kasumilt.
2. Väärtpaberid.
3. Antud laenud.
4. Sihtmaksed omavahendite arvel.

5. Arvestusülekanded ja kulutused aruandeaasta kasumi arvel.

Allkonto «Tulumaksu ettemaksed kasumilt»

See allkonto on ette nähtud tarbijate kooperatsiooni organisatsioonide ja põhikirjaliste ettevõtete poolt Rahandusministeeriumi organitele kasumi tulumaksu arvel makstud summade arvestamiseks.

Tulumaksu maksmine toimub organisatsiooni või põhikirjalise ettevõtte koondbilansi netokasumi alusel, millesse on liidetud kõigi koondbilanssi kuuluvate isemajandavate (mittepõhikirjaliste) ettevõtete tulemused.

Tulumaksu määr tarbijate kooperatsiooni organisatsioonidele on kindlaks määratud 25% suuruses kasumilt. Tulumaksu arvutamise kord ja maksmise tähtajad on toodud NSVL Rahandusministeeriumi juhendis nr. 58 «Tulumaksu arvutamisest ja tasumisest kooperatiivsete organisatsioonide ja ettevõtete poolt» 30. jaanuarist 1947. a.

Kooperatiivse organisatsiooni juhatuse (põhikirjalise ettevõtte) raamatupidamine debiteerib tulumaksu maksmisel allkontot «Tulumaksu ettemaksed kasumilt», krediteerides kontot nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas».

Isemajandavate (mittepõhikirjaliste) ettevõtete bilansside järgi väljatoodud kasumilt maksmisele kuuluva tulumaksu summaga kooperatiivse organisatsiooni (põhikirjalise ettevõtte) juhatuse raamatupidamine debiteerib konto nr. 60 «Sisemised arveldused» allkontot «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused» ja krediteerib konto nr. 60 «Sisemised arveldused» allkontot «Sisemised arveldused käibevahendite ümberjaotamise alal jooksva kasumi arvel».

Isemajandavad ettevõtted oma juhatuselt (põhikirjaliselt ettevõttelt) saadud teate põhjal koostavad kirjendi kontode vastupidise korrespondeerimisega.

Allkontot «Tulumaksu ettemaksed kasumilt» krediteeritakse järgmise aasta algul tulumaksu summaga (kogu organisatsiooni või põhikirjalise ettevõtte kasumilt kinnitatud koondlõppbilansi järgi), debiteerides konto nr. 187 «Kasumid ja kahjumid» allkontot «Möödunud aastate kasumid ja kahjumid».

Isemajandavad (mittepõhikirjalised) ettevõtted seda kontot ei kasuta.

Allkonto «Väärtpaberid»

Sellel allkontol arvestatakse kooperatiivsetele organisatsioonidele kuuluvad riiklike laenude obligatsioonid. Riiklike laenude obligatsioonid arvestatakse nende soetamise maksumuses.

Kooperatiivse organisatsiooni kaastöötajate tellimiste alusel soetatavaid obligatsioone sellel allkontol ei arvestata. Tööliste ja teenistujate tellimise alusel neile väljastamiseks saadud massiliste laenude obligatsioonid arvestatakse bilansijärgsetel kontodel.

Väärtpaberite analüütilist arvestust peetakse nende liikide järgi nominaalmaksumuse, obligatsioonide numbrite ja seeriate äratähendamisega.

Väärtpaberite jääk peab olema tõestatud:

a) kassas olevate väärtpaberite inventeerimise aktidega;

b) hoiukassadesse hoiule antud väärtpaberite hoiul olemise tunnistustega.

Allkonto «Antud laenud»

Allkontol «Antud laenud» arvestatakse organisatsioonidele antud laenud, pikaajalised arveldused üleantud põhivahendite eest ja töölistele ning teenistujaile individuaalelamute ehitamiseks antud laenud.

Organisatsioonidele antud laenude analüütilises arvestuses avatakse isikuline konto igale organisatsioonile-laenusaajale. Kui laenud on välja antud mitmest allikast (reguleerimisfondi arvel — käibevahendite täiendamiseks, remondi- ja ehitusfondi arvel — kapitaalmahutusteks), siis laenusaajate isikulised kontod avatakse iga allika järgi.

Sellel kontol arvestatakse ka arveldused laenusaajatega protsentide alal, mis kuuluvad maksmisele pikaajalistelt laenudelt.

Kõikide antud laenude kohta peavad olema saadud võlakohustused, tähtaegadega, mis kindlaks määratud laenude väljaandmisel.

Organisatsioonidele antud laenude summaga debiteeritakse allkontot «Antud laenud», krediteerides kontosid nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas», nr. 12 «Erifondide jooksvad kontod» ja teisi, olenevalt arvelduste vormist ja laenude väljaandmise iseloomust, samuti antud laenudelt arvutatud protsentidega — krediteerides kontot, millel arvestatakse selle majandusliku tegevuse käibekulusid, mis on laenuandja orga-

nisatsiooni põhiliseks tegevuseks (kulude vähendamiseks makstud protsentide alal). Allkontot «Antud laenud» krediteeritakse kontode nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» või nr. 12 «Erifondide jooksvad kontod» debiteerimisel — maksete saamisel laenude katteks.

Vastavalt Tsentrosojuzi juhatuse määrusele nr. 326 — 22. aprillist 1946. a. NSVL Keskkommunaalpank ja NSVL Põllumajanduspank krediteerivad tarbijate kooperatsiooni tööliste ja teenistujate individuaalelamute ehitust tarbijate kooperatsiooni organisatsioonide poolt remondi- ja ehitusfondi vahenditest tehtud sihthoiuste arvel.

Keskkommunaalpanka ja Põllumajanduspanka remondi- ja ehitusfondi arvel tehtavate hoiuste kajastamise kord on toodud allkonto «Sihtmaksed omavahendite arvel» karakteristikas.

Laenude väljaandmine individuaalehitajatele toimub Kommunaalpanga ja Põllumajanduspanga poolt tarbijate kooperatiivide liitude (vabariiklike, kraide, oblastite ja rajoonide) kaudu, kus ehitajad töötavad, lepingu alusel, mis sõlmitud Kommunaalpanga või Põllumajanduspanga poolt ühelt poolt ja tarbijate kooperatiivide liidu poolt — teiselt poolt.

Laenude väljaandmine tarbijate kooperatsiooni töötajale peab toimuma ranges vastavuses «Reeglitele ettevõtete tööliste ja teenistujate individuaalelamu ehituse krediteerimise kohta».

Ehitajatele väljaantud laenud Kommunaalpanga ja Põllumajanduspanga poolt saadud vahendite arvel kirjutatakse allkonto «Antud laenud» deebetisse, kusjuures igale laenusaajale avatakse eraldi isikuline konto.

Protsendid ehitajatele antud laenudelt arvestatakse allkonto «Antud laenud» (laenusaaja isikuline konto) deebetis ja konto nr. 123 «Tööliste ja teenistujate individuaalelamute ehituseks saadud laenud» kreeditis.

Tarbijate kooperatiivide liidud on kohustatud:

a) võtma laenusaajalt kindlaksmääratud vormikohased võlakohustused ja saatma need pangale, jättes endale nendest ärakirja;

b) teostama järelevalvet laenusaajate poolt vahendite sihituspärase kasutamise üle;

c) antud laenude maksetähtpäevade saabumisel sisse nõudma laenusaajatelt lepingus kindlaksmääratud maksed ja protsendid.

Ehitajailt neile antud laenude katteks laekunud summad kirjutatakse nende võlgnevuse vähendamiseks.

Töövahekorra lõppemisel tarbijate kooperatiivide liidu ja laenusaaja vahel on esimene kohustatud ajaviitmata teatama sellest pangale ja vastavalt krediteerimise reeglitele teadustama, kas jäetakse valmisehitatud maja laenusaaja omandiks või läheb see üle tarbijate kooperatiivide liidule.

Ehituse jätmisel laenusaaja omandiks on tarbijate kooperatiivide liit kohustatud teatama pangale laenusaaja uue töökoha ja sel korral langeb ära tarbijate kooperatiivide liidu vastutus maksete saaamise eest ning väljaantud laenu tasumata summa kirjutatakse maha allkontolt «Antud laenud» konto nr. 123 «Tööliste ja teenistujate individuaalelamute ehituseks saadud laenud» deebetisse.

See kirjend koostatakse panga kinnituse alusel, mille järgi pank on kirjutanud maha tarbijate kooperatiivide liidu kontolt väljaantud laenu.

Riiklikele organisatsioonidele üleantud põhivahendite eest tasumine toimub vastavalt NSVL Rahanduse Rahvakomissariaadi, NSVL Kohtu Rahvakomissariaadi ja NSVL RKN juures asuva Riikliku Arbitraaži juhendile 26. maist 1940. a. nr. 349/62-58-GA/10. Tarbijate kooperatsiooni organisatsioonidele üleantud põhivahendite eest tasumise kord ja arvelduste tähtajad määratakse kindlaks kõrgema kooperatiivse organisatsiooni poolt.

Igal juhul tuleb tasuline põhivahendite üleandmine teistele organisatsioonidele vormistada võlakohustuste saamisega.

Riiklikele organisatsioonidele pikaajaliste laenudega finantseeritud põhivahendite üleandmisel ei anta seda laenu üle põhivahendeid vastuvõtnud organisatsioonile, vaid see tasutakse laenusaaja kooperatiivse organisatsiooni poolt vastavaid põhivahendeid ülevõtnud riiklikelt organisatsioonidelt saadavatest maksetest. Kaubapank (ja teised organisatsioonid, laenuandjad) on kohustatud läbi vaatama põhivahendeid üleandnud organisatsiooni kapitaalkulutuste laenu tasumise tähtpäevade vastavust riiklikule organisatsioonile üleantud põhivahendite maksumuse tasumise tähtaegadele.

Üleantud põhivahendite osas d e b i t e e r i t a k s e allkontot «Antud laenud» lepingus kindlaksmääratud üleantud põhivahendite maksumusega konto nr. 90 «Põhivahendid» krediteerimisel ja k r e d i t e e r i t a k s e konto nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» debiteerimisel — võlgnevuse katteks laekunud summadega.

Allkonto «Sihtmaksed omavahendite arvel»

Sellel allkontol arvestatakse eraldi sihtmaksed reguleerimisfondi (RF), sihtmaksed remondi- ja ehitusfondi arvel (REF), sihtmaksed Kaubanduspanka kapitaalmahutuste finantseerimiseks ja maksed pikaajalise krediteerimise fondi (PKF).

Sihtmaksed reguleerimisfondi võivad teostuda ainult Tsentrosojuzi juhatuse loal.

Analüütilises arvestuses tuleb avada kõrgema tarbijate kooperatiivide liidu isikulised kontod eraldi:

a) sihtmaksed tsentraliseeritud reguleerimisfondi;

b) sihtmaksed kohalikku reguleerimisfondi, mis tehtud kuni 20. juunini 1946. a.;

c) sihtmaksed kohalikku reguleerimisfondi, vastavalt Tsentrosojuzi presiidiumi määrusele 20. juunist 1946. a. nr. 587.

Sihtmakseid reguleerimisfondi vastavalt Tsntrosojuzi presiidiumi määrusele 20. juunist 1946. a. nr. 587 tehti kindlaksmääratud tähtajani erifondide arvel. Sellepärast tuleb analüütilises arvestuses näidata kõrgema organisatsiooni poolt kindlaksmääratud tähtaeg nende sihtmaksete tagastamiseks, samuti ka erifondid, mille arvel tehti sihtmaksed.

Seoses sellega, et erifondid, mille arvel tehti sihtmakseid 1946. a. reguleerimisfondi, kanti üle põhifondi, on vaja üheaegselt nende sihtmaksete tagastamisega koostada teine kirjend — erifondide taastamiseks (põhifondi vähendamise arvel).

Sihtmaksed remondi- ja ehitusfondi arvel tehakse vastavalt Tsentrosojuzi juhatuse otsusele selle fondi vahendite ajutiseks tsentraliseerimiseks ja ümberjaotamiseks tarbijate kooperasiooni organisatsioonide kapitaalmahutuste finantseerimise eesmärgil. Nende maksete tagastamise tähtajad määratakse kindlaks Tsentrosojuzi juhatuse poolt.

Peale selle tehakse sihtmakseid remondi- ja ehitusfondi arvel kõrgematele organisatsioonidele ja Kommunaalpanga osakondadele individuaalehitustegevuse finantseerimiseks.

Analüütilises arvestuses tuleb avada kontod igale organisatsioonile, kellele on tehtud sihtmakseid.

Sihtmaksete summaga debiteeritakse allkontot «Sihtmaksed omavahendite arvel», krediteeritakse kontot nr. 12 «Erifondide jooksvad kontod» («Remondi- ja ehitusfondi erikonto Riigipangas»).

Sihtmaksete tagasisaamisel koostatakse kirjend, krediteerides allkontot «Sihtmaksed omavahendite arvel» ja debiteerides

kontot nr. 12 «Erifondide jooksvad kontod» («Remondi- ja ehitusfondi erikonto Riigipangas»).

Kapitaalmahutuste finantseerimine toimub Riigipanga või Kaubanduspanga kaudu Tsentrosojuzi juhendiga kindlaksmääratud korras. Juhul, kui juhendis on ette nähtud kapitaalmahutuste finantseerimine Kaubanduspanga kaudu, on kooperatiivsed organisatsioonid kohustatud vastava vahendite summa sisse maksma Kaubanduspanka. Nende vahendite arvestamiseks avatakse analüütilises arvestuses konto «Sihtmaksed Kaubanduspanka kapitaalmahutuste finantseerimiseks».

Kontot «Sihtmaksed Kaubanduspanka kapitaalmahutuste finantseerimiseks» debiteeritakse vastavate summade ülekandmisel Kaubanduspanka, krediteerides kontot nr. 12 «Erifondide jooksvad kontod».

Kontot «Sihtmaksed Kaubanduspanka kapitaalmahutuste finantseerimiseks» krediteeritakse üheaegselt kapitaalmahutuste lõpetatud objektide kasutamisele võtmisega, debiteerides mitmeid kontosid — olenevalt sellest, kas kapitaalmahutused on eraldatud iseseisvale bilansile või arvestatakse need põhilise tegevuse bilansil.

I Kirjendid kapitaalmahutuste arvestamisel põhilise tegevuse bilansil

Üheaegselt valmisobjektide kasutamisele võtmisega krediteeritakse kontot «Sihtmaksed Kaubandupanka kapitaalmahutuste finantseerimiseks», debiteerides kontot nr. 121 «Kapitaalmahutuste finantseerimiseks saadud laenud» (analüütilises arvestuses Kaubanduspangast selle sihtmakse arvel saadud tagastamta laen).

Kui sihtmakse Kaubanduspanka oli tehtud erifondi arvel (remondi- ja ehitusfond või teised), siis kustutatava sihtmakse summa peale koostatakse veel teine kirjend: konto nr. 111 «Põhi- (põhikirja) fond kreeditis ja vastava erifondi konto deebetis.

II Kirjendid kapitaalmahutuste arvestamisel iseseisval bilansil

Üheaegselt valmisobjekti kasutamisele võtmisega, mis finantseeritud remondi- ja ehitusfondi arvel, krediteeritakse kontot «Sihtmaksed Kaubanduspanka kapitaalmahutuste finantseerimiseks», debiteerides konto nr. 112 «Erifondid» allkontot «Remondi- ja ehitusfond».

Mõnes tarbijate kooperatiivide vabariiklikus, krai-, oblastiliidus on jääke nende poolt varem omavahendite arvel Kaubanduspanka pikaajalise krediteerimise fondi tehtud sihtmaksete alal, samuti kui nendele endile alamate kooperatiivsete organisatsioonide poolt tehtud sihtmaksete jääke.

Niisuguste maksete arvestamiseks analüütilises arvestuses avatakse konto «Sihtmaksed pikaajalise krediteerimise fondi».

Need sihtmaksed on mahutatud Kaubanduspanga poolt kooperatiivsetele organisatsioonidele kapitaalmahutuste finantseerimiseks antud pikaajalistesse laenudesse.

Ülalmainitud laenude tähtpäevade saabumisel ja laenusaajatelt-organisatsioonidelt järjekordsete maksete saamisel kannab Kaubanduspank saadud summad üle tarbijate kooperatiivide vabariikliku (krai-, oblasti-) liidu reguleerimisfondi vahendite jooksvale kontole.

Seoses sellega tarbijate kooperatiivide vabariiklikud (krai-, oblasti-) liidud teevad oma juures kande:

Konto nr. 12 «Erifondide jooksvad kontod» (Reguleerimisfondi jooksev konto) deebet.

Konto nr. 70 «Eraldatud vahendid» allkonto «Sihtmaksed omavahendite arvel» (analüütiline konto «Sihtmaksed pikaajalisse krediteerimise fondi)» kreedit.

Niisuguste kirjenditega analüütiline konto «Sihtmaksed pikaajalise krediteerimise fondi» aja jooksul kustub.

Allkoto «Arvestusülekanded ja kulutused aruandeaasta kasumi arvel»

See allkonto on määratud:

a) arvestusülekannete arvestamiseks toidukaupu tootvate abimajandite laiendamise fondi;

b) arvestusülekannete arvestamiseks premeerimisfondi üleliidulise sotsialistliku võistluse kokkuvõtete alusel;

c) arvestusülekannete arvestamiseks direktorifondi;

d) lasteasutiste ülalpidamise kulude arvestamiseks;

e) haldusaparaadi sotsiaalolustikuliste kulude arvestamiseks;

g) tarbijate kooperatiivide vabariiklike, kraide ja oblastite liitude aparaatide töötajate premeerimiseks Tsentrosojuzi juhatuse poolt eraldatud limiidi piirides.

Selle konto analüütilist arvestust peetakse eraldi arvestusülekannete ja kulutuste liikide järgi.

Arvestusülekandeid toidukaupu tootvate abimajandite laiendamise fondi teevad need tarbijate kooperatsiooni organisatsioonid, kellel on operatsioone sigade nuumamise, kalade püügi, loomade nuumamise, lindude pidamise, piimakarja pidamise ja köögi-aiavilja kasvatamise alal.

Märkus: Muudelt taimekasvatuse ala kasumitelt, peale köögiaiavilja kasvatamise (põllunduse, heinamaade majandamise jne.), toidukaupu tootvate abimajandite laiendamise fondi ei moodustata.

Arvestusülekanded abimajandite laiendamise fondi tehakse igakuuliselt ülaltoodud tegevusharude üldisest kasumisummast.

Igakuulised arvestusülekannete summad fondi määratakse kindlaks aruandekuu lõppbilansis näidatud kasumi summast, aasta algusest peale fondi tehtud arvestusülekannete summade mahaarvamise teel.

Arvestusülekande summaga toidukaupu tootvate abimajandite laiendamise fondi d e b i t e e r i t a k s e konto nr. 70 «Eraldatud vahendid» allkontot «Arvestusülekanded ja kulutused aruandeaasta kasumi arvel» ja krediteeritakse kontot nr. 112 «Erifondid».

Kui aruandekuu lõpuks ilmnes kasumi vähenemine võrreldes kasumisummaga aruandekuu alguks, siis koostatakse paranduskirjend fondi summa vähendamiseks.

Tarbijate kooperatsiooni organisatsioonile või ettevõttele määratud preemiasummaga üleliidulise sotsialistliku võistluse kokkuvõtete alusel luuakse organisatsioonis või ettevõttes (kui ta on eraldatud iseseisvale bilansile) «Premeerimisfond üleliidulise sotsialistliku võistluse tulemuste alusel».

Fondi moodustamisel koostatakse organisatsiooni juhatuses või isemajandavas ettevõttes kirjend, debiteerides allkontot «Arvestusülekanded ja kulutused aruandeaasta kasumi arvel» ja krediteerides kontot nr. 112 «Erifondid».

Arvestusülekandeid direktorifondi moodustamiseks tehakse igakvartaliliselt (avansina) 50% määral summadest, mis kuuluvad ülekandmisele sellesse fondi, järgneva ümberarvestusega pärast lõppbilansi kinnitamist. Direktorifondi moodustamise, hoidmise, kasutamise ja arvestuse kord on toodud konto «Direktorifond» karakteristikas.

Aasta jooksul allkonto «Arvestusülekanded ja kulutused aruandeaasta kasumi arvel» peab olema juhatuses ja isemajandavais ettevõtteis deebetipoolne.

Iseseisvale bilansile eraldatud ettevõtted kannavad järgmise aasta algul, üheaegselt möödunud aasta tulemuste ülekandmisega juhatuse bilansile, üle ka selle allkonto deebetis arvestatud summad. Seejuures isemajandavas ettevõttes debiteeritakse allkontot «Sisemised arveldused eraldatud vahendite alal» ja krediteeritakse allkontot «Arvestusülekanded ja kulutused aruandeaasta kasumi arvel». Organisatsiooni juhatuses tehakse isemajandavailt ettevõtteilt saadud arvestusülekannete kohta vastupidine kanne.

Järgmise aasta algul, pärast tulumaksu arvutamist kasumilt, kantakse sel allkontol arvestatud summad organisatsiooni juhatuses üle allkontole «Eelmiste aastate kasumid ja kahjumid».

VIII jagu.

SISESÜSTEEMILISED ARVELDUSED VAHENDITE ÜMBERJAOTAMISEL

Konto nr. 80 «Alluvatelt kooperatiivorganisatsioonidelt saadud sihtmaksed»

Alamate organisatsioonide sihtmaksed omavahendite arvel reguleerimisfondi ja sihtmaksed remondi- ja ehitusfondi arvel arvestatakse neid makseid teinud organisatsioonides konto nr. 70 «Eraldatud vahendid» allkontol «Sihtmaksed omavahendite arvel». Analüütilises arvestuses need sihtmaksed peavad olema arvestatud:

a) rajooniliitude süsteemi kuuluvates tarbijate kooperatiivides — vastava rajooniliidu kontol;

b) rajooniliitudes ja rajooni tarbijate kooperatiivides — tarbijate kooperatiivide vastava oblasti-, krai- või vabariikliku liidu kontol;

c) tarbijate kooperatiivide oblastite, kraide ja vabariiklikes liitudes — Tsentrosojuzi kontol.

Rajooni-, oblasti, krai- ja vabariiklikud liidud arvestavad ülalnimetatud sihtmaksed alamatelt organisatsioonidelt kontol nr. 80 «Alluvatelt kooperatiivorganisatsioonidelt saadud sihtmaksed» (passiivne) ja kontol nr. 81 «Sihtmaksed alluvate kooperatiivorganisatsioonide arvel» (aktiivne).

Tarbijate kooperatiivide vabariiklikud, krai- ja oblastiliidud arvestavad alamatelt organisatsioonidelt saadud sihtmaksed

kohaliku reguleerimisfondi moodustamiseks kontol nr. 82 «Käibevahendite reguleerimisfond» (vaata seletused selle konto kohta).

Need tarbijate kooperatiivide liidud, kellele on Tsentrosojuzi poolt antud õigus ümber jaotada remondi- ja ehitusfondi vahendeid oblasti (krai, vabariigi) ulatuses, arvestavad alamate organisatsioonide sihtmaksed nimetatud fondi vahenditest kontol nr. 83 «Remondi- ja ehitusfondi vahendite ümberjaotamine».

Analüütilist arvestust konto nr. 80 «Alluvatelt kooperatiivorganisatsioonidelt saadud sihtmaksed» kohta peetakse sihtmaksete liikide ja neid makseid teinud organisatsioonide järgi.

Konto nr. 81 «Sihtmaksed alluvate kooperatiivorganisatsioonide arvel»

Sellel kontol arvestatakse tarbijate kooperatiivide liitude poolt tehtud sihtmaksed summadest, mis saadud alamatelt organisatsioonidelt.

Rajooniliitudes arvestatakse sellel kontol oma süsteemi tarbijate kooperatiivide sihtmaksed reguleerimisfondi ja ehitus- ja remondifondi arvel.

Rajooniliidus sellel kontol arvestatud summad peavad võrduma kontol nr. 80 «Alluvatelt kooperatiivorganisatsioonidelt saadud sihtmaksed» arvestatud summadega (vt. seletus konto nr. 80 kohta).

Konto nr. 81 «Sihtmaksed alluvate kooperatiiv-organisatsioonide arvel» analüütilist arvestust rajooniliidus peetakse tarbijate kooperatiivide selle oblasti-, krai- või vabariikliku liidu isiklikul kontol, kelle süsteemi rajooniliit kuulub ja sihtmaksete liikide järgi (reguleerimisfondi, remondi- ja ehitusfondi).

Tarbijate kooperatiivide vabariiklike, kraide ja oblastite liitudes arvestatakse sellel kontol alluvate organisatsioonide sihtmaksed, mis nende poolt üle antud Tsentrosojuzile.

Selle konto analüütilist arvestust tarbijate kooperatiivide vabariiklikus, kraide ja oblastite liitudes peetakse Tsentrosojuzi kontol sihtmaksete liikide järgi.

Konto nr. 82 «Käibevahendite reguleerimisfond»

Seda kontot võivad kasutada Tsentrosojuz (finantsvalitsus) ja tarbijate kooperatiivide vabariiklikud, kraide ja oblastite liidud.

Käibevahendite reguleerimisfond moodustatakse kahest allikast: Valitsuse otsusel tarbijate kooperatsiooni organisatsioonide poolt tehtud tagastatavate sihtmaksete arvel ja iga-aastastest arvestusülekannetest liikmete kasumilt Tsentrosojuzi vastavalt Tsentrosojuzi põhikirja §-le 50.

Reguleerimisfond on allikas, mille arvel Tsentrosojuz või tarbijate kooperatiivide vastav vabariiklik, krai- või oblastiliit teostab pikaajaliste laenude väljaandmist alamatele organisatsioonidele käibevahendite täiendamiseks. Reguleerimisfondi vahendid hoitakse Riigipangas eri jooksval kontol, kust toimub laenude väljaandmine (vaata seletused konto nr. 12 «Erifondide jooksvad kontod» juurde).

Tarbijate kooperatiivide vabariiklikes, kraide ja oblastite liitudes konto «Käibevahendite reguleerimisfond» analüütilises arvestuses avatakse igale tarbijate kooperatiivide rajooniliidule ja rajooni tarbijate kooperatiivile, kes on kandnud vahendeid üle reguleerimisfondi, isikuline konto eraldi tähtajata sihtmaksete kohta ja eraldi sihtmaksete kohta, mis saadud kindlaksmääratud tähtajaks vastavalt Tsentrosojuzi presiidiumi määrusele 20. juunist 1946. a. nr. 587.

Tsentrosojuzis (finantsvalitsus) arvestatakse tagastatavad sihtmaksed reguleerimisfondi analüütilises arvestuses iga tarbijate kooperatiivide liidu järgi, kuid arvestusülekanded Tsentrosojuzi liikmete kasumilt, mis saadud vastavalt Tsentrosojuzi põhikirja §-le 50, arvestatakse nimetult.

Konto nr. 83 «Remondi- ja ehitusfondi vahendite ümberjaotamine»

Seda kontot võivad kasutada Tsentrosojuz (finantsvalitsus), tarbijate kooperatiivide vabariiklikud, kraide ja oblastite liidud. Sellel kontol arvestavad nad remondi- ja ehitusfondi vahendeid, mis vastavalt Valitsuse otsusele ajutiselt tsentraliseeritud nende ümberjaotamise eesmärgil.

Tsentrosojuz jaotab ümber tema juurde tsentraliseeritud vahendid tarbijate kooperatiivide vabariiklike, kraide ja oblastite liitude vahel. Tarbijate kooperatiivide vabariiklikud, kraide ja oblastite liidud võivad osa tsentraliseerimise korras nende juurde kogunenud remondi- ja ehitusfondi vahendeid jätta enda juurde alamate organisatsioonide vahel ümberjaotamise eesmärgil (Tsentrosojuzi poolt lubatud määral).

Alamate organisatsioonide sihtmaksed remondi- ja ehitusfondi vahendite arvel kapitaalmahutuste finantseerimiseks on

tagastatavad. Sellepärast nii Tsentrosojuz kui ka tarbijate kooperatiivide vabariiklikud, kraide ja oblastite liidud peavad pidama analüütilist arvestust selle konto kohta iga üksiku remondi- ja ehitusfondi vahendeid tsentraliseerimise korras sissemaksnud organisatsiooni jaoks (Tsentrosojuz — tarbijate kooperatiivide vabariiklike, kraide ja oblastite liitude järgi, viimased — tarbijate kooperatiivide rajooniliitude ja rajooni tarbijate kooperatiivide järgi ja tarbijate kooperatiivide rajooniliidud — tarbijate kooperatiivide järgi).

IX jagu.

PÕHIVAHENDID

Konto nr. 90 «Põhivahendid»

See konto on ette nähtud tarbijate kooperatsiooni organisatsioonidele ja ettevõtetele kuuluvate põhivahendite ja renditud põhivahendeile tehtud lõpetatud kapitaalkulutuste arvestamiseks.

Põhivahendite hulka kuuluvad hooned, ehitised, transpordivahendid, masinad ja sisseseaded, inventar ja muud esemed, mis kujutavad endast kaubanduslike, varumise, tootmise ja teiste ettevõtete materjal-tehnilist baasi.

Põhivahendite hulka ei kuulu:

a) esemed, mille kasutamisiga on alla ühe aasta, olenemata nende maksumusest;

b) esemed, mille maksumus on alla 300 rubla ühikult, olenemata nende kasutamisajast, välja arvatud põllumajanduslikud masinad ja tööriistad, täiskasvanud töö- ja tootev kari (kaasa arvatud väikeloomad) ning täiskasvanud linnud, mis arvestatakse põhivahendeiks vaatamata nende maksumusele;

c) eririietus, erijalatsid ja vooditarbed, olenemata nende maksumusest ja kasutamisajast.

Niisugused esemed arvestatakse kontol nr. 43 «Väheväärtuslik inventar ja eririietus».

Märkus: Mesipuude ja mesilasperede, orkestrite, raamatukogude ja õppekabinettide sisustuste, välja arvatud esemed, mille kasutamisiga on alla ühe aasta (katseklaasid, kolvid jne.), maksumus kuulub samuti põhivahendite hulka, kuigi üksiku eseme maksumus võib olla alla 300 rubla.

Jooksvas raamatupidamises arvestatakse põhivahendid kogu nende kasutamise aja jooksul esialgses hinnas, mis vastab kulutuste summale nende soetamisel, valmistamisel või ehitamisel, kaasa arvatud nende kohaletoimetamise ja ülesseadmise kulud.

Põhivahendite maksumuse vähenemist nende kulumise tagajärjel ei kirjutata maha kontodelt, millel arvestatakse põhivahendeid, vaid arvestatakse erilisel kontol nr. 141 «Põhivahendite kulumine».

Aruande bilansis näidatakse nii kasutamisel olevad kui ka varusseisvad ja konserveeritud põhivahendid nende esialgses soetamisväärtuses. Põhivahendite kulumine kajastatakse bilansi passivas erikirjena.

Renditud põhivahendeid kontol nr. 90 ei arvestata. Nende arvestust peetakse bilansijärgsel kontol nr. 005 «Renditud põhivahendid».

Põhivahendid arvestatakse, vastavalt nende sihitusele, järgmistel allkontodel:

1) Hooned, ehitised ja istandused.
2) Masinad ja seadmed.
3) Inventar.
4) Transpordivahendid.
5) Tootvad loomad.

Varusseisvad (mittekasutamisel) põhivahendid, olenemata nende sihitusest, arvestatakse eraldi allkontol «Varusseisvad põhivahendid».

Allkonto «Hooned, ehitised ja istandused»

Sellel allkontol arvestatakse kasutamisel olevad hooned, ehitised ja istandused. Hoonete hulka kuuluvad kõik kaubanduslikud ruumid, tootmise ja transpordimajandit teenindavad ruumid, elumajad ja muuks otstarbeks püstitatud hooned.

Ehitiste hulka kuuluvad sillad, aiad, sillutised, kaevud, tammid, petrooleumihoidlad, köögiviljahoidlad ja muud ehitised.

Istanduste hulka kuuluvad puuviljaaiad, mitmeaastased marjapõõsaste istandused ja muud.

Allkonto «Masinad ja seadmed»

Sellel allkontol arvestatakse: masinad ja tööpingid tootmisettevõtetes, aurumasinad, mootorid, tõstekraanad, komplitseeritud seadeldised mehhaniseeritud pagaritööstustes, leivaahjud

oma hoonetes, raske parvetamise taklaaž metsa ülestöötamise ettevõtetes ja muud liiki kasutamisel olevad mehaanilised abinõud ja seadeldised.

Allkonto «Inventar»

Sellel allkontol arvestatakse kasutamisel olev inventar ja instrumendid majanduslikuks, kaubanduslikuks ja tootmise otstarbeks.

Sellel allkontol arvestatavate esemete hulka kuuluvad: sisseseaded, majapidamisesemed, kaubanduslike ja tööstuslike hoonete, samuti elamute, kontorite ja muude majanduslike hoonete inventar.

Väheväärtuslikku inventari ja instrumente maksumusega kuni 300 rubla ühikult ja esemeid, mille kasutamisiga on alla ühe aasta, olenemata nende maksumusest, sellel allkontol ei arvestata.

Allkonto «Transpordivahendid»[1]

Sellel allkontol arvestatakse transpordivahendid ja veoloomad:

1) hobused, härjad, eeslid jne. ja veoloomade inventar maksumusega mitte alla 300 rubla, (vankrid, reed jne.;)

2) mehaanilised veovahendid — sõidu- ja veoautod, traktorid, jalgrattad jne.;

3) veetranspordi liikuv koosseis — iseliikuvad laevad, praamid, kaatrid, paadid ja muud veetranspordivahendid nii mehhaniseeritud (auru, mootori) kui ka mehhaniseerimata (aerudega, pukseeritavad).

Allkonto «Tootvad loomad»

Sellel allkontol arvestatakse täiskasvanud sarvloomade, sigade, küülikute, samuti lindude ja mesilaste sugu- ja emasloomad.

Tootvad loomad arvestatakse antud kontol sellest momendist, kui nad saavad täiskasvanuks. Kuni selle momendini arvestatakse nad kontol nr. 44 «Noorloomad ja loomad nuumal».

Lihana tapmiseks määratud loomad arvestatakse samuti kontol nr. 44.

Noorloomade üleviimine põhivahendeiks on kapitaalmahutus.

---

[1] Autokummide kohta vaata Tsentrosojuzi juhatuse ringkiri nr. SP-291 26. VI 52. a. (vt. lisa nr. 4).

Allkonto «Varusseisvad põhivahendid»

Sel allkontol arvestatakse igasugused varusolevad (mitte kasutamisel olevad) põhivahendid, nii majandisse uuelt saabunud kui ka kasutamiselt võetud.

Ajutiselt mittekasutamisel olevaid põhivahendeid sel allkontol ei arvestata. Need arvestatakse vastavatel allkontodel.

Kulumist ja arvutusülekandeid amortisatsioonifondi varusolevatelt (kasutamisel mitte olevatelt) põhivahenditelt ei arvestata.

Konto nr. 90 «Põhivahendid» deebetisse kantakse kõik saabunud põhivahendid nii uute ehitiste ja soetuste kasutamisele võtmisest, kui ka muudest allikatest (teistelt kooperatiivseilt või riiklikelt organisatsioonidelt ja ettevõtetelt reorganiseerimise korras ülevõetud, tasuta saadud jne.).

Konto nr. 90 kreeditis kajastatakse põhivahendite väljaminek nende tootliku tähtsuse kaotamisel, vananemisel, müügil või tasuta üleandmisel teistele organisatsioonidele seadusega kindlaksmääratud korras, ühelt ettevõttelt teisele üleandmisel samas organisatsioonis, vääramata jõu läbi hävinemisel jne.

Reeglikohaselt arvestatakse kõik kapitaalmahutused tarbijate kooperatsiooni organisatsioonides nende põhilise tegevuse bilansil.

Kapitaalmahutuste iseseisval bilansil arvestatakse majanduslikul teel ehitatavad üksikud ehitusobjektid, olemasolevate objektide laiendamine ja ümberehitus juhtudel, kui ehitus- ja montaažitööde maht eelarvelises maksumuses ületab 600 tuh. rbl.[1]

Põhivahendite vastuvõtmine kajastatakse raamatupidamises erinevalt, vastavalt sellele, kas kapitaalmahutused arvestatakse põhilise tegevuse bilansil või eraldi bilansil.

Kapitaalmahutuste arvestamisel põhilise tegevuse bilansil debiteeritakse kontot nr. 90 «Põhivahendid» järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 100 «Kapitaalmahutused ja kapitaalremont»:

1) uuelt ehitatud hoonete, ehitiste ja istanduste tegeliku maksumusega või olemasolevate objektide laiendamise ja ümberehituse tööde maksumusega; 2) soetatud masinate ja seadmete tegeliku maksumusega, kaasa arvatud nende kohaletoimetamine ja eriliste seadeldiste ehitamise kulud nende ülesseadmiseks; 3) valmisehitatud hoonete, ehitiste, istanduste,

[1] ETKVL Keskraamatupidamise ringkiri nr. KP-2-29 — 23. sept. 1952. a.

samuti masinate ja seadmete (mis ei vaja erilist seadeldist ülesseadmiseks), transpordivahendite, inventari ja teiste põhivahendite esemete tegeliku maksumusega, kaasa arvatud nende kohaletoimetamise ja ülesseadmise kulud;

b) nr. 111 «Põhi-(põhikirja) fond» — tasuta saadud põhivahendite jäägilise maksumusega (soetamismaksumusest kulumine maha arvatud;)

c) nr. 60 « Sisemised arveldused» — allkonto «Sisemised arveldused eraldatud vahendite alal» — isemajandavate ettevõtete poolt eraldamise korras saadud põhivahendite, samuti ühest isemajandavast ettevõttest teise ümberpaigutatud põhivahendite jäägilise maksumusega;

d) nr. 141 «Põhivahendite kulumine» — tasuta saadud põhivahendite, samuti iseseisvale bilansile eraldatud ettevõtteis põhivahendite eraldamise või sisemise ümberpaigutamise korras saadud põhivahendite kulumise summaga;

e) nr. 90 «Põhivahendid» allkonto «Varusseisvad põhivahendid» — varusseisvatest põhivahenditest kasutamisele võetud põhivahendite esialgse soetamismaksumusega.

Inventeerimisel avastatud arvestamata põhivahendid võetakse arvele taastamismaksumuses, kusjuures krediteeritakse kontot nr. 111 «Põhi-(põhikirja)fond» — taastamismaksumuses, maha arvatud inventeerimiskomisjoni poolt kindlaksmääratud kulumise summa ja kontot nr. 141 «Põhivahendite kulumine» — kulumise summaga.

Kapitaalmahutuste arvestamisel iseseisval bilansil kontot nr. 90 «Põhivahendid» debiteeritakse järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 111 «Põhi-(põhikirja)fond» kasutamisele võetud põhivahendite tegelikus maksumuses, mis olid finantseeritud organisatsiooni omavahendite arvel (Kaubanduspanka eriliste sissemaksete arvel saadud finantseerimise teel);

b) nr. 122 «Lõpetatud kapitaalmahutuste finantseerimiseks saadud laenud» — kasutamisele võetud põhivahendite tegelikus maksumuses, mis olid finantseeritud Kaubanduspangas tagastatava laenu arvel,

c) nr. 61 «Arveldused kapitaalmahutuste bilansiga» — kasutamisele võetud põhivahendite tegeliku maksumuse selle osaga, mis oli finantseeritud ebaseaduslikult põhilise tegevuse käibevahendite arvel.

Kontot nr. 90 «Põhivahendid» krediteeritakse järgmisi kontosid debiteerides:

a) nr. 111 «Põhi-(põhikirja)fond»:

1) põhivahendite jäägilise maksumusega (esialgne maksumus, maha arvatud kulumine), mis kaotanud oma tootliku tähtsuse, maha arvatud nende põhivahendite maksumus võimalikul kasutamisel; 2) põhivahendite jäägilise maksumusega, mis seaduslikus korras tasuta üle antud teistele organisatsioonidele;

b) nr. 42 allkontosid «Ehitusmaterjalid», «Küte, põletusained, söödad ja hobusemoon», «Majapidamismaterjalid»; nr. 44 «Noorloomad ja loomad nuumal» jt. põhivahendite likvideerimisel saadud materiaalsete väärtustega (hoonete ja ehituste lammutamine, seadmete demonteerimine, karja väljapraakimine jms.).

Märkus: Kulud, mis seoses põhivahendite likvideerimisega, kantakse põhifondi vähendamiseks (iseseisvale bilansile eraldatud ettevõtteis konto nr. 60 allkonto «Sisemised arveldused eraldatud vahendite alal» deebeti kaudu);

c) nr. 10 «Kassa», nr 11 «Arvelduskonto Riigipangas», kontosid, millel arvestatakse arveldusi (olenevalt viimaste vormidest); nr. 70 «Eraldatud vahendid» allkontot «Antud laenud — seaduslikult kindlaksmääratud korras realiseeritud põhivahendite müügi maksumusega;

d) nr. 60 «Sisemised arveldused» allkontot «Sisemised arveldused eraldatud vahendite alal» — isemajandavatele ettevõtetele üleantud põhivahendite jäägilise maksumusega;

e) nr. 23 allkontot «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» — kindlustuspreemia summaga, mis saadud põhivahendite hävinemisel vääramata jõu läbi;

f) nr. 141 «Põhivahendite kulumine» — likvideeritud, teistele organisatsioonidele tasuta üle antud või oma organisatsiooni isemajandavaile ettevõtteile üleantud põhivahendite kulumise summaga;

g) nr. 90 «Põhivahendid» allkontot «Varusseisvad põhivahendid» — varusse viidud põhivahendite algmaksumusega.

Põhivahendite ümberpaigutamine ühest samal bilansil olevast ettevõttest teise kirjendatakse konto nr. 90 deebetis kui ka kreeditis, kajastades neid summasid analüütilises arvestuses vastavate materiaalselt vastutavate isikute kontodel.

Allkonto «Lõpetatud kapitaalkulutused renditud põhivahendeile»

Alates 1. jaanuarist 1953. a. on Tsentrosojuzi poolt kehtestatud uus kord renditud põhivahenditele tehtud kapitaalkulu-

tuste finantseerimise ja arvestamise alal, mis on toodud ära Tsentrosojuzi Keskraamatupidamise ringkirjas CB-2-622 — 22. augustist 1952. a. (vaata lisa nr. 5).

X jagu.

«KAPITAALMAHUTUSED JA KAPITAALREMONT»

Konto nr. 100 «Kapitaalmahutused ja kapitaalremont»

Sellel kontol arvestatakse kulutused kapitaalmahutusteks ja kapitaalremontideks põhivahendeile. Kapitaalmahutuste hulka kuuluvad:

a) kulutused uute objektide ehitamiseks;

b) kulutused põhivahendite laiendamiseks ja ümberehitamiseks;

c) kulutused transpordivahendite, tootmis- ja majandusliku inventari (välja arvatud väheväärtusliku inventari) soetamiseks;

d) kulutused töö ja tootvate loomade soetamiseks ja karja asutamiseks;

e) kulutused valmisehitatud hoonete ja ehitiste soetamiseks.

Põhivahendite tasuta saamine ja põhivahendite üleandmine ühelt ettevõttelt teisele põhikirjalise organisatsiooni piires ei kuulu kapitaalmahutuste hulka.

Kapitaalremondi hulka kuuluvad hoonete, ehitiste, masinate ja teiste põhivahendite remondid, mille juures toimub suuremate kulunud osade taastamine.

Kapitaaltöid tehakse kahel viisil — majanduslikul ja hanke teel. Majandusliku viisi puhul kapitaalmahutust teostav organisatsioon soetab iseseisvalt ehitusmaterjalid, palkab töölised ja teeb arveldusi nendega. Hanke viisi juures tehakse kapitaaltöid eriliste ehitusorganisatsioonide poolt. Ehistusorganisatsioonid teevad tellijaile kapitaaltöid kooskõlas sõlmitud lepinguga. Enne kapitaal- ja remonttööde alustamist peavad olema kindlaks määratud nende tööde finantseerimise allikad eraldi iga objekti kohta.

Kapitaalmahutuste finantseerimise allikad võivad olla nii organisatsiooni omad vahendid (remondi- ja ehitusfond, abimajandite laiendamise fond, puu- ja aedvilja tehnilise baasi laiendamise fond jne.) kui ka laenatud vahendid (laenud kõr-

gemalt organisatsioonilt, laenud Kaubanduspangalt pikaajalise krediteerimise fondi vahendite arvel jne.).

Kapitaaltööde finantseerimise konkreetsed allikad tuleb ette näha igale organisatsioonile kapitaalmahutuste finantseerimise plaaniga.

Kui kapitaalmahutuste finantseerimine toimus erifondide arvel, siis üheaegselt valmis ehitusobjektide, soetuste ja kapitaalremontide kasutamisele võtmise kirjenditega tuleb nende objektide finantseerimisel tegelikult kasutatud erifondide vahendid (remondi- ja ehitusfondi jne.) kanda üle põhifondi (konto nr. 112 deebetisse ja konto nr. 111 kreeditisse).

Vastavalt riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike ettevõtete ja organisatsioonide raamatupidamis-aruannete ja -bilansside määrustikule üksikute objektide ehitus, laiendamine ja ümberehitus, mis tehtud hanke korras, olenemata nende eelarvelisest maksumusest, kui ka majanduslikul teel tehtavate üksikute objektide ehitamine ja tegutsevate ettevõtete laiendamine ning ümberehitus juhtudel, kui ehitus- ja montaažtööde maht eelarvelises maksumuses ei ületa 600 tuh. rbl., samuti kulutused kapitaalremontideks arvestatakse põhilise tegevuse bilansil.[1]

Majanduslikul teel teostatavate üksikute objektide ehitus, tegutsevate ettevõtete laiendamine ja ümberehitus juhtudel, kui ehitus- ja montaažitööde maht eelarvelises maksumuses ületab 600 tuh. rbl., arvestatakse iseseisval bilansil.[1]

Kapitaalmahutuste ja kapitaalremontide arvestamiseks kontol nr. 100 avatakse kolm allkontot:

1) Uued ehitused, laiendamine ja ümberehitamine.
2) Põhivahendite soetamine.
3) Kapitaalremont.

Allkonto «Uued ehitused, laiendamine ja ümberehitamine»

Sel allkontol arvestatakse ehitatavate uute hoonete ja ehitiste kapitaaltööde tegelik omamaksumus, olenemata ehitiste otstarbest (tootmiseks, kaubanduslikuks tegevuseks, elumajad jne.). Hoone maksumusesse liidetakse samuti sisemise sisse-

[1] ETKVL Keskraamatupidamise ringkiri nr. KP-2-29 — 23. sept. 1952. a.

seade maksumus (sisemise vesivarustuse ja kanalisatsiooni ehitus, gaasi- ja valgustusvõrgu sisseviimine jne.).

Sel allkontol arvestatakse samuti põhivahendite laiendamise ja ümberehitamise kapitaaltööd.

Neil juhtudel, kui masinate ja seadmete ülesseadmisel on vaja ehitada erilist seadeldist (vundamenti), tuleb ka niisugused kulutused, kaasa arvatud ülesseatavate masinate ja seadmete maksumus, kanda läbi allkonto «Uued ehitused, laiendamine ja ümberehitamine».

Kapitaaltööde tegemisel majanduslikul teel debiteeritakse allkontot «Uued ehitused, laiendamine ja ümberehitamine» järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 42 allkonto «Ehitusmaterjalid» — tegelikult kulutatud materjalide maksumusega;

b) nr. 26 «Töölised ja teenistujad», nr. 23 allkonto «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» — ehitustöödega tegelevatele töölistele ja teenistujatele arvestatud töötasuga ja töötasult arvestatud sotsiaalandamitega;

c) nr. 142 «Väheväärtusliku inventari ja eririietuse kulumine» — ehitustel kasutatavate kiireltkuluvate esemete ja eririietuse kustutamise maksumusega.

Allkonto «Uued ehitused, laiendamine ja ümberehitamine» deebetis arvestatakse samuti ajutiste ehitiste ja seadeldiste (valvurite majakesed, katusealused ehitusmaterjalide hoidmiseks jne.) maksumus, mis pärast ehituse lõpetamist kuuluvad lammutamisele.

Ajutiste ehitiste ja seadeldiste maksumus (maha arvatud kasutamiskõlbulike ehitusmaterjalide maksumus) kantakse sisemise kandega üle põhilise ehitusobjekti maksumusse allkontol «Uued ehitused, laiendamine ja ümberehitamine».

Liikmeskonna tasuta osavõtt ehitustöödest, tasuta saadud ehitusmaterjalid, samuti kolhooside, ettevõtete ja organisatsioonide poolt osutatud tasuta abi transpordivahenditega tuleb liita tehtavate kapitaaltööde omamaksumusse.

Tasuta saadud (või vahetult ehituse protsessis ärakulutatud) materjalid, liikmeskonna osavõtt tööjõuga, samuti tasuta osutatud abi transpordivahenditega vormistatakse vastavate dokumentidega (aktide, tabelitega jne.), mis peavad sisaldama vajalikke andmeid hindamiseks.

Kõik tasuta saadud materjalid ja teenused tuleb hinnata, lähtudes eelarvelistest hindadest. Niisuguste hinnete puudumi-

sel tuleb mainitud teenused ja materjalid hinnata kehtivate hindade ja tariifi alusel.

Sel viisil hinnatud elanikkonna ja organisatsioonide tasuta osavõtu maksumus kantakse vastavalt konto nr. 42 allkonto «Ehitusmaterjalid» või nr. 100 «Kapitaalmahutused ja kapitaalremont» deebetisse, krediteerides kontot nr. 111 «Põhi- (põhikirja) fond».

Kapitaaltööde tegemisel ettevõtjate kaudu debiteeritakse allkontot «Uued ehitused, laiendamine ja ümberehitamine», krediteerides konto nr. 23 allkontot «Kapitaalmahutuste deebitorid ja kreeditorid».

Allkontot «Uued ehitused, laiendamine ja ümberehitamine» krediteeritakse järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 90 allkonto «Hooned, ehitised ja istandused» — kasutamisele võetud hoonete, ehitiste ja istanduste tegeliku maksumusega;

b) nr. 90 allkonto «Masinad ja seadmed» — kasutamisele võetud masinate ja seadmete tegeliku maksumusega, kaasa arvatud kohaletoimetamise kulud ja kulutused eriliste seadelditse ehitamiseks nende ülesseadmisel;

c) nr. 42 allkonto «Ehitusmaterjalid» — äraantud kasutamata materjalide jäägiga;

d) nr. 90 allkonto «Lõpetatud kapitaalkulutused renditud põhivahendeile» — renditud ruumides tehtud kapitaaltööde maksumusega (kui need kulutused olid ette nähtud kapitaalmahutuste plaanis).

Kulutuste mahakandmise aluseks lõplikult katkestatud või teostamata ehituste alal on järgmised dokumendid:

1) kõrgema kooperatiivse organisatsiooni korraldus ehituse lõplikuks katkestamiseks;

2) juhatuse poolt määratud tehnilise komisjoni akt lõpetamata, kuid lõplikult katkestatud ehituse ülevaatamise ja hindamise kohta.

Komisjoni aktis näidatakse objekti valmisoleku aste, kas on olemas materjale, mida võib kasutada muuks otstarbeks, nende materjalide kogus ja maksumus komisjoni hindamisel ja mahakirjutamisele kuuluvate kapitaalkulutuste maksumus.

Akt vaadatakse läbi ja kinnitatakse tarbijate kooperatiivide vabariikliku, krai- või oblastiliidu poolt ja koos selle määrusega saadetakse lõplikuks kinnitamiseks Tsentrosojuzi juhatusele. Niisuguste kulutuste mahakirjutamine võib toimuda ainult pärast akti kinnitamist Tsentrosojuzi juhatuse poolt.

Jooksvas arvestuses kajastatakse see mahakirjutamine järgmiselt:

Muudeks otstarveteks kasutamiseks kõlblike materjalide maksumus (komisjoni hindamisel) kirjutatakse maha allkontolt «Uued ehitused, laiendamine ja ümberehitamine», debiteerides vastavaid kontosid, millel arvestatakse ehitus-, majapidamis- ja tootmismaterjale (olenevalt sellest, kuidas neid materjale tulevikus kasutatakse).

Lõplikult katkestatud ehituste kõikide kulutuste üldsumma ja sissetulekuks arvestatud materjalide maksumuse vahe kohta koostatakse kirjend:

Konto nr. 111 «Põhi-(põhikirja)fond» deebet.

Konto nr. 100 allkonto «Uued ehitused, laiendamine ja ümberehitamine» kreedit.

Kui ehitust finantseeriti kooperatiivse organisatsiooni omavahendite arvel, siis üheaegselt ülalmärgitud kirjendiga koostatakse veel teine — krediteerides kontot nr. 111 «Põhi- (põhikirja) fond» ja debiteerides konto nr. 112 allkontot «Remondi- ja ehitusfond» või teiste erifondide kontosid, mis olid objekti finantseerimise allikaks (toidukaupu tootvate ettevõtete laiendamise fond, puu- ja juurvilja tehnilise baasi laiendamise fond jne.).

Allkontol «Uued ehitused, laiendamine ja ümberehitamine» peetakse analüütilist arvestust eraldi iga objekti kohta, millele oli koostatud eelarve. Peale selle on vaja eraldada iga objekti arvestuses:

a) ehitustööd;
b) seadmete monteerimine;
c) monteerimisele antud seadmed;
d) projekteerimis-uurimistööd;
e) muude tööde liigid.

Allkonto «Uued ehitused, laiendamine ja ümberehitamine» saldo näitab uute ehituste, laiendamiste ja ümberehitamiste lõpetamata ja kasutamisele võtmata kapitaaltööde summat.

Allkonto «Põhivahendite soetamine»

Sellel allkontol arvestatakse põhivahendite soetamine, kaasa arvatud kulud nende kohaletoimetamisel ja ülesseadmisel.

«Soetamise» alla tuleb mõista kulutusi nende põhivahendite ostmisel, mille kasutamisele võtmisel (ülesseadmisel) ei ole vaja erilise seadeldise ehitamist (vundamenti).

Allkontot «Põhivahendite soetamine» debiteeritakse järgmisi allkontosid krediteerides:

a) nr. 12 «Erifondide jooksvad kontod», nr. 10 «Kassa», nr. 23 allkontot «Kapitaalmahutuste deebitorid ja kreeditorid» ja teisi vastavalt arvelduste vormile — soetatud põhivahendite maksumusega ja kohaletoimetamise ning ülesseadmise kuludega;

b) nr. 122 «Lõpetatud kapitaalmahutuste finantseerimiseks saadud laenud» — teistelt organisatsioonidelt pikaajalise arvelduse korras saadud põhivahendite maksumusega.

Allkontot «Põhivahendite soetamine» krediteeritakse soetatud põhivahendite maksumuse ülekandmisega, kaasa arvatud kulud nende kohaletoimetamisel — konto nr. 90 deebetisse (vastavale allkontole — kuuluvuse järgi).

Sellel allkontol arvestatakse samuti nende põhivahendite tasuline soetamine, mis olid arvestatud mõne teise organisatsiooni põhivahenditena.

Noorloomade üleviimine töö- või tootvate loomade karja kantakse läbi üldistel alustel allkontost «Põhivahendite soetamine».

Allkonto «Põhivahendite soetamine» analüütilist arvestust peetakse vastavalt põhivahendite liigitusele kontoplaanis.

Väheväärtusliku inventari ja eririietuse soetamist ei kanta läbi antud allkontost.

Tasuta saadud põhivahendeid ei kanta läbi allkontost «Põhivahendite soetamine». Need arvestatakse vahetult sissetulekuks konto nr. 90 «Põhivahendid» deebetisse konto nr. 111 «Põhi-(põhikirja) fond» kreediti kaudu.

Allkonto «Kapitaalremont»

Sellel allkontol arvestatakse nii organisatsiooni enda kui ka renditud põhivahendite kapitaalremontide tegelik maksumus.

Kapitaalremontideks tuleb arvata kõik hoonete, ehitiste, masinate ja seadmete ning teiste põhivahendite remontimise tööd, mille juures toimub kulunud suurte osade taastamine (asendamine). Kapitaal- ja jooksvate remontide loetelu on toodud Tsentrosojuzi juhatuse protokollis 24. juulist 1940. a. nr. 75, p. 9 alljärgnevalt:

Kapitaalremondi hulka kuuluvad:

a) vundamendi suuremate rikete parandamine ja vundamendi ümberladumine, puidust vundamendi jalandite, soklite,

seinte, karniiside, võlvkaarte, välis- ja sisetreppide, puit-talade ja aknalaudade asendamine;

b) katuste kandekonstruktsiooni vahetamine: katusekatte vahetamine üle 50%, mädanenud sarikate, roovide ja müüripalkide asendamine, vihmaveetorude ja -rennide täielik vahetamine;

c) vahelagede osaline või täielik vahetamine, mädanenud puittalade asendamine uute puit- või raudtaladega. Puitvahelagede asendamine tulekindlatega;

d) puitpõrandate vahetamine üle 50% ühes mustpõranda ja selle katte asendamisega. Betoon- või muu põranda aluste ümbertegemine. Puitpõranda asendamine betoon-, asfalt-, kiviparkett- või muu põrandaga;

e) vana krohvi mahatagumine ja üle 30% ulatuses uuendamine siseseintel, lagedel ja maja välisseintel;

f) uute ukse- ja aknaavade sissetegemine ja olemasolevate avade laiendamine, piitade asendamine ühes aknaraamide ja valtspuude ettepanemisega;

g) keskkütte ümberehitamine, vanade torude ja vigaste radiaatoririhide vahetamine, kulunud kütteseadmete armatuuri ja mõõteriistade vahetamine;

h) ahjude, suitsulõõride ja truupide ümberladumine vanas kohas ja uude kohta üleviimine;

i) sisemise ja välise vesivarustuse, samuti kanalisatsiooni kapitaalne ümberehitus;

j) sanitaar-tehniliste, jõu- ja valgustusseadmete ümberehitamise või vahetamise tööd;

k) külmutusruumide täielik ümberehitamine, külmutusseadmete remont ühes kulunud osade vahetamisega;

l) ventilatsiooniseadmete remont ühes üksikute ventilaatorite osalise ülesseadmisega;

m) kaubandusliku sisseseade (kappide, lettide, vitriinide, kassade, kabiinide) remont ühes uuesti värvimisega jms.);

n) transpordivahendite kapitaalremont;

o) teede-ehitiste kapitaalremont (asfalteeritud teed, kividega sillutatud teed, sillad ja muud);

p) kasutamiskõlbmatuks muutunud vanade autokummide asendamine uutega.[1]

Jooksva remondi hulka kuuluvad kõik sisemised ja välised tööd hoonete juures, mis on suunatud nende kaitsmisele lagu-

[1] Tsentrosojuzi juhatuse ringkiri nr. SP-291 26. VI 52. a. (vt. lisa nr. 4)

nemise vastu, ja täiendustööd, mis ei kuulu kapitaalremontide loetelu gruppi, nagu näiteks:

a) raiutud puitseinte triivimine (takutamine);

b) sõrestikseinte vajunud täidise vahetamine ja täiendamine;

c) lagede, välis- ja siseseinte puhastamine, lupjamine, värvimine ja osaline krohvimine;

d) tekkinud pragudele liistude löömine;

e) ahjude parandamine;

f) aknaraamide, uste, kappide parandamine, akende ja vitriiinide klaasimine, akna ja uste hingede, lukkude jne. vahetamine;

g) inventari parandamine jne.

Märkus: Jooksva remondi kulutusi allkontol «Kapitaalremont» ei arvestata.

Kapitaalremont põhivahendite esialgset hinnet ei suurenda.

Allkontot «Kapitaalremont» debiteeritakse tehtud kapitaalremontide kulutustega järgmiste kontode krediteerimisel: nr. 42 allkonto «Ehitusmaterjalid», nr. 26 «Töölised ja teenistujad», nr. 23 allkonto «Kapitaalmahutuste deebitorid ja kreeditorid» ja teised.

Allkontot «Kapitaalremont» krediteeritakse vastuvõetud lõpetatud kapitaalremondi summaga oma põhivahendeile konto nr. 141 «Põhivahendite kulumine» debiteerimisel ja vastuvõetud lõpetatud kapitaalremondi summaga renditud põhivahendeile konto nr. 90 allkonto «Lõpetatud kapitaalkulutused renditud põhivahendeile» debiteerimisel.

Märkus: Juhul, kui oma põhivahendeile tehtud kapitaalremondi summa ületab remonditud põhivahendile arvestatud kulumise summa, siis nende vahe kantakse konto nr. 111 «Põhi- (põhikirja) fond» deebetisse.

Analüütilist arvestust allkontole «Kapitaalremont» peetakse vastavalt igale üksikule objektile, mille kohta on koostatud eelarve.

Peale selle tuleb iga üksiku objekti kohta eraldada:

a) ehitustööd;

b) projekteerimistööd;

c) muud kulutuste liigid.

Antud allkonto saldo näitab nii oma kui ka renditud põhivahendeile tehtud lõpetamata kapitaalremontide maksumust.

FONDID

Konto nr. 110 «Osamaksu fond»

See konto on ette nähtud tarbijate kooperatiivide liikmete (osanikkude) osamaksude arvestamiseks.

Liikmete osamakse võtavad tarbijate kooperatiivi kontoris vastu juhatuse esimees või tema asetäitja, samuti ka kooperatiivi liikmete aktiivist juhatuse otsusega määratud erilised osamaksude kogujad, keda kinnitab järgnevalt liikmete üldkoosolek või volinike koosolek.

Kogujad võtavad liikmeilt osamakse vastu ainult liikme poolt kooperatiivi liikmeraamatu esitamisel. Liikme juuresolekul kleebib osamaksude koguja osamaksumargid liikmeraamatusse täpses vastavuses liikme poolt tasutud summaga ja kirjutab makstud summa osamaksude kogumise aruandelehele. Sissemakstud osamaksusummat tõestab liige osamaksude koguja aruandelehel oma allkirjaga.

Kogutud osamaksud on koguja kohustatud aruandelehe alusel üle andma tarbijate kooperatiivi kassasse mitte harvem kui kord viispäevakus.

Liikme elukoha muutmisel kannab tarbijate kooperatiivi juhatus, pärast aastaaruande läbivaatamist ja kinnitamist liikmete üldkoosolekul (volinike koosolekul), liikme osamaksu tema uude elukohta. Kuni osamaksu tegeliku ülekandmiseni raamatupidamises sissekannet kontole nr. 110 «Osamaksufond» ei tehta.

Lahkunud ja juurdetulnud liikmete registreerimist, seoses elukoha muutmisega, ja arvestust osamaksu üleviimise ja saamise kohta peetakse erilistes raamatutes.

Tarbijate kooperatiivi normaalpõhikirja pkt. 54 järgi makstakse juurdearvestused liikmete osamaksudele (osakasu) kuni 20% aasta kasumilt liikmetele välja sularahas või nende kirjaliku avalduse põhjal arvestatakse osamaksu võlgnevuse katteks.

Vastavalt tarbijate kooperatiivi normaalpõhikirja pkt. 56 juhul, kui aastaaruande kahjumit pole võimalik katta põhifondist selle vähesuse tõttu, võidakse liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) otsusel suunata nende kahjude katteks osamaksufondi vahendeid.

Kontot nr. 110 «Osamaksufond» krediteeritakse järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 10 «Kassa» — liikmete poolt sularahas sissemakstud osamaksude summaga;

b) nr. 23 allkonto «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» (analüütilises arvestuses «Liikmete osakasu») — osakasu summaga kasumilt, mis vastavalt liikmete kirjalikele avaldustele kantakse üle osamaksufondi;

c) nr. 10 «Kassa», nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» — posti teel saadud või Riigipanga poolt üle kantud teistest tarbijate kooperatiividest ületulnud liikmete osamaksu summadega.

Kontot nr. 110 «Osamaksufond» debiteeritakse järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 10 «Kassa», nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» — ülekandmisel posti teel või tarbijate kooperatiivist uude elukohta lahkunud liikmetele osamaksusumma ülekandmisel Riigipanga kaudu;

b) nr. 10 «Kassa» — vastavalt tarbijate kooperatiivi normaalpõhikirja pkt. 21 liikmeile tagastatud osamaksusummaga;

c) nr. 187 «Kasumid ja kahjumid» allkonto «Möödunud aastate kasumid ja kahjumid» — liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) otsusel eelmiste aastate kahjumite katteks suunatud osamaksufondi summaga.

Kooperatiivi liikmeraamatud, osamaksumargid ja osamaksude kogumise aruandelehed on arvestusele kuuluvad plangid ja neid tuleb arvestada bilansijärgsetel kontodel.

Konto nr. 111 «Põhi- (põhikirja) fond»

Seda kontot võivad kasutada ainult kooperatiivsete organisatsioonide juhatused ja kooperatiivsete organisatsioonide põhikirjalised ettevõtted. Kooperatiivsete organisatsioonide juhatustes nimetatakse seda kontot põhifondi kontoks, põhikirjalistes ettevõtetes — põhikirjafondi kontoks.

Fondi suurendamiseks kantakse:

1) arvestusülekanded eelmiste aastate kasumite jaotamise korras;

2) liikmete sisseastemaksud;

3) kapitaalmahutusteks kasutatud erifondide summad;

4) tasuta saadud põhivahendite maksumus (algmaksumus, maha arvatud kulumine);

5) tasuta saadud kauba-materiaalsete ja muude väärtuste maksumus;
6) tulud põhivahendite likvideerimisest;
7) tulud riigilaenudelt;
8) varem arvelevõtmata põhivahendite maksumus;
9) põhikirjafondi andmine;
10) teistelt organisatsioonidelt reorganiseerimise korras vastuvõetud põhifond ja teised summad.

Fondi vähendamiseks kantakse:
1) eelmiste aastate kahjude mahakandmine;
2) kahjud põhivahendite likvideerimisest;
3) põhivahendite kulumine;
4) renditud põhivahendeile tehtud kapitaalkulutuste kustutamine;
5) ehitus- ja remondifondi vahendite täiendamine käibevahenditest, mis ette nähtud kinnitatud finantsplaanis;
6) tasuta üleantud põhivahendite maksumus (esialgne maksumus, maha arvatud kulumine);
7) põhikirjafondi eraldamine;
8) reorganiseerimise korras teistele organisatsioonidele üleantud põhifond;
9) kauba-materiaalsete väärtuste allahindamine juhtudel, mis ette nähtud NSVL Rahandusministeeriumi juhendites.

Kontot nr. 111 «Põhi- (põhikirja) fond» krediteeritakse järgmiste kontode debiteerimisel:
a) nr. 187 «Kasumid ja kahjumid» allkonto «Möödunud aastate kasumid ja kahjumid» — arvestusülekande summaga põhifondi möödunud aasta kasumilt (kasumi jaotamisel);
b) nr. 10 «Kassa» — liikmete sisseastemaksu summadega (vastavalt põhikirjale);
c) nr. 112 «Erifondid» allkonto «Remondi- ja ehitusfond» ja teised erifondid — erifondi summaga, mis kasutatud kapitaalmahutuste ja kapitaalremondi finantseerimiseks; see kirjend tehakse üheaegselt lõpetatud kapitaalmahutuse või kapitaalremondi objekti kasutamisele võtmisega.

Sel juhul, kui ehitusobjektid, mida on finantseeritud organisatsiooni oma vahendite arvel (ehitus- ja remondifond ja teised erifondid), arvestatakse eraldi kapitaalmahutuste bilansil, tehakse kanne põhifondi suurendamiseks põhivahendite arvelevõtmisel konto nr. 90 «Põhivahendid» deebetisse;
d) mitmed kontod (välja arvatud põhivahendid) — tasuta saadud kauba-materiaalsete ja muude väärtuste maksumusega;

e) nr. 90 «Põhivahendid» — tasuta saadud või inventeerimisel avastatud (arvestamata) põhivahendite jäägilise maksumusega (esialgne maksumus — maha arvatud kulumine);

g) nr. 23 allkonto «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» — teistelt organisatsioonidelt reorganiseerimise korras vastuvõetud põhifondi summaga;

Kontot nr. 111 «Põhi- (põhikirja) fond» debiteeritakse järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 187 «Kasumid ja kahjumid» allkonto «Möödunud aastate kasumid ja kahjumid» — põhikirjas ettenähtud korras mahakantavate eelmiste aastate kahjumite summaga; niisugust mahakandmist võib teha ainult põhifondi saldo piirides;

b) nr. 90 «Põhivahendid»:

1) oma tootliku tähtsuse kaotanud põhivahendite jäägilise maksumusega (esialgne maksumus, maha arvatud kulumine), maha arvatud nende põhivahendite maksumus võimalikul kasutamisel;

2) seaduslikus korras teistele organisatsioonidele tasuta üleantud põhivahendite jäägilise maksumusega;

c) nr. 26 «Töölised ja teenistujad», nr. 10 «Kassa», nr. 25 «Aruandealused summad» jne. — põhivahendite likvideerimisega seosesolevate kuludega (hoonete ja ehitiste vedamine ja lammutamine, seadiste demonteerimine jne.);

nr. 141 «Põhivahendite kulumine», nr. 60 «Sisemised arveldused» (allkonto «Sisemised arveldused eraldatud vahendite alal») — organisatsioonis või tema isemajandavas ettevõttes kasutamisel olevailt oma põhivahendeilt arvestatud kulumise summaga;

e) nr. 90 allkonto «Lõpetatud kapitaalkulutused renditud põhivahendeile», nr. 60 «Sisemised arveldused» (allkonto «Sisemised arveldused eraldatud vahendite alal») — lõpetatud kapitaalkulutuste igakuulise kustutamise summaga renditud põhivahendeile organisatsioonis või tema isemajandavates ettevõtetes (vt. seletus konto nr. 90 «Lõpetatud kapitaalkulutused renditud põhivahendeile» juurde);

f) nr. 112 «Erifondid» allkonto «Remondi- ja ehitusfond» — käibevahendite summaga, mis ette nähtud finantseerimise plaanis ehitus- ja remondi-fondi täiendamiseks;

g) nr. 23 allkonto «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal»» — teistele organisatsioonidele reorganiseerimise korras üleantud põhifondi summaga;

h) nr. 153 «Kaupade ja materjalide ümberhindamine» — kauba-materiaalsete väärtuste allahindamise summaga juhtudel, mis ette nähtud NSVL Rahandusministeeriumi juhendites;

i) mitmed kontod (välja arvatud põhivahendid) — kauba-materiaalsete ja teiste väärtuste summaga, mis seaduses ettenähtud korras tasuta üle antud teistele organisatsioonidele.

Konto nr. 111 «Põhi- (põhikirja) fond» saldo peab reeglikohaselt olema kreeditipoolne. Selle konto deebetipoolne saldo võib esineda ainult erakordseil juhtudel, kui organisatsioon või põhikirjaline ettevõte teeb kuu jooksul mahakirjutamisi põhi- (põhikirja) fondi arvel summas, mis ületab bilansis esineva põhi- (põhikirja) fondi.

Õige aastaaruande koostamise kindlustamiseks põhi- (põhikirja) fondi summade liikumise kohta on vaja pidada analüütilist arvestust põhi- (põhikirja) fondi üksikute suurenemise ja vähendamise liikide järgi.

Konto nr. 112 «Erifondid»

Sellel kontol arvestatakse mitmesugused erifondid, mis moodustatakse kooperatiivseis organisatsioonides NSVL Rahandusministeeriumi, NSVL Varumisministeeriumi ja teiste valitsusorganite korraldusel.

Nende erifondide moodustamise, hoidmise ja neist fondidest vahendite kasutamise kord määratakse kindlaks iga fondi kohta Tsentrosojuzi juhatuse poolt kinnitatud põhimääruste ja instruktsioonidega.

Sellel kontol on kolm allkontot:

1. Remondi- ja ehitusfond.
2. Kultuurfond.
3. Muud erifondid.

Allkonto «Remondi- ja ehitusfond»

Remondi- ja ehitusfond moodustatakse igas tarbijate kooperatsiooni organisatsioonis ja see on kapitaalehituste, põhivahendite soetamise, kapitaal- ja jooksvate remontide tegemise finantseerimise allikaks.

Remondi- ja ehitusfondi vahendite moodustamise, hoidmise ja kasutamise kord on kindlaks määratud fondi põhimäärusega, samuti Tsentrosojuzi kirjaga 29. detsembrist 1939. a. nr. 02744.

Remondi- ja ehitusfondi vahendid on kooperatiivse organisatsiooni juhatuse käsutuses.

Remondi- ja ehitusfondi vahendeid hoitakse Riigipangas eraldi jooksval kontol.

Remondi- ja ehitusfond moodustatakse järgmiste allikate arvel:

1) arvestusülekannetest amortisatsiooniks kindlaks määratud normide alusel (vaata lisa nr. 1 ja 2);

2)) arvestusülekannetest jooksvaks remondiks kaubanduse, varumise, pagaritööstuse, ühiskondliku toitlustamise, transpordi ja teiste majanduslike tegevusharude käivetelt normide järgi, mis on ette nähtud vastavate tegevusharude käibekulude plaanis;

3) oma käibevahenditest vastavate kooperatiivsete organisatsioonide finantseerimisplaanides ettenähtud määral.

Arvestusülekanded amortisatsiooniks tehakse Tsentrosojuzi poolt kindlaks määratud normide järgi ja on ette nähtud ehitiste, kapitaalremontide ja kulunud põhivahendite asemele uute soetamise finantseerimiseks.

Arvestusülekanded amortisatsiooniks tehakse igakuuliselt kindlaksmääratud aastanormidest $^1/_{12}$ ulatuses protsentides kuu algul alalolevate oma põhivahendite algmaksumusest.

Peale selle tehakse arvestusülekanded amortisatsiooniks ka renditud põhivahendeile lõpetatud kapitaalkulutuste kustutamise summade ulatuses.

Täpsemalt lõpetatud kapitaalkulutuste kustutamise korrast, suurusest ja tähtaegadest renditud põhivahendeile vaata konto nr. 90 allkonto «Lõpetatud kapitaalmahutused renditud põhivahendeile» juurde kuuluvas seletuses.

Varusseisvatelt oma põhivahendeilt, samuti renditud põhivahendeilt arvestusülekandeid amortisatsiooniks ei tehta.

Arvestusülekanded jooksvaks remondiks tehakse igakuuliselt ja tervikuna tarbijate kooperatiivide vabariikliku, krai-, oblastiliidu kohta, need ei või ületada keskmist normi, mis kinnitatud käibekulude plaaniga Tsentrosojuzi juhatuse poolt antud tarbijate kooperatiivide liidule.

Tarbijate kooperatiivide, tarbijate kooperatiivide rajooni-, oblasti-, krai- ja vabariiklike liitude poolt remondi- ja ehitusfondi täienduseks kantavad oma käibevahendite summad ei või ületada üldist assigneerimise summat, mis ette nähtud selleks otstarbeks Tsentrosojuzi juhatuse poolt aasta finantsplaanis tarbijate kooperatiivide vabariiklikule (krai-, oblastiliidule).

Tarbijate kooperatiivide liitudes moodustub remondi- ja ehitusfond samuti ka arvestusülekannetest alamate organisatsioonide kasumilt: a) tarbijate kooperatiivide rajooniliitudes tarbijate kooperatiivide, tööliste tarbijate kooperatiivide ja linna tarbijate kooperatiivide kasumilt saadud arvestusülekannetest (mitte üle 10% kasumilt) kooperatiive teenindavate ettevõtete organiseerimiseks ja sisustamiseks (laod, baasid, pagaritööstused jne.), vastavalt NSVL RKN ja ÜK(b) P KK määrusele 29. septembrist 1935. a.; b) tarbijate kooperatiivide oblastite (kraide, vabariiklikkudes) liitudes tarbijate kooperatsiooni alamate organisatsioonide (vabariiklike, kraide, oblastite ja piirkondlike liitude liikmete) kasumilt, mitte üle 10% vastavalt NSVL RKN ja ÜK(b)P KK määrusele 29. septembrist 1935. a., selles osas, mis suunatakse nende tarbijate kooperatiivide liitude poolt ehitustegevuseks.

Kõik remondi- ja ehitusfondi vahendid kantakse Riigipanka erikontole, ilma nende muudeks vajadusteks kulutamise õiguseta, antud aastal selle fondi kasutamata summade ülekandmisega samaks otstarbeks järgmisel aastal.

Amortisatsiooni arvestusülekanded ehitus- ja remondifondi kantakse Riigipanka erikontole hiljemalt aruandekuule järgneva kuu 15. kuupäevaks. Arvestusülekanded jooksvaks remondiks kantakse Riigipanka erikontole igakuuliselt mitte hiljem kui iga kuu 15. kuupäevaks. Remondi- ja ehitusfondi arvestatavad vahendid 10% arvestusülekannetest alamate organisatsioonide kasumilt kantakse vastava tarbijate kooperatiivide liidu poolt Riigipanka erikontole pärast aastaaruande kinnitamist. Remondi- ja ehitusfondi ülekantavad omad käibevahendid kantakse Riigipanka erikontole iga kvartali algul mitte hiljem kui esimese kuu 15. kuupäevaks.

Juhul, kui remondi- ja ehitusfondi arvestatud summad pole tähtajal laekunud Riigipanka eri jooksvale kontole, siis antud organisatsiooni vahendid kantakse arvelduskontolt remondi- ja ehitusfondi erikontole üle kõrgema organisatsiooni korraldusel.

Remondi- ja ehitusfondi vahendite kulutamine ladude, magasinide, kaupluste, sööklate, teemajade, pagaritööstuste ja teiste ettevõtete ehitusteks, sisseseadeteks, kapitaal- ja jooksvateks remontideks tehakse vahetult remondi- ja ehitusfondi kontolt Riigipangas või Kaubanduspanga kaudu — kooskõlas kindlaksmääratud kapitaalmahutuste ja remontide finantseerimise korraga.

Konto nr. 112 allkontot «Remondi- ja ehitusfond» kredideeritakse järgmisi kontosid debiteerides:

a) nr. 170 «Halduskulud», nr. 171 «Käibekulud», nr. 50 allkontot «Tootmine», nr. 52 «Tootmise üldkulud», nr. 172 «Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kulud»:

1) igakuuliste amortisatsiooni arvestusülekannete summaga oma põhivahendeilt, samuti amortisatsiooni arvestusülekannete summaga lõpetatud kapitaalkulutustelt renditud põhivahendeilt, mis olid tehtud kooperatiivorganisatsiooni arvel (vastavate tegevusharude arvestamisel juhatuse bilansil);

2) igakuuliste jooksva remondi arvestusülekannete summaga kindlaksmääratud normide piires vastavate tegevusharude arvestamisel juhatuse bilansil. Arvestusülekanded jooksvaks remondiks põhivahendeilt, mis asuvad tarbijate kooperatiivide juhatuste kontorites, tehakse igakuuliselt summas, mis on võrdne 1/12 osaga halduskulude aasta eelarvest, kulukirjel «Arvestusülekanded jooksvaks remondiks (ehitus- ja remondifondi»);

b) nr. 23 allkontot «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» (rendileandja isikulise konto järgi) — amortisatsiooni arvestusülekannete summaga lõpetatud kapitaalkulutuste kustutamiseks renditud põhivahendeilt, kui rendileandja võtab nende kulutuste maksumuse lepingu järgi oma arvele (nende kulutuste arvestamisel juhatuse bilansil);

c) nr. 60 allkontot «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused» — iseseisvale bilansile eraldatud isemajandavate ettevõtete amortisatsiooni ja jooksva remondi arvestusülekannete summadega.

Märkus: Isemajandavad ettevõtted debiteerivad igakuuliste amortisatsiooni ja jooksva remondi arvestusülekannete summadega vastavaid kontosid (nr. 171, 172, 50, 52 ja teised) ja krediteerivad konto nr. 60 allkontot «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused»;

d) nr. 111 «Põhi- (põhikirja) fond» — kvartali finantseerimise plaanis ettenähtud omavahendite assigneerimisel (kirjend koostatakse kvartali algul);

Märkus: Riigipangalt blankolaenude saamisel käibevahendite täiendamiseks (seoses ehitustega) koostatakse üheaegselt laenu saamise arvestamisega samale summale samasugune kirjend kui omavahendite assigneerimisel ja nimelt:

Konto nr. 111 «Põhi- (põhikirja) fond» deebet.
Konto nr. 112 allkonto «Remondi- ja ehitusfond» kreedit.

Niisugune kirjend osutub vajalikuks sellepärast, et blankolaenude vahendid laekuvad remondi- ja ehitusfondi erikontole, kuid laen tasutakse arvelduskontolt.

Riigipangalt saadavaid krediite vastavalt Riigipanga instruktsioonile nr. 6032 — 3. märtsist 1941. a. «Laiatarbekaupade tootmise suurendamise kulutuste krediteerimisest» ei kanta remondi- ja ehitusfondi ega selle fondi erikontole. Need krediidid antakse välja laenukontolt materjalide, sisseseadete, hangete alusel tehtud tööde, palkade maksmise nõuete, haldus- ja muude ehitusega seosesolevate kulude katteks, samuti tehtud kulutuste hüvitamiseks. Need laenud arvestatakse konto nr. 131 analüütilisel kontol «Blankolaenud»;

e) nr. 24 «Arveldused rajooniliidu ja kooperatiivide vahel» — 10% arvestusülekannete summaga tarbijate kooperatiivide kasumilt rajooniliidu kasuks;

f) nr. 112 allkontot «Arvestusülekannete fond allorganisatsioonide kasumeilt» — 10% arvestusülekannete summa selle osaga alamate lülide kasumilt, mis kuulub kandmisele tarbijate kooperatiivide vabariiklike, krai-, oblastiliitude remondi- ja ehitusfondi;

g) nr. 12 «Erifondide jooksvad kontod» — organisatsiooni juhatuse remondi- ja ehitusfondi vahenditest põhikirjalise ettevõtte remondi- ja ehitusfondi erikontole laekunud vahenditega.

Üheaegselt lõpetatud kapitaalmahutuste objektide kasutamisele võtmisega ja lõpetatud **kapitaalremontide** vastuvõtmisega konto nr. 112 allkontot «Remondi- ja ehitusfond» debiteeritakse krediteerides kontot nr. 111 «Põhi- (põhikirja) fond» kapitaalmahutusteks ja kapitaalremondiks kasutatud remondi- ja ehitusfondi vahendite summaga.

Jooksvaks remondiks kasutatud remondi- ja ehitusfondi summadega debiteeritakse konto nr. 112 allkontot «Remondi- ja ehitusfond», krediteerides kontosid nr. 12 «Erifondide jooksvad kontod», nr. 10 «Kassa», nr. 42 allkontot «Ehitusmaterjalid» ja teisi kontosid vastavalt kuuluvusele.

Remondi- ja ehitusfondi erikontolt kõrgema organisatsiooni remondi- ja ehitusfondist saadud laenude tasumisel kantakse vastav remondi- ja ehitusfondi summa üle konto nr. 112 allkontolt «Remondi- ja ehitusfond» konto nr. 111 «Põhi- (põhikirja) fond» kreeditisse.

Peale selle debiteeritakse kooperatiivorganisatsiooni juhatuses konto nr. 112 allkontot «Remondi- ja ehitusfond», krediteerides kontot nr. 12 «Erifondide jooksvad kontod» — põhikirjalistele ettevõtetele üleantud remondi- ja ehitusfondi vahenditega.

Analüütilises arvestuses sissekanded konto nr. 112 allkonto «Remondi- ja ehitusfond» kreeditisse tehakse selle moodustamise allikate järgi. Konto nr. 112 allkonto «Remondi- ja ehitusfond» deebetis arvestatakse kasutatud remondi-ehitusfondi vahendid vastavalt nende sihitusele:

1) Jooksvaks remondiks:
   a) kontori osas;
   b) kaubandusettevõtete osas;
   c) varumis-kokkuostuettevõtete osas;
   d) ühiskondliku toitlustamise ettevõtete osas;
   e) pagaritööstuste osas;
   g) muude ettevõtete osas.
2) Kapitaalremondiks.
3) Kapitaalmahutusteks.
4) Muudeks kulutusteks (vahendite üleandmine oma põhikirjalistele ettevõtetele ja muud).

Remondi- ja ehitusfondi moodustamise kord põhikirjalistes ettevõtetes on analoogiline organisatsiooni juhatuse kohta toodule. Antud juhul on remondi- ja ehitusfondi moodustamise allikaks amortisatsiooni ja jooksva remondi arvestusülekanded, samuti assigneeringud oma käibevahendeist.

Kontode korrespondeerimine remondi- ja ehitusfondi moodustamiseks põhikirjalistes ettevõtetes on analoogiline ülemal toodud korrespondeeringuga.

Muudes iseseisvale bilansile eraldatud (mittepõhikirjalistes) ettevõtetes remondi- ja ehitusfondi ei moodustata. Amortisatsiooni, samuti jooksva remondi arvestusülekanded nendes ettevõtetes antakse üle juhatuse bilansile ja järelikult arvestatakse remondi- ja ehitusfond juhatuse bilansil.

Põhikirjalised ettevõtted on kohustatud kindlaksmääratud tähtaegadel remondi- ja ehitusfondi vahendid üle kandma juhatuse poolt avatud erikontole.

Nende vahendite ülekandmisel debiteeritakse põhikirjaliste ettevõtete raamatupidamises konto nr. 112 allkontot «Remondi- ja ehitusfond» ja krediteeritakse kontot nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas».

Sel viisil kõik remondi- ja ehitusfondi vahendid tsentraliseeritakse organisatsiooni juhatuse juures.

Organisatsiooni juhatus, kooskõlas finantsplaaniga, annab osa remondi- ja ehitusfondi vahendeid oma põhikirjalistele ja iseseisvale bilansile eraldatud ettevõtetele jooksvate remontide, kapitaalremontide ja kapitaalmahutuste finantseerimiseks. Vahendid antakse oma ettevõtteile üle neile ettevõtteile esitatud arvete tasumisega, tehtud jooksva remondi kulude hüvitamisega jne.

Neid vahendeid saanud ettevõtted debiteerivad vastavaid kontosid (nr. 11, 23 ja teisi) ja krediteerivad konto nr. 112 allkontot «Remondi- ja ehitusfond».

Märkus: Neil juhtudel, kui kooskõlastatult Riigipangaga on ettevõtetele avatud iseseisvad remondi- ja ehitusfondi erikontod, organisatsiooni juhatuse poolt oma ettevõtetele eraldatud remondi- ja ehitusfondi vahendid arvestatakse viimaste poolt konto nr. 12 «Erifondide jooksvad kontod» deebetisse ja konto nr. 112 allkonto «Remondi- ja ehitusfond» kreeditisse.

Remondi- ja ehitusfondi vahendite kasutamisel põhikirjaliste ettevõtete poolt jooksvateks ja kapitaalremontideks ning kapitaalmahutusteks koostatakse samasugused kirjendid kui organisatsiooni juhatuseski.

Remondi- ja ehitusfondi vahendite kasutamisel mittepõhikirjaliste iseseisvale bilansile eraldatud isemajandavate ettevõtete poolt kapitaalremondiks ja kapitaalmahutusteks koostatakse järgmine kirjend:

Konto nr. 112 allkonto «Remondi- ja ehitusfond» deebet.

Konto nr. 60 allkonto «Sisemised arveldused eraldatud vahendite alal» kreedit.

Ettevõtte teate alusel debiteeritakse organisatsiooni juhatuses konto nr. 60 allkontot «Sisemised arveldused eraldatud vahendite alal» ja krediteeritakse kontot nr. 111 «Põhi- (põhikirja) fond».

Vahendite kasutamisel jooksvaks remondiks mittepõhikirjalistes isemajandavates ettevõtetes tehakse samasugune sissekanne raamatuisse kui organisatsiooni juhatuseski.

Põhikirjalistes ettevõtetes avatakse konto nr. 112 allkonto «Remondi- ja ehitusfond» jaoks kaks analüütilist kontot:

a) juhatusele ülekandmisele kuuluv remondi- ja ehitusfond;

b) juhatuse poolt assigneeritud summadest saadud remondi- ja ehitusfond.

Teisel analüütilisel kontol peetakse arvestust kulutatud remondi- ja ehitusfondi vahendite kohta samade sihituste järgi kui organisatsiooni juhatuseski.

Iseseisvale bilansile eraldatud isemajandavates ettevõtetes (mitte põhikirjalistes) peetakse ainult analüütilist kontot «Juhatuse poolt assigneeriud summadest saadud remondi- ja ehitusfond».

Tarbijate kooperatsiooni õppeasutistes (tehnikumides, koolides jne.) arvestusülekandeid remondi- ja ehitusfondi ei tehta, kuna kõikide kulude finantseerimise allikaks neis õppeasutistes on kultuurfond (kaasa arvatud ka kapitaalkulutused) või kõrgemate organisatsioonide erilised assigneeringud.

Õppeasutistes arvestatakse summas, mis võrdub amortisatsiooni arvestusülekannetega, ainult põhivahendite kulumist.

Allkonto «Kultuurfond»

Sellel kontol arvestatakse kaadri ettevalmistamise, organisatsioonilis-massiliste ja kultuurhariduslike ürituste kulude finantseerimiseks ettenähtud summad.

See fond moodustatakse iga-aastastest arvestusülekannetest möödunud aasta aruande järgi väljatoodud puhaskasumi jaotamisel ja jooksvatest arvestusülekannetest käibelt.

Konto nr. 112 allkontot «Kultuurfond» kasutavad tarbijate kooperatiivide tarbijate kooperatiivide rajooni-, oblasti-, krai- ja vabariiklike liitude juhatused, rajooni varumiskontorid, tarbijate kooperatiivide oblasti-, krai- ja vabariiklike liitude varumisvalitsused, Tsentrosojuzi varumisvalitsused ja kontorid, Tsentrosojuzi juhatus (finantsvalitsus) ja samuti õppeasutised (tehnikumid, koolid ja kursuste baasid).

Arvestusülekandeid kultuurfondi tegema kohustatud isemajandavad kaubanduslikud, varumis- ja tootmisettevõtted arvestavad need arvestusülekanded konto nr. 60 allkonto «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused» kreediti kaudu.

Analüütilises arvestuses avatakse allkontole «Kultuurfond» kaks kontot:

a) «Kõrgemas organisatsioonis kontsentreerimisele kuuluv kultuurfond»;

b) «Kooperatiivse organisatsiooni käsutusse jääv kultuurfond».

Juhul, kui põhimääruse järgi kooperatiivne organisatsioon või ettevõte on kohustatud kultuurfondi üle andma kahele kõr-

gemale organisatsioonile (näiteks varumiskontor on kohustatud 80% kultuurfondi vahendeist üle andma tarbijate kooperatiivide oblasti-, krai-, vabariikliku liidu varumisvalitsusele ja 20% — oma tarbijate kooperatiivide rajooniliidule või rajooni tarbijate kooperatiivile), avatakse üleandmisele kuuluvate kultuurfondi summade arvestamiseks kummalegi organisatsioonile analüütilises arvestuses eraldi kontod.

Jooksvad arvestusülekanded kultuurfondi tehakse normide järgi, mis kindlaks määratud Tsentrosojuzi poolt kooskõlastatult NSVL Rahandusministeeriumiga. Praegu kehtivad järgmised arvestusülekannete normid:

a) arvestusülekannete normid kaubanduse käibelt määratakse kindlaks käibekulude plaanides;

b) ühiskondliku toitlustamise ettevõtete jaekäibelt — 0,5%;

c) pagaritööstuse käibelt hulgihindades — 0,07%;

d) varumises ja kokkuostus tehakse arvestusülekandeid varutud toodangu realiseerimise käibelt kõrvale või jaemüügivõrku ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtetele normide järgi, mis on ette nähtud varumiseks ja kokkuostuks kinnitatud kalkulatsioonides (juurdehindluse normides);

e) tööstuse käibelt hulgihindades (juurde arvatud käibemaks) laiatarbe- ja toidukaupade toodangult — 1,0%.

Märkus: Tarbijate kooperatiivides (välja arvatud rajooni tarbijate kooperatiivid) varumis- ja kokkuostukaupade müügi käivetelt arvestusülekandeid kultuurfondi e i t e h t a.

Tarbijate kooperatiivide poolt (külakooperatiivid, tööliskooperatiivid, kalurite kooperatiivid, rajooni tarbijate kooperatiivid, linna tarbijate kooperatiivid) arvestusülekannetena kultuurfondi arvestatud summadest jääb mitte vähem kui 20% tarbijate kooperatiivi käsutusse ja ülejäänud arvestusülekannete osa (kuni 80%) tsentraliseeritakse tarbijate kooperatiivide oblasti-, krai-, vabariikliku liidu kultuurfondi ja kasutatakse tarbijate kooperatiivide liidu ja Tsentrosojuzi alluvuses olevate kursuste, tehnikumide ja instituutide ülalpidamise kulude finantseerimiseks. Igakuuliselt määratakse arvestuse alusel kindlaks kultuurfondi summa, mis kuulub üleandmisele tarbijate kooperatiivide oblasti-, krai-, vabariiklikule liidule ja mis jääb tarbijate kooperatiivi käsutusse.

Kultuurfond, mis moodustatud arvestusülekandest aastaaruande kasumilt, jaotatakse samuti kaheks osaks, millest üks osa kantakse üle tarbijate kooperatiivide oblasti-, krai-, vabariikli-

kule liidule (kuni 80%) ja teine jääb tarbijate kooperatiivi juhatuse käsutusse (vähemalt 20%).

Rajooni tarbijate kooperatiivid kultuurfondi summade kindlaksmääramisel, mis kuuluvad ülekandmisele tarbijate kooperatiivide oblasti-, krai-, vabariiklikule liidule, ei võta arvesse arvestusülekandeid varumis-kokkuostukaupade müügikäibelt.

Tarbijate kooperatiivid kannavad tarbijate kooperatiivide oblasti-, krai-, vabariiklikule liidule kultuurfondi vahendid üle regulaarsete igakuuliste selle fondi vastavate summade sissemaksmisega rajooni Riigipanga osakonda tarbijate kooperatiivide oblasti-, krai-, vabariikliku liidu erilisele (transiit) kultuurfondi kontole.

Vastavalt kaadri ettevalmistamise ja agit-massiliste ürituste fondi (kultuurfondi) põhimääruse (kinnitatud Tsetrosojuzi juhatuse poolt 20. septembril 1950. a. koosoleku protokoll nr. 67 pkt. 5) punktile 3 annavad rajooni varumiskontorid igakuuliselt 80% selle fondi vahendeist, mis moodustus arvestusülekannetest varumise ja kokkuostu käivetest, põllumajandussaaduste, toorainete ja utiili ümbertöötamisest, üle tarbijate kooperatiivide oblasti-, krai-, vabariikliku liidu varumivalitsusele ja ülejäänud 20% — oma tarbijate kooperatiivide rajooniliidule või rajooni tarbijate kooperatiivile. Tarbijate kooperatiivide rajooniliidud ja rajooni tarbijate kooperatiivid, kellel pole isemajandavaid varumiskontoreid, kuid kes vastavalt põhimäärusele moodustavad varumistelt kultuurfondi, annavad samuti 80% kultuurfondist üle oma kõrgema tarbijate kooperatiivide liidu varumisvalitsusele. Tarbijate kooperatiivide liitude varumisvalitsused annavad 80% fondist üle tarbijate kooperatiivide oblasti-, krai-, vabariikliku liidu juhatusele, kusjuures tarbijate kooperatiivide liidule ülekandmisele kuuluva kultuurfondi summa kindlaksmääramisel võetakse aluseks kogu kultuurfondi summa, kaasa arvatud ka isemajandavaid varumiskontoreid mitteomavate tarbijate kooperatiivide liitude ja rajooni tarbijate kooperatiivide varumiskontoreilt saadud summad.

Tarbijate kooperatsiooni organisatsioonid, kes üle annavad kultuurfondi vahendeid kõrgematele organisatsioonidele kontsentreerimise korras, samuti ka tarbijate kooperatiivide rajooniliidud, kes annavd kultuurfondi vahendeid üle kõrgematele tarbijate kooperatiivide liitudele lepingute alusel kaadri ettevalmistamiseks nende õppeasutistes, debiteerivad raha ülekandmisel konto nr. 112 allkontot «Kultuurfond» ja krediteerivad kontot nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas».

Tarbijate kooperatsiooni organisatsioonid, kes saavad kultuurfondi vahendeid kontsentreerimise korras (rajooniliidud ja rajooni tarbijate kooperatiivid — varumiskontoreilt, varumisvalitsused — rajooni varumiskontoritelt, rajooniliitudelt ja rajooni tarbijate kooperatiividelt, kel ei ole isemajandavaid varumiskontoreid tarbijate kooperatiivide oblasti-, krai- ja vabariiklikud liidud — tarbijate kooperatiividelt ja varumisvalitsustelt), samuti tarbijate kooperatiivide oblasti-, krai- ja vabariiklike liitude juhatused, kes saavad lepingute alusel kultuurfondi vahendeid rajooniliitudelt õppeasutiste kaudu kaadri ettevalmistamiseks, krediteerivad konto nr. 112 allkontot «Kultuurfond», debiteerides kontot nr. 12 «Erifondide jooksvad kontod» (tarbijate kooperatiivide oblasti-, krai- ja vabariikliku liidu juhatuses) või nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» (tarbijate kooperatiivide oblasti-, krai- vabariiklike liitude varumisvalitsustes, rajooniliitudes ja rajooni tarbijate kooperatiivides) — nende vahendite tegeliku laekumise momendil.

Tarbijaskooperatiivsete organisatsioonide käsutusse jäänud kultuurfondi vahendeid kasutatakse vastavalt Tsentrosojuzi poolt kinnitatud tarbijaskooperatiivsete organisatsioonide kultuurfondi põhimäärusele.

Kultuurfondi vahendid, mis kulutatud kapitaalmahutusteks, samuti väheväärtusliku inventari soetamiseks, kantakse üle põhifondi. See kanne tehakse üheaegselt põhivahendite või väheväärtusliku inventari sissetulekuks arvestamisel.

Nagu ülemal märgitud, kasutavad konto nr. 112 allkontot «Kultuurfond» ka õppeasutised.

Tarbijate kooperatiivide liidud kultuurfondi vahendite ülekandmisel õppeasutistele debiteerivad konto nr. 112 allkontot «Kultuurfond», krediteerides kontot nr. 12 «Erifondide jooksvad kontod», kuna õppeasutised omakorda vahendite saamisel kaadri ettevalmistamise kuludeks debiteerivad kontot nr. 12 «Erifondide jooksvad kontod», krediteerides allkontot «Kultuurfond».

Õppeasutistes remondi- ja ehitusfondi ei moodustata. Arvestusülekandeid kasutamisel olevate põhivahendite amortisatsiooniks õppeasutistes ei tehta, vaid kajastatakse ainult nende kulumine. Kulutused põhivahendite jooksvaks remondiks kirjutatakse maha nende tegelikus maksumuses kultuurfondi kontolt. Õppeasutistes kasutatava väheväärtusliku inventari kulumine kajastatakse põhifondi arvel tarbijate kooperatiivide liidu juhatuses. Sel viisil konto nr. 112 allkontol «Kultuurfond» kajastatakse vaid see osa kulusid, mis nõuab finantsee-

rimist. Kulusid mis ei nõua finantseerimist — arvestusülekanded amortisatsiooniks, väheväärtusliku inventari kulumine, — konto nr. 112 allkontol «Kultuurfond» ei kajastata.

Konto nr. 112 allkontot «Kultuurfond» krediteeritakse järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 171 «Käibekulud», nr. 172 «Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kulud», nr. 50 «Tootmine, töötlemine ja teenuste osutamine», kuuluvuse kohaselt — kindlaksmääratud normide järgi jooksvate arvestusülekannete summaga, vastavate majanduslike tegevusharude käibelt, millelt, vastavalt põhimäärusele, moodustatakse kultuurfond (kirjendatakse kuu viimase päevaga);

b) nr. 187 allkonto «Möödunud aastate kasumid ja kahjumid» — arvestusülekande summaga puhaskasumilt (aastaaruande kinnitamisel ja möödunud aasta kasumi jaotamisel);

c) nr. 10 «Kassa», nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas», vastavalt kuuluvusele — kooperatiivsete õppeasutiste õpilastelt võetava õppemaksu summaga;

d) nr. 12 «Erifondide jooksvad kontod» (oblasti-, krai- ja vabariiklikkudes liitudes) või nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» — (varumisvalitsustes, rajooniliitudes ja rajooni tarbijate kooperatiivides) — kultuurfondi summaga, mis saadud alamatelt organisatsioonidelt ja ettevõtetelt.

Konto nr. 112 allkontot «Kultuurfond» debiteeritakse järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» — kõrgemale organisatsioonile kontsentreerimise korras üleantud kultuurfondi summaga;

b) nr. 12 «Erifondide jooksvad kontod», nr. 10 «Kassa», nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas», vastavalt kuuluvusele — kultuurfondi arvel tegelikult tehtud kulutuste summaga;

c) nr. 111 «Põhi- (põhikirja) fond», nr. 60 allkonto «Sisemised arveldused eraldatud vahendite alal», vastavalt kuuluvusele — kapitaalmahutuste finantseerimiseks ja väheväärtusliku inventari soetamiseks kulutatud kultuurfondi summaga;

d) nr. 10 «Kassa», nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas», nr. 12 «Erifondide jooksvad kontod» ja teisi kontosid vastavalt kuuluvusele — õppeasutistes kasutatavatele põhivahenditele tegelikult tehtud jooksva remondi summaga;

e) nr. 42 allkonto «Majapidamismaterjalid» — kulutatud majapidamismaterjalide maksumusega;

f) nr. 26 «Töölised ja teenistujad» õppeasutiste õppejõududele ja teistele töötajatele arvestatud töötasu summaga;

g) nr. 23 allkonto «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» ja teised kontod vastavalt kuuluvusele — õppetööga seosesolevate mitmesuguste kulutustega.

Selle konto kulutuste arvestust peetakse kõrgema kooperatiivorganisatsiooni poolt kinnitatud kulueelarve kirjete järgi. Selleks on otstarbekohane kasutada paljulahtrilist raamatut.

Allkonto «Muud erifondid»

Sellel allkontol arvestatakse järgmised erifondid:

1) Tarbijate kooperatiivi liikmete kultuur-heaolu fond.
2) Tarbijate kooperatiivi paremate töötajate premeerimisfond.
3) Arvestusülekannete fond allorganisatsioonide kasumeilt.
4) Toidukaupu tootvate abimajandite laiendamise fond.
5) Direktorifond.
6) Premeerimisfond üleliidulise sotsialistliku võistluse kokkuvõtete alusel.
7) Riikliku varumisplaani järgi varutud kartuli ja köögivilja juurdeveomaksude ümberarvestuste fond.
8) Jahindusürituste fond.
9) Varumise premeerimisfond.
10) Varumisala töötajate premeerimisfond toorkarusnahkade kvartali varumisplaanide ületamisel.
11) Raudtee (veetee) tariifi maksumuse hüvitamise ja kanamunade konserveerimise kulude katmise fond.
12) Premeerimisfond klaastaara kogumise ja üleandmise eest.
13) Käibevahendite täienduseks arvestatud erifondid.

Allpool toome sellel allkontol arvestatavate erifondide iseloomustused.

Tarbijate kooperatiivi liikmete kultuur-heaolu fond

Selle fondi moodustamine on ette nähtud tarbijate kooperatiivi põhikirjas. Tarbijate kooperatiivide liitudes seda fondi ei moodustata.

See fond moodustatakse tarbijate kooperatiivi põhikirjas ettenähtud arvestusülekannetest puhaskasumilt. Arvestusülekanded tehakse liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) otsuse

põhjal kasumi jaotamisel tarbijate kooperatiivi aastaaruande järgi. Arvestusülekande määr määratakse liikmete üldkoosolekul (volinike koosolekul), kuid see ei või ületada piirmäära, mis kehtestatud Tsentrosojuzi juhatuse poolt iga aasta kohta.

See fond on ette nähtud kulutusteks laste mänguplatside, lastesõimede, punanurkade ja teiste kultuur-heaolu ürituste organiseerimiseks tarbijate kooperatiivi liikmeile, liikmete üldkoosoleku poolt kinnitatud eelarve järgi.

Kontot «Tarbijate kooperatiivi liikmete kultuur-heaolufond» krediteeritakse, debiteerides konto nr. 187 allkontot «Eelmiste aastate kasumid ja kahjumid», — arvestusülekande summaga puhtast kasumist ja debiteeritakse kulutuste summadega, mis tehtud tarbijate kooperatiivi liikmete kultuur-heaoluks, krediteerides kontot nr. 10 «Kassa», kontot nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» ja vastavaid teisi kontosid.

Tarbijate kooperatiivide paremate töötajate premeerimisfond

Selle fondi moodustamine on ette nähtud tarbijate kooperatiivi põhikirjas. Tarbijate kooperatiivide liitudes seda fondi ei moodustata.

See fond moodustatakse tarbijate kooperatiivi põhikirjas selleks otstarbeks ettenähtud arvestusülekannetest puhtast kasumist. Arvestusülekanded tehakse tarbijate kooperatiivi liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) otsuse põhjal puhaskasu jaotamisel tarbijate kooperatiivi aastaaruande järgi. Arvestusülekande määr kinnitatakse tarbijate kooperatiivi liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) poolt, kuid see ei või ületada Tsentrosojuzi juhatuse poolt iga aasta kohta kehtestatud ülemäära.

Selle fondi vahendid on määratud tarbijate kooperatiivide paremate töötajate, stahhaanovlaste, eesrindlaste ja lööktööliste premeerimiseks hea töö eest.

Preemiaid hea töö eest juhatuse esimehele, juhatuse liikmeile, revisjonikomisjoni liikmeile, samuti ka üksikuile töötajaile kinnitab tarbijate kooperatiivi liikmete üldkoosolek (volinike koosolek).

Nimetatud kontot krediteeritakse, debiteerides konto nr. 187 allkontot «Eelmiste aastate kasumid ja kahjumid», — arvestusülekande summaga puhtast kasumist ja debiteeritakse, krediteerides kontot nr. 10 «Kassa» — preemiateks väljamakstud summaga.

Arvestusülekannete fond allorganisatsioonide kasumeilt

See fond moodustatakse tarbijate kooperatiivide vabariiklikes, krai- ja oblastiliitudes 10%-listest arvestusülekannetest allorganisatsioonide kasumist, mis tehakse vastavalt NSVL RKN ja ÜK(b)P KK määrusele 29. septembrist 1935. a.

Rajooniliidus oma kooperatiivide kasumeilt saadavaid 10%-lisi arvestusülekandeid nimetatud fondi ei arvestata. Need arvestusülekanded tuleb rajooniliitudes vahetult arvestada remondi- ja ehitusfondi.

Selle fondi vahendid kulutatakse vastavalt assigneeringutele finantsplaani järgi:

a) kapitaalmahutuste finantseerimiseks;
b) kaadri ettevalmistamiseks;
c) kultuur-massilisteks üritusteks;
d) käibevahendite täiendamiseks.

Aasta lõpul sellel kontol saldot ei saa olla, kuna vastavalt assigneeringutele finantsplaani järgi selle fondi vahendid tuleb üle kanda vastavatele kontodele (kuuluvuse järgi).

Seda kontot krediteeritakse, debiteerides konto nr. 23 allkontot «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» — alamatelt tarbijate kooperatiivide liitudelt saadaolevate arvestusülekannete summaga (kõrgemate lülide kasuks).

Seda kontot debiteeritakse järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 112 allkonto «Remondi- ja ehitusfond» — allorganisatsioonide kasumi arvestusülekannete selle osa ülekandmisel, mis määratud kapitaalmahutuste finantseerimiseks, või allkonto «Kultuurfond» — allorganisatsioonide kasumi arvestusülekannete selle osa ülekandmisel, mis määratud kaadri ettevalmistamiseks ja kultuur-massilisteks üritusteks;

b) nr. 111 «Põhi- (põhikirja) fond» — allorganisatsioonide kasumi arvestusülekannete selle osa ülekandmisel, mis määratud käibevahendite täienduseks.

Toidukaupu tootvate abimajandite laiendamisfond

Nimetatud fondi moodustamise allikaks on järgmiste tegevusharude saaduste müügi maksumuse (vöötmeline jaemüügihind, maha arvatud kaubanduslik mahahindlus) ja omamaksumuse kogu vahe: sigade, suurte ja väikeste kariloomade nuumamine, kalapüük, piimakarjandus, linnukasvatus ja köögiviljakasvatus.

Abimajandite laiendamise fondi kuuluvate summade arvestamise ja ülekandmise kord on toodud konto nr. 70 allkonto «Arvestusülekanded ja kulutused aruandeaasta kasumi arvel» karakteristikas. Organisatsiooni juhatusega ühisel bilansil arvestatavais ettevõtteis debiteeritakse arvestusülekande summaga sellesse fondi konto nr. 70 allkontot «Arvestusülekanded ja kulutused aruandeaasta kasumi arvel», krediteerides kontot «Toiduaineid tootvate abimajandite laiendamisfond».

Iseseisvale bilansile eraldatud ettevõtteis arvestusülekande summaga sellesse fondi debiteeritakse konto nr. 70 allkontot «Arvestusülekanded ja kulutused aruandeaasta kasumi arvel», krediteerides konto nr. 60 allkontot «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused».

Organisatsiooni juhatuses debiteeritakse oma isemajandavatelt ettevõtetelt saadud fondi arvestusülekandega konto nr. 60 allkontot «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused», krediteerides kontot «Toidukaupu tootvate abimajandite laiendamise fond».

Toidukaupu tootvate abimajandite laiendamise fondi vahendid hoitakse Riigipangas arvelduskontol, kui selle fondi laekumine ei ületa plaanikohaselt 10 tuh. rbl. aastas. Kui aga selle fondi vahendid moodustavad aasta jooksul rohkem kui 10 tuhat rubla, siis fondi vahendite hoidmiseks ja kulutamiseks avatakse Riigipangas erikonto, kuhu vahendid kantakse üle mitte hiljem kui aruandekuule järgneva kuu 15. päeval.

Vahendite ülekandmisel erikontole debiteeritakse kontot nr. 12 «Erifondide jooksvad kontod» ja krediteeritakse kontot nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas».

Toidukaupu tootvate abimajandite laiendamise fondi vahendeid kasutatakse:

a) abimajandite organiseerimise, laiendamise ja ümberehitamisega seoses olevateks kapitaalmahutusteks;

b) tegutsevate toidukaupu tootvate abimajandite laiendamiseks ja uute organiseerimiseks Riigipangalt saadud laenude kustutamiseks;

c) abimajandite käibevahendite moodustamiseks ja täiendamiseks.

Abimajandite organiseerimise ja laiendamisega seoses olevaid kulutusi kapitaalmahutusteks finantseeritakse arvelduskontolt või erikontolt materjalide, seadmete, ettevõtjate kaudu tehtud tööde, töötasu, administratiiv-majanduslike ja teiste ehitusega seoses olevate kulutuste väljamaksmise teel.

Kontot «Toidukaupu tootvate abimajandite laiendamise fond» debiteeritakse, krediteerides kontot nr. 111 «Põhi- (põhikirja) fond»:

a) lõpetatud kapitaalmahutuste objektide kasutamisele võtmisel (sealhulgas oma majapidamises üleskasvatatud noorloomade üleviimisel tootvasse karja);

b) Riigipanga laenude tasumisel, mis saadud toidukaupu tootvate abimajandite ehituseks ja laiendamiseks;

c) iseseisvale bilansile eraldatud toidukaupu tootvate ettevõtete käibevahendite täiendamisel;

d) toidukaupu tootvaile ettevõtteile väheväärtusliku inventari soetamisel.

Direktorifond

See fond moodustatakse tarbijate kooperatiivide liitudele kuuluvates kaubanduslikes, varumis-, tootmis- ja töötlemisettevõtteis, ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis, transpordi- ja kõrvalettevõtteis ning ehituskontorites.

Tarbijate kooperatiividele kuuluvates ettevõtetes direktorifondi ei moodustata.

Ettevõtetes, kes ei ole eraldatud iseseisvale bilansile ja kelle tegevuse arvestus toimub organisatsiooni juhatuse bilansil, moodustatakse direktorifond organisatsiooni bilansil, kus arvestatakse nende ettevõtete tegevus.

Vähemalt 85% direktorifondi vahendeist on ette nähtud tööliste ja teenistujate vajadusteks, kes vahetult töötavad ettevõttes, ja mitte rohkem kui 15% juhtiva aparaadi töötajate vajadusteks.

Direktorifondi vahendeid kulutatakse:

a) tootmise laiendamiseks, organisatsioonide ja ettevõtete elamufondi ehitamiseks ja remondiks üle kapitaalmahutuste plaani — 50% määral fondi arvestusest;

b) ettevõtete ja organisatsioonide töötajate kultuurolustikulise teenindamise parendamiseks;

c) organisatsioonide ja ettevõtete töötajaile individuaalpreemiate andmiseks, puhkekodudesse ja sanatooriumidesse tuusikute soetamiseks ning ühekordse abi osutamiseks.

Direktorifondi moodustamise allikaks on arvestusülekanded organisatsiooni või ettevõtte kasumilt kehtestatud määral.

Fondi vahendite moodustamise ja kulutamise korra suhtes tuleb juhinduda «Juhendist direktorifondi moodustamise ja kulutamise korra kohta tarbijate kooperatsiooni süsteemi kau-

banduslikes ettevõtteis ja organisatsioonides», mis kinnitatud Tsentrosojuzi juhatuse määrusega nr. 210 — 23. märtsist 1948. a., samuti hilisematest muudatustest ja täiendustest, mis tehtud Tsentrosojuzi juhatuse juhendis.

Arvestusülekanded direktorifondi kolme esimese kvartali eest loetakse avansilisteks. Arvestusülekannete lõplik suurus määratakse kindlaks lõppbilansi andmete alusel.

Direktorifondi kvartaalsete arvestusülekannete summadega ei vähendata organisatsiooni või ettevõtte kasumit, vaid need arvestatakse aasta kestel konto nr. 70 allkontol «Arvestusülekanded ja kulutused aruandeaasta kasumi arvel» (analüütilises arvestuses konto «Arvestusülekanded direktorifondi»). Sellepärast kooperatiivsed organisatsioonid ja ettevõtted krediteerivad bilansside ja direktorifondi kinnitatud avansiliste arvestuste põhjal igakvartaalselt arvestusülekande summaga kontot «Direktorifond» ja debiteerivad konto nr. 70 allkontot «Arvestusülekanded ja kulutused aruandeaasta kasumi arvel» (analüütiline konto «Arvestusülekanded direktorifondi»).

Jooksva aasta esimese kolme kvartali arvestusülekannete kogusumma direktorifondi ei tohi ületada arvestusülekannete summat, mis tuleks arvestada organisatsiooni või ettevõtte terve aasta majandusliku tegevuse tulemuste järgi. Kui avansilised arvestusülekanded direktorifondi esimese kolme kvartali eest ületavad arvestusülekande summa aasta eest, siis liigne arvestusülekande summa storneeritakse p u n a s e kandega enne lõppbilansi koostamist, s. o. detsembrikuus.

Isemajandavad ettevõtted, kelle bilansis moodustatakse direktorifond, annavad igakvartaalselt üle organisatsiooni juhatusele (põhikirjalisele ettevõttele) juhtiva aparaadi töötajate vajadusteks ettenähtud fondi summad.

See üleandmine kajastatakse isemajandavas ettevõttes konto «Direktorifond» deebetis ja konto nr. 60 allkonto «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused» kreeditis.

Isemajandava ettevõtte teate alusel direktorifondi summa ülekandmisest juhtiva aparaadi töötajate vajadusteks tehakse organisatsiooni juhatuses kanne kontode vastupidise korrespondeerimisega.

Juhatuses (põhikirjalises ettevõttes) kui ka isemajandavas ettevõttes üheaegselt aastaaruande koostamisega tehakse arvestus direktorifondi lõpliku arvestusülekande suuruse määramiseks aasta kasumilt.

Nimetatud arvestuse alusel tehakse aruandeaastale järgneval aastal järgmised kanded lõplikult kinnitatud direktorifondi summa ja eelmisel aastal tehtud avansiliste arvestusülekannete vahe kohta:

I Juhatuses (põhikirjalises ettevõttes), nii iseseisvale bilansile eraldatud kui ka eraldamata ettevõtete direktorifondi suhtes:

Konto nr. 187 allkonto «Möödunud aastate kasumid ja kahjumid» deebet — aasta kasumi arvel direktorifondi määratud summaga.

Konto nr. 70 allkonto «Arvestusülekanded ja kulutused aruandeaasta kasumi arvel» kreedit — avansiliste arvestusülekannete summaga direktorifondi, mis arvestatud sellel allkontol kuni 1. jaanuarini.

Konto nr. 112 analüütiline konto «Direktorifond» kreedit:

1. summaga, mis on võrdne iseseisvale bilansile eraldamata ettevõtete aasta kasumilt direktorifondi arvestamisele kuuluva summa ja eelmisel aastal tehtud avansiliste arvestusülekannete summa vahega (analüütilises arvestuses — kontodele vastavalt fondi sihitusele);

2. summaga, mis ei ületa 15% iseseisvale bilansile eraldatud ettevõtte lõplikult kinnitatud direktorifondi summa ja eelmisel aastal tehtud avansiliste arvestusülekannete vahet.

Konto nr. 60 allkonto «Sisemised arveldused eraldatud vahendite alal» kreedit — summaga, mis pole vähem kui 85% isemajandavale ettevõttele lõplikult kinnitatud direktorifondi summa ja eelmisel aastal tehtud avansiliste arvestusülekannete vahest.

II Isemajandavas ettevõttes juhatuselt (põhikirjaliselt ettevõttelt) teate saamisel:

Konto nr. 60 allkonto «Sisemised arveldused eraldatud vahendite alal» deebet.

Konto nr. 112 analüütiline konto «Direktorifond» kreedit — summaga, mis pole vähem kui 85% isemajandava ettevõtte aasta kasumilt direktorifondi arvestatava summa ja eelmisel aastal tehtud avansiliste arvestusülekannete vahest.

Kulutused direktorifondi arvel arvestatakse konto «Direktorifond» deebetisse.

Ülekulu direktorifondist ei ole lubatud. Kui siiski mõnel juhul on üle kulutatud direktorifondi vahendeid, siis ülekulu

summa kaetakse järgmisel aastal arvestusülekannetest direktorifondi.

Enne ülekulu või liigselt direktorifondi tehtud arvestusülekannete lõplikku katmist on vahendite kulutamine uute arvestusülekannete arvel keelatud.

Ühe sihitusega direktorifondi ülekulu ei tohi katta teise sihitusega fondi vahendite jäägiga.

Konto nr. 112 analüütilist kontot «Direktorifond» debiteeritakse järgmisi kontosid krediteerides:

a) nr. 10 «Kassa», nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» ja teisi kontosid — tehtud kulutuste summaga;

b) nr. 111 «Põhi- (põhikirja) fond» — direktorifondi arvel finantseeritud ja kasutamisele võetud lõpetatud kapitaalmahutuste objektide ja soetatud väheväärtusliku inventari maksumusega;

c) nr. 60 allkontot «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused» — isemajandava ettevõtte poolt organisatsiooni juhatusele halduspersonali vajadusteks üleantava direktorifondi summaga.

Direktorifondi summade liikumise arvestuse tagamiseks üksikute sihituste järgi avatakse analüütilises arvestuses kontole «Direktorifond» järgmised kontod:

a) direktorifond vahetult ettevõtteis töötavate tööliste ja teenistujate vajadusteks, mis ette nähtud tootmise laiendamiseks, elamufondi ehituseks ja remondiks;

b) direktorifond ettevõtteis vahetult töötavate tööliste ja teenistujate vajaduseks, mis ette nähtud töötajate kultuurolustikulise teenindamise parendamiseks ja individuaal-preemiate andmiseks;

c) direktorifond juhtiva aparaadi töötajate vajaduseks, mis ette nähtud tootmise laiendamiseks, elamufondi ehituseks ja remondiks;

d) direktorifond juhtiva aparaadi töötajate vajaduseks, mis ette nähtud töötajate kultuur-olustikulise teenindamise parendamiseks ja individuaalpreemiate andmiseks.

Direktorifondi vahendite kulutamise kontrolli võimaluse tagamiseks üksikute kulukirjete järgi tuleb deebetkanded üksikute analüütiliste kontode järgi teha mitmelahtrilistes raamatutes, kus kulutused direktorifondist tuleb kajastada üksikutes lahtrites eelarve kirjete viisi.

Premeerimisfond üleliidulise sotsialistliku võistluse kokkuvõtete alusel

Seda kontot kasutavad kõik tarbijate kooperatsiooni organisatsioonid ja ettevõtted, kes on saanud preemiat üleliidulise sotsialistliku võistluse kokkuvõtete alusel.

Üleliidulise sotsialistliku võistluse kokkuvõtete alusel määratud preemiad makstakse välja premeeritud organisatsiooni või ettevõtte aruandekvartali üleplaanilise kasumi arvel.

Määratud preemiasummadest kasutatakse 70% premeeritava organisatsiooni parimate võistlusest osavõtnud töötajate individuaalseks premeerimiseks ja 30% premeeritud organisatsiooni töötajate kultuur-heaolu parendamiseks.

Preemiasummadest kuni 20 tuh. rbl. (kaasa arvatud) arvestusülekandeid kultuur-heaolu vajadusteks (30%) ei tehta ja kogu summa kulutatakse individuaalseks premeerimiseks.

Individuaalseks premeerimiseks ettenähtud preemiasummast kasutatakse vähemalt 50% süsteemi alluvate töötajate premeerimiseks. Kultuur-heaolu vajadusteks eraldatud vahendeid on keelatud kasutada muudeks eesmärkideks kui: elamute ja kultuur-heaolu hoonete remondiks, lasteaedadele, lastesõimedele, pioneerlaagritele, tööliste ühiselamutele inventari soetamiseks, sanatooriumide, puhkekodude, klubide, punanurkade, tööliste sööklate ja spordiehitiste sisustamiseks ja remontimiseks, raamatukogudele inventari ja kirjanduse soetamiseks.

Premeerimisfondi moodustamisel krediteeritakse nimetatud kontot konto nr. 70 allkonto «Arvestusülekanded ja kulutused aruandeaasta kasumi arvel» debiteerimisel. Analüütilises arvestuses kantakse määratud preemiast 30% analüütilisele kontole «Premeerimisfond üleliidulise sotsialistliku võistluse kokkuvõtete alusel, mis määratud kultuur-heaolu teenindamiseks» ja 70% kantakse analüütilisele kontole «Premeerimisfond üleliidulise sotsialistliku võistluse kokkuvõtete alusel, mis määratud kaastöötajatele individuaalpreemiate väljamaksmiseks».

Kontot «Premeerimisfond üleliidulise sotsialistliku võistluse kokkuvõtete alusel» debiteeritakse summadega, mis kulutatud individuaalseks premeerimiseks, ja summadega, mis kulutatud kaastöötajate kultuur-heaolulise teenindamise parendamiseks, krediteerides kontot nr. 10 «Kassa», nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» ja teisi kontosid, vastavalt kuuluvusele.

Riikliku varumisplaani järgi varutud kartuli ja köögivilja juurdeveomaksude ümberarvestuste fond

Riiklike normide alusel varutava kartuli ja köögivilja varumishinnad on määratud franko varujate raudteejaama (sadama) lähedased ja tehaste vastuvõtupunktid.

Vastuvõtupunktidest kaugelasuvatele majanditele maksavad varujad juurde kartulite ja köögivilja kohaleveo eest varuja vastuvõtupunkti tootja transpordivahenditega.

Need kulud tasutakse ostjate poolt varujatele kindlaksmääratud piirnormide järgi.

Nende kulude hüvitamise määr varujatele määratakse kindlaks laaditud saaduste ühe tonni kohta, mis on ühtne kogu oblastile. Varujad saavad ostjailt oma juurdemaksukulude hüvitust ühtse määra järgi kogu laaditud saaduste koguselt, olenemata tegelikult kantud kulude suurusest. Veokulusid tootjaile ei maksa varujad juurde mitte ühtlasel määral, mis on seletatav järgmiste asjaoludega:

Tootjatele makstakse juurdemakse välja Varumisministeeriumi voliniku poolt kogu oblasti kohta kindlaksmääratud tasumäära järgi saaduste kohaleveo tonn-kilomeetritelt kauguse pealt, mis ületab tasumisele mittekuuluvat raadiust.

Veokulude tasumäär tootjatele saaduse kohaleveo eest (Varumisministeeriumi volinike poolt kinnitatav) arvutatakse välja nende kohaleveo kulude varujatele hüvitamise piirmäära (laaditud saaduste ühe tonni kohta) jagamise teel oblastis varutud ühe tonni saaduste kohaleveo keskmise raadiusega.

Kõik varumiskontorid, välja makstes tootjatele juurdemaksu kohaleveo eest kinnitatud määrade järgi, ei oma ühtlast saaduste kohaleveo raadiust tootjate poolt ja sellepärast kannavad ebaühtlaselt kulusid tootjate kohaleveo juurdemaksude tasumisel. Hüvitust saavad nad aga ostjailt ühesugusel määral oblasti kohta kinnitatud määrade järgi kogu laaditud saaduste koguselt.

Niisugustel tingimustel need varumiskontorid, kes võtavad vastu saadusi vastuvõtupunktidele lähedal asuvatest rajoonidest, maksavad tootjaile kohaleveo tasu vähem kui saavad hüvitust ja vastupidi, varumiskontorid, kes võtavad vastu saadusi vastuvõtupunktidest kaugelasuvatest rajoonidest, kannavad kohaleveo kulusid määral, mis ületab saadavat hüvituse summat.

Et ümber jaotada varumiskontorite vahel saadavate hüvituste summasid vastavalt nende tegelikele kulutustele kohaleveo tasude näol, võtavad tarbijate kooperatiivide liitude varumisvalitsused varumiskontoritelt liigselt saadud hüvitussummad ja annavad need üle nendele varumiskontoritele, kellel ostjailt saadav hüvitus ei ole küllaldane.

Selleks eesmärgiks ongi käesolev fond ette nähtud.

See fond moodustatakse tarbijate kooperatiivide oblastite, kraide ja oblastilise jaotuseta vabariiklikes liitudes varumiskontoritelt riikliku plaani alusel varutud kartulite ja köögivilja kohaleveo tasumiseks üleliigselt saadud hüvituste äravõtmisel saadud vahendeist.

Selle fondi vahendid antakse nendele varumiskontoritele, kellel ostjailt saadud hüvitused ei ole küllaldased riikliku plaani alusel varutavate kartulite ja köögivilja tootjaile kohaleveo tegelike kulude tasumiseks.

Rajooniliidu varumiskontor saadab kaks korda kuus oblasti varumisvalitsusele arvestuse, kus näitab üleliigselt saadud hüvitussummad või summa, mis puudub temal tegelike kulude katmiseks.

Rajooniliidu varumiskontor kajastab enda juures üleliigselt saadud kohaleveo hüvituskulud kirjendiga:

Konto nr. 181 «Varumistegevuse tulemused» deebet.

Konto nr. 23 allkonto «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» (arveldused oblastiliidu varumisvalitsusega) kreedit.

Tegelike kulude katmiseks puuduva summaga krediteeritakse varumiskontoris kontot nr. 181 «Varumistegevuse tulemused» ja debiteeritakse konto nr. 23 allkontot «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» (arveldused oblastiliidu varumisvalitsusega).

Varumisvalitsustes varumiskontoritelt äravõtmisele kuuluva üleliigselt saadud hüvituse summaga debiteeritakse konto nr. 23 allkontot «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» (arveldused vastava varumiskontoriga) ja krediteeritakse kontot «Riikliku varumisplaani järgi varutud kartuli ja köögivilja juurdeveomaksude ümberarvestuste fond.»

Varumiskontoritele edasiandmiseks kuuluvad summad sellest fondist kajastatakse arvepidamises kontode vastupidise korrespondeerimisega.

See fond moodustatakse «Glavkoopživsõrjes» juurdehindluste arvel, mis saadakse «Sojuzpušninalt» ja Zagotživsõrjelt» tarbijate kooperatsiooni süsteemi poolt varutud ja üleantud toorkarusnahkadelt.

Fondi ülekantavate summadega debiteeritakse kontot nr. 173 «Varumise käibekulud» ja krediteeritakse kontot «Jahindusürituste fond».

Fondi vahendeid kulutatakse Tsentrosojuzi poolt läbiviidavate biotehniliste ja karusnahkade tööonduse ratsionaliseerimise ürituste finantseerimiseks (karusnahksete loomade asustamine, küttide väljaõpe, jahitööonduslike jaamade sisustamine, jahionnide, telkide ja jurtade ehitamine ja remont, laskeriistade töökodade organiseerimine, jahikoerte kasvanduste organiseerimine, massilised organisatsioonilised üritused karakulikasvanduse alal).

«Glavkoopživsõrje» finantseerib jahimajanduslikke kulutusi vahendite väljaandmisega tarbijate kooperatiivide oblastite, kraide ja vabariiklikele liitudele.

Selle fondi vahendid antakse välja igas kvartalis avansina jahindusürituste teostamiseks, mis ette nähtud antud oblasti, krai, vabariiklikus aastaplaanis.

Tarbijate kooperatiivide liitudele väljaantud vahendite summaga «Glavkoopživsõrje» debiteerib kontot «Jahindusürituste fond». Tarbijate kooperatiivide liidud debiteerivad saadud vahendite summaga kontot nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas», krediteerides kontot «Jahindusürituste fond».

Tarbijate kooperatiivide rajooniliitudele antud vahendite summaga debiteerivad tarbijate kooperatiivide oblasti-, krai- ja vabariiklikud liidud kontot «Jahindusürituste fond», krediteerides kontot nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas».

Tarbijate kooperatiivide rajooniliidud arvestavad jahindusürituste finantseerimiseks saadud vahendid jahindusürituste fondi. Selle juures debiteeritakse kontot nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas», krediteerides kontot «Jahindusürituste fond».

Tarbijate kooperatiivide rajooniliidus saadud vahendeist, vastavalt jahindusürituste läbiviimise plaanile, teostatakse kapitaalmahutusi ja soetatakse väheväärtuslikku inventari.

Kapitaalmahutusteks ja väheväärtusliku inventari soetamiseks kulutatud jahindusürituste fondi vahendid tuleb üle kanda

põhifondi, üheaegselt põhivahendite ja väheväärtusliku inventari arvele võtmisega, kusjuures tehakse järgmine kanne:

Konto nr. 112 analüütiline konto «Jahindusürituste fond» deebet.

Konto nr. 111 «Põhi-(põhikirja)fond» kreedit.

Kõik ülejäänud kulutused jahindusürituste fondist arvestatakse vahetult selle fondi vähendamiseks.

Varumise premeerimisfond

Selle fondi moodustamise allikaks on kinnitatud kalkulatsioonides ettenähtud arvestusülekanded mõnedelt tsentraliseeritud plaani järgi varutud varumiskaupadelt (karusnahad, munad, ravimtaimed).

Varumise premeerimisfond moodustatakse oblastite, kraide ja vabariiklike liitude varumisvalitsustes ja Tsentrosojuzi peavalitsustes.

Tarbijate kooperatiivide oblastite, kraide ja vabariiklikes liitudes, samuti ka Tsentrosojuzi peavalitsustes kantakse saadud arvestusülekanded konto nr. 181 «Varumistegevuse tulemused» kreeditisse. Fondi moodustamine kajastatakse nende juures kirjendiga:

Konto nr. 173 allkonto «Varumise käibekulud» deebet.

Konto nr. 112 analüütiline konto «Varumise premeerimisfond» kreedit.

Kontot «Varumise premeerimisfond» debiteeritakse, krediteerides kontot nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» — vahendite kasutamisel alamate organisatsioonide töötajate premeerimiseks (ülekanded premeeritud isikute kinnitatud loetelu järgi).

Märkus: Tarbijate kooperatiivide oblastite, kraide ja vabariiklikes liitudes moodustatud varumise premeerimisfondi arvel ei või premeerida sama kooperatiivide liidu varumisvalitsuse töötajaid.

Varumise ala töötajate premeerimisfond toorkarusnahkade kvartali varumisplaanide ületamisel

Vastavalt Tsentrosojuzi juhatuse määrusele 19. detsembrist 1939. a. nr. 1124 moodustatakse see fond täiendavaist juurdehindlustest, mida tarbijaskooperatsioon saab Glavpušninalt toorkarusnahkade kvartali varumisplaani ületamisel.

Täiendavad juurdehindlused makstakse tarbijate kooperatiivide rajooniliitudele (rajooni varumiskontoritele) toorkarus-

nahkade kvartali varumisplaanide ületamise eest välja sõltumatult plaani täitmisest tervikuna oblasti, krai või vabariigi ulatuses.

Täiendavad juurdehindlused toorkarusnahkade kvartali varumisplaanide ületamise eest, mis kuuluvad tarbijate kooperatiivide oblasti-, krai- ja vabariiklikele liitudele kui ka rajooni varumiskontoritele, makstakse Glavpušnina baaside poolt välja tarbijate kooperatiivide oblastite, kraide ja vabariiklike liitude varumisvalitsustele.

Täiendava juurdehindluse summa saamine Glavpušninalt kajastatakse tarbijate kooperatiivide oblasti-, krai- ja vabariikliku liidu varumisvalitsustes järgmise kandega:

Konto nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» deebet.

Konto nr. 112, analüütiline konto «Varumise ala töötajate premeerimisfond toorkarusnahkade kvartali varumisplaanide ületamisel» kreedit — tarbijate kooperatiivide oblasti-, krai- ja vabariiklikule liidule kuuluva täiendava juurdehindluse summaga.

Konto nr. 23 allkonto «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» kreedit — rajooniliitude ja rajooni tarbijate kooperatiivide varumiskontoritele kuuluva täiendava juurdehindluse summaga.

Rajooniliitude ja rajooni tarbijate kooperatiivide varumiskontorites kantakse toorkarusnahkade kvartali varumisplaanide ületamise eest neile kuuluvad fondisummad läbi järgmise kandega:

Konto nr. 23 «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» (analüütilises arvestuses varumisvalitsuse konto) deebet.

Konto nr. 112 analüütiline konto «Varumise ala töötajate premeerimisfond toorkarusnahkade varumisplaani ületamisel» kreedit.

Tarbijate kooperatsiooni organisatsioonide poolt täiendavate juurdehindluste korras saadud summad kasutatakse tarbijate kooperatiivide oblasti-, krai- ja vabariiklikes liitudes tarbijate kooperatiivide rajooni-, oblasti-, krai- ja vabariiklike liitude varumisaparaadi töötajate premeerimiseks ja tarbijate kooperatiivide rajooniliitudes — kooperatiivide ja rajooni varumiskontori aparaadi töötajate premeerimiseks.

Töötajaile preemiate väljamaksmisel tehakse kanne:
Konto nr. 112 analüütiline konto «Varumisala töötajate premeerimisfond toorkarusnahkade kvartali varumisplaanide ületamisel» deebet.
Konto nr. 10 «Kassa» kreedit.

Raudtee (veetee) tariifi maksumuse hüvitamise ja kanamunade konserveerimise kulude katmise fond

Selle fondi moodustamise allikaks on juurdehindlused, mis tarbijate kooperatiivide varumisorganisatsioonide ja ettevõtete poolt saadakse kanamunade ostjailt.
Arvestusülekanded fondi tehakse Tsentrosojuzi juhatuse poolt kehtestatud määral (rublades munade kastilt):
a) tarbijate kooperatiivide liitude munabaasides ja linnukombinaatides — nende poolt möödunud kuul tarbijate kooperatiividelt, rajooni varumiskontoritelt ja vahetult tootjailt riikliku plaani järgi vastuvõetud kogu munade koguselt;
b) rajooni varumiskontorites ja tarbijate kooperatiivides — nende poolt rajoonidevaheliste munabaaside või tarbijate kooperatiivide liitude varumisvalitsuste korralduste alusel kohapeal sordiliste jaemüügihindadega realiseeritud munadelt, maha arvates kaubandusliku mahahindluse.
Tarbijate kooperatiivide liitude munabaaside ja linnukombinaatide, samuti ka rajooniliitude varumiskontorite ning tarbijate kooperatiivide poolt arvestatud fondi vahendid keskendatakse tarbijate kooperatiivide liitude varumisvalitsustesse ja kantakse viimase poolt üle «Glavkoopmjasoptitsale» hiljemalt järgmise kuu 20. kuupäevaks.
Tarbijate kooperatiivide liitude munabaasid ja linnukombinaadid debiteerivad arvestusülekannetga sellesse fondi kontot nr. 5 «Varumiskaubad ja taara» (analüütiline konto, kus arvestatakse alamatele lülidele väljamakstud komisjonitasu), krediteerides konto nr. 60 allkontot «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused», kuid rajooniliidu varumiskontorid ja tarbijate kooperatiivid — debiteerivad kontot nr. 164 «Varumiskaupade realiseerimine» ja krediteerivad konto nr. 23 allkontot «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» (analüütilises arvestuses varumisvalitsuse konto).
Organisatsioonide ja ettevõtete teadete alusel tarbijate kooperatiivide oblasti-, krai- või vabariikliku liidu varumisvalitsuses tehakse kanne: konto nr. 23 allkonto «Deebitorid ja kree-

ditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» (analüütilises arvestuses «Glavkoopmjasoptitsa» konto) kreedit ja järgmiste kontode deebet:

a) nr. 60 allkonto «Sisemised tasumisele kuuluvad arvelduse» — munabaaside ja linnukombinaatide poolt fondi kantud arvestusülekande summaga;

b) nr. 23 allkonto «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» — rajooniliitude varumiskontorite ja tarbijate kooperatiivide poolt fondi kantud arvestusülekande summaga.

Tarbijate kooperatiivide liitude teadete alusel «Glavkoopmjasoptitsas» tehakse kanne: konto nr. 23 allkonto «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» deebet ja konto «Raudtee (veetee) tariifi maksumuse hüvitamise ja kanamunade konserveerimise kulude katmise fond» kreedit.

Tegelikud kulutused munade laadimisel «Glavkoopmjasoptitsa» turustusbaasidele (tegelik raudteetariifi maksumus, veeteede veoraha ja maksud, mis kehtestatud raudteede ja laevanduse valitsuste poolt, samuti ka vagunite talvine seadistus ja küttekulu, «Glavkoopmjasoptitsa» poolt kooskõlastatud tarbijate kooperatiivide liitudega kehtestatud määral) liidavad tarbijate kooperatiivide liitude munabaasid ja linnukombinaadid «Glavkoopmjasoptitsa» turustusbaasidele laaditud munade kohta esitatavatesse arvetesse.

«Glavkoopmjasoptitsa» turustusbaasid kajastavad enda juures need kulud käibekuludena.

Tarbijate kooperatiivide liitude munabaaside ja linnukombinaatide tegelikud kulutused munade laadimisel oma oblasti, krai või vabariigi (kus ei ole oblastilist jaotust) piiridest väljapoole teistele ostjaile (välja arvatud «Glavkoopmjasoptitsa» varustusbaasidele) kantakse käibekulude arvele.

«Glavkoopmjasoptitsa» hüvitab oma turustusbaasidele kui ka tarbijate kooperatiivide liitude munabaasidele ja linnukombinaatidele tegelikud kulud munade laadimisel (raudteetariif, veeteede veokulu, kehtestatud maksud, samuti vagunite talvise seadistuse ja küttekulu) oma turustusbaasidelt ja tarbijate kooperatiivide liitude munabaasidelt ja linnukombinaatidelt saadud arvete alusel, kusjuures tarbijate kooperatiivide liitude munabaasid ja linnukombinaadid lisavad kohustuslikult «Glavkoopmjasoptitsale» saadetavatele arvetele juurde raudtee saatekirja kviitungi.

Väljasaadetud arvete alusel tehakse järgmised kanded.

a) «Glavkoopmjasoptitsa» turustusbaasides — konto nr. 60 allkonto «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused» deebet ja konto «Raudtee (veetee) tariifi maksumuse hävitamise ja kanamunade konserveerimise kulude katmise fond» kreedit;

b) tarbijate kooperatiivide liitude munabaasides ja linnukombinaatides — konto nr. 23 allkonto «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» deebet ja konto nr. 181 «Varumistegevuse tulemused» kreedit.

Saadud arvete alusel tehakse «Glavkoopmjasoptitsas» kanne, debiteerides kontot «Raudtee (veetee) tariifi maksumuse hüvitamise ja kanamunade konserveerimise kulude katmise fond» ja krediteerides kontosid:

a) nr. 60 allkontot «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused» — arvlemised oma turustusbaasidega;

b) nr. 23 allkontot «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» — arvlemisel tarbijate kooperatiivide liitude munabaaside ja linnukombinaatidega.

Osa «Raudtee (veetee) tariifi maksumuse hüvitamise ja kanamunade konserveerimise kulude katmise fondist», mis kuulub kuu jooksul realiseeritud munade kogusele, arvestavad «Glavkoopmjasoptitsa» turutsusbaasid igakuuliselt sellelt fondilt varumistegevuse tulemuste suurendamiseks kandega konto «Raudtee(veetee) tariifi maksumuse hüvitamise ja kanamunade konserveerimise kulude katmise fond» deebet ja konto nr. 181 «Varumistegevuse tulemused» kreedit.

Fondi summa, mis kuulub ülalmainitud korras ülekandmisele, määratakse kindlaks ühe kasti munade raudtee (veetee) keskmise tariifi ja kuu jooksul realiseeritud munade koguse alusel. Keskmine raudteetariifi maksumus ühe kasti munade eest määratakse kindlaks kuu algul oleva jäägi, aruandekuus sissetulnud munade (kastides) ja raudtee (veetee) tariifi maksumuse alusel.

Tegelikud kulud munade konserveerimisel «Glavkoopmjasoptitsa» turustusbaasides, samuti tarbijate kooperatiivide liitude munabaasides ja linnukombinaatides kantakse konservimist teostanud ettevõtete käibekulude arvele.

«Glavkoopmjasoptitsa» turustusbaasid ja tarbijate kooperatiivide liitude munabaasid ning linnukombinaadid saavad nende poolt munade konservimisel tehtud kulude katteks «Glavkoopmjasoptitsalt» osa selle fondi vahendeist «Glavkoopmjasoptitsale» esitatud arvete alusel. Arve esitatakse, lähtudes kon-

servimisele pandud munade kogusest (kastide arvust) seisuga 1. oktoober ja kulude katmise normidest, mis kehtestatud konservimisele pandud munade kastile rublades. Arvele lisatakse juurde aktid konservimisele pandud munade kohta.

Esitatud arvete alusel «Glavkoopmjasoptitsa» turustusbaasides ja tarbijate kooperatiivide liitude munabaasides ning linnukombinaatides krediteeritakse kontot «Raudtee (veeteede) tariifi maksumuse hüvitamise ja kanamunade konserveerimise kulude katmise fond», debiteerides kontosid:

a) nr. 60 allkontot «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused» — «Glavkoopmjasoptitsa» turustusbaasides;

b) nr. 23 allkontot «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» — tarbijate kooperatiivide liitude munabaasides ja linnukombinaatides.

«Glavkoopmjasoptitsas» tehakse kanded kontode vastupidise korrespondeerimisega.

Osa fondist, mis kuulub kuu jooksul realiseeritud konservitud munade kogusele, kannavad «Glavkoopmjasoptitsa» turustusbaasid, samuti tarbijate kooperatiivide liitude munabaasid ja linnukombinaadid igakuuliselt üle varumistegevuse tulemuste suurendamiseks, debiteerides kontod «Raudtee (veetee) tariifi maksumuse hüvitamise ja kanamunade konserveerimise kulude katmise fond» ja krediteerides kontot nr. 181 «Varumistegevuse tulemused».

Fondi summa, mis kuulub niisugusele ülekandmisele, määratakse kindlaks lähtudes munade konservimise kulude hüvitamise normidest (külmutushoonetes ja eraldi lubjaaukudes) ja aruandekuus realiseeritud konservitud munade kogusest.

Premeerimisfond klaastaara kogumise ja üleandmise eest

See fond moodustatakse Toiduainetetööstuse Ministeeriumi ettevõtetelt kehtestatud määral saadavatest arvestusülekannetest tagasiantud tühjade veini-, likööri-, viina-, õlle- jne. pudelite tagatishinnast. Selle fondi vahendite moodustamise ja kulutamise kord kehtestatakse Tsentrosojuzi eri juhendiga.

Toiduainetetööstuse Ministeeriumi ettevõtteilt saadaoleva summaga debiteeritakse kontot nr. 23 «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal», krediteerides kontot «Premeerimisfond klaastaara kogumise ja üleandmise eest».

Seda kontot debiteeritakse väljaantud preemiasummadega, samuti tarbijate kooperatiivide rajooniliitude poolt tarbijate kooperatiividele üleantud fondi vahenditega.

Käibevahendite täienduseks arvestatud erifondid

Sellel kontol arvestatakse erifondide summad, mis arvestatud käibevahendite täienduseks vastavalt Tsentrosojuzi juhatuse määrusele 17. aprillist 1948. a. (koosoleku protokoll nr. 21, punkt XII) ja 5. juulist 1950. a. nr. 484.

Nimetatud erifondide summade arvestamisel käibevahendite täiendamiseks debiteeriti kontosid, kus arvestati erifonde, krediteerides kontot «Käibevahendite täienduseks arvestatud erifondid».

Erifondide summad on arvestatud käibevahendite täiendamiseks kindlaks tähtajaks. Kehtestatud tähtaja möödumisel erifondide summad kuuluvad taastamisele.

Erifondide taastamisel debiteeritakse kontot «Käibevahendite täienduseks arvestatud erifondid», krediteerides vastavaid erifondide kontosid.

Konto «Erifondide täienduseks arvestatud erifondid» analüütilist arvestust peetakse erifondide lõikes — eraldi fondidele, mis arvestatud sellele allkontole 1948. a. ja eraldi 1950. a. (eraldi analüütilistel kontodel või ühisel analüütilisel kontol, kuid iga arvestatud fondi eraldamisega eri reale).

XII jagu.

PIKAAJALISED KREDIIDID

Konto nr. 120 «Käibevahendite täienduseks saadud laenud»

Sellel kontol arvestatakse käibevahendite täiendamiseks saadud laenud, välja arvatud Riigipanga lühiajalised sihtlaenud, mis arvestatakse kontodel nr. 130, 131.

Niisugusteks laenudeks on:

a) reguleerimisfondist saadud laenud;

b) tarbijaskooperatiivseilt organisatsioonidelt käibevahenditeks saadud laenud;

c) võlgnevus realiseerimiseks võetud väärtpaberite eest;

d) riigieelarvest saadud laenud (ümberhindamise ja muul alal).

Konto nr. 120 analüütilises arvestuses avatakse kontod eraldi iga laenuallika järgi, näidates neis laenu andnud organisatsiooni ja tasumise tähtpäevad.

Konto nr. 120 korrespondeerub (deebetis ja kreeditis) kontodega nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas», nr. 12 «Erifondide jooksvad kontod» — laenude saamisel või tasumisel.

Möödunud tähtajaga laenud arvestatakse samal kontol eraldi eeltähendatud laenudest. Arveldused laenuandjatega saadud pikaajaliste laenude protsentide alal tuleb arvestada samadel kontodel, millel on arvestatud võlgnevus laenude järgi. See eeskiri on maksev kõikide kontode kohta jaos «Pikaajalised krediidid».

Käibevahenditeks saadud laenude protsendid tuleb juurde arvestada igakuuliselt.

Laenuandja kasuks arvestatud protsentide juurdearvamisel debiteeritakse kontosid, millel arvestatakse käibe- või tootmiskulud ja krediteeritakse kontot nr. 120.

Mittepõhikirjalised isemajandavad ettevõtted ei või kasutada kontot nr. 120.

Konto saldo võib olla ainult kreeditipoolne ja näitab võlgnevust käibevahenditeks saadud laenu alal.

Konto nr. 121 «Kapitaalmahutuste finantseerimiseks saadud laenud»

Sellel kontol arvestatakse:

a) kõrgematelt kooperatiivorganisatsioonidelt kapitaalmahutuste finantseerimiseks saadud tagastatavad pikaajalised laenud;

b) Kaubanduspangalt kapitaalmahutuste finantseerimiseks saadud pikaajalised tagastatavad laenud;

c) Kaubanduspangalt kapitaalmahutuste finantseerimiseks tehtud sihtmaksete arvel saadud mittetagastatavad laenud.

Organisatsioonid, kellel on ehitusi, mille arvestust peetakse iseseisval bilansil, peavad saadud laenud arvestama (kuni lõpetatud kapitaalmahutuste põhitegevuse objektide üleandmiseni) kapitaalmahutuste bilansil.

Kontot nr. 121 krediteeritakse saadud laenuga, debiteerides kontosid:

a) nr. 12 «Erifondide jooksvad kontod» — kõrgema organisatsiooni remondi- ja ehitusfondi vahenditest saadud laenude summadega;

b) nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» — arvelduskontole kantud saadud laenude summaga;

c) nr. 23 allkontot «Deebitorid ja kreeditorid kapitaalmahutuste alal» — laenukontolt makstud summaga ehitusmaterjalide ja tehtud tööde eest, samuti tööde ettevõtjale väljaantud avanssidega.

Kontot nr. 121 debiteeritakse põhivahendite valmisobjektide kasutamisele võtmisel, krediteerides kontosid:

a) nr. 122 «Lõpetatud kapitaalmahutuste objektide finantseerimiseks saadud laenud» — kõrgematelt kooperatiivorganisatsioonidelt ja Kaubanduspangalt kapitaalmahutuste finantseerimiseks saadud tagastatavate laenude summadega;

b) nr. 70 «Eraldatud vahendid» allkontot «Sihtmaksed omavahendite arvel» — Kaubanduspangalt kapitaalmahutuste finantseerimise sihtmaksete arvel saadud mittetagastatavate laenude summaga.

Seoses sellega, et sihtmaksed Kaubanduspanka teostatakse remondi- ja ehitusfondi või teiste erifondide arvel, tehakse üheaegselt kirjendiga konto nr. 121 «Kapitaalmahutuste finantseerimiseks saadud laenud» deebetisse ja konto nr. 70 «Eraldatud vahendid» allkonto «Sihtmaksed omavahendite arvel» kreeditisse teine kanne vastava fondi kasutatud osa mahakandmiseks, nimelt:

debiteerides konto nr. 112 «Erifondid» allkontot «Remondi- ja ehitusfond», «Muud erifondid» jt. ja

krediteerides kontot nr. 111 «Põhi- (põhikirja) fond».

Analüütilises arvestuses arvestatakse iga laen eraldi.

Konto nr. 122 «Lõpetatud kapitaalmahutuste objektide finantseerimiseks saadud laenud»

Kontol nr. 122 arvestatakse tagastatavad laenud, mis saadud kõrgematelt kooperatiivorganisatsioonidelt ja Kaubanduspangalt lõpetatud ja kasutamisele antud kapitaalmahutuste objektide finantseerimiseks.

Sellel kontol arvestatakse samuti pikaajalised arveldused kooperatiivsetelt ja riiklikelt organisatsioonidelt ülevõetud põhivahendite eest, mille väärtus kuulub tasumisele pikema aja jooksul.

Arvelduste kord kuni 30. detsembrini 1950. a. riiklikelt organisatsioonidelt ülevõetud põhivahendite eest on kehtestatud NSVL Rahanduse Rahvakomissariaadi, NSVL Kohtu Rahvakomissariaadi ja NSVL RKN juures asuva Riikliku Arbitraaži

juhendiga 26. maist 1940., mis näeb ette viieaastase tasumise tähtaja, kui vastavate ametkondade ja kooperatiivsete keskuste vahelisel kokkuleppel pole kehtestatud lühem tähtaeg.

Arveldused riiklikelt organisatsioonidelt pärast 30. detsembrit 1950. a. ülevõetud põhivahendite eest teostatakse vastavalt NSVL Rahandusministeeriumi, NSVL Kohtuministeeriumi ja NSVL Ministrite Nõukogu juures asuva Riikliku Arbitraaži juhendile 14. aprillist 1951. a., mis näeb ette üheaastase maksetähtaja, arvates üleandmise päevast.

Tarbijaskooperatiivseilt organisatsioonidelt ülevõetud põhivahendite eest tasumise kord määratakse kindlaks kõrgema kooperatiivorganisatsiooni määrusega.

Kontot nr. 122 kasutavad kõik organisatsioonid, olenemata sellest, kas kapitaalmahutused arvestatakse eribilansil või põhilise tegevuse bilansil.

Isemajandavad ettevõtted kasutavad kontot nr. 122 ainult sel korral, kui võlakohustused saadud laenu kohta on antud Kaubanduspangale ettevõtete endi poolt.

Kontot nr. 122 krediteeritakse, debiteerides kontosid:

a) nr. 121 «Kapitaalmahutuste finantseerimiseks saadud laenud» — tagastatavate laenudega finantseeritud kapitaalmahutuste objektide kasutamisele võtmisel, milliste laenude arvestus toimub põhilise tegevusega ühisel bilansil;

b) nr. 90 «Põhivahendid» — tagastatavate laenudega finantseeritud kapitaalmahutuste objektide kasutamisele võtmisel, milliste laenude arvestamine toimub eraldatud kapitaalmahutuste bilansil;

c) nr. 100 «Kapitaalmahutused ja kapitaalremont» — teistelt organisatsioonidelt vastuvõetud põhivahendite maksumusega, mis kuulub tasumisele vastavalt väljaantud võlakohustusele.

Kapitaalmahutuste finantseerimiseks Kaubanduspangalt saadud tagastatavate laenude tasumise allikaks on käibevahendid. Sellepärast Kaubanduspangalt saadud laenude tasumisel debiteeritakse kontot nr. 122 ja krediteeritakse kontot nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas». Samasugune sisekanne tehakse vastuvõetud põhivahendite võlgnevuse tasumisel.

Kõrgema organisatsiooni remondi- ja ehitusfondi vahenditest kapitaalmahutuste finantseerimiseks saadud tagastatavad laenud tuleb tasuda remondi- ja ehitusfondi erikontolt. Sellepärast nende laenude tasumisel debiteeritakse kontot nr. 122 ja krediteeritakse kontot nr. 12 «Erifondide jooksvad kontod».

Samaaegselt selle kandega tehakse kanne remondi- ja ehitusfondi vahendite vähendamiseks ja nimelt:

Konto nr. 112 «Erifondid» allkonto «Remondi- ja ehitusfond» deebetisse.

Konto nr. 111 «Põhi- (põhikirja) fond» kreeditisse.

Analüütilises arvestuses arvestatakse iga laen eraldi. Mööda dunud tähtajaga laenud arvestatakse samuti sellel kontol.

Protsendid kapitaalmahutusteks saadud laenudelt tuleb arvestada igakuuliselt, kusjuures:

a) ehitusperioodi kestusel arvestatavad protsendid tuleb arvestada ehituskuludeks;

b) pärast ehituse lõpetamist kuni laenu tähtaja möödumiseni arvestatavad protsendid tuleb kanda nendele kontodele, millel arvestatakse käibekulusid, tootmiskulusid ja ettevõtete majandamist.

Konto nr. 123 «Tööliste ja teenistujate individuaalelamute ehitamiseks saadud laenud»

Tarbijate kooperatsiooni töötajate individuaalelamute ehitamist krediteeritakse NSVL Kommunaalpanga ja Põllumajanduspanga poolt tarbijate kooperatsiooni remondi- ja ehitusfondi vahenditest makstud sihthoiuste arvel.

Laenud individuaalehitajaile Kommunaalpanga ja Põllumajanduspanga poolt antakse vabariiklikkude, krai-, oblasti- ja rajooniliitude kaudu, kus ehitajad töötavad.

Kommunaalpangalt ja Põllumajanduspangalt ehitajaile väljaandmiseks saadud laenude arvestamiseks on määratud konto nr. 123 «Tööliste ja teenistujate individuaalelamute ehitamiseks saadud laenud».

Kontot nr. 123 k r e d i t e e r i t a k s e, debiteerides kontosid:

a) nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» — Kommunaalpangalt ja Põllumajanduspangalt individuaalelamute ehitajaile laenude väljaandmiseks saadud vahendite eest;

b) nr. 70 «Eraldatud vahendid» allkontot «Antud laenud» — ehitajaile väljaantud laenude eest arvestatud protsentide summadega (kanne tehakse makse saamisel ehitajalt).

Kontot nr. 123 d e b i t e e r i t a k s e, krediteerides kontot nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» — laenude tasumise korral.

Märkus: Töölistele ja teenistujatele individuaalelamute ehitamiseks väljaantud laenude arvelduste kord on toodud konto nr. 70 allkonto «Antud laenud» seletuste juures.

LÜHIAJALISED KREDIIDID

Konto nr. 130 «Laenud kaubakäibe ja varumise krediteerimiseks»

Analüütilisel arvestusel see konto liigitatakse:
a) Erilaenud kaubakäibe krediteerimiseks.
b) Laenud kaubakäibe jooksvaks krediteerimiseks.
c) Erilaenud varumise krediteerimiseks.

Konto nr. 130 allkonto nr. 1 «Erilaenud kaubakäibe krediteerimiseks»

Seda kontot kasutavad kõik tarbijate kooperatsiooni kaubanduslikud organisatsioonid ja ettevõtted, välja arvatud tarbijate kooperatiivid ja tarbijate kooperatiivide peakauplused (selmagid).

Riigipank tasub sellelt erilaenu kontolt aktseptitud maksenõuded, arveldustšekid ja maksekorraldused kauba eest.

Erilaenu võlgnevuse katteks Riigipank arvab:
a) laekumised müügist, maha arvatud kaubanduslik hinnalisand;
b) laenud laaditud kaupade teelolevate dokumentide (inkassodokumentide) kindlustusel.

Kaubandusliku hinnalisandi summa kantakse organisatsiooni arvelduskontole iga päev või Riigipanga ja organisatsiooni vahel kokkulepitud tähtaegadel.

Kindlaksmääratud tähtaegadel esitab kaubanduslik organisatsioon Riigipangale tasutud maksenõuete, arveldustšekkide ja maksekorralduste registri.

Organisatsioon annab pangale tähtajalise võlakohustuse panga poolt tasutud maksenõuete, arveldustšekkide ja maksekorralduste summale, maha arvatud kindlaksmääratud omavahendite osavõtu osa.

Riigipangale esitatud registri kontrollimisel reguleerib Riigipank arvevahekordi organisatsiooniga kõikide operatsioonide alal, mis läbi kantud erilaenu konto kaudu möödunud aja jooksul.

See osa erilaenu kontole laekunud kaubanduslikust läbimüügist, mis vastab kindlaksmääratud omavahendite osavõtule

kaupade eest tasumisel, võetakse arvesse omavahendite osavõtuna.

See osa läbimüügi summast, mis vastab panga krediidi osale, läheb pangale antud möödunud perioodi tähtaegsete võlakohustuste katteks.

Kui see osa läbimüügi summast, mis läheb omavahendite osavõtuks, on suurem kui nõutav, lähtudes tasutud maksenõuete, arveldustšekkide ja maksekorralduste summast, — kantakse vaba jääk panga poolt erilaenu kontolt üle organisatsiooni arvelduskontole Riigipangas.

Kui omavahendite osavõtuks minev osa läbimüügi summast on väiksem kui nõutav, lähtudes tasutud maksenõudmiste, arveldustšekkide ja maksekorralduste summast, — nõutakse puuduv summa panga poolt sisse organisatsiooni arvelduskontolt või (arvelduskontol vahendite puudumisel) arvestatakse möödunud tähtajaga laenuks.

Kui tähtajaliste võlakohustuste katteks minev kauba läbimüügi osa on suurem möödunud perioodi tähtaegadega võlakohustustest, on pank kohustatud võlgnevuse ületamise summa suuruses lähemate (järjekordsete) kalendriliste tähtaegadega võlakohtustused viivitamatult tagastama.

Kui tähtajaliste võlakohustuste katteks minev kauba läbimüügi osa on väiksem kui möödunud reguleerimisperioodi tähtaegsete võlakohustuste summa, siis pank kirjutab puuduva summa maha arvelduskontolt või arvestab möödunud tähtajaga laenuks.

Kontot «Erilaenud kaubakäibe krediteerimiseks» k r e d i t e e r i t a k s e, debiteerides kontosid:

a) nr. 20 «Hankijad maksenõuete ja faktureerimata saadetiste alal» — panga poolt tasutud aktseptitud maksenõuete summaga;

b) nr. 23 allkontot «Deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal» — panga poolt tasutud arveldustšekkide ja maksekorralduste summaga kauba eest;

c) nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» — omavahendite osavõtu ületamise summaga maksekohustuste tasumisel ja panga poolt arvelduskontole arvestatava kaubandusliku hinnalisandi summaga;

d) nr. 131 «Muud laenud Riigipangalt» analüütilist kontot «Laenud akreditiivide ja erikontode avamiseks» — akreditii-

vide avamiseks antud kustutatud laenusummaga seoses varustajate arvete tasumisega.

Kontot «Erilaenud kaubakäibe krediteerimiseks» debiteeritakse, krediteerides kontosid:

a) nr. 22 «Ostjad ja tellijad maksenõuete alal» nr. 23 allkontot «Deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal», nr. 24 «Arveldused rajooniliidu ja kooperatiivide vahel» — ostjailt saadud summadega;

b) nr. 131 «Muud laenud Riigipangalt» analüütilist kontot «Laenud inkassodokumentide tagatisel» — erilaenu kontole arvestatud teelolevate dokumentide kindlustusel saadud laenudega;

c) nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas», nr. 131 «Muud laenud Riigipangalt» analüütilist kontot «Tähtajaks tasumata laenud» — omavahendite osavõtust puuduva summaga või reguleerimisperioodi tähtajaliste võlakohustuste tasumisel;

d) nr. 10 «Kassa», nr. 14 «Maksevahendid teel» — kaupade läbimüügi summaga;

e) nr. 131 «Muud laenud Riigipangalt» vastavat analüütilist kontot — hooajalise kogumise, ennetähtajalise kohaleveo ja vastumüügi kaupade tagatisel saadud laenude ümbervormistamise summadega;

f) nr. 131 «Muud laenud Riigipangalt» analüütilist kontot «Mitteplaanilised laenud» — erilaenu katteks arvestatud mitteplaanilise laenu summaga.

Konto nr. 130 allkonto nr. 2 «Laenud kaubakäibe jooksvaks krediteerimiseks»

Seda kontot kasutavad tarbijate kooperatiivid, samuti iseseisvale bilansile eraldatud peakauplused (selmag).

Riigipank tasub tarbijate kooperatiivi poolt ostetud kaupade, samuti ühiskondliku toitlustamise ettevõtetele, leivaküpsetusele ja teistele mitte iseseisvale bilansile eraldatud harudele (peale varumise) ostetud toorainete aktsepteeritud maksenõuded ja maksekorraldused. Maksenõuded tasutakse kindlaksmääratud omaosavõtu ulatuses tarbijate kooperatiivi arvelduskontolt ja ülejäänud osas — laenu arvel.

Riigipank tasub aktsepteeritud maksenõuded ja maksekorraldused 15 päeva jooksul laenu vormistamata. Kaks korda kuus peavad tarbijate kooperatiivi esindajad, kellel on rahalis-

tele dokumentidele allakirjutamise õigus, vormistama Riigipangalt saadud laenud tähtajaliste võlakohustustega.

Võlakohustuste andmisel pangale on vaja maksu tähtajad määrata ühtlaselt, arvestades varemalt saadud laenude tasumistähtaegu ja arvelduskontole vahendite laekumisi.

Laenud tasutakse tarbijate kooperatiivide arvelduskontolt.

Kontot «Laenud kaubakäibe jooksvaks krediteerimiseks» k r e d i t e e r i t a k s e, debiteerides kontosid:

a) nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» — Riigipangalt saadud laenu summaga, kui Riigipanga osakond kannab väljaantud laenu üle tarbijate kooperatiivi arvelduskontole;

b) nr. 20 «Hankijad maksenõuete ja faktureerimata saadetiste alal», nr. 24 «Arveldused rajooniliidu ja kooperatiivide vahel» — panga poolt tasutud aktsepteeritud maksenõuete summadega;

c) nr. 23 alkontot «Deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal» — panga poolt tasutud arveldustšekkide ja maksekorralduste summadega.

Kontot «Laenud käubakäibe jooksvaks krediteerimiseks» d e b i t e e r i t a k s e, krediteerides kontosid:

a) nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» — laenu kustutamisel;

b) nr. 131 «Muud laenud Riigipangalt» analüütilist kontot «Tähtajaks tasumata laenud» — tähtajaks tasumata laenude summaga.

Konto nr. 130 allkonto nr. 3 «Erilaenud varumise krediteerimiseks»

(Tarbijate kooperatiivid seda kontot ei kasuta)

Varumise alal krediteeritakse tarbijaskooperatiivseid organisatsioone Riigipanga poolt erilaenu konto kaudu limiidiga piiramata ja sõltumata tähtajaks tasumata võlgnevuse olemasolust, kuid varutavate kaupade normaalse ringlevuse piirides. Tarbijaskooperatiivseid organisatsioone krediteeritakse piirhindadega põllumajandussaaduste ja -toorainete kokkuostuks Riigpanga poolt samuti erilaenu konto kaudu, kuid tingimusel, et kooperatiivorganisatsioonil pole Riigipangale tähtajaks tasumata võlgnevust laenude alal.

Erilaenu konto avamiseks varumise alal antakse panga osakonda Riigipanga juhatuse poolt kehtestatud vormi kohane avaldus-võlakohustus.

Erilaenu konto kaudu saavad tarbijaskooperatiivsed organisatsioonid:

a) avanss-krediiti;

b) krediiti kaubavarude kindlustusel.

Avanss-krediiti antakse rajooni varumiskontorile vajalike kassajääkide kindlustamiseks ja tarbijate kooperatiivide juures varutud toodangu jääkide katteks.

Avanss-krediidi suurus määratakse varumisorganisatsioonile kindlaks igakuuliselt, lähtudes varumise plaanist ja kindlaks määratud kaupade ringluskiirusest. Avatud avanss-krediidi summa peale annab organisatsioon Riigipangale kuuajalise tähtajaga võlakohustuse. Vastavalt varumise käigule võidakse avanss-krediidi suurust uuesti läbi vaadata ka enne võlakohustuse tähtaja möödumist.

Avanss-krediidi väljaandmisel kannab Riigipank, vastavalt varumiskontori korraldusele, vastavad summad erilaenu kontolt kooperatiivide arvelduskontole. Rajooni varumiskontori arvelduskontole kantakse üle ainult osa avanss-krediidist, mis ette nähtud vahetult varumiskontorile endale.

Krediit kaubavarude kindlustusel antakse varutud ja varumiskontori ladudes ja ümbertöötamispunktides tegelikult olemasolevate põllumajandussaaduste, -toorainete ja utiili tagatisel.

Erilaenu konto tagatiseks võtab Riigipank:

a) varumiskaupade jäägid ladudes ja ümbertöötamispunktides, määral, mis ei ületa varumise tegelikust mahust kujunevat äärmist jääki;

b) ostjaile laaditud varumiskaubad, tingimusel, et nende kaupade väärtuse vastu pole saadud krediiti teelolevate arveldusdokumentide kindlustusel;

c) võlakohustused transporttšekkide laenude alal;

d) avanss-krediidi võlakohustused.

Määratud tähtpäevadel reguleerib Riigipank erilaenu kontot. Kui kindlustuste jääk erilaenukonto võlgnevuse reguleerimisel osutub suuremaks kui võlgnevuse jääk, siis vahe (vaba krediit) kantakse varumisorganisatsiooni nõudel tema arvelduskontole.

Kui kindlustuste jääk osutub väiksemaks võlgnevuse summast, siis vahe kaetakse organisatsiooni arvelduskontolt ja sellel vahendite puudumisel — kantakse üle tähtajaks tasumata laenude kontole.

Tähtajaks tasumata laenu olemasolul kantakse krediidi vaba jääk Riigipanga osakonna poolt selle viivitatud võlgnevuse katteks.

Varumisorganisatsiooni kogu varumiskaupade realiseerimisest laekuv summa kantakse, möödudes arvelduskontost, erilaenu konto võlgnevuse katteks.

Konto nr. 131 «Muud laenud Riigipangalt»

Analüütilises arvestuses jaguneb see konto:

1) Laenud inkassodokumentide tagatisel.
2) Laenud akreditiivide ja erikontode avamiseks.
3) Laenud teelolevate laekumissummade tagatisel.
4) Laenud põllumajandussaaduste hooajaliseks kogumiseks varumisettevõtteis ja loomade nuumamiseks.
5) Laenud põllumajandussaaduste hooajaliseks kogumiseks kaubanduses ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis.
6) Laenud hooajaliselt nõutavate kaupade ja vastumüügikaupade kogumiseks.
7) Laenud taara, toorainete ja materjalide kogumiseks varumisettevõtteis.
8) Laenud toorainete ja materjalide kogumiseks tootmisettevõtteis.
9) Laenud ennetähtaegselt kohaleveetud kaupade tagatisel.
10) Mitteplaanilised laenud.
11) Blankolaenud.
12) Tähtajaks tasumata laenud.

Konto nr. 131 allkonto nr. 1 «Laenud inkassodokumentide tagatisel»

Sellel kontol arvestatakse Riigipanga laenud inkassoks antud dokumentide tagatisel.

Laenud antakse Riigipanga poolt ainult nende arve-faktuuride ja maksenõuete tagatisel, mis on antud Riigipanka inkassoks rangelt kindlaks määratud tähtaja jooksul, arvates laadimise päevast. Hilinemisega Riigipanka antud maksenõuete ja arve-faktuuride tagatisel panga poolt laenu ei anta, kuigi ta võib neid inkassoks vastu võtta.

Selle konto krediteerimise objektiks (tagatiseks) on panka inkassoks antud maksenõuded.

Laenu teiselinnalise käibe dokumentide tagatisel antakse dokumentide normaalse liiklemise ajaks.

Maksenõuete tasumisel enne tähtaja möödumist nõuab pank laenu sisse ennetähtaegselt.

Kui maksetähtaja möödumise momendiks pangal pole teadet oma osakonnalt ostja maksevahendite puudumise kohta või ostja keeldumisest aktseptist, nõuab pank laenu sisse sel määral, kuidas saabub makseid ostjalt või kuni teate saamiseni oma osakonnalt mittemaksmise põhjuste üle.

Panga osakonnalt teate saamisel aktseptist äraütlemise või ostjal vahendite puudumise kohta nõuab pank laenu sisse laenu tähtaja möödumisel.

Pank reguleerib võlgnevust laenu konto järgi võlgnevuse ja tegelike tagatiste kõrvutamisega kindlaksmääratud tähtaegadel.

Kui kõrvutamisel osutub, et tagatiste summa ületab võlgnevuse, siis Riigipank suurendab vahe summa võrra võlgnevust sel kontol, kandes vahe üle organisatsiooni arvelduskontole.

Tähtajaks tasumata laenude olemasolul (ükskõik missuguse krediidi liigi juures) kantakse vahe vahetult selle tähtajaks tasumata laenu katteks.

Kui kõrvutamisel aga osutub, et tagatis on väiksem võlgnevusest, siis puuduv summa kirjutatakse maha arvelduskontolt kindlustamata võlgnevuse katteks. Juhul aga, kui arvelduskontol puuduvad vahendid, kantakse vahe tähtajaks tasumata laenude kontole.

Laenu konto avamisel võtab pank organisatsioonilt avaldusekohustuse, milles on ette nähtud panga õigus organisatsiooni arvelduskontolt summade mahakandmiseks laenu konto võlgnevuse katteks. Mingisuguseid tähtajalisi võlakohustusi edaspidisel laenude väljaandmisel sellelt kontolt Riigipank organisatsioonilt ei võta.

Kontot «Laenud inkassodokumentide tagatisel» krediteeritakse järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 130 «Laenud kaubakäibe ja varumise krediteerimiseks» (analüütiline konto «Erilaenud kaubakäibe krediteerimiseks» või «Erilaenud varumise krediteerimiseks») — saadud laenude summaga organisatsioonides ja ettevõtteis, kel on erilaenu konto kaubakäibe ja varumise krediteerimiseks;

b) nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» — saadud laenu summadega (kaubanduslikes organisatsioonides ja ettevõtteis, kellel pole erilaenu kontot ning tootmisettevõtteis) ja laenukonto võlgnevust ületava tagatissummaga;

c) nr. 131 analüütiline konto «Tähtajaks tasumata laenud» — tagatise summaga, mis ületab inkassodokumentide

tagatisel saadud laenude võlgnevuse (tähtajaks tasumata laenude olemasolul).

Kontot «Laenud inkassodokumentide tagatisel» debiteeritakse järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 22 «Ostjad ja tellijad maksenõuete alal» — panga poolt laenude katteks ülekantud summadega;

b) nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» — 1) võlgnevuse summaga, mis ületab tagatised laenukontol; 2) laenude tasumisel kaubanduslikes organisatsioonides ja ettevõtteis, kellel pole erilaenu kontot kaubakäibe krediteerimiseks, ja tootmisettevõtteis;

c) nr. 131 analüütilist kontot «Tähtajaks tasumata laenud» — võlgnevuse summaga, mis ületab tagatised laenukontol, juhul, kui organisatsiooni arvelduskontol puuduvad vahendid.

Sissekanded sellel analüütilisel kontol tehakse kronoloogilises järjekorras.

Konto nr. 131 allkonto nr. 2 «Laenud akreditiivide ja erikontode avamiseks»

Sellel kontol arvestatakse Riigipangalt saadud laenud akreditiivide väljapanemisel, erikontode avamisel ning täiendamisel ja limiteeritud transporditšekkide ostmisel.

Laenude väljaandmise ja vormistamise kord nimetatud eesmärkides määratakse kindlaks Riigipanga juhatuse põhimääruste ja juhatuse juhenditega.

Laenu andmisel akreditiivi väljapanemiseks määratakse kindlaks laenu tasumise tähtaeg. Sellele tähtajale võetakse võlakohustus kogu väljaantud laenusummale.

Laenu nõuab pank sisse tähtaja saabumisel nende summade piirides, mis on tegelikult välja makstud varustajale (varustaja asukohas oleva panga osakonna aviisode alusel). Kasutamata akreditiivi summa osas pikendatakse laenu tasumist 10 päeva võrra.

Laenu järgmise tähtpäeva saabumisel nõuab pank uuesti sisse võlgnevuse summade piirides, mis on tegelikult akreditiivi arvel selle perioodi jooksul välja makstud. Akreditiivi kasutamata osas pikendatatakse tasumist uuesti 10 päeva võrra. Kui akreditiiv on välja antud tähtajaga üle 25 päeva, siis pikendatakse võlgnevust akreditiivi kasutamata osas vastavalt veel 1—2 perioodi võrra.

Akreditiivi tähtaja lõppemisel (lisades sellele ajale juurde postiliikluse aja ja 5 päeva) lõpetatakse arveldused akreditiivi järgi. Pank nõuab laenusummad sisse neis piires, mis hankija asukoha panga osakond viimaste päevade teadete järgi akreditiivi järgi välja maksis ja ülejäänud kasutamata summa kannab üle väljaantud laenu lõplikuks kustutamiseks.

Akreditiivi väljapanekuks antud laenu tähtaja möödumisel, mis on tekkinud enne akreditiivi tähtaja möödumist, on panga osakonnal õigus sulgeda akreditiiv ennetähtaegselt ja deponeeritud summa suunata laenu jäägi katteks. Möödunud tähtajaga võlgnevus nõutakse sisse arvelduskontolt harilikus korras.

Erikontode avamiseks antud laenude tasumise tähtajad määratakse samuti panga poolt kindlaks kehtivate reeglite alusel. Vahendite mittekasutamisel erikontol võib laenu pikendada ainult üks kord tähtajaga kuni kolmkümmend päeva.

Laenud limiteeritud tšekiraamatute ostmiseks antakse tähtajaga ettenäitamisel. Laenusumma peale antakse võlakohustus.

Väljaantud laenud tasutakse sel määral, kuidas on tegelikult kasutatud limiteeritud tšekke, kuid mitte harvem kui kolm korda kuus.

Järgnevat laenu limiteeritud tšekiraamatute ostmiseks annab pank organisatsiooni avalduse põhjal tähtajaga ettenäitamisel väljaantud võlakohustuse üldise summa piirides.

Juhul, kui limiteeritud tšekiraamat tagastatakse, arvatakse kasutamata tšekkide jääk laenu võlgnevuse katteks.

Kontot «Laenud akreditiivide ja erikontode avamiseks» k r e d i t e e r i t a k s e, debiteerides kontot nr. 13 «Erikontod, akreditiivid ja limiteeritud transporditšekid» — väljapandud akreditiivide, avatud erikontode ja saadud limiteeritud tšekiraamatute summadega.

Kontot «Laenud akreditiivide ja erikontode avamiseks» d e b i t e e r i t a k s e järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» — laenu tasumisel;

b) nr. 130 «Laenud kaubakäibe ja varumise krediteerimiseks» (analüütiline konto «Erilaenud kaubakäibe krediteerimiseks») — akreditiivide tagatisel antud laenu tasumisel, seoses hankijate arvete tasumisega;

c) nr. 131 analüütiline konto «Tähtajaks tasumata laenud» — tähtajaks tasumata laenude ülekandmisel;

d) nr. 13 «Erikontod, akreditiivid ja limiteeritud transporditšekid» — tagastatud akreditiivide ja kasutamata limiteeritud tšekiraamatute summadega.

Selle konto analüütilist arvestust peetakse vastavalt iga krediteerimise objekti liigile.

Konto nr. 131 allkonto nr. 3 «Laenud teelolevate laekumissummade tagatisel»

Seda kontot kasutavad tarbijate kooperatiivid nende laekumissummade tagatisel Riigipangalt saadud laenude arvestamiseks, mis on posti teel üle kantud, kuid Riigipanga poolt veel arvelduskontole üle kandmata.

Kontot «Laenud teelolevate laekumissummade tagatisel» krediteeritakse, debiteerides kontot nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» — posti teel ülekantud laekumissumma tagatisel saadud laenusummaga.

Kontot «Laenud teelolevate laekumissummade tagatisel» debiteeritakse, krediteerides kontot nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» — posti teel ülekantud laekumissumma tagatisel saadud laenusumma tasumisel.

Konto nr. 131 allkonto nr. 4 «Laenud põllumajandussaaduste hooajaliseks kogumiseks varumisettevõtteis ja loomade nuumamiseks»

Sellel kontol arvestatakse laenud hooajalisteks toiduteravilja, kartuli, puu- ja aedvilja ning teiste põllumajandussaaduste kogumiseks ja munade konservimiseks. Siin arvestatakse ka laenud põllumajandussaaduste ümbertöötamiseks: kapsaste hapendamiseks, kurkide soolamiseks, puu- ja aedvilja kuivatamiseks jne., samuti ka loomade nuumamiseks.

Riigipanga poolt väljaantud laen põllumajandussaaduste hooajaliseks kogumiseks, kui need põllumajandussaadused olid varem krediteeritud varumise erilaenu kontolt, arvatakse, möödudes arvelduskontost, erilaenukontol oleva võlgnevuse katteks.

Kui hooajalise kogumise kaubad polnud panga poolt varem krediteeritud varumisel, siis laen hooajaliseks kogumiseks selles osas, mis katab organisatsiooni poolt väljamakstud kaupade

jääke, arvestatakse juurde tema arvelduskontole, maksmata kaupade maksumuse osas aga suunatakse otseselt maksenõudmiste tasumiseks.

Konto nr. 131 allkonto nr. 5 «Laenud põllumajandussaaduste hooajaliseks kogumiseks kaubanduses ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis»

Sellel kontol arvestatakse laenud kaubanduslikes ettevõtteis ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis kartulite, puu- ja aedvilja ja teiste põllumajandussaaduste kogumiseks.

Konto nr. 131 allkonto nr. 6 «Laenud hooajaliselt nõutavate kaupade ja vastumüügikaupade kogumiseks»

Sellel kontol arvestatakse tarbijate kooperatsiooni organisatsioonide poolt saadud laenud hooajaliselt nõutavate kaupade kogumiseks (suvekaupade — talvel, talvekaupade — suvel). Riigipanga asutised annavad kaubanduslikele organisatsioonidele laenusid hooajaliselt nõutavate kaupade kogumiseks tingimusel, et neid kaupu arvestataks ja säilitataks eraldi jooksvaks realiseerimiseks ettenähtud kaupadest (vt. järgmiste kontode karakteristikat: nr. 2 «Kaubad ja taara hulgiladudes» ja nr. 3 «Kaubad ja taara jaeettevõtteis»). Tähendatud krediiti antakse välja limiidi ulatuses tähtajaks kuni realiseerimise hooaja alguseni, pärast tähtaja lõppemist aga vormistatakse kaubakäibe jooksva krediteerimise laenuks kaupade ringluse tähtajaga.

Sellel kontol arvestatakse samuti põllumajandussaaduste tootjaile müüdavate vastumüügikaupade ja jahilasketarvete varude kogumiseks saadud laenud.

Konto nr. 131 allkonto nr. 7 «Laenud taara, tooraainete ja materjalide kogumiseks varumisettevõtteis»

Sellel kontol arvestatakse varumisorganisatsioonides käibel oleva taara ja taaramaterjalide, kütte, abimaterjalide, jää, nuumamise operatsioonide, sööda jt. hooajaliseks kogumiseks saadavad laenud.

Saadud laen kantakse arvelduskontole. Laenu kustutamine toimub arvelduskontolt.

Konto nr. 131 allkonto nr. 8 «Laenud toorainete ja materjalide kogumiseks tootmisettevõtteis»

Sellel kontol arvestatakse laenud, mis saadakse ühiskondliku toitlustamise ettevõtetele, pagaritööstustele ja muudele tootmisettevõtetele kütte, pagaritööstustele ja muudele tootmisettevõtetele toorainete ja materjalide, oma hobutranspordile hobumoona jt. kogumise krediteerimiseks.

Saadud laenud kantakse arvelduskontole. Kustutamine toimub arvelduskontolt.

Konto nr. 131 allkonto nr. 9 «Laenud ennetähtaegselt kohaleveetud kaupade tagatisel»

Ennetähtaegseks kaupade kohaleveoks loetakse:

a) kaupade kohalevedu Kaug-Põhja rajoonidesse;
b) kohalevedu mägi- ja kaugetesse rajoonidesse;
c) kohalevedu teede lagunemise ajaks;
d) kohalevedu seoses üksikutel perioodidel transpordi intensiivsema kasutamisega (soola kohalevedu jne.).

Tarbijate kooperatsiooni organisatsioone, kes kogu aasta jooksul kaupu kohale veavad ja keda krediteeritakse kaubakäibe alusel, kuid kes üksikutel perioodidel veavad mõningaid kaupu ennetähtaegselt kohale seoses kaupade kättetoimetamise ajutise takistusega või seoses veetranspordi kasutamisega raskekaalu kauba kohaleveoks, krediteeritakse ennetähtaegselt kohaleveetud kaupade tagavarade tagatisel hariliku laenu kontodel.

Ennetähtaegselt kohaleveetud kaupade tagatisel saadud laenud kantakse tarbijate kooperatiivides üle arvelduskontole, tarbijate kooperatiivide liitudes aga kasutatakse erilaenu konto kustutamiseks. Pärast tähtaja lõppemist ennetähtaegselt kohaleveetud kaupade tagatisel saadud laenud kustutatakse ja vormistatakse kaubakäibe jooksva krediteerimise laenuks.

Tarbijate kooperatsiooni organisatsioone Kaug-Põhja ja muudes kaugelasuvates punktides, kes veavad põhimisi kaubahulki ennetähtaegselt kohale kindlatel aastaperioodidel, krediteeritakse erilaenude kontol.

Spetsiaalse erilaenukonto avamiseks esitavad kaubanduslikud organisatsioonid Riigipanga asutistele avaldused-kohustused.

Ennetähtaegselt kohaleveetud kaupade arveldusdokumentide tasumine toimub kehtestatud krediidilimiidi piirides.

Spetsiaalse erilaenu konto võlgnevuse kustutamine organisatsiooni arvelduskontolt toimub plaaniliste maksete korras vastavalt kaupade realiseerimise plaanile.

Üks kord 15 päeva jooksul kõrvutatakse erilaenu konto võlgnevust tegelikult olemasolevate tagatistega.

Juhul, kui võlgnevus ületab tagatise summa, nõutakse selgunud kindlustamata võlgnevuse summa sisse arvelduskontolt.

Kui erilaenu konto reguleerimise tulemusena tehakse kindlaks laenude tagatistes ülejääk, siis pank annab täiendava krediidi, mis suunatakse:

a) ükskõik missuguste laenude möödunud tähtajaga võlgnevuse olemasolul — selle võlgnevuse kustutamiseks (möödudes arvelduskontost);

b) tähtajaliste maksete olemasolul — tähtajaliste kohustuste kustutamiseks (möödudes arvelduskontost).

Kontosid «Laenud põllumajandussaaduste hooajaliseks kogumiseks varumisettevõtteis ja loomade nuumamiseks», «Laenud põllumajandussaaduste hooajaliseks kogumiseks kaubanduses ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis», «Laenud hooajaliselt nõutavate kaupade ja vastumüügikaupade kogumiseks», «Laenud taara, toorainete ja materjalide kogumiseks varumisettevõtteis», «Laenud toorainete ja materjalide kogumiseks tootmisettevõtteis», «Laenud ennetähtaegselt kohaleveetud kaupade tagatisel» kuuluvuse kohaselt krediteeritakse järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» — arvelduskontole ülekantud laenusummaga;

b) nr. 130 «Laenud kaubakäibe ja varumise krediteerimiseks» (analüütiline konto «Erilaenud kaubakäibe krediteerimiseks») — erilaenu konto katteks ülekantud laenusummaga;

c) nr. 20 «Hankijad maksenõuete ja faktureerimata saadetiste alal» — ennetähtaegselt kohaleveetud kaupade tagatisel saadud laenude arvel (erilaenude konto) panga poolt tasutud aktseptitud maksenõuete summadega;

d) nr. 131 «Muud laenud Riigipangalt» analüütiline konto «Tähtajaks tasumata laenud» — kindlustussummaga, mis ületab ennetähtaegselt kohaleveetud kaupade tagatisel saadud laenu võlgnevuse ja mis on suunatud tähtajaks tasumata võlgnevuse kustutamiseks.

Tähendatud kontosid, kuuluvuse kohaselt, debiteeritakse järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» — tasutud laenusummaga;

b) nr. 130 «Laenud kaubakäibe ja varumise krediteerimiseks (analüütiline konto «Erilaenud kaubakäibe krediteerimiseks» või «Laenud kaubakäibe jooksvaks krediteerimiseks») — jooksva kaubakäibe krediidiks ümber vormistatud hooajaliseks kogumiseks saadud laenusummadega;

c) nr. 131 «Muud laenud Riigipangalt» analüütiline konto «Tähtajaks tasumata laenud» — tähtajaks tasumata laenusummadega.

Konto nr. 131 allkonto nr. 10 «Mitteplaanilised laenud»

Mitteplaanilisi laene annab Riigipank ajutiste rahanduslike raskuste puhul, seoses ebaühtlase kaupade saabumisega plaani arvel või ajutise läbimüügi langemisega põhjusel, mis ei olene organisatsioonist.

Mitteplaanilisi laene võidakse anda teist liiki möödunud tähtajaga krediitide olemasolul, kusjuures säärasel juhul mitteplaaniliste laenude summa suunatakse möödunud tähtajaga võlgnevuse katteks.

Kontot «Mitteplaanilised laenud» krediteeritakse järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» — arvelduskontole ülekantud laenusummaga;

b) nr. 130 «Laenud kaubakäibe ja varumise krediteerimiseks» (analüütiline konto «Erilaenud kaubakäibe krediteerimiseks») — erilaenu konto võlgnevuse katteks suunatud laenusummaga;

c) nr. 131 «Muud laenud Riigipangalt» analüütiline konto «Tähtajaks tasumata laenud» — muude (möödunud tähtajaga) laenude katteks suunatud laenusummaga.

Kontot «Mitteplaanilised laenud» debiteeritakse järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» — tasutud laenusummaga;

b) nr. 131 «Muud laenud Riigipangalt» analüütiline konto «Tähtajaks tasumata laenud» — tähtajaks tasumata laenude ülekandmisel.

Igal sellel kontol arvestataval mitteplaanilisel laenul näidatakse ära tasumise tähtaeg.

Konto nr. 131 allkonto nr. 11 «Blankolaenud»

Sellel kontol arvestatakse laenud, mis on saadud Riigipangalt:

a) ajutiseks käibevahendite täiendamiseks, seoses kulutustega ettevõtete sisustamisel (ühiskondlik toitlustamine, pagaritööstus jms.);

b) kulutuste finantseerimiseks laiatarbe- ja toidukaupade tootmise suurendamiseks kohalikust toorainest;

c) ajutiseks käibevahendite täiendamiseks teistel põhjustel.

Kontot «Blankolaenud» krediteeritakse järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» — punktis «c» näidatud laenude ülekandmisel arvelduskontole;

b) nr. 12 «Erifondide jooksvad kontod» — punktis «a» näidatud laenude ülekandmisel remondi- ja ehitusfondi erikontole;

c) nr. 10 «Kassa» — nõudmiste järgi vahendite saamisel töötasudeks, haldus- ja muudeks kuludeks, mis on seotud ehitusega ja mis tehakse punktis «b» näidatud laenu arvel;

d) nr. 23 allkonto «Deebitorid ja kreeditorid kapitaalmahutuste alal» — hankijate ja tööde ettevõtjate arvete tasumisel hangitud materjalide, sisseseadete ja tehtud ehitustööde eest, mis on tehtud punktis «b» näidatud laenude arvel.

Kontot «Blankolaenud» debiteeritakse järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» — käibevahendite ajutiseks täiendamiseks saadud laenude tasumisel, missugused laenud olid saadud ettevõtete sisustuse kulutusteks ja kulutusteks kohalikust tooranest laiatarbe- ja toidukaupade tootmise laiendamiseks, samuti laenude kustutamiseks, mis on saadud Riigipangalt käibevahendite ajutiseks täiendamiseks teistel põhjustel;

b) nr. 12 «Erifondide jooksvad kontod» — laenude tasumisel, mis saadud kulutuste finantseerimiseks laiatarbekaupu tootvate ettevõtete tootmise suurendamiseks, toidukaupu tootvate ettevõtete laiendamise fondi arvel, kui viimase summad hoitakse erikontol.

Konto nr. 131 allkonto nr. 12 «Tähtajaks tasumata laenud»

See konto on ette nähtud Riigipangast saadud laenude möödunud tähtaegadega võlakohustuste arvestamiseks sel korral, kui Riigipangale antud võlakohustusi pole võimalik kindlaksmääratud tähtajaks tasuda.

Kontot «Tähtajaks tasumata laenud» krediteeritakse nende kontode debiteerimisel, millel arvestatakse Riigipangalt saadud laenud — möödunud tähtajaga Riigipanga laenude summadega.

Kontot „Tähtajaks tasumata laenud» debiteeritakse järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» — tasutud möödunud tähtajaga laenude summadega;

b) nr. 131 analüütiline konto «Mitteplaanilised laenud» — möödunud tähtajaga laenude summadega, mis on kustutatud saadud mitteplaanilise laenu arvel;

c) nr. 130 «Laenud kaubakäibe ja varumise krediteerimiseks» (analüütiline konto «Erilaenud kaubakäibe krediteerimiseks») — tähtajaks tasumata laenude summadega, mis on tasutud tähtajalistе võlakohustuste summa ületamisel erilaenu konto võlgnevuse üle;

d) nr. 131 «Muud laenud Riigipangalt» analüütiline konto «Laenud ennetähtaegselt kohaleveetud kaupade tagatisel» — tähtajaks tasumata laenusummaga, mis on tasutud tähtajaliste võlakohustuste summa ületamisel ennetähtaegselt kohaleveetud kaupade krediteerimise erilaenu konto võlgnevuse üle.

Konto nr. 132 «Riigipanga laenud rahalise lisatasu väljamaksmiseks lina-kanepisaaduste üleandjaile»

Vt. Tsentrosojuzi Keskraamatupidamise ringkiri nr. CB-2-598 — 26. veebr. 1952. a.

XIV jagu

RESERVID JA REGULEERIVAD KONTOD

Konto nr. 140 «Hinnalisand kaupadele ja taarale»

Sellel kontol avatakse kolm allkontot:

1. Hinnalisand kaupadele kaubanduslikes ettevõtteis.
2. Hinnalisand produktidele ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis.
3. Hinnalisand taarale.

Konto nr. 140 allkonto nr. 1 «Hinnalisand kaupadele kaubanduslikes ettevõtteis»

Sellel allkontol arvestatakse kaubanduslikes ettevõtteis olevate kaupade jaemüügiväärtuse ja nende ostuväärtuse vahe.

Peale selle arvestatakse sellel kontol täiendavad mahahindlused kulude hüvitamiseks, mis tarbijate kooperatsiooni organisatsioonid saavad rahandusorganeilt ja hankijailt.

Allkonto «Hinnalisand kaupadele kaubanduslikes ettevõtteis» arvestuse organiseerimisel on tarvis eraldada:

a) hinnalisand kaupadele hulgiladudes;

b) hinnalisand kaupadele jaeettevõtteis (kõikides ettevõtteis tervikuna);

c) hinnalisand kaupadele, mis on ostjate juures vastutaval hoiul;

d) täiendavad mahahindlused tootmisettevõtteilt ja turustusbaasidelt;

e) täiendavad mahahindlused hankijailt taara kaaluvahe, äralõigete (jäätmete) ja purunenud kaupade väärtuse hüvitamiseks (eraldi iga täiendava mahahindluse liigi järgi).

Konto nr. 140 allkonto nr. 1 — a, b. «Hinnalisand kaupadele hulgiladudes», «Hinnalisand kaupadele jaeettevõtteis»

Nendel kontodel arvestatakse põhilised mahahindlused kaupadelt, mida kaubanduslikud organisatsioonid saavad jaehindades. Tarbijate kooperatiivides, kel vastavalt Tsentrosojuzi juhatuse määrusele 18. augustist 1951. a. on õigus teha kaupade jaemüügihindadele juurdehindlusi, arvestatakse tähendatud juurdehindlused samuti sellel kontol. Kaupade osas, mis on saadud tööstusliku väljalaske hindades, arvestatakse nendel kontodel hinnalisandi summa kaubandusliku organisatsiooni kasuks.

Peale põhiliste mahahindluste kaupadelt peavad tarbijate kooperatsiooni organisatsioonid saama täiendavaid mahahindlusi:

a) rahandusorganitelt — toiduteravilja, söödateravilja, soola ja naftatoodete veokulude hüvituseks;

b) viina- ja piiritustehastelt — viina ja piirituse veokulude hüvituseks.

Tähendatud kulutuste hüvituse kord on kehtestatud NSVL Kaubandusministeeriumi ja NSVL Rahandusministeeriumi juhendiga.

Eespool tähendatud kaupade veokulude hüvituseks saadud summad peavad kuuluma hinnalisandi suurendamiseks samal kuul, mil kaubad saabusid.

Summade kandmisel sissetulnud kaupade hinnalisandi suurenemiseks k r e d i t e e r i t a k s e kontosid «Hinnalisand kaupadele hulgiladudes» ja «Hinnalisand kaupadele jaeettevõtteis» järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 1 «Kaupade ost ja hindamine»:

1) kaubanduslikesse ettevõtteisse (hulgi- ja jae-) t e g e l i k u l t sissetulnud kaupade hinnalisandi summaga;

2) transiidina müüdud kaupade hinnalisandi summaga;

b) nr. 23 allkonto «Arveldused rahandusorganitega» — toiduteravilja, söödateravilja, soola ja naftatoodete transpordikulude hüvituseks arvestatava täiendava mahahindluse summaga;

c) nr. 2 «Kaubad ja taara hulgiladudes», nr. 3 «Kaubad ja taara jaeettevõtteis» — hinnalisandi summaga kaupade ülejäägil, samuti hinnalisandi suurendamise summaga;

d) nr. 23 allkonto «Pretensioonide deebitorid» — kooperatiivorganisatsioonile kuuluva, kuid varustaja poolt arve-faktuuril arvestamata mahahindluse summaga;

Summade kandmisel kaupade hinnalisandi vähenemiseks kontosid «Hinnalisand kaupadele hulgiladudes» ja «Hinnalisand kaupadele jaeettevõtteis» d e b i t e e r i t a k s e järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 162 «Kaupade hulgimüük» — mahahindluse summaga ostja kasuks;

b) nr. 180 «Kaubandusliku tegevuse tulemused» — kuu jooksul müüdud kaupade realiseeritud hinnalisandi summaga (kanne tehakse kuu lõpul);

c) nr. 2 «Kaubad ja taara hulgiladudes», nr. 3 «Kaubad ja taara jaeettevõtteis» — hinnalisandi summaga, järgmiste mahakandmiste puhul:

1) kaupade puudujäägid loomuliku kahanemise piirides;

2) ettevõtte kahjuks võetav kaupade täielik või osaline riknemine;

3) varustajaile (hankijaile) tagastatud kaubad;

4) kahjud mittetäisväärtuslikkude ja kõrgendatud hindadega kaupade mahahindlusest;
5) tootmisettevõtteile väljastatud kaubad;
6) kaupade jäätmed ja äralõiked puhastamisel.

Konto nr. 140 allkonto nr. 1-c «Hinnalisand kaupadele, mis ostjate juures vastutaval hoiul»

Seda kontot kasutatakse konto nr. 7 «Kaubad vastutaval hoiul ostjate juures» karakteristikas näidatud juhtudel. Selle konto kreeditisse kantakse ostjate juurde vastutavale hoiule jäetud kaupade hinnalisandi summad. Nende kaupade hinnalisandi summa kajastatakse sisemise kandega allkontol «Hinnalisand kaupadele kaubanduslikes ettevõtteis», debiteerides kontot «Hinnalisand kaupadele hulgiladudes» ja krediteerides kontot «Hinnalisand kaupadele, mis ostjate juures vastutaval hoiul».

Ostjate juurde vastutavale hoiule jäetud kaupade realiseerimisel debiteeritakse kontot «Hinnalisand kaupadele, mis ostjate juures vastutaval hoiul», krediteerides kontot nr. 162 «Kaupade hulgimüük» — mahahindluse summaga ostja kasuks, ja krediteerides kontot nr. 180 «Kaubandusliku tegevuse tulemused» — hulgilüli kasuks langeva hinnalisandi summaga.

Kui ostja juures vastutaval hoiul olevad kaubad saabuvad tagasi kooperatiivorganisatsiooni lattu, siis hinnalisandi summa nendelt kaupadelt kajastatakse sisemise kandega allkontol «Hinnalisand kaupadele kaubanduslikes ettevõtteis», debiteerides kontot «Hinnalisand kaupadele, mis ostjate juures vastutaval hoiul» ja krediteerides kontot «Hinnalisand kaupadele hulgiladudes».

Konto nr. 140 allkonto nr. 1-d «Täiendavad mahahindlused tootmisettevõtteilt ja turustusbaasidelt»

Neil juhtudel, kui kaubad veetakse välja hankijate laost ostja oma vahenditega selle asemel, et need oleksid hankijate poolt saadetud raudteega või veetranspordiga, on hankija kohustatud ostjale tema transpordikulud hüvitama täiendava mahahindluse teel kaupade maksumusest.

Tarbijate kooperatiivide liitude hulgibaasid peavad andma tarbijate kooperatsiooni alamatele lülidele täiendavaid mahahindlusi neilt kaupadelt, millelt need baasid said mahahindlusi tootmisettevõtteilt ja turustusbaasidelt. Seejuures hulgibaaside poolt oma alamatele organisatsioonidele antud täiendavad maha-

hindlused tuleb mahahindlusi andvate baaside arvepidamises kanda tööstustelt saadud mahahindluste vähendamiseks.

Hankijailt transpordikulude hüvituseks saadud täiendavad mahahindlused kantakse tarbijate kooperatiivides ja tarbijate kooperatiivide rajooniliitude jaeettevõtetes vahetult konto nr. 180 «Kaubandusliku tegevuse tulemused» kreeditisse (kirjele, millel arvestatakse realiseeritud hinnalisand kaupade jaemüügil).

Tarbijate kooperatiivide liitude hulgiladudes tuleb realiseeritud kaupadele langev täiendav mahahindluse summa kanda üle igakuuliselt konto nr. 180 «Kaubandusliku tegevuse tulemused» kreeditisse (kirjele, millel arvestatakse realiseeritud hinnalisand kaupadele hulgimüügil). Realiseeritud kaupadele langev täiendav mahahindluse summa määratakse kindlaks konto «Täiendavad mahahindlused tootmisettevõtteilt ja turustusbaasidelt» saldo summa ja täiendava mahahindluse summa vahena.

Kuu lõpul realiseerimata kaupadele langev täiendav mahahindluse summa määratakse kindlaks täiendava mahahindluse keskmise protsendi alusel, mis määratakse kindlaks iga kaupade grupi järgi, millelt need mahahindlused saadi, väljudes kuu alguse jääkidest ja kuu jooksul sissetulnud kaupadest ning täiendavatest mahahindlustest.

Summade kandmisel täiendava mahahindluse suurendamiseks krediteeritakse kontot «Täiendavad mahahindlused tootmisettevõtteilt ja turustusbaasidelt« järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 1 «Kaupade ost ja hindamine» — hankija arve-faktuuris märgitud mahahindluse summaga;

b) nr. 23 allkonto «Pretensioonide deebitorid» — kooperatiivorganisatsioonile kuuluva, kuid hankija arve-faktuuri sisse võtmata mahahindluse summaga (kui see on selgunud pärast maksenõudmise aktseptimist).

Summade kandmisel täiendava mahahindluse vähendamiseks debiteeritakse kontot «Täiendavad mahahindlused tootmisettevõtteilt ja turustusbaasidelt» järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 162 «Kaupade hulgimüük» — hulgibaaside poolt oma alamatele lülidele realiseeritud kaupadelt antud täiendava mahahindluse summaga;

b) nr. 180 «Kaubandusliku tegevuse tulemused» — täiendava mahahindluse summaga realiseeritud kaupadelt hulgilüli kasuks.

Konto nr. 140 allkonto nr. 1-e «Täiendavad mahahindlused hankijailt taara kaaluvahe, äralõigete (jäätmete) ja purunenud kaupade väärtuse hüvitamiseks»

Tarbijate kooperatsiooni organisatsioonid saavad hankijalt mõnesugustelt kaupadelt täiendavaid mahahindlusi taara kaaluvahe (taaras saadud kalad, kalatooted ja kalamari), jäätmete (suitsutatud lihatooted, tapetud linnud, kalad) ja mõnesuguste purunenud kaupade väärtuse hüvitamiseks.

Hulgiettevõtted peavad tähendatud mahahindluse täielikult üle andma kaubanduslikele jaeettevõtteile. Täiendava mahahindluse määr ja summa peab arve-faktuurides olema eraldi näidatud.

Kaubanduslikele jaeettevõtteile antud täiendavad mahahindlused tuleb kaubanduslikes hulgiettevõtteis arvestada hankijailt saadud täiendavate mahahindluste vähendamiseks.

Kaubanduslikes jaeettevõtteis tuleb kaubanduslikelt hulgiettevõtteilt saadud täiendavaid mahahindlusi arvestada sellel kontol kuni kaaluvahe, jäätmete või kaupade purunemise mahakandmiseni.

Juhatuse määrusega kooperatiivorganisatsiooni arvele võetud tegelik taara-kaaluvahe, jäätmed ja kaupade purunemine kantakse jaehindades maha kaupade arvelt, hankijailt saadud täiendava mahahindluse piirides, täiendava mahahindluse vähendamiseks.

Kooperatiivorganisatsiooni arvele võetud tegelik taara-kaaluvahe, jäätmed ja kaupade purunemine ulatuses, mis ületab saadud täiendavaid mahahindlusi, tuleb maha kanda kaupade arvelt korra kohaselt, mis on kehtestatud kaupade kadude mahakandmiseks.

Summade kandmisel eespool tähendatud täiendavate mahahindluste suurendamiseks krediteeritakse kontot «Täiendavad mahahindlused hankijailt taara kaaluvahe, äralõigete (jäätmete) ja purunenud kaupade väärtuse hüvitamiseks» järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 1 «Kaupade ost ja hindamine» — hankija arve-faktuuris märgitud mahahindluse summaga;

b) nr. 23 allkonto «Pretensioonide deebitorid» — kooperatiivorganisatsioonile kuuluva, kuid hankija arve-faktuuri sisse võtmata mahahindluse summaga (kui see on selgunud pärast maksenõuete aktseptimist).

Summade kandmisel eespooltähendatud täiendavate mahahindluste vähendamiseks debiteeritakse kontot «Täienda-

vad mahahindlused hankijailt, taara kaaluvahe, äralõigete (jäätmete) ja purunenud kaupade väärtuse hüvitamiseks» järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 162 «Kaupade hulgimüük» — hulgibaaside poolt oma alamatele lülidele realiseeritud kaupadelt antud täiendava mahahindluse summaga;

b) nr. 3 «Kaubad ja taara jaeettevõtteis» — kooperatiivorganisatsiooni arvele võetud tegeliku taara kaaluvahe, jäätmete ja kaupade purunemise maksumusega, saadud täiendava mahahindluse piirides.

Konto nr. 140 allkonto nr. 2 «Hinnalisand produktidele ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis»

Sellel allkontol arvestatakse ühiskondliku toitlustamise ettevõtteisse sissetulnud kaupade ja produktide mahahindlused ja hinnalisandid.

Mahahindlused ja hinnalisandid ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis koosnevad:

a) kõrgematelt organisatsioonidelt ja võõrailt hankijailt, samuti oma organisatsiooni kaubanduslikelt ettevõtteilt sissetulnud tsentraliseeritud fondi kaupade mahahindluse summadest;

b) piirkokkuostuhindadega kokkuostetud põllumajandussaaduste sissetulekuks kantud maksumuse ja nende ostumaksumuse, kaasa arvatud käibemaks, vahest;

c) einelaua realiseerimiseks sissetulnud kaupade täiendavast hinnalisandist;

d) organisatsiooni juhatusele vahetult alluvate toidubaaride poolt sööklatelt ja teemajadelt saadud köögitoodangu müügihinna mahahindlustest.

Analüütilises arvestuses avatakse järgmised kontod:

1) Mahahindlused tsentraliseeritud fondi kaupade jaehindadelt.

2) Hinnalisandid piirkokkuostuhindadega kokkuostetud põllumajandussaadustele.

3) Täiendav juurdehindlus einelaudades asuvatele kaupadele.

4) Mahahindlused köögitoodangu müügihindadest.

Köögitoodangu müügihinna kalkuleerimisel arvestatavat toormaterjali kogumi hinnalisandit sellel kontol ei arvestata. See hinnalisand kajastub kui köögitoodangu realiseerimise brutotulu kontodel nr. 165 «Kauba ja köögitoodangu müük ühiskondliku

toitlustamise ettevõtteis» allkontol «Köögitoodangu müük söögisaali kaudu» ja nr. 166 «Köögitoodangu väljastamine».

Iga kuu lõpul jäetakse allkontole «Hinnalisand produktidele ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis» produktide ja kaupade jäägile langev hinnalisandi summa, kuna ülejäänud summa kantakse maha kui realiseeritud hinnalisand.

Produktide ja kaupade jäägi hinnalisand arvutatakse välja järgmiselt:

Kontole «Mahahindlused tsentraliseeritud fondi kaupade jaehindadelt» jäetakse mahahindluse summa tsentraliseeritud fondi kaupade kogu jäägilt, mis asub nii ladudes kui ka einelaudades. See summa määratakse kindlaks inventeerimise andmete alusel, rakendades mahahindluse määra igalt kaubalt.

Kontole «Hinnalisand piirkokkuostuhindadega kokkuostetud põllumajandussaadustelt» jäetakse hinnalisandi summa, lähtudes põllumajandussaaduste jäägist ja keskmisest hinnalisandi protsendist.

Kontole «Täiendav juurdehindlus einelaudades asuvatele kaupadele» jäetakse summa, mis on välja arvutatud kaupade inventeerimise andmete ja «Juhendis hindade rakendamise korra kohta tarbijate kooperatsiooni ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis» ettenähtud juurdehindluse määrade alusel.

Kontole «Mahahindlused köögitoodangu müügihindadest» jäetakse vahetult organisatsiooni juhatusele alluvates toidubaarides või einelaudades olevate köögitoodangu jääkide mahahindluse summa kindlaksmääratud ulatuses.

Allkontot «Hinnalisand produktidele ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis» k r e d i t e e r i t a k s e järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 41 «Produktid ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis» — mahahindluse ja juurdehindluse summadega, mis koosnevad:

1) kõrgematelt organisatsioonidelt ja võõrastelt hankijailt, oma abimajandeilt, samuti oma organisatsiooni hulgiladudest ja teistelt iseseisvale bilansile eraldatud oma organisatsiooni ettevõtteilt saadud tsentralieeritud fondi kaupade mahahindluse summadest;

2) ühiskondliku toitlustamise ettevõtete endi poolt piirkokkuostuhindadega kokkuostetud põllumajandussaaduste sissetulekuks arvestatud maksumuse ja nende ostumaksumuse, kaasa arvatud käibemaksu summa, vahest;

3) juurdehindlusest kaupade jaehindadele;

4) ühiskondliku toitlustamise ettevõtete ladudes inventeerimisel avastatud produktide ja kaupade ülejääkide hinnalisandi summadest;

b) nr. 140 allkonto «Hinnalisand kaupadele kaubanduslikes ettevõtteis» (analüütiline konto «Hinnalisand kaupadele jaeettevõtteis») — vastava mahahindluse summaga kaupadelt, mis on ühiskondliku toitlustamise ettevõtteisse sisse tulnud tarbijate kooperatiivide magasinidest ja kauplustest, mille arvestust peetakse ühiskondliku toitlustamise ettevõtetega ühisel bilansil;

c) nr. 4 «Kaubad ja taara einelaudades» — täiendava juurdehindlusega einelauda realiseerimiseks sissetulnud kaupadelt, mis on ette nähtud «Juhendis hindade kehtestamise korra kohta ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis», samuti vahetult organisatsiooni juhatusele alluvatesse toidubaaridesse või einelaudadesse söögisaalist (teemajast) sissetulnud köögitoodangu müügihinnalt mahahindluse summaga.

Allkontot «Hinnalisand produktidele ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis» debiteeritakse järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 182 «Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete tegevuse tulemused» — kuu lõpul väljaarvutatud realiseeritud hinnalisandi summaga nii einelaua kaudu müüdud kaupadelt kui ka köögitoodangu valmistamiseks kulutatud produktidelt;

b) nr. 41 «Produktid ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis», nr. 4 «Kaubad ja taara einelaudades» — hinnalisandi summaga kaupadelt ja produktidelt, mis kantakse käibekuludeks kui kaod (puudujääk loomuliku kahanemise normide piires ja muud mitte varaliselt vastutava isiku süü läbi tekkinud kaubakaod) ja allahindluse summaga hinnalisandi piires.

Konto nr. 140 allkonto nr. 3 «Hinnalisand taarale»

Seda allkontot kasutavad hulgikaubanduslikud ja varumisturustusettevõtted neil juhtudel, kui nad kaupadega koos saavad taarat, mille väärtus on arvatud kauba hinna sisse.

Sellise taara sissetulekuks arvestamine toimub hinnakirja hindadega, kusjuures debiteeritakse kontosid nr. 2 ja 5 ja krediteeritakse allkontot «Hinnalisand taarale». Sellise taara väljastamisel ostjaile ühes kaupadega debiteeritakse allkontot «Hinnalisand taarale» ja krediteeritakse kontosid nr. 2 ja 5.

Selle allkonto saldo kuu lõpul näidatakse summas, mis on võrdne kaupade all oleva hankijailt tasuta saadud taara väärtu-

sega; vabanenud tasuta taara väärtus aga peab igakuuliselt kantama käibekulude vähendamiseks kirjel: «Kahjud taarast, maha arvates tulud taara operatsioonidest».

Seoses sellega ladude juhatajad peavad iga kuu viimasel päeval ühes kaupade ja taara liiklemise aruandega esitama samaaegselt raamatupidamisele õiendi kauba all oleva tasuta saadud taara jääkide kohta kuu lõpul.

Allkonto «Hinnalisand taarale» kuu lõpu saldo summa ja saadud õiendi järgi samaks kuupäevaks alal oleva taara jäägi maksumuse vahe moodustab kauba alt vabanenud tasuta saadud taara väärtuse. See summa kajastub sissekandes allkonto «Hinnalisand taarale» deebetis ja konto nr. 171 «Käibekulud» (kirje «Kahjud taarast, maha arvates tulud taaraoperatsioonidest») kreeditis.

Kaubanduslikud jaeettevõtted ei kasuta seda allkontot, vaid tasuta saadud taara sissetulekuks arvestamisel krediteerivad käibekulude kontot.

Konto nr. 141 «Põhivahendite kulumine»

Kooskõlas riiklike, kooperatiiv- ja ühiskondlike ettevõtete ja organisatsioonide raamatupidamise aruannete ja bilansside määrusega näidatakse kasutamisel kui ka konserveeritud või varusolevad põhivahendid bilansi aktivas nende esialgses soetamisväärtuses. Põhivahendite kulumine kajastub bilansi passivas erikirjel.

Põhivahendite kulumine arvestatakse kontol nr. 141 «Põhivahendite kulumine». Põhivahendite kulumine arvestatakse igakuuliselt summas, mis võrdub amortisatsiooniga oma põhivahenditelt.

Põhivahendite kulumine arvestatakse detsentraliseeritult, s. o. nendel bilanssidel, millel arvestatakse vastavad põhivahendid.

Kontot «Põhivahendite kulumine» k r e d i t e e r i t a k s e järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 111 «Põhi- (põhikirja) fond» — organisatsiooni juhatuse (põhikirjalise ettevõtte) bilansil arvestatud kasutamisel olevate põhivahendite kulumise summaga;

b) nr. 60 «Sisemised arveldused» allkonto «Sisemised arveldused eraldatud vahendite alal» — isemajandavate ettevõtete bilansil arvestatud kasutamisel olevate põhivahendite kulumise summaga.

Kontot nr. 141 «Põhivahendite kulumine» debiteeritakse, krediteerides kontosid:

a) nr. 90 «Põhivahendid» — likvideerimisel, muudele organisatsioonidele tasuta üleandmisel, oma organisatsiooni isemajandavatele ettevõtetele üleandmisel väljalangenud põhivahendite kulumise summaga;

b) nr. 100 «Kapitaalmahutused ja kapitaalremont» — oma põhivahendite kapitaalremondi maksumusega.

Konto nr. 141 «Põhivahendite kulumine» analüütilist arvestust peetakse põhivahendite gruppide järgi (hooned, ehitised, masinad, inventar jne.).

Varusseisvailt (laosolevailt) põhivahenditelt kulumist ei arvestata.

Konto saldo on alati kreeditipoolne ja näitab oma põhivahendite kulumise summat.

Konto nr. 142 «Väheväärtusliku inventari ja eririietuse kulumine»

Kooskõlas riiklike, kooperatiiv- ja ühiskondlike ettevõtete ja organisatsioonide raamatupidamise aruannete ja bilansside määrusega näidatakse väheväärtusliku inventari esemed ja eririietus bilansis nende esialgses soetamisväärtuses. Nende esemete kulumise summa kajastub bilansi passivas erikirjel.

Väheväärtuslik inventar ja eririietus arvestatakse kogu nende kasutamise ajal esialgses hindes, mis koosneb ostu- või tootmisväärtusest ja kohaletoimetamise kuludest.

Väheväärtuslik inventar ja eririietus kulub aja jooksul kasutamisel, sellepärast tuleb kindlaksmääratud osa nende väärtusest igakuuliselt maha kirjutada vastavale kontole, kus arvestatakse käibe-, tootmis- või ekspluatatsioonikulud.

Kasutamiseloleva väheväärtusliku inventari ja eririietuse kulumisel ei kirjutata esialgse soetamisväärtuse vähenemist maha kontolt nr. 43 «Väheväärtuslik inventar ja eririietus», vaid see kajastub kontol nr. 142 «Väheväärtusliku inventari ja eririietuse kulumine».

Väheväärtusliku inventari kulumist arvestatakse igakuuliselt normide järgi, mis kehtestatud tarbijate kooperatiividele tarbijate kooperatiivide rajooniliitude juhatuste poolt, ülejäänud lülide ettevõtetele — vastavate kooperatiivorganisatsioonide juhatuste, Tsentrosojuzi ettevõtetele aga — vastavate peavalitsuste juhatajate poolt. Kulumise arvestuse normid kehtestatakse protsentides väheväärtusliku inventari väärtusest.

Kasutamisel oleva eririietuse kulumine arvestatakse igakuuliselt võrdsetes osades, vastavalt tähtajale, milleks see on välja antud.

Autotranspordi majapidamistes sise- ja väliskummide kulumine [1] arvestatakse vastavalt Tsentrosojuzi juhatuse ringkirjale 26. juunist 1952. a. nr. SP-291.

Täieliku kulumise tagajärjel kasutamiskõlbmatuks muutunud väheväärtusliku inventari esemed ja eririietus kirjutatakse maha kulumise summa arvel.

Kontot nr. 142 «Väheväärtusliku inventari ja eririietuse kulumine» krediteeritakse, debiteerides kontosid nr. 170 «Halduskulud», nr. 171 ja 173 «Käibekulud», nr. 52 «Tootmise üldkulud», nr. 172 «Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kulud» — väheväärtusliku inventari ja eririietuse kulumise arvutatud summaga. Õppeasutistes arvestatakse väheväärtusliku inventari ja eririietuse kulumine põhifondi arvel, debiteerides kontot nr. 111, iseseisvale bilansile eraldatud õppeasutistes aga — debiteerides konto nr. 60 allkontot «Sisemised arveldused eraldatud vahendite alal».

Kontot nr. 142 debiteeritakse, krediteerides kontot nr. 43 «Väheväärtuslik inventar ja eririietus» — täieliku kulumise tagajärjel kasutamiskõlbmatuks muutunud väheväärtusliku inventari ja eririietuse maksumusega.

Väheväärtusliku inventari ja eririietuse kulumise üldsumma täpsustatakse aasta lõpul inventeerimisel.

Sellel juhul tehakse kindlaks iga eseme tegelik kulumise määr (protsentides). Kasutades neid andmeid, peab raamatupidamine välja arvutama kogusumma, mis tuleb jätta kontole nr. 142 «Väheväärtusliku inventari ja eririietuse kulumine». Väljaarvutatud summat võrreldakse kontol nr. 142 «Väheväärtusliku inventari ja eririietuse kulumine» arvestatud summaga.

Kui inventeerimise nimestiku järgi väljaarvutatud kulumise summa osutub suuremaks konto nr. 142 kreeditsaldo summast, siis arvestatakse vahe täiendavalt konto nr. 142 kreeditis ja vastavalt käibe- või tootmiskulude kontode deebetis. Juhul, kui inventeerimise nimestiku järgi väljaarvutatud kulumise summa osutub vähemaks konto nr. 142 kreeditsaldo summast, siis tuleb liigselt arvestatud summa storneerida.

Konto nr. 142 «Väheväärtusliku inventari ja eririietuse kulumine» analüütilist arvestust peetakse tegevusharude (kaubandus, varumine, ühiskondlik toitlustamine jne.) järgi.

---

[1] Vt. lisa nr. 4.

Konto nr. 143 «Eelseisvad maksed»

Sellel kontol on kaks allkontot:

1) Käibemaks laosolevailt ja ostjaile laaditud kaupadelt ning valmistooodetelt.

2) Muud eelseisvad kulud. [1]

Konto nr. 143 allkonto nr. 1 «Käibemaks laosolevailt ja ostjaile laaditud kaupadelt ning valmistoodetelt»

See allkonto jaguneb kaheks analüütiliseks kontoks:

a) «Käibemaks valmistoodete jäägilt laos.

b) «Käibemaks ostjaile laaditud kaupadelt ja valmistoodetelt».

Käibemaksu arvutuse ja maksmise kord määratakse kindlaks NSVL Rahandusministeeriumi poolt antavate eriinstruktsioonide ja ringkirjadega.

Iga kauba käive maksustatakse käibemaksuga ainult üks kord, sõltumata lülide arvust, mida kaup läbib.

Käibemaksu arvutamisel tuleb silmas pidada tarbijaskooperatiivseile organisatsioonidele kindlaksmääratud maksusoodustusi.

Maksustatav käive arvutatakse kas jae- või väljalaskehinnalt vastavalt antud kauba maksustamiseks kindlaksmääratud korrale.

Käibe teostamise päevaks loetakse müüdud põllumajandussaaduste ja valmistoodete eest raha laekumise päev varustaja arvelduskontole, sõltumata laadungi laadimise ajast.

Vastavalt sellele teistes linnades asuvaile ostjaile kokkuostukaupade ja valmistoodete (mida maksustatakse käibemaksuga) laadimisel arvutatavad käibemaksusummad arvestatakse kuni müüdud põllumajandussaaduste ja valmistoodete eest ostjailt raha saamiseni analüütilisel kontol «Käibemaks ostjaile laaditud kaupadelt ja valmistoodetelt».

Põllumajandussaaduste ja valmistoodete realiseerimisel tarbijate kooperatiivorganisatsioonide oma jaemüügivõrgu ja oma ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kaudu kuulub käive maksustamisele nende kaupade jaemüügivõrku ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtteisse väljastamise momendil. Seepärast ei arvestata käibemaksu nendelt operatsioonidelt analüütilisel kontol «Käibemaks ostjaile laaditud kaupadelt ja valmistoodetelt», vaid

---

[1] Tsentrosojuzi Keskraamatupidamise ringkiri nr. CB-2-622 — 22. aug. 1952. a. (vaata lisa nr. 5).

see peab kajastuma kirjendiga konto nr. 23 allkonto «Arveldused rahandusorganitega» kreeditis ja konto nr. 164 «Varumiskaupade realiseerimine», nr. 161 «Valmistoodete realiseerimine» deebetis (kuuluvuse järgi).

Analüütilist kontot «Käibemaks ostjaile laaditud kaupadelt ja valmistoodetelt» krediteeritakse järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 164 «Varumiskaupade realiseerimine», nr. 161 «Valmistoodete realiseerimine» — käibemaksu summaga teistes linnades asuvaile ostjaile käibemaksuga maksustatavate varumiskaupade või valmistoodete väljastamisel (laadimisel) — sel juhul, kui valmistoodete sissetulekuks arvestamisel käibemaksu nende hinnasse polnud arvestatud;

b) nr. 143 allkonto «Käibemaks laosolevailt ja ostjaile laaditud kaupadelt ning valmistoodetelt» (analüütiline konto «Käibemaks valmistoodete jäägilt laos») — teistes linnades asuvaile ostjaile laaditud valmistoodete käibelt arvutatud käibemaksu summaga (valmistoodete arvestamisel väljalaskehinnas — kaasa arvates sellele käibemaksu).

Analüütilist kontot «Käibemaks ostjaile laaditud kaupadelt ja valmistoodetelt» debiteeritakse, krediteerides konto nr. 23 allkontot «Arveldused rahandusorganitega» — rahandusorganeile tasumisele kuuluva käibemaksu summaga teistes linnades asuvailt ostjailt vahendite laekumisel.

Analüütilisel kontol «Käibemaks valmistoodete jäägilt laos» arvestatakse käibemaksu summad oma tootmise valmistoodetelt, mis on arvestatud hulgi-väljalaske väärtuses, millesse kaasa arvatud käibemaks.

Ettevõtetele, kus reeglikohaselt esinevad tähtsuseta üleminevad valmistoodete jäägid, lubatakse valmistoodete sissetulekuks arvestamisel arvutatud käibemaksu summad kajastada vahetult konto nr. 23 allkontol «Arveldused rahandusorganitega».

Analüütilist kontot «Käibemaks valmistoodete jäägilt laos» krediteeritakse, debiteerides kontot nr. 160 «Toodangu väljalask ja teenuste osutamine» — valmistoodete sissetulekuks arvestamisel arvutatud käibemaksu summaga.

Analüütilist kontot «Käibemaks valmistoodete jäägilt laos» debiteeritakse, krediteerides kontosid:

a) nr. 23 allkontot «Arveldused rahandusorganitega» — käibemaksu summaga samas linnas asuvaile ostjaile realiseeritud või oma kaubanduslikele jaeettevõtteile väljastatud valmistoodetelt;

b) nr. 143 «Käibemaks laosolevailt ja ostjaile laaditud kaupadelt ja valmistoodetelt» (analüütiline konto «Käibemaks ostjaile laaditud kaupadelt ja valmistoodetelt») — arvestatud käibemaksu summaga teiselinnalistele ostjaile realiseeritud valmistoodetelt, mis arvestatud väljalaskehinnaga, millesse on sisse arvatud ka käibemaks.

Konto nr. 143 allkonto nr. 2 «Muud eelseisvad kulud» [1]

Sellel allkontol arvestatakse tööliste ja teenistujate puhkeaja tasu kulud ja vastavad arvestusülekanded sotsiaalkindlustuseks, mis tuleb pidevalt liita toodangu omamaksumusse (või käibekuludeks).

Seda allkontot võivad kasutada:

a) metsa ülestöötamise ettevõtted;

b) tootmisettevõtted;

c) Kaug-Põhja rajoonides asuvad ja nendega võrdsustatud organisatsioonid ja ettevõtted.

Vastavate summade arvestamine allkonto «Muud eelseisvad kulud» kreeditisse toimub igakuuliselt, olenemata sellest, kas selles kuus oli puhkuseaja tasude väljamakse või mitte. Seejuures debiteeritakse kontosid, millel arvestatakse tootmiskulud (või käibekulud) ja krediteeritakse allkontot «Muud eelseisvad kulud».

Tööliste ja teenistujate puhkusele minekul arvestatakse neile töötasu ja koostatakse sealjuures järgmine kirjend:

Allkonto «Muud eelseisvad kulud» deebet, konto nr. 26 «Töölised ja teenistujad» kreedit.

Peale selle debiteeritakse allkontot «Muud eelseisvad kulud» ja krediteeritakse konto nr. 23 allkontot «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» — arvestusülekande summaga sotsiaalkindlustuseks.

Järelikult, allkontot «Muud eelseisvad kulud» krediteeritakse igakuuliselt arvestatavate eelseisvate kulude kirjendamisega nende kontode deebetile, millel arvestatakse tootmiskulud (või käibekulud), debiteeritakse aga tegelikult kantud kuludega kontode nr. 26 «Töölised ja teenistujad» ja nr. 23 allkonto «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» krediteerimisel.

---

[1] Tsentrosojuzi Keskraamatupidamise ringkiri nr. CB-2-622 — 22. aug. 1952. a. (vaata lisa nr. 5).

Konto nr. 144 «Arvestusülekanded rahalise lisatasu väljamaksmiseks linasaaduste üleandjaile ostjate poolt tasumata arvete põhjal»

Vt. Tsentrosojuzi Keskraamatupidamise ringkiri nr. CB-2-598 — 26. veebr. 1952. a.

XV jagu

KOGUMIS-JAOTAMISKONTOD

Konto nr. 150 — «Põllumajandussaaduste sortimine»

Konto nr. 150 on ette nähtud operatsioonide arvestamiseks põllumajandussaaduste sortimise alal.

Sortimise all mõistetakse sääraseid operatsioone, kus algkujul (s. t. sortimatult) sissetulnud põllumajandussaadused pärast nende vastuvõtmist sorditakse kindlaksmääratud sortideks, millena neid pärast sortimist realiseeritakse või tootmisettevõtteile (töötlemiseks) üle antakse.

Sortimise protsessis põllumajandussaadusi ei töödelda, vaid need kuuluvad ainult kvaliteedi kontrollimisele ja sortidesse liigitamisele.

Sortimisel võib ühtlasi aset leida viimistlemine, näiteks prahi kõrvaldamine, kuivatamine jne.

Kõik sortimisega seosesolevad kulud arvestatakse otseselt käibekuludeks ja neid ei või sorditud põllumajandussaaduste omamaksumusele juurde arvata.

Põllumajandussaaduste kasutamiskõlbmatute jäätmete ja kao väärtus (originaali hinnaga), mis esineb sortimisel, kantakse kontolt nr. 150 samuti käibekuludeks.

Sortimisel saadud põllumajandussaadused hinnatakse põllumajandussaaduste vastavale sordile kehtestatud ostuhindades. Selles hindes peetakse sorditud põllumajandussaaduste edaspidist arvestust.

Iga üksik sortimine vormistatakse Tsentrosojuzi poolt kehtestatud vormikohase aktiga.

Kontot nr. 150 «Põllumajandussaaduste sortimine» *debiteeritakse* järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 5 «Varumiskaubad ja taara» — sorditavate põllumajandussaaduste maksumusega;

b) nr, 181 «Varumistegevuse tulemused» — sortimise lõppedes sissetulekuna arvestatud põllumajandussaaduste maksumuse suurenemise summaga, võrreldes sortimisele antud põllumajandussaaduste maksumusega.

Kontot nr. 150 «Põllumajandussaaduste sortimine» k r e d i t e e r i t a k s e järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 5 «Varumiskaubad ja taara» — sortimiselt saadud põllumajandussaaduste maksumusega vastavale põllumajandussaaduste sordile kehtestatud hindades, samuti kasutamiskõlblike jäätmete maksumusega (võimalikes realiseerimishindades);

b) nr. 173 «Varumise käibekulud» — põllumajandussaaduste sortimisel saadud kasutamiskõlbmatute jäätmete ja esinenud kao väärtusega (alghinnas);

c) nr. 181 «Varumistegevuse tulemused» — sortimisele antud põllumajandussaaduste maksumuse summa ja sortimise lõppedes saadud põllumajandussaaduste arvestatava maksumuse summa vahega.

Konto nr. 151 «Ettetehtud kulud»

Kontol nr. 151 «Ettetehtud kulud» arvestatakse kulud, mis on ette tehtud ja kuuluvad igakuuliselt käesoleva aasta või järgnevate aastate jooksul kindlaksmääratud summades mahakandmisele nendele kontodele, millel arvestatakse (vastavalt kuuluvusele) käibe- või tootmiskulud.

Niisuguste kulude hulka kuuluvad: ajalehtede ja ajakirjade tellimine terve aasta peale, patendimaks, väärtuste kindlustamine, kulutused ajutiselt mittetegutsevate (hooajalised) ettevõtete alal ja muud.

Sellel kontol arvestatakse hankijailt saadud varumiskaupade maksumuse ja samade kaupade natuuras seemnelaenudena väljaandmise maksumuse vahe, samuti kulud, mis seotud nende varumiskaupade saamise ja laenuksandmisega.

Sellel kontol ei kuulu arvestamisele summad, mis kuuluvad tulevikus mahakandmisele käibekuludeks või tootmiskuludeks selle organisatsiooni poolt esitatavate arvete alusel, kellele summad sisse maksti (näiteks avansid posti-telegraafikontorile). Sellel kontol on keelatud arvestada tagavaraks soetatud majapidamismaterjale (heinad, kaerad, puud jm.).

Antud kuusse kuuluv kulude summa kantakse igakuuliselt (vastavalt kuuluvusele) üle kontodele, kus arvestatakse käibe- või tootmiskulud.

Kontot nr. 151 «Ettetehtud kulud» d e b i t e e r i t a k s e, krediteerides kontosid:

a) nr. 10 «Kassa», nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas», nr. 25 «Aruandealused summad» (kuuluvuse järgi) — tehtud kulude summaga;

b) nr. 23 allkontot «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» — aruandekuus arvestatud kulude summaga, mis kuuluvad mahakandmisele järgmistel aruandeperioodidel.

Kontot nr. 151 «Ettetehtud kulud» k r e d i t e e r i t a k s e kulude selle osa summaga, mis kuulub aruandekuule, kusjuures debiteeritakse kontosid, millel (vastavalt kuuluvusele) arvestatakse käibe- või tootmiskulud.

Konto nr. 152 «Kulutused ajutisteks ehitusteks»

Sellel kontol arvestatakse kulutused hooajaliselt ja muude ajutiselt kasutatavate ruumide ja ehitiste ehitamiseks, nende omamaksumuse kindlaksmääramiseks.

Siin peetakse silmas kerget tüüpi ruume ja ehitisi, mida kasutatakse lühikese aja jooksul ja pärast seda lammutatakse (viiakse ära). Eriti kuuluvad niisuguste ehitiste hulka:

a) ajutised kaubandusettevõtete ruumid — müügipaviljonid, kioskid, telgid jms. ruumid, mis püstitatakse laadaplatsidele ja mis pärast laata lammutatakse;

b) ajutised laoruumid, katusealused, aiad (piirded lahtistele laoplatsidele jms. kartulite, kõrvitsaliste, puidu, soola ja teiste kaupade hoidmiseks), mis püstitatakse laevatavate jõgede üle ujutatavail kallastel pärast kevadist suurvett ja lammutatakse pärast navigatsiooni lõppu;

c) ajutised barakid, katusealused, sarad jne. ainult hooajaliseks köögivilja, puuvilja ja muude toorainete töötlemiseks (soolamine, kuivatamine jne.), mis püstitatakse ainult töötlemise hooajaks ja selle lõppedes lammutatakse;

d) sadamad ja muud ajutised ehitised tarbijate kooperatsiooni organisatsioonide oma veetranspordi jaoks, mis ehitatud navigatsiooni algul ja lammutatakse selle lõppedes.

Märkus: Uut ehitust teenindavaid ajutisi ehitisi ja seadmeid sellel kontol ei arvestata; need tuleb arvestada kontol nr. 100 «Kapitaalmahutused ja kapitaalremont».

Sellel kontol kajastatakse ajutiste ruumide (ehitiste) ehitamise, samuti ka nende lammutamise ja koristamise kulutused kasutamise lõppedes.

Ajutiselt kasutatavate ruumide ja ehitiste püstitamise kulud, nagu ehitustööliste töötasu koos sotsiaalandamitega, ehitusmaterjalide väärtus, materjalide ehituskohale toimetamise kulud ja muud koondatakse kõik käesolevale kontole (nr. 152) ja ehitustööde lõppedes ning ajutiste ruumide (ehitiste) kasutamisele võtmisel kantakse kogu nende kulutuste summa, välja arvatud materjalide väärtus, kohe üle «Ettetehtud kulude» kontole.

Edaspidi kantakse need kulud ettetehtud kulude kontolt nendele kontodele, millel arvestatakse käibe-, tootmis- või majandamiskulud, igakuuliselt võrdsetes osades vastavalt iga objekti kasutamise kestvuse ajale.

Ajutiste ruumide ja ehitiste püstitamiseks kasutatud ehitusmaterjalide väärtus jääb kontole nr. 152 «Kulutused ajutisteks ehitusteks» kogu ajutise objekti kasutamise ajaks. Pärast ajutiste ehitiste lammutamist saadud materjalid aga tuleb üle anda materjalide lattu maksumusega, mis vastab nende tegelikule väärtusele tagastamise momendil, kusjuures tagastatavate materjalide kogus, kvaliteet ja maksumus nende esialgses ja uues hindeväärtuses tuleb vormistada aktiga.

Ajutiste ruumide (ehitiste) lammutamisega seosesolevad kulud (tööjõutasu, materjalide tagasivedu lattu, vabanenud maaala puhastamine jne.) kantakse konto nr. 152 deebetisse.

Ajutiste ehitiste püstitamiseks kasutatud ehitusmaterjalide esialgse maksumuse ja nende lammutamisest saadud materjalide lõpliku maksumuse summade vahe kujutab endast kahjumit nende objektide kulumisest ja materjalide kaost ning kuulub mahakandmisele kontolt nr. 152 koos lammutamise kuludega nendele kontodele, millele kanti lammutatud ehitiste püstitamise kulud, kuid mööndes seekord «Ettetehtud kulude» kontost.

Selle konto saldo võib olla ainult deebetipoolne ja näitab reeglikohaselt ajutiste ehitiste juures kasutatud materjalide väärtust.

Konto nr. 152 analüütilist arvestust peetakse iga ajutise ehituse objekti järgi.

Konto nr. 153 «Kaupade ja materjalide ümberhindamine»

See konto on ette nähtud kaupade ja materjalide ümberhindluse summade kajastamiseks, seoses väljalaske- või jaehindade hinnakirjade muutmisega.

Ümberhindamine vormistatakse aktiga, milles tingimata tehakse viide ümberhindamise korralduse numbrile ja kuupäevale.

Sellel kontol arvestamisele kuuluva ümberhindluse summaks on vahe kaupade endise maksumuse müügihindades, maha arvatud kaubanduslik mahahindlus, ja kaupade uue maksumuse müügihindades, maha arvatud kaubanduslik mahahindlus, vahel.

Seda kontot d e b i t e e r i t a k s e, krediteerides kontosid: nr. 2 «Kaubad ja taara hulgiladudes», nr. 3 «Kaubad ja taara jaeettevõtteis», nr. 41 «Produktid ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis» ja teisi kontosid, kuuluvuse järgi — tehtud mahahindluse summaga.

Seda kontot k r e d i t e e r i t a k s e juurdehindluse summaga, debiteerides kontosid nr. 2 «Kaubad ja taara hulgiladudes», nr. 3 «Kaubad ja taara jaeettevõtteis», nr. 41 «Produktid ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis» ja teisi kontosid — kuuluvuse järgi.

Konto nr. 153 «Kaupade ja materjalide ümberhindamine» sulgemise kord võib olla mitmesugune ja kehtestatakse kõrgemate kooperatiivorganisatsioonide poolt.

Allahindluse summa, mis kuulub hüvitamisele riigieelarvest, kantakse koondakti alusel üle konto nr. 23 allkontole «Arveldused rahandusorganitega».

Kui kaupade ja materjalide mahahindluse summa (täielikult või osaliselt) jääb kooperatiivorganisatsiooni kahjuks, siis see mahahindluse summa (välja arvatud riigieelarvest tasumisele kuuluv mahahindluse summa) arvestatakse kahjumiks või põhi- (põhikirja) fondi vähendamiseks vastavalt korrale, mis NSVL Rahandusministeeriumi juhendites ette nähtud.

Kooperatiivorganisatsiooni korraldusse jäetud juurdehindluse summa arvestatakse koondakti alusel üle põhifondi.

Kaupade ümberhindamisel, seoses väljalaske- või jaehindade hinnakirjade muutmisega, tuleb rangelt juhinduda Tsentrosojuzi poolt väljaantavaist juhendeist, sest igal eraldi juhul võib kehtestatud olla eriline arvestuste kord ja seoses sellega arvestused kontodel.

Konto nr. 153 «Kaupade ja materjalide ümberhindamine» analüütilises arvestuses avatakse eraldi kontod iga mahahindluse ja juurdehindluse puhul.

TOODANGU JA REALISEERIMISE PLAANI TÄITMINE

Konto nr. 160 «Toodangu väljalask ja teenuste osutamine»

Kontol nr. 160 «Toodangu väljalask ja teenuste osutamine» on 3 allkontot:

1. Toodangu väljalask.
2. Teenuste osutamine oma transpordi poolt.
3. Teenuste osutamine kõrvalettevõtete poolt.

Konto nr. 160 allkonto nr. 1 — «Toodangu väljalask»

Seda kontot kasutavad:

a) toidu- ja tööstuskaupu tootvad ettevõtted (oma kui ka tellija materjalist ja toorainest);

b) põllumajanduslikud ettevõtted (loomakasvatus, aiandus, köögiviljakasvatus jne.);

c) metsa ülestöötamise ettevõtted puidu ülestöötamisel, väljaveol ja töötlemisel;

d) varumiskaupu töötlevad ettevõtted;

e) auto-, kaalu-mööduriistade, riietuse, jalatsite remonttöökojad;

f) soolatootmis-, karjääride töötlemise, kalapüügiettevõtted jms.;

g) tellijaile kapitaaltöid tegevad ehituskontorid.

Allkonto «Toodangu väljalask» kreeditis peegeldub valmistoodangu väljastamise käive — valmistoodetele ja teenustöödele (tellimistele) kehtestatud hindades.

Tarbijaskooperatsiooni tööndusliike ja põllumajanduslike ettevõtete toodang arvestatakse reeglikohaselt hulgi-väljalaske maksumuses.

Metsa ülestöötamise ettevõtete toodang, samuti töödeldud varumiskaubad arvestatakse plaanilise omamaksumuse hindadega. Juhtudel, kui töödeldud varumiskaupadele pole kehtestatud plaanilist omamaksumuse hinda, arvestatakse need tegeliku omamaksumuse hindadega.

Tegeliku omamaksumuse hinnaga arvestatakse samuti ajutise või ühekordse iseloomuga töötlemisprotsessil saadud kaubad, toorained ja materjalid. Individuaaltellimiste täitmise korras töökodade poolt täidetud tellimised (kehakatted, jalanõud, pesu ja peakatted) töökoja materjalist arvestatakse tellijailt sissenõutava müügimaksumusega.

Kehakatete, jalanõude, peakatete, kultuurkaupade, sporditarvete, mööbli, sööginõude jt. esemete parandustööd arvestatakse summas, mis sisaldab tellijailt saadava teenustasu, ühes arvates parandustöödeks kasutatud töökoja materjalide ja osade väärtuse.

Allkonto «Toodangu väljalask» deebetis peegeldub väljastatud valmistoodete, töötlemisprotsessi läbinud kaupade ja täidetud teenustööde (tellimiste) tegelik tootmis-omamaksumus. Selle allkonto deebetis arvestatakse samuti seadusega kehtestatud käibemaksu summad valmistoodete käibelt, kui valmistooted arvestatakse hulgiväljalaske maksumuses, millesse on lülitatud käibemaks.

Järelikult tarbijate kooperatsiooni tootmisettevõtteis, kus valmistooted arvestatakse hulgiväljalaske maksumusega, näitab allkonto «Toodangu väljalask» saldo väljastatud valmistoodangu hulgi-väljalaske maksumuse ja tegeliku omamaksumuse vahet.

Ettevõtteis, kus valmistooted arvestatakse plaanilise omamaksumusega, allkontol «Toodangu väljalask» kõrvutatakse toodete tegelik omamaksumus plaanilise omamaksumusega. Järelikult sel juhul allkonto saldo näitab tootmiskulude kokkuhoidu või ülekulutuse summat, kusjuures hulgiväljalaske maksumuse ja plaanilise omamaksumuse vahe peegeldub kontodel, kus arvestatakse valmistoodete, poolfabrikaadi ja töödeldud varumiskaupade realiseerimist.

Töötlemise protsessi läbinud kaupade sissetulekuks arvestamisel tegeliku omamaksumusega allkontol «Toodangu väljalask» saldot pole.

Allkontot «Toodangu väljalask» k r e d i t e e r i t a k s e järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 6 «Valmistoodang ja täidetud tööd»:

1) tootmisettevõtteist tootmisettevõtete ladudesse väljastatud valmistoodete hulgiväljalaske maksumusega või plaanilise tootmisomamaksumusega;

2) tellijailt teenustööde (tellimuste) täitmise eest sissenõudmisele kuuluva kogusummaga;

b) nr. 5 «Varumiskaubad ja taara» — töötlemiselt sissetulnud varumiskaupade plaanilise tootmis-omamaksumusega või tegeliku omamaksumusega — kui plaanilise tootmis-omamaksumuse hindu ei ole kehtestatud;

c) nr. 1 «Kaupade ost ja hindamine» — töötlemiselt kaubandusettevõtteisse väljastatud kauba maksumusega;

d) nr. 22 «Ostjad ja tellijad maksenõuete alal» — ehituskontorite poolt tehtud kapitaaltööde lepingulise väärtusega tööde vastuvõtuaktide alusel.

Allkontot «Toodangu väljalask» debiteeritakse järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 50 allkontosid: «Tootmine» ja «Töötlemine võõrastes ettevõtetes» — tootmisettevõtteist väljastatud valmistoodete, töötlemisprotsessi läbinud kaupade ja täidetud teenustööde (tellimuste) tegeliku tootmis-omamaksumuse summaga.

Märkus: Tootva karja ülalpidamise kulud, mis arvestatud konto nr. 50 allkontol «Tootmine», kantakse allkonto «Toodangu väljalask» deebetisse aasta lõpul enne lõppbilansi koostamist; jooksva aasta saagi tootmiskulud aga kantakse allkonto «Toodangu väljalask» deebetisse põllumajandusliku aasta lõpul;

b) nr. 143 allkonto «Käibemaks laosolevaile ja ostjaile laaditud kaupadele ning valmistoodetele» (analüütilise konto «Käibemaks valmistoodete jäägile laos») — käibemaksu summaga omatööstuse valmistoodetelt, mis arvestatud hulgiväljalaske maksumusega, mis sisaldab ka käibemaksu.

Märkus: Ettevõtteis, kus reeglipäraselt on vähesed valmistoodete üleminevad jäägid, lubatakse käibemaksu summad arvestada otseselt konto nr. 23 allkontol «Arveldused rahandusorganitega».

Allkonto «Toodangu väljalask» saldo, välja arvatud põllumajandusest (loomakasvatus, põllundus, köögi-juurviljakasvatus ja niitude kasutamine) saadud toodete hulka kuuluvad summad, sulетakse igakuuliselt (vastavalt kuuluvusele) kontodega nr. 183 «Pagaritööstuste tegevuse tulemused», nr. 185 «Muude tootmisettevõtete tegevuse tulemused», nr. 181 «Varumistegevuse tulemused».

Iga kuu lõpul teostatava valmistoodete ümberhindamise vahe kuni tegeliku omamaksumuseni kantakse (möödudes allkontost «Toodangu väljalask») vastavalt kuuluvusele kontodele nr. 183 «Pagaritööstuste tegevuse tulemused», nr. 185 «Muude tootmisettevõtete tegevuse tulemused», nr. 181 «Varumistegevuse tulemused».

Tootva karja, põllunduse, köögiviljakasvatuse ja niitude ekspluateerimisest saadud toodangu summad jäävad allkontole «Toodangu väljalask» kreeditsaldona. Aasta kestel bilansside koostamisel need summad saldeeritakse ilma raamatupidamise kirjeteta nende tegevusharude kulusummadega, mis arvestatud allkontos «Tootmine».

Allkonto «Toodangu väljalask» analüütilist arvestust peetakse ettevõtete ja toodete liikide läbilõikes.

Konto nr. 160 allkonto nr. 2 «Teenuste osutamine oma transpordi poolt»

See allkonto on ette nähtud oma auto-, hobu-, veetranspordi poolt osutatud teenuste ja peale-mahalaadimistööde täitmise käibe (tulude) ja tulemite arvestamiseks. Analüütilist arvestust peetakse transpordi eri liikide (auto-, hobu-, veetranspordi) ja peale-mahalaadimistööde läbilõikes.

Kui majapidamises on sõiduhobused või kergesõiduautod, mida kasutatakse eranditult sõitudeks, siis tuleb analüütilises arvestuses tulud nende kasutamisest eraldada veotranspordi vahendite ekspluateerimise tuludest.

Mittekaubaliste operatsioonide maksuga maksustatavad tulud tuleb arvestada eraldi mittekaubaliste operatsioonide maksuvabadest tuludest.

Allkontot «Teenuste osutamine oma transpordi poolt» krediteeritakse, debiteerides kontosid:

a) nr. 10 «Kassa», nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas», nr. 22 «Ostjad ja tellijad maksenõuete alal», nr. 23 allkonto «Deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsiooinde alal», nr. 24 «Arveldused rajooniliidu ja kooperatiivide vahel» — oma transpordiga võõrastele organisatsioonidele ja oma organisatsiooni põhikirjalistele ettevõtetele osutatud teenuste maksumusega;

b) nr. 60 allkonto «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused» — oma transpordiga oma majapidamise isemajandavatele ettevõtetele (mittepõhikirjaliste) osutatud teenuste maksumusega;

c) nr. 40 «Tootmise toorained ja materjalid», nr. 42 «Muud materjalid», nr. 170 «Halduskulud», nr. 171 ja 173 «Käibekulud», nr. 172 «Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kulud» jt. — vastavalt kuuluvusele — ühisel bilansil seisvaile ettevõtteile transpordiga osutatud teenuste väärtusega.

Allkontot «Teenuste osutamine oma transpordi poolt» debiteeritakse, krediteerides kontosid:

a) nr. 50 «Tootmine, töötlemine ja teenuste osutamine» (allkonto «Transpordi- ja ekspeditsiooni-operatsioonid») kulutuste kogusummaga, mis moodustab transpordi ja peale-mahalaadimistööde omamaksumuse;

b) nr. 23 allkontot «Arveldused rahandusorganitega» — mittekaubaliste operatsioonide maksu summaga (hobutranspordi alal).

Allkonto «Teenuste osutamine oma transpordi poolt» suletakse kuu lõpul saldo ülekandega kontole nr. 184 «Transpordi tegevuse tulemused».

Konto nr. 160 allkonto nr. 3 «Teenuste osutamine kõrvalettevõtete poolt»

See konto on määratud sääraste kõrvalettevõtete majandamise tulude ja kulude arvestamiseks, mille tööde tulemustena ei toodeta materiaalseid väärtusi, nagu: lao- ja eluruumide majandamine, juuksetööstused jms.

Analüütilist arvestust peetakse eraldi ettevõtete liikide järgi.

Allkontot «Teenuste osutamine kõrvalettevõtete poolt» kreditеeritakse osutatud teenuste väärtusega (normide alusel) järgmiste kontode debiteerimisel:

a) nr. 10 «Kassa», nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas», nr. 23 allkonto «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal», nr. 171, nr. 173 «Käibekulud» jt.

Allkontot «Teenuste osutamine kõrvalettevõtete poolt» debiteeritakse, krediteerides kontosid:

a) nr. 50 «Tootmine, töötlemine ja teenuste osutamine» allkontot «Kõrvalettevõtete majandamine» — kulude kogusummaga, mis moodustab osutatud teenuste omamaksumuse;

b) nr. 23 allkontot «Arveldused rahandusorganitega» — mittekaubaliste operatsioonide maksu summaga.

Allkonto «Teenuste osutamine kõrvalettevõtete poolt» suletakse kuu lõpul saldo ülekandega kontole nr. 186 «Muude tegevusharude tulemused».

Konto nr. 161 «Valmistoodete realiseerimine»

Sellel kontol arvestatakse tootmisettevõtete ladudest realiseeritud valmistoodete ja tehtud tööde käive, kaasa arvatud jaemüügi käibesse kuuluv müük.

Jaemüügi käibesse kuuluvad tootmisettevõtteis peamiselt:

a) valmistoodete otsemüük lastekodudele, lasteaedadele, haiglatele, sanatooriumidele jt.;

b) töökodades individuaaltellimiste täitmisel töökoja materjalist valmistatud rõivaste, jalatsite, pesu ja peakatete müük, samuti töökodades individuaaltellimiste täitmisel tellija materjalist (kaasa arvatud töökoja poolt kulutatud manuste väärtus) telljaile valmistatud rõivaste, jalatsite, pesu ja peakatete valmistamise eest laekunud sissetulek;

c) töökodades rõivaste, jalatsite, peakatete, kultuurkaupade, sporditarvete, mööbli, sööginõude jt. majapidamistarvete parandustööde eest laekunud summad, kaasa arvatud töökoja poolt paranduseks kulutatud materjalide ja osade väärtus — välja arvatud tellija materjali väärtus.

Selle käibe arvestuseks avatakse kontol nr. 161 «Valmistoodete realiseerimine» eraldi analüütiline konto «Valmistoodete realiseerimise jaekäive».

Valmistoodete arvestamisel hulgiväljalaske maksumuses kajastuvad kontol nr. 161 «Valmistoodete realiseerimine» valmistoodete realiseerimise ja väljastamise käibed (välja arvatud valmistoodete realiseerimise jaekäive) konto deebetis ja kreeditis võrdsetes summades.

Valmistoodete arvestamisel plaanilises omamaksumuses kajastuvad konto nr. 161 kreeditis valmistoodete realiseerimise ja väljalaske käibed (välja arvatud valmistoodete realiseerimise jaekäive) hulgi-väljalaske maksumuses, deebetis aga plaanilises omamaksumuses. Nende käivete vahe kujutab endast tulu realiseerimisest ja kantakse kuu lõpul kontolt nr. 161 kontole nr. 185 «Muude tootmisettevõtete tegevuse tulemused».

Kontot nr. 161 «Valmistoodete realiseerimine» k r e d i t e e r i t a k s e, debiteerides kontosid:

a) nr. 22 — «Ostjad ja tellijad maksenõuete alal», nr. 23 allkontot «Deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal», nr. 24 «Arveldused rajooniliidu ja kooperatiivide vahel» — realiseeritud valmistoodete hulgiväljalaske maksumusega;

b) nr. 1 «Kaupade ost ja hindamine», nr 60 allkontot «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused» (välja arvatud arveldused maksenõuete alusel) — vastavalt kuuluvusele — oma kooperatiivorganisatsiooni ettevõtetele väljastatud valmistoodete hulgiväljalaske maksumuse summaga;

c) nr. 23 allkontot «Deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal» (krediteeritakse analüütilist kontot «Valmistoodete realiseerimise jaekäive»):

1) tootmisettevõtteist lastekodudele, lasteaedadele, haiglatele, sanatooriumidele jt. müüdud ja väljastatud valmistoodete maksumusega;

2) individuaaltellimiste täitmiseks töökodades töökoja materjalist valmistatud ja väljastatud rõivaste, jalatsite, pesu ja peakatete maksumusega;

3) individuaaltellimiste korras töökodades tellija materjalist valmistatud ja üleantud tööde (rõivad, jalatsid, pesu, peakatted) eest tellijailt sissenõudmisele kuuluvate summadega;

4) töökodades rõivaste, jalatsite, peakatete, kultuurtarvete, sporditarvete, mööbli, sööginõude ja muude majapidamistarvete remondi eest tellijailt laekuvate summadega, kaasa arvatud remondiks kulutatud materjali ja osade väärtus, välja arvatud tellija toormaterjali väärtus.

Kontot nr. 161 «Valmistoodete realiseerimine» debiteeritakse, krediteerides kontosid:

a) nr. 6 «Valmistoodang ja tehtud tööd» — oma organisatsiooni ettevõtteile müüdud ja väljastatud valmistoodete maksumusega valmistoodete arvestushindades;

b) nr. 143 allkontot «Käibemaks laosolevailt ja ostjaile laaditud kaupadelt ning valmistoodetelt» — käibemaksu summaga, kui valmistooted arvestatakse plaanilise omamaksumuse hindes;

c) nr. 6 «Valmistoodang ja tehtud tööd» (analüütilise konto «Valmistoodete realiseerimise jaekäive» debiteerimisel):

1) tootmisettevõtetest lastekodudele, lasteaedadele, haiglatele, sanatooriumidele jt. müüdud valmistoodete maksumusega;

2) individuaaltellimiste täitmiseks töökodades töökoja materjalist valmistatud ja müüdud rõivaste, jalatsite, pesu ja peakatete maksumusega;

3) individuaaltellimiste korras töökodades tellija materjalist valmistatud ja tellijaile üleantud tööde eest sissenõudmisele kuuluvate summadega;

4) töökodades rõivaste, jalatsite, peakatete, kultuurtarvete, sporditarvete, mööbli, sööginõude jm. majapidamistarvete remondi eest tellijailt laekuvate summadega, kaasa arvatud remondiks kulutatud materjalide ja osade maksumus — välja arvatud tellija materjali maksumus.

Analüütilist arvestust peetakse ettevõtete ja materiaalselt vastutavate isikute läbilõikes.

Konto nr. 162 — «Kaupade hulgimüük»

See konto on ette nähtud kauba käibe arvestamiseks hulgimüügil kooperatiivide liitude ladudest, samuti makstud (kindlaarvelise) transiidi korras. Sellel kontol arvestatakse samuti antud tarbijate kooperatiivide liidu ettevõtetele väljastatud kauba käive, kui säärane väljastamine on kinnitatud plaanis ette nähtud, näiteks: kauba väljastamine rajooniliidu hulgilaost rajoonimagasinile või teemajja. Kauba väljastamist, mis ei kuulu kaubakäibe plaani täitmisesse, ei arvestata kontol nr. 162 «Kaupade hulgimüük».

Kauba hulgikäive arvestatakse: jaehindadega arvelseisva kauba osas — jaehindades, tööstuse väljalaskehindadega arvelseisva kauba osas aga — tööstuse väljalaskehindades. Tööstuse väljalaskehindadega arvelseisva kauba realiseerimisel ostjale väljakirjutatud arves näidatud juurdehindluse summa arvestatakse vahetult kontole nr. 180 «Kaubandusliku tegevuse tulemused».

Kontot nr. 162 «Kaupade hulgimüük» krediteeritakse müüdud kauba väärtusega, debiteerides kontosid:

a) nr. 24 «Arveldused rajooniliidu ja kooperatiivide vahel», nr. 22 «Ostjad ja tellijad maksenõuete alal», nr. 23 allkontot «Deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal», nr. 60 allkontot «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused», nr. 1 «Kaupade ost ja hindamine», nr. 41 «Produktid ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis» — müüdud ja väljastatud kauba maksumusega;

b) nr. 140 allkontot «Hinnalisand kaupadele kaubanduslikes ettevõtteis» — ostja kasuks antava mahahindluse summaga.

Kauba müügil makstud transiidi korras on kirjendid konto nr. 162 kreeditisse samasugused kui kaupade müügil hulgiladudest.

Kontot nr. 162 «Kaupade hulgimüük» debiteeritakse kaubaaruande väljamineku poole ja selle juures olevate dokumentide alusel, krediteerides kontot nr. 2 «Kaubad ja taarad hulgiladudes» — müüdud kauba maksumusega.

Transiitkorras väljastatud kauba arvestamisel debiteeritakse kontot nr. 162 — konto nr. 1 «Kaupade ost ja hindamine» krediteerimisel — müüdud kauba maksumusega.

Kontol nr. 162 «Kaupade hulgimüük» saldot ei või olla.

Konto nr. 163 «Kaupade jaemüük»

See konto on ette nähtud kogu kaubandusliku jaekäibe arvestamiseks.

Kaubandusliku jaekäibe mõiste on kindlaks määratud NSVL Riikliku Statistika Keskvalitsuse poolt 1951. a. väljaantud «Juhend riiklikkude ja kooperatiivsete kaubanduslike organisatsioonide kaubandusliku jaekäibe ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtete käibeplaanide täitmise arvestuse kohta» eeskirjades.

Kauba jaekäive kajastub kauba tegelikes müügihindades.

Kontot nr. 163 «Kaupade jaemüük» krediteeritakse, debiteerides kontosid:

a) nr. 10 «Kassa» (pea- ehk ettevõtete) , nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas», nr. 14 «Maksevahendid teel» — kauba läbimüügist laekunud üleantud summaga.

b) nr. 15 «Üleandmata läbimüügi summad» — kauba müügist laekunud summaga inventeerimise nimestiku järgi 1. kuupäevaks, missugune summa aruandekuu lõpuks oli üle andmata organisatsiooni (ettevõtte) kassasse või arvelduskontole Riigipangas (kui 1. kuupäevaks kaupu inventeeriti);

c) nr. 171, nr. 173 «Käibekulud», nr. 5 «Varumiskaubad ja taara», nr. 26 «Töölised ja teenistujad» — kauba müügist laekunud summa kasutamisel kulude makseks kaubanduslikes jaeettevõtteis, kus pole kassapidajat;

d) nr. 23 allkontot «Deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal» — jae -ja hulgikaubanduslikest ettevõtteist (kehtivais instruktsioonides ettenähtud juhtudel) väikehulgimüügi korras kolhoosidele, organisatsioonidele ja ettevõtteile müüdud kaupade maksumusega.

Kontot nr. 163 «Kaupade jaemüük» debiteeritakse, krediteerides kontosid nr. 3 «Kaubad ja taara jaeettevõtteis», nr. 2 «Kaubad ja taara hulgiladudes» — jae- ja hulgikaubanduslikest ettevõtteist jaemüügina müüdud kaupade väärtusega.

Kontol nr. 163 «Kaupade jaemüük» saldot ei või olla.

Konto nr. 164 «Varumiskaupade realiseerimine»

See konto on ette nähtud tsentraliseeritud korras varutud varumiskaupade, samuti mitte kõrgemate kui piirkokkuostuhindadega kokkuostetud põllumajandussaaduste realiseerimise käibe arvestamiseks — kauba väljastamisel (laadimisel) kokkuostuladudest ja varumiskaupu ümbertöötlevaist ettevõtteist sama- ja kõrgemaastmelistele kooperatiivorganisatsioonidele, riiklikele organisatsioonidele, samuti kauba väljastamisel sama kooperatiivorganisatsiooni jaemüügivõrku ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtteile.

Siin (analüütilisel kontol «Varumiskaupade realiseerimise jaekäive») arvestatakse ka varumis-kokkuostukaupade realiseerimise väikehulgimüügi käive lasteaedadele, lastekodudele, haiglatele, sanatooriumidele, s. o. kaubanduslikku jaekäibesse kuuluvad käibed.

Sellel kontol ei kuulu arvestamisele oma varumisettevõtete töötlemisettevõtteisse väljastatud varumiskaupade käive. (Tööt-

lemisele väljastatud kauba maksumus kantakse kontolt nr. 5 «Varumiskaubad ja taara» kontole nr. 50 «Tootmine, töötlemine ja teenuste osutamine».)

Tsentraliseeritud korras varutud kauba realiseerimine sama- ja kõrgemaastmelisele kooperatiiv-varumisorganisatsioonile, samuti riiklikele (varumis-, kaubanduslikele, tööstuslikele jt.) organisatsioonidele arvestatakse kehtestatud hulgiväljalaske maksumuses.

Sel juhul, kui varumisorganisatsioonid (vastavalt NSVL Rahandusministeeriumi instruktsioonile) osutuvad käibemaksu maksjateks, arvestatakse varumiskaupade realiseerimise käive reeglikohaselt jaemüügihindades, maha arvatud kaubanduslik mahahindlus ja muud mahahindlused, mis kehtestatud seoses kaupade väljastamise (laadimise) tingimuste ja tähtaegadega.

Tsentraliseeritud korras varutud varumiskaupade väljalaske (hulgi-) maksumuse moodustavad:

a) kaupade ostu- (varumise-) maksumus;

b) kaupade realiseerimisel ostjailt võetavad juurdehindluse kinnitatud määral või hankelepingutega, kokkulepetega ja hanketingimustega ettenähtud ulatuses: üldiste ja halduskulude ning varumise käibekulude katteks, kaupade realiseerimiskõlblikku seisundisse viimiseks, väljaveoks, laadimis-, vagunite seadistamise kulude hüvitamiseks, kasumi moodustamiseks, samuti ka ülekandeks agrofondi (varumiskaupadelt, mille kohta need ülekanded kehtestatud).

Varumiskaupade realiseerimisel ostjailt võetavate juurdehindluste normid kinnitatakse tervikuna kogu tarbijate kooperatsiooni lülide kohta. Üldise juurdehindluse määra jaotamise viis süsteemi üksikute lülide vahel kulude katteks ja plaanilise kasumi moodustamiseks kinnitatakse Tsentrosojuzi juhatuse määrustega.

Tarbijate kooperatsiooni üksikute lülide varumisorganisatsioonid (näiteks, tarbijate kooperatiiv, rajooniliidu varumiskontor) kaupade realiseerimisel võõrastele ostjatele nõuavad neilt sisse juurdehindluse (komisjonitasu) kõikidele lülidele ja sellepärast on nad kohustatud vastavatele varumisorganisatsioonidele üle andma neile kuuluva juurdehindluse osa.

Piirkokkuostuhindu mitteületavate hindadega kokkuostetud põllumajandussaaduste realiseerimise käive arvestatakse:

a) põllumajandussaaduste ja neist valmistatud toodete väljastamisel sama kooperatiivorganisatsiooni jaekaubanduslikku võrku, ühiskondliku toitlustamise ettevõtteisse, oma süsteemi alamaastmelistele organisatsioonidele, NSVL Kaubandusministeeriumi organisatsioonidele ja teistele riiklikele ja kooperatiivse-

tele kaubanduslikele organisatsioonidele — väljalaske (hulgi-) maksumusega, mis sisaldab ka käibemaksu;

b) põllumajandussaaduste väljastamisel riiklikele varumisorganiatsioonidele — kehtivates piirkokkuostuhindades, juurde arvates otsekulud ja plaanilise kasumi summad ilma käibemaksuta;

c) põllumajandussaaduste väljastamisel oma süsteemi samaastmelisele ja kõrgemaastmelisele organisatsioonile — väljalaske (hulgi-) maksumusega, milles arvesse võetud käibekulude katmine ja plaaniline kasum, ilma käibemaksuta.

Piirkokkuostuhindu mitteületavate hindadega kokkuostetud põllumajandussaaduste väljalaske (hulgi-) maksumus kujundatakse vastavalt Tsentrosojuzi juhatuse määrusele nr. 583 — 22. sept. 1949. a. ja Tsentrosojuzi Finantsvalitsuse ja Varumisvalitsuse instruktsioonile nr. FU-05-128 — 10. nov. 1949. a. järgmistest elementidest:

a) kehtestatud piirkokkuostuhind;

b) juurdehindlus organisatsiooniliste ja operatsiooniliste kulude katteks ja plaanilise kasumi moodustamiseks;

c) käibemaks (kehtival määral ja juhtudel).

Käibemaksu summa näidatakse arvetes eraldi real.

Konto nr. 164 «Varumiskaupade realiseerimine» kreeditis arvestatakse realiseeritud varumis- ja kokkuostukaupade eest ostjate poolt tasumisele kuuluv summa, s. t. nende kaupade maksumus väljalaskehindades, mis sisaldab ka käibemaksu summa (kui käive kuulub maksustamisele) või jaemüügihindades, maha arvatud kaubanduslik mahahindlus.

Rahandusorganeile kuuluva käibemaksu arvutamisel tuleb igal juhul rangelt kinni pidada NSVL Rahandusministeeriumi juhendeis antud käibemaksu arvestamise ja maksustamise korrast.

Tarbijaskooperatsiooni varumisorganisatsioonid saavad mõningailt varumis-kokkuostukaupadelt nende realiseerimisel ostjailt peale väljalaske (hulgi-) maksumuse veel mõningate operatsioonikulude hüvitust (köögivilja talvise säilitamise kulud, vagunite seadistamise ja küttekulu talvel, saatjate ülalpidamise kulud, raudteede veokulud (tariif), laevanduse veoraha ja raudteede ja laevanduse kehtestatud maksud, teel ümberlaadimise kulud, jm.).

Varumisorganisatsioonide operatsioonikulude hüvituseks saadavad summad näidatakse ostjaile väljastatavais arvetes e r a l d i r e a l ja neid ei tule arvestada kontol nr. 164 «Varumiskaupade realiseerimine».

Eelmärgitud operatsioonikulude hüvitust võivad tarbijaskooperatsiooni varumisorganisatsioonid saada täiendava juurdehindlusena (komisjonitasuna) või nende hüvitamisega tegelike kulutuste ulatuses.

Varumiskaupade realiseerimisel hindadega f r a n k o v a g u n s a a t e j a a m hüvitavad ostjad tarbijaskooperatsiooni varumisorganisatsioonidele tegelikult tasutud raudtee veokulud (tariif), veeteede veorahad ja kehtivad raudteede ja laevanduse maksud, ümberlaadimise kulud teel jne. Sellepärast ei tule nimetatud tegelikke operatsioonikulusid tarbijaskooperatsioonil käibekuludeks arvestada, vaid need tuleb sisse võtta ostjaile väljastatud arveisse ja arvestada o s t j a t e k a h j u k s, samaaegselt krediteerides konto nr. 23 allkontot «Deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal», kuhu need kulud esialgselt koondatakse.

Kaupade realiseerimisel, mille mõningad operatsioonikulud hüvitatakse t ä i e n d a v a k o m i s j o n i t a s u n a kalkulatsioonides ettenähtud ulatuses, tuleb tegelikud operatsioonikulud arvestada kaupu väljastava varumisorganisatsiooni käibekuludeks ja nende kulutuste hüvitussumma (mis osutub realiseeritud varumiskauba brutokuluks) tuleb ostjaile väljastatud arvete alusel arvestada otseselt varumistegevuse tulemite suurendamiseks.

Märkus: Riikliku varumisplaani korras ostetud kultuur- ja metsmarjade jne. maksumuselt agrofondi moodustamiseks tehtavate arvestuste kohta vaata konto nr. 23 allkonto «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» eeskirju.

Kontot nr. 164 «Varumiskaupade müük» k r e d i t e e r i t a k s e, debiteerides kontosid:

a) nr. 24 allkontot «Muud arveldused rajooniliidu ja tarbijate kooperatiivide vahel» — tarbijate kooperatiivide poolt rajooni varumiskontorile üleantud varumiskaupade väljalaske maksumusega;

b) nr. 22 «Ostjad ja tellijad maksenõuete alal» või nr. 23 allkontot «Deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal» (olenevalt arvete tasumise viisist) — realiseeritud varumiskaupade eest ostjailt sissenõudmisele kuuluvate summadega;

c) nr. 60 allkontot «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused» — oma organisatsiooni isemajandavaile ettevõtteile üleantud varumiskaupade väljalaske maksumusega;

d) nr. 1 «Kauba ost ja hindamine» — kaubanduslikesse ettevõtteisse üleantud varumiskaupade väljalaske maksumusega (jaemüügihind, miinus kaubanduslik mahahindlus);

e) nr. 41 «Produktid ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis» — ühiskondliku toitlustamise ettevõtete ladudesse üleantud varumiskaupade kindlaksmääratud väljalaske maksumusega.

Kontot nr. 164 «Varumiskaupade realiseerimine» debiteeritakse, krediteerides kontosid:

a) nr. 5 «Varumiskaubad ja taara» — realiseeritud varumiskauba maksumusega ostuhinnas või keskmises kokkuostuhinnas, kaasa arvatud alamatele organisatsioonidele makstud juurdehindluse (komisjonitasu) osa summaga, mis välja arvutatakse kuu lõpul — proportsionaalselt kuu kestel väljastatud kauba ja kuu lõpuks alaloleva kauba ostumaksumusele;

b) nr. 143 allkontot «Käibemaks laosolevailt ja ostjaile laaditud kaupadelt ning valmistoodetelt» või nr. 23 allkontot «Arveldused rahandusorganitega» (kuuluvuse järgi) — realiseeritud (väljastatud) varumiskaupadelt arvestatud käibemaksu summaga;

c) nr. 23 allkontot «Deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal» — süsteemi kõrgemate lülide kasuks kuuluva juurdehindluse (komisjonitasu) summaga.

Kuu lõpul konto nr. 164 «Varumiskaupade realiseerimine» saldo kantakse üle kontole nr. 181 «Varumistegevuse tulemused».

Konto nr. 165 «Kauba ja köögitoodangu müük ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis»

Sellel kontol arvestatakse ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kogu jaekäive. Vastavalt NSVL Statistika Keskvalitsuse instruktsioonile ühiskondliku toitlustamise ettevõtete jaekäibesse arvestatakse:

a) sööklatest, restoranidest, kohvikutest, einelaudadest, teemajadest ja teistest ühiskondliku toitlustamise ettevõtteist, samuti ühiskondliku toitlustamise ettevõtteile kuuluvaist telkidest, müügilaudadelt, kioskidest, veo- ja kandekaubanduse võrgust elanikkonnale müüdud road, suupisted, joogid, poolvalmistooted, tubakasaadused ja muud produktid;

b) roogade, suupistete ja muude produktide müük ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kaudu riiklikele, kooperatiiv -ja ühiskondlikele organisatsioonidele ja asutistele, sealhulgas koolidele,

tööstus- ja raudteekoolidele, sanatooriumidele, haiglatele, lasteaedadele jt. nende poolt teenindatava kontingendi toitlustamiseks;

c) ühiskondliku toitlustamise ettevõtete sissetulek tellija toorainest roogade valmistamise eest — tellija toormaterjali maksumust arvestamata.

Dieettoitlustamine arvestatakse täieliku müügimaksumusega, kaasa arvates ülekanded organisatsioonide, asutiste ja ettevõtete arvel.

Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete töötajaile väljastatud toit arvestatakse jaekäibesse töötajate poolt tegelikult tasutavas maksumuses.

Konto nr. 165 «Kauba ja köögitoodangu müük ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis» jagatakse kahte allkontosse:

a) «Köögitoodangu müük söögisaali kaudu»;

b) «Kauba ja köögitoodangu müük einelaua kaudu».

Analüütilises arvepidamises tuleb konto nr. 165 kohta avada kontod iga varaliselt vastutava isiku järgi.

Allkontot «Köögitoodangu müük söögisaali kaudu» kasutatakse köögitoodete müügikäivete arvestamiseks köögitoodete müümisel ostjaile söögisaali kaudu neis ettevõtteis, kus on eraldi kassa.

Sellel allkontol arvestatakse samuti organisatsioonidele ja asutistele (koolidele, haiglatele, lasteaedadele jt.) — kellega arveldusvahekord toimub Riigipanga kaudu — nende poolt teenindatava kontingendi toitlustamiseks müüdud köögitoodangu käive, samuti toidu väljastamine ühiskondliku toitlustamise ettevõtete töötajaile.

Ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis, kus p o l e e r a l d i k a s s a t, vaid kus raha einelauas müüdud kauba kui ka köögist söögisaali väljastatavate lõunasöökide eest võtab vastu einelauapidaja, arvestatakse kogu köögitoodang kui einelauda sissetulnud kaup.

Sel juhul valmistoodangu väljastamine köögist arvestatakse kontol nr. 166 «Köögitoodangu väljastamine», köögitoodangu müügikäive aga (müük ostjaile) kajastatakse allkontol «Kauba ja köögitoodangu müük einelaua kaudu».

Allkontot «Köögitoodangu müük söögisaali kaudu» k r e d i t e e r i t a k s e, debiteerides kontosid:

a) nr. 10 «Kassa» — ostjailt kassasse laekunud summadega köögi valmistoodete realiseerimisel köögist;

b) nr. 23 allkontot «Deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal» — organisatsioonidele ja asutistele, kellega arveldused toimuvad Riigipanga arvelduskonto kaudu, realiseeritud köögitoodangu väärtusega;

c) nr. 26 «Töölised ja teenistujad» — ühiskondliku toitlustamise ettevõtete töötajaile müüdud toodangu käibesummaga — töötajate poolt toidu eest tegelikult tasutava maksumusega.

Allkontot «Köögitoodangu müük söögisaali kaudu» debiteeritakse konto nr. 53 «Köögitoodangu valmistamiseks kulutatud toorained» krediteerimisel — toorainete ja materjalide väärtusega, mis kulutatud söögisaali kaudu realiseeritud köögitoodangu valmistamiseks (kindlaks määratud normide järgi tegelikult müüdud roogadele).

Selle konto saldo kujutab endast realiseeritud juurdehindlust, mis müügihindade kalkuleerimisel toorainete kogumaksumusele juurde arvatud ja mis kuu lõpul kantakse üle kontole nr. 182 «Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete tegevuse tulemused».

Allkontot «Kauba ja köögitoodangu müük einelaua kaudu» krediteeritakse kontode nr. 10 «Kassa», nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas», nr. 14 «Maksevahendid teel» jt. debiteerimisel — einelaua kaudu realiseeritud kauba ja köögitoodangu maksumusega müügihinnas. Allkontot «Kauba ja köögitoodangu müük einelaua kaudu» debiteeritakse konto nr. 4 «Kaubad ja taara einelaudades» krediteerimisel — realiseeritud kaupade müügimaksumusega.

Saldot sellel allkontol ei saa olla.

Konto nr. 166 «Köögitoodangu väljastamine»

See konto on ette nähtud köögist einelaudadesse, toidubaaridesse ja jaekaubanduse võrku väljastatud valmistoodete käibe arvestuseks.

Selle konto kreeditisse kantakse:

a) söökla (teemaja) juures asuvasse einelauda väljastatud köögitoodangu maksumus — kindlaksmääratud müügihindades;

b) otseselt organisatsiooni juhatusele alluvatesse toidubaaridesse ja einelaudadesse ning jaekaubandusvõrku väljastatud

köögitoodangu maksumus müügihindades, maha arvatud kehtestatud mahahindlus.

Selle konto deebetisse kantakse tegelikult väljastatud toodete toorainete kogumaksumus. Selle konto kreeditisse ja deebetisse kantud summade vahe kujutab endast müügihindade kalkuleerimisel toorainete kogumaksumusele juurdearvatud juurdehindlust.

Kontot nr. 166 «Köögitoodangu väljastamine» krediteeritakse, debiteerides kontosid:

a) nr. 4 «Kaubad ja taara einelaudades» — köögitoodangu maksumusega, mis väljastatud söökla (teemaja) juures asuvatesse einelaudadesse, samuti organisatsiooni juhatusele otseselt alluvatesse toidubaaridesse ja einelaudadesse, mille arvepidamine toimub sööklaga (teemajaga) ühisel bilansil;

b) nr. 3 «Kaubad ja taara jaeettevõtteis» — teemajaga (sööklaga) ühisel bilansil seisvaisse jaekaubanduse ettevõtteisse väljastatud köögitoodangu maksumusega;

c) nr. 60 allkontot «Sisemised tasumisele kuuluvad arvelduse» — iseseisvale bilansile eraldatud ettevõtteisse väljastatud köögitoodanguga.

Kontot nr. 166 «Köögitoodangu väljastamine» debiteeritakse, krediteerides kontosid: a) nr. 53 «Köögitoodangu valmistamiseks kulutatud toorained» — tegelikult väljastatud köögitoodangu toorainete (kalkulatsiooni kohaselt) kogumaksumusega.

Selle konto saldo kantakse iga kuu lõpul kontole nr. 182 «Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete tegevuse tulemused.»

XVII jagu

KÄIBEKULUD

Konto nr. 170 «Halduskulud»

Tsentrosojuzi juhatus oma määrusega nr. 1142 — 24. novembrist 1951. a. muutis halduskulude raamatupidamise arvestuse ja jaotamise korda, mis oli varem ära toodud kontoplaani kontode karakteristikas konto nr. 170 «Halduskulud» juures.

Seoses sellega tuleb arvates 1. jaanuarist 1952. a. organisatsioonide halduskulude arvestusel ja jaotamisel käsitada muudetud eeskirju halduskulude kohta, mis on ära toodud «Juhendis käibekulude arvestamiseks tarbijaskooperatsiooni kaubandusettevõtteis» (vt. lisa nr. 6).

Konto nr. 171 »Käibekulud»

See konto jaguneb allkontodeks:

1. Käibekulud hulgiladudes.
2. Käibekulud jaeettevõtteis.
3. Tootmisettevõtete ja turustusbaaside täiendava mahahindlusega hüvitatavad transpordikulud.
4. Käibekulud suurtes tootmisettevõtteis.

Konto nr. 171 allkonto nr. 1 «Käibekulud hulgiladudes» ja nr. 2 «Käibekulud jaeettevõtteis»

Tarbijate kooperatiivid ei kasuta allkontot «Käibekulud hulgiladudes».

Neis allkontodes arvestatakse kõik kaupade (kaasa arvatud vastumüügikaubad) saamisega, säilitamisega ja realiseerimisega seosesolevad kulud. Kaubanduslike hulgimüügibaaside, rajoonimagasinide jt. magasinide administratiiv-majandusliku personali ülalpidamise kulud arvestatakse samuti neil allkontodel.

Allkontode «Käibekulud hulgiladudes» ja «Käibekulud jaeettevõtteis» analüütilist arvestust peetakse alljärgneva nomenklatuuri kohaselt:

1. Transport raud- ja veeteedel.
2. Auto- ja hobutransport.
3. Trahvid auto- ja hobutranspordi seisakute eest.
4. Töötasu (põhi ja täiendav) rahandusorganis registreeritavale personalile:

a) töötasumäärade ja hinnete alusel registreeritud palgamäärade piires;

b) hinnete alusel üle registreeritud palgamäärade piiri;

c) progressiivsed lisatasud ja preemiad;

5. Töötasu (põhi- ja täiendav) rahandusorganeis mitteregistreeritavale personalile (välja arvatud kaubanduse väikejaemüügi võrgus töötajaile):

a) põhitöötasumäärade ja hinnete alusel;

b) progressiivsed lisatasud ja preemiad.

6. Töötasu kaubanduse väike-jaemüügivõrgus töötajaile.
7. Sotsiaalkindlustus.
8. Töökaitse ja ohutustehnika.
9. Ruumide ja inventari üür (rendid).
10. Valve (peale ettevõtte koosseisudes registreeritud valvurite).

11. Oma põhivahendite amortisatsioon ja renditud põhivahendite kapitaalkulutuste kustutamine.

12. Ruumide ja inventari korrashoid (kaasa arvatud väheväärtusliku inventari kulumine).

13. Arvestusülekanded jooksvaks remondiks (remondi- ja ehitusfondi).

14. Kauba viimistlemine, sortimine ja pakkimine.

15. Jää varumine ja külmutusseadmete korrashoid.

16. Komandeerimised ja ümberpaigutused.

17. Oma kergete sõiduvahendite ülalpidamine ja ringsõidud linnas.

18. Kontori- ja teateliikluse (posti-telegraafi- ja telefoni-) kulud.

19. Protsendid (saldo — makstuist saaduid maha arvates).

20. Kaubakadu teel ja säilitamisel kaonormide piires.

21. Kauba kadu üle kaonormide piiride.

22. Kahjud taarast (maha arvates tulud taaraoperatsioonidelt).

23. Arvestusülekanded kultuurfondi.

24. Väike-jaemüügivõrgu kulud (peale töötasu ja sotsiaalkindlustuse kulude).

25. Kindlustus.

26. Müügisummade kogumine.

27. Revisjoni- ja kaupluskomisjonide mittekoosseisuliste liikmete töötasu.

30. Patendimaks.

31. Muud kulud.

Tootmisettevõtete ladudesse vahetult sissetulevate toor- ja tootmismaterjalide kohaletoimetamise kulud arvestatakse toorainete ja -materjalide omamaksumusse ja kontol nr. 171 «Käibekulud» ei arvestata.

Ühiskondliku toitlustamise ettevõtetesse vahetult sissetulevate toorainete, materjalide ja kaupade kohaletoimetamise kulusid samuti ei arvestata kontol nr. 171. Need kuuluvad kontole nr. 172 «Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kulud».

Hulgiladude kulusid, mis langevad jaeettevõtteisse ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtteisse üleantud kaupadele, ei kanta maha allkontolt «Käibekulud hulgiladudes», sest need hüvitatakse kaubandusliku juurdehindlusega.

Tarbijate kooperatiivide jaekaubanduse ettevõtete kulusid, mis langevad ühiskondliku toitlustamise ettevõtteile üleantud kaubale, ei kanta maha allkontolt «Käibekulud jaeettevõtteis»,

sest need hüvitatakse kaubandusliku mahahindluse osaga (50% mahahindlusest), mis jääb jaekaubanduse kasuks.

Kulud peegelduvad kontol nr. 171 — nende maksmise või arvestamise perioodi järgi.

Tegelikult väljamakstud kulud, mis kuuluvad järgnevasse perioodi, arvestatakse kontol nr. 151 «Ettetehtud kulud», kust need üle kantakse käesolevaisse allkontodesse igakuuliselt — aruandekuule langevas osas.

Allkontosid «Käibekulud hulgiladudes» ja «Käibekulud jaeettevõtteis» d e b i t e e r i t a k s e, krediteerides kontosid:

a) nr. 1 «Kauba ost ja hindamine» — hankija poolt arvefaktuuris näidatud transpordikulude summaga ja kaubapuudujäägi summaga veol (teel) tekkinud loomuliku kao normide piires;

b) nr. 2 «Kaubad ja taara hulgiladudes», nr. 3 — «Kaubad ja taara jaeettevõtteis» — kuuluvuse järgi — loomulike kaonormide piires tekkinud kauba puudujäägiga, samuti organisatsiooni kahjuks võetud praagi ja riknenud kauba väärtusega ostumaksumuses;

c) nr. 7 «Kaubad vastutaval hoiul ostjate juures» — kaupade lattu tagastamisel — ostja arves näidatud transpordikulude summaga;

d) nr. 42 allkontot «Majapidamismaterjalid» — majapidamise vajaduseks kulutatud materjalide maksumusega;

e) nr. 142 «Väheväärtusliku inventari ja eririietuse kulumine» — väheväärtusliku inventari kulumise summaga;

f) nr. 23 allkontot «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» — üüri- (rendi-) maksu, kommunaalteenete ja muude kuludega;

g) nr. 26 «Töölised ja teenistujad» — arvestatud töötasu summaga ja juurdearvestustega töötasult;

h) nr. 112 allkontot «Kultuurfond» — arvestusülekannetega kultuurfondi jaekaubanduse käibelt;

i) nr. 112 allkontot «Remondi-ehitusfond» oma põhivahendite amortisatsiooniga ja renditud põhivahendite lõpetatud kapitaalkulutuste kustutussummaga ning arvestusülekannetega kaubanduslike ettevõtete jooksvaks remondiks;

j) nr. 60 «Sisemised arveldused» — arvestusülekannetega kultuurfondi ja remondi- ja ehitusfondi (oma põhivahendite amortisatsiooni summaga, renditud põhivahendite lõpetatud kapitaalkulutuste kustutamise summaga ja jooksvaks remondiks) iseseisvale bilansile eraldatud kaubandusettevõtteis;

k) nr. 151 «Ettetehtud kulud» — aruandeperioodile kuuluvate varemalt arvestatud kuludega (patendimaks jm. kulud);

l) nr. 160 allkontot «Teenuste osutamine oma transpordi poolt» — oma transpordi poolt osutatud teenustega, majandusosakonna poolt arvestatud üüri- (rendi-) maksude ja muude kulusummadega;

m) nr. 10 «Kassa», nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas», nr. 25 «Aruandealused summad» jt. kontosid — mitmesuguste kuludega, seoses kaupade saamisega, säilitamisega ja realiseerimisega kaubandusettevõtteis.

Aruandeperioodile kuuluvate käibekulude täpsustamiseks, samuti kaupade tegeliku omamaksumuse peegelduseks bilansis on vaja igakuuliselt välja arvutada kaupade jäägile langev käibekulude summa.

Hulgiladudes ja jaekaubanduslikes ettevõtteis asuvale kauba jäägile jäävad järgmiste kirjete käibekulud:

a) transport raud- ja veeteedel (kirje 1);

b) auto- ja hobutransport (kirje 2).

Sealjuures võetakse arvesse ainult kaupade sissetulekuga seosesolevad kulud.

Kauba jäägile langev käibekulude osa määratakse kindlaks järgmiselt:

Analüütilise arvestuse andmete alusel määratakse kindlaks kuu jooksul saabunud kauba summa ja sellele liidetakse kauba jäägi summa kuu algusel. Järgnevalt määratakse kindlaks käibekulude summa eeltähendatud kahe kirje järgi sama kuu kohta, kaasa arvatud ka käibekulude summa kauba jäägile kuu alguseks.

Nende andmete alusel määratakse kindlaks keskmine käibekulude protsent kummagi kulukirje järgi. Leitud protsendi ja kauba jäägi alusel kuu lõpuks arvutatakse käibekulude summa sellele kauba jäägile.

Käibekulude arvutamisel pikaajalisel hoiul seisvale ja ennetähtaegse sisseveo kaupade jäägile hulgiladudes võetakse peale eelnimetatud kulukirjete ka arvesse eriladude ülalpidamise kulude osa, kaasa arvatud nendes ladudes töötajate töötasud.

Eespoolkirjeldatud korras arvutatud käibekulude summa kauba jäägile jääb allkontodesse «Käibekulud hulgiladudes» ja «Käibekulud jaeettevõtteis», kuid neis allkontodes arvestatud käibekulude ülejäänud summa kantakse kuu lõpul kontole nr. 180 «Kaubandusliku tegevuse tulemused».

Konto nr. 171 allkonto nr. 3 «Tootmisettevõtete ja turustubaaside täiendava mahahindlusega hüvitatud transpordikulud»

Kaubahangete põhitingimustes nähakse ette, et juhtudel, kui kaubad hankijate kulul raudteel või veetranspordiga kohale saatmise asemel veetakse hankijate laost välja ostja veovahenditega, on hankija kohustatud hüvitama ostjale tema transpordikulud täiendava mahahindlusega kaupade maksumusest.

Kaupade veo tegelikud kulud hankija arvel tuleb arvestada sellel kontol. Analüütilises arvestuses tootmisettevõtete ja tööstuste turustusbaaside poolt hüvitatavad transpordikulud arvestatakse eraldi hulgikaubanduse ja jaekaubanduse kohta järgmise nomenklatuuri järgi:

1. Transport raud- ja veeteel.
2. Auto- ja hobutransport.

Kuu lõpuks jääb sellesse allkontosse transpordikulude summa, mis langeb kauba jäägile, kuna ülejäänud summa kantakse üle kontole nr. 180 «Kaubanduse tegevuse tulemused».

Konto nr. 171 allkonto nr. 4 «Käibekulud suurtes tootmisettevõtteis»

Sellel allkontol arvestatakse suurtes tootmisettevõtteis väljatöötatud omatoodangu säilitamise, transpordi ja realiseerimise kulud.

Toorainete ja materjalide hanke- ja kohaletoimetamise ning säilitamise kulusid sellel allkontol ei arvestata. Toorainete ja materjalide hanke- ja kohaletoimetamise kulud arvestatakse nende omamaksumusse, säilitamise kulud aga kuuluvad kontosse nr. 52 «Tootmise üldkulud».

Allkontot «Käibekulud suurtes tootmisettevõtteis» kasutavad ainult säärased tootmisettevõtted, kus on võimalik valmistoodete säilitamise ja realiseerimisega seosesolevad kulud eraldada analoogilistest toorainete ja materjalide soetamise operatsioonide kuludest. Kui säärased võimalused puuduvad, siis arvestatakse need kulud üldistel alustel kontol nr. 52 «Tootmise üldkulud».

Analüütilist arvestust peetakse käibekulude kirjete üldnomenklatuuri järgi.

Selle konto saldo kantakse kuu lõpul üle kontole nr. 185 «Muude tootmisettevõtete tegevuse tulemused».

Konto nr. 172 «Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kulud»

See konto on ette nähtud ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kõikide, nii tootmise (köögis) kui ka kaubanduslike (söögisaali, einelaua, teemaja) kulude arvestamiseks.

Sellel kontol arvestatavate kulude hulka kuuluvad:

1. Transpordikulud.
2. Töötasu (põhi- ja täiendav) rahandusorganeis registreeritavale personalile:

a) töötasumäärade ja hinnete alusel registreeritud palgamäärade piires;

b) hinnete alusel üle registreeritud palgamäärade piiri;

c) progressiivsed lisatasud ja preemiad.

3. Töötasu (põhi- ja täiendav) rahandusorganeis mitteregistreeritavale personalile:

a) põhitöötasumäärade ja hinnete alusel;

b) progressiivsed lisatasud ja preemiad.

4. Sotsiaalkindlustus.
5. Töökaitsekulud.
6. Küte.
7. Komandeerimised.
8. Kontori- ja teateliikluse (posti-, telegraafi- ja telefoni-) kulud.
9. Ruumide ja inventari üür ning korrashoiukulud (kaasa arvates põhivahendite amortisatsiooni).
10. Arvestusülekanded jooksvaks remondiks.
11. Sööginõude, lauapesu ja väikeinventari kulumine.
12. Toorainete ja kauba kadu teel ja säilitamisel.
13. Arvestusülekanded kultuurfondi.
14. Muud kulud.

Kontot nr. 172 «Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kulud» *debiteeritakse* tegelikult makstud või arvestatud kulude summaga, krediteerides kontosid: nr. 10 «Kassa», nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas», nr. 26 «Töölised ja teenistujad», nr. 42 allkontot «Küte, põletusaine, söödad ja hobusemoon» (kulutatud kütte maksumusega), nr. 112 allkontot «Remondi-ehitusfond», nr. 60 allkontot «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused», nr. 23 allkontot «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal», nr. 151 «Ettetehtud kulud» jt. kontosid vastavalt makstud või arvestatud kulude iseloomule.

Analüütilises arvepidamises arvestatakse iga ettevõtte kulud eraldi eespooltoodud kulukirjete nomenklatuuri läbilõikes.

Kuu lõpul arvutatakse välja transpordikulude osa, mis langeb toodete ja kaupade jäägile — missugune summa jäetakse sellele kontole. Kogu ülejäänud kontol nr. 172 «Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kulud» arvestatud kulude summa kantakse üle kontole nr. 182 «Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete tegevuse tulemused».

Sellel kontol on deebetsaldo, mis näitab ühiskondliku toitlustamise ettevõtete produktide ja kaupade jäägile langevaid transpordikulusid.

Konto nr. 173 «Varumise käibekulud»

Kontot nr. 173 «Varumise käibekulud» rakendatakse alates 1. jaanuarist 1953. a. Selle konto alajaotus ja üksikute kulukirjete selgitus on toodud «Juhendis käibekulude arvestamiseks tarbijaskooperatisooni varumisettevõtteis» (kinnitatud Tsentrosojuzi juhatuse määrusega 1. sept. 1952. a. — koosoleku protokoll nr. 75, p. 1).

XVIII JAGU

FINANTSILINE TULEMUS

Selle jao kontodel kajastuvad tarbijate kooperatiivorganisatsioonide ja ettevõtete majandusliku tegevuse tulemused tarbijas kooperatsiooni põhiliste tegevusharude töö kohta.

Iga tegevusharu tulemused kajastuvad üksikute plaaniliste ja mitteplaaniliste kulu- ja tulukirjete läbilõikes.

Plaaniliste kulude ja tulude kirjed, samuti nende summade arvestuse korra juhendid on toodud iga vastava tegevusharu tulemuse arvestamiseks ettenähtud konto karakteristikas.

Kulud, mis käibekulude või tootmiskulude nomenklatuuris pole ette nähtud, samuti mitmesugused mitteplaanilised kahjumid ja kasumid iga tegevusharu kohta peegelduvad samuti üksikute kirjete läbilõikes. Selle juures aruandeaasta mitteplaanilised kahjumid ja kasumid eraldatakse möödunud aastate mitteplaanilistest kahjumitest ja kasumitest, mis avastatud aruandeaastal.

Mitteplaaniliste kahjumite ja kasumite kirjete nomenklatuuri iga käesolevasse järku kuuluva konto karakteristikas ei tooda. Mitteplaaniliste kahjumite ja kasumite kirjete loetelu on ühtne kõigi tegevusharude kohta.

Organisatsioonid ja ettevõtted avavad mitteplaaniliste kahjumite ja kasumite kirjed vastavais kontodes, mis ette nähtud tegevusnarude tulemuste arvestuseks vastavalt vajadusele.

Mitmesugused kulud ja kahjumid tuleb arvestada järgmiste kirjete järgi:

1. Maksud (välja arvatud käibemaks, tulumaks kasumilt ja mittekaubaliste operatsioonide maks).
2. Kohtukulud.
3. Kahjumid kaupade allahindamisest juhatuse korraldusel.
4. Kahjumid kaupade allahindamisest valitsusorganite korraldusel.
5. Kahjumid puudujäägi-võlgnevuse mahakirjutamisest hagi tagasilükkamisel kohtu poolt.
6. Kahjumid võlgnevuse mahakirjutamisest väikeste puudujääkide ja muude nõudmiste alal hagi tagasilükkamisel kohtu või arbitraaži poolt.
7. Kahjumid lootuseta võlgade mahakirjutamisest nõudeõiguse aegumisel.
8. Kahjumid muude lootuseta võlgade mahakirjutamisest puudujääkide ja raiskamiste alal.
9. Kahjumid muude lootuseta võlgade mahakirjutamisest väikeste puudujääkide ja muude nõudmiste alal
10. Kahjumid vargustest ja röövimistest.
11. Trahvid, viivised ja leppetrahvid tarbijate kooperatiivorganisatsioonidele arvete mitteõigeaegse tasumise eest.
12. Trahvid, viivised ja leppetrahvid muudele organisatsioonidele ja asutistele arvete mitteõigeaegse tasumise eest.
13. Trahvid kotitaara tagastamata jätmise eest.
14. Trahvid kotitaara kvaliteedi langemise eest.
15. Muud trahvid, viivised ja leppetrahvid tarbijate kooperatiivorganisatsioonidele.
16. Muud trahvid, viivised ja leppetrahvid teistele organisatsioonidele ja asutistele.
17. Kindlustushüvitusi (preemiaid) ületavad kahjumid looduslikest õnnetustest (välja arvatud kahjumid põhivahenditest).
18. Eelmistel aastatel kasumiks arvestatud kreditoorse võlgnevuse tasumine.
19. Muud kahjumid.

Kirjel 1 «Maksud» (välja arvatud käibemaks, tulumaks kasumilt ja mittekaubanduslike operatsioonide maks) arvestatakse: hoonetemaks, maarendis ja muud kaubanduslike ja varumisettevõtete (organisatsioonide) ning ühiskondliku toitlustamise ettevõtete poolt makstavad maksud.

Käibemaksu sellel kirjel ei arvestata, vaid see kuulub arvestamisele: varumisorganisatsioonides ja -ettevõtetes — kontol nr. 164 «Varumiskaupade realiseerimine», tootmisettevõtetes — kontol nr. 161 «Valmistoodete realiseerimine» või kontol nr. 160 «Toodangu väljalask ja teenuste osutamine» — vastavalt sellele, milliste hindadega arvestatakse valmistoodang.

Aasta kestel riigi eelarvesse tulumaksu arvel kasumilt makstud summad arvestatakse konto nr. 70 allkontol «Tulumaksu ettemaksed kasumilt».

Mittekaubanduslike operatsioonide maks hobutranspordi ja kõrvalettevõtete majandamiselt kantakse konto nr. 160 «Toodangu väljalask ja teenuste osutamine» deebetisse.

Hoonetemaks ja maarendis tootmisettevõtetes, abimajandites ja transpordiettevõtetes arvestatakse konto nr. 52 «Tootmise üldkulud» deebetis.

Notariaalselt vormistatavate volituste väljaandmisel makstav riigilõiv ei kuulu sellesse kirjesse, vaid arvestatakse kontol nr. 170 «Halduskulud», nr. 171 ja nr. 173 «Käibekulud» (vastavail kontodel) või kontol nr. 52 «Tootmise üldkulud» kirjes «Kontori- ja teateliikluse (posti-, telegraafi- ja telefoni-) kulud».

Kirjel 2 «Kohtukulud» arvestatakse arbitraaži ja kohtulõiv, mis organisatsioonilt kohtu või arbitraaži poolt hageja kasuks välja mõistetud.

Organisatsiooni enda poolt kohtule või arbitraažile hagi esitamisel makstud lõiv tuleb kanda kontole nr. 28 «Vaieldavad nõudmised». Sellel kirjel arvestatakse ka kohtutäituri poolt kooperatiivorganisatsiooni kasuks puudujääkide ja raiskamiste asjade järgi sissenõutud summadelt tehtud 5%-line mahaarvamine.

Juriskonsuldile kindla kuupalgana või protsentidena hagi summast makstav töötasu kuulub igal juhul arvestamisele neil kontodel, kus arvestatakse (vastavalt kuuluvusele) halduskulud, käibekulud, tootmise üldkulud — krediteerides kontot nr. 26 «Töölised ja teenistujad».

Kirjel 3 «Kahjumid kaupade allahindamisest juhatuse korraldusel» arvestatakse juhatuse või kõrgema organisatsiooni korraldusel toimunud kaupade allahindamise summa (maha arvatud hinnalisandist mahaarvatav osa).

Kaupade allahindamise vormistamine ja allahindluse summade mahakandmine organisatsiooni juhatuse korraldusel peab toimuma vastavalt Tsentrosoiuzi juhatuse määrusega 18. dets. 1950. a. (vt. Tsentrosoiuzi määruste kogu nr. 1 — 1951. a.) kinnitatud «Juhend tarbijate kooperatiivorganisatsioonide mitte-

täisväärtuslike kaupade ja kõrgendatud hindadega kaupade allahindamise ja mahahindluste summade mahakirjutuse vormistamise korra kohta» eeskirjadele.

Tarbijate kooperatiivorganisatsioonide ja ettevõtete pea- (vanem) raamatupidajatele on keelatud maha kanda kaupade allahindamise summasid aktide järgi, kui need pole kinnitatud organisatsiooni juhatuse poolt, samuti neil juhtudel, kui akti koostamisest pidi osa võtma, kuid ei võtnud osa, kõrgema organisatsiooni esindaja.

Mingil juhul ei tohi sellele kirjele kanda kaupade allahindamist, mis tehtud seoses kauba kvaliteedi alanemisega ja ülemineku madalamasse sorti (praak, riknemine).

Kahjud, mis tekkinud kauba kvaliteedi halvenemisel isikute või organisatsioonide süü läbi, tuleb kanda süüdlase isiku kontole (konto nr. 27 allkontole «Isikud kahjutasumaksete alal», viimase vastutusele võtmisega, või süüdlase organisatsiooni kontole («Konto nr. 23 allkonto «Pretensioonide deebitorid»).

Süüdlasele organisatsioonile pretensiooni esitamisel, mis tekkinud mittevastava kvaliteediga kauba saatmisest, tuleb juhinduda NSVL Ministrite Nõukogu juures asuva Riikliku Arbitraaži juhendist «Pretensioonide esitamise korrast ja tähtaegadest mittevastava kvaliteediga kauba saatmisel ühtede riiklikkude, majanduslikkude, kooperatiivsete ja ühiskondlikkude organisatsioonide poolt teistele».

Juhul, kui kvaliteedi langemise või alamasse sorti ülemineku tõttu allahindamise summa mõnesugusel põhjusel võetakse ettevõtte või organisatsiooni kanda, siis säärane kahjusumma (maha arvatud hinnalisand) kantakse käibekuludeks (kirjes «Kauba kadu teel ja säilitamisel kaonormide piires»).

Kauba kahjude ebaseaduslikult mahakandmisel kahjumiks tuleb need kahjud sisse nõuda isikuilt, kelle süü läbi need tekkisid, samuti isikuilt, kes võimaldasid seadusevastaselt mahakandeid, võttes ühtlasi süüdlased vastutusele.

Kirjel 4 «Kahjumid kaupade allahindamisest valitsusorganite korraldusel» arvestatakse valitsusorganite korraldusel tehtud kaupade ja materjalide allahindamise summa neil juhtudel, kui vastavalt valitsusorganite korraldusele allahindamise summa ei kuulu eelarvest hüvitamisele ja tuleb võtta kooperatiivorganisatsiooni kahjuks.

Valitsusorganite korraldusel toimunud kauba-materjaalsete väärtuste allahindluse summat, mis kuulus hüvitamisele riigieelarve summadest, kuid mida ühel või teisel põhjusel tasumiseks vastu ei võetud või mis rahandusorganite poolt tarbijate koopera-

tiivorganisatsioonile hüvitamata jäetud, sellel kirjel ei arvestata. Kui säärane allahindluse summa võetakse kooperatiivorganisatsiooni kahjuks, siis tuleb see arvestada kirjel «Muud kahjumid».

Kirjetele 5 «Kahjumid puudujäägi võlgnevuse mahakirjutamisest hagi tagasilükkamisel kohtu poolt» ja 6 «Kahjumid võlgnevuse mahakirjutamisest väikeste puudujääkide ja muude nõudmiste alal hagi tagasilükkamisel kohtu või arbitraaži poolt» kantakse kohtu või arbitraaži poolt rahuldamata jäetud võlgade mahakirjutamine.

Kirjele 5 kantakse kahjumid kohtu poolt rahuldamata jäetud puudujäägi summade mahakirjutamisest, välja arvatud väikeste puudujääkide mahakirjutamine. Kahjud väikeste puudujääkide summade mahakirjutamisest arvestatakse kirjel 6.

Võlgnevuse mahakirjutamine kahjumiks võib toimuda kooperatiivorganisatsiooni juhatuse otsusega, tarbijate kooperatiivides aga — selle mahakirjutamise kinnitamisega järgneva liikmete (volinike) koosoleku poolt.

Võlgnevuse kahjumiks mahakirjutamise küsimuse otsustamisel kohtu või arbitraaži poolt hagi mitterahuldamise tagajärjel tuleb igal eraldi juhul välja selgitada põhjused, miks kohus või arbitraaž keeldus hagi rahuldamisest.

Selles süüdlased ametiisikud tuleb vastutusele võtta.

Kohtu või arbitraaži poolt põhjendamatul hagi mitterahuldamise juhul tuleb tehtud otsuse peale edasi kaevata kõrgematesse kohtuorganitesse.

Nendel kirjetel ei arvestata:

a) arbitraaži poolt rahuldamata jäetud hagid pretensioonide alal hankijate ja ostjate vastu hindade mittevastavuses. Need summad tuleb maha kirjutada kontodele (vastavalt), kus arvestatakse tulemused realiseerimisest, või kirjetele, kus arvestatakse eelmiste aastate kahjumeid, mis avastatud aruandeaastal;

b) võlasummasid, mille nõudeõigus aegunud.

Kirjel 7 «Kahjumid lootuseta võlgade mahakirjutamisest nõudeõiguse aegumisel» kajastatakse kahjumid võlgade mahakirjutamisest nõudeõiguse aegumise tõttu.

Vastutus debitoorse võlgnevuse õigeaegse sissenõudmise eest, vältides aegumist, lasub pea- (vanem) raamatupidajal võrdselt ettevõtte (organisatsiooni) juhatajaga.

Lootuseta võlgade kahjumiks kandmine nõudeõiguse aegumi sel- võib toimuda ainult organisatsiooni juhatuse otsusel, tarbi jate kooperatiivides aga selle mahakirjutamise kinnitamisega järgneva liikmete (volinike) koosoleku poolt.

Võlgnevuse mahakirjutamisel nõudeõiguse aegumise tagajärjel peab olema koostatud akt arvete võrdlemise kohta.

Nõudeõiguse aegumise tõttu lootuseta võlgade mahakirjutamise küsimuse läbivaatamisel on tarbijate kooperatiivide liidu juhatus kohustatud hoolikalt kontrollima säärase võlgnevuse tekkimise põhjusi ning võtma vastutusele süüdlased nõudeõiguse tähtaja möödalaskmises.

Debitoorse võlgnevuse summa, mille nõudeõigus on aegunud, tuleb reeglikohaselt maha kirjutada selle kuu tulemuste arvelt, millal nõudeõigus aegus, või äärmisel juhul järgmise kuu tulemuste arvelt, kuid mitte hiljem.

Kirjetel 8 «Kahjumid muude lootuseta võlgade mahakirjutamisest puudujääkide ja raiskamiste alal» ja 9 «Kahjumid muude lootuseta võlgade mahakirjutamisest väikeste puudujääkide ja muude nõudmiste alal» arvestatakse kahjud lootuseta võlgade mahakirjutamisest, mida kohus pole tagasi lükanud ja mille nõudeõiguse tähtaeg pole aegunud.

Kirjele 8 võib kanda kahjumeid kindlaksmääratud korras mahakirjutatud lootuseta võlgadest raiskamiste ja puudujääkide (peale väikeste) alal, välja arvatud puudujäägid, mille mahakandmine kajastatakse mitmesuguste kulude ja kahjude kirjel 5.

Kahjumid kindlaksmääratud korras lootuseta võlgade mahakirjutamisest väikeste puudujääkide ja kahjutasumaksete alal ning muude nõudmiste järgi kajastatakse kirjel 9, välja arvatud need mahakandmised, mis kuuluvad kirjetele 6 ja 7.

Lootuseta nõudmiste mahakirjutamine võib toimuda ainult organisatsiooni juhatuse otsusega, tarbijate kooperatiivides aga selle mahakirjutuse kinnitamisega järgneva liikmete (volinikkude) koosoleku poolt.

Kooperatiivorganisatsiooni juhatus on kohustatud lootuseta võlgade nimekirja läbivaatamisel hoolikalt kontrollima mahakirjutamise põhjendusi ja selgitama lootuseta võlgnevuse tekkimise põhjused ning võtma vastutusele selles süüdlased isikud.

Lootuseta võlgade mahakirjutamise õigsust peavad kontrollima vastavate kooperatiivorganisatsioonide revisjonikomisjonid, samuti tarbijate kooperatiivide liitude ja Tsentrosojuzi revidendid alamate organisatsioonide revideerimisel.

Lootuseta võlgade mahakirjutamine kahjumiks ei ole veel võlgnevuse täielik annulleerimine. Sellepärast tuleb mahakirjutatud võlgnevus bilansijärgsetes kirjeis arvestada 10 aasta jooksul mahakirjutamise momendist alates. Koos rahvakohtuniku poolt kinnitatud aktidega ostja maksujõuetuse kohta tagastatud täitedokumendid tuleb alal hoida 10 aasta jooksul.

Nende dokumentide alalhoidmine on tingitud sellest, et mõningal juhul osutub võimalikuks nende järgi summade sissenõudmine kas võlgniku avastamisel, temal varanduse tekkimisel jne.

Kirjel 10 «Kahjumid vargustest ja röövimistest» — arvestatakse kahjud sel korral, kui tehakse kindlaks kaupade või teiste väärtuste röövimine isikute poolt, kes ei olnud materiaalselt vastutavad röövitud väärtuste eest (süüdlase isiku mitteleidmisel ja röövitud väärtuse sissenõudmise võimaluse puudumisel).

Sellele kirjele ei või maha kirjutada kahjumeid röövitud põhivahendeist: kahjumid röövitud põhivahendeist arvestatakse kontol nr. 111 «Põhi-(põhikirja)fond». Kahjumissumma arvutatakse põhivahendite algmaksumusest kulumise summat maha arvates.

Kirjetel 11 «Trahvid, viivised ja leppetrahvid tarbijate kooperatiivorganisatsioonidele arvete mitteõigeaegse tasumise eest» ja 12 «Trahvid, viivised ja leppetrahvid muudele organisatsioonidele ja asutistele arvete mitteõigeaegse tasumise eest» arvestatakse Riigipanga poolt hankija kasuks sissenõutavad summad aktseptitud maksenõuete mitteõigeaegse tasumise eest.

Riigipanga poolt aktseptitud maksenõuete mitteõigeaegse tasumise eest sissenõutud summad hankijate-tarbijate kooperatiivorganisatsioonide kasuks arvestatakse eraldi summadest, mis sisse nõutud tarbijate kooperatsiooni süsteemi mittekuuluvate hankijate — organisatsioonide ja asutiste kasuks.

Riigipangale makstavad trahvid dokumentide liikluse reeglite rikkumisel kuuluvad arvestamisele kontol nr. 170 «Halduskulud» või kontol nr. 171 ja nr. 173 «Käibekulud» (vastav allkonto) sel juhul, kui neid trahve mingisugustel põhjustel ei nõuta sisse süüdlastelt isikutelt.

Kirjel 13 «Trahvid kotitaara tagastamata jätmise eest» — näidatakse tarbijate kooperatiivorganisatsioonide poolt makstud trahvisummad hankijaile teraviljatoodete ja suhkrukottide tagastamise tähtaja rikkumise eest.

Kirjel 14 «Trahvid kotitaara kvaliteedi langemise eest» — näidatakse tarbijate kooperatiivorganisatsioonide poolt teraviljatoodete ja suhkru hankijaile makstud trahvisummad kahe kategooria võrra madalama kvaliteediga kottide tagastamisel (võrreldes saadutega).

Kottide hinnavahet, seoses nende üleminekuga alamaisse kategooriaisse, mis juhatuse otsusel kooperatiivorganisatsiooni kahjuks võetud, sellel kirjel ei näidata, vaid see kuulub kontodele, millel arvestatakse käibe- või tootmiskulusid.

Kirjetel 15 «Muud trahvid, viivised ja leppetrahvid tarbijate kooperatiivorganisatsioonidele» ja 16 «Muud trahvid, viivised ja leppetrahvid teistele organisatsioonidele ja asutustele» arvestatakse trahvid, viivised ja leppetrahvid, mis makstud kauba-materiaalsete väärtuste ostu- ja müügilepingute ja kokkulepete mittetäitmise eest, nagu: kauba mitteõigeaegse üleandmise ja laadimise eest; kaupade kvaliteedilise mittevastavuse eest, kaupade pakkimise ja markeerimise mittevastavuse eest, kauba sortimendi mittevastavuse, laadimise tähtaegade rikkumise, jaotuskavade väljastamata jätmise ja muude lepingute ja kokkulepete murdmise eest.

Trahvid ja leppetrahvid lepingute rikkumise pärast arvestatakse arbitraaži otsuse tegemisel, aga mitte tegelikul tasumise ajal (vaata kontode nr. 007 ja 008 karakteristikat).

Trahvid transpordiorganisatsioonidele liikuva koosseisu (vagunite, laevade) seisuaja eest peale- või mahalaadimisel üle määratud aja, mis (süüdlaste isikute või oganisatsioonide puudumisel) organisatsiooni juhatuse otsusel võetud organisatsiooni kanda, tuleb arvestada kirjel 16.

Kirjel 17 «Kindlustushüvitusi (preemiaid) ületavad kahjumid looduslikest õnnetustest (välja arvatud kahjud põhivahenditest)» arvestatakse looduslikel õnnetustel hävinenud või rikutud kauba-materiaalsete väärtuste maksumus (maha arvatud rikutud väärtusest laekunud summad või võimalikud laekumised ja Riikliku Kindlustuse poolt hüvitatavad summad kahjude katteks seoses kauba-materiaalsete väärtuste riknemise või hävimisega looduslikel õnnetustel).

Samal kirjel arvestatakse kahjud ettevõtete (kaubanduslike, varumise-, tootmis- ja kõrvalettevõtete) seisakust looduslike õnnetuste tagajärjel. Kahjud looduslikest õnnetustest põhivahendite osas, mida ei hüvitata Riikliku Kindlustuse poolt, kuuluvad arvestamisele kontol nr. 111 «Põhi-(põhikirja)fond».

Vastavalt Tsentrosojuzi juhatuse korraldusele tuleb kõik väärtused kindlustada Riiklikus Kindlustuses.

Kirjel 18 «Eelmistel aastatel kasumiks arvestatud kreditoorse võlgnevuse tasumine» — arvestatakse eelmistel aastatel kasumiks arvestatud kreditooorse võlgnevuse tasumiseks aruandeaastal kreeditoridele makstud summad.

Kirjel 19 «Muud kahjumid» kajastatakse kõik muud kahjumid, mida ei saa kanda ühelegi eelloetletud kirjele.

Kohtuotsuse põhjal kooperatiivorganisatsiooni poolt väljamakstav abiraha kehalise vigastuse eest tuleb kanda selle majandusliku tegevusharu kuludeks, kus isik kehalise vigastuse momendil töötas (kirjes «Sotsiaalkindlustus ja töökaitse»). Kui aga abiraha väljamaksmise momendil abiraha maksekohusliku organisatsiooni see majanduslik tegevusharu, kus abiraha saav isik töötas, on likvideeritud, siis kehalise vigastuse eest makstav abiraha tuleb kanda sellele («Muud kahjumid») kirjele.

Kategooriliselt on keelatud kanda mitmesuguste kulude ja kahjumite kirjeile seda liiki kulusid, ja kahjumeid, mis tuleb arvestada teistel kontodel.

Mitmesuguste kulude ja kahjumite kirjeid debiteeritakse mitmesuguseid kontosid krediteerides.

Aruandeaastal avastatud eelmiste aastate kahjud tuleb arvestada järgmistel kirjetel:

30. Eelmistel aastatel arvestamata käibekulud, mis avastatud aruandeaastal.

31. Eelmistel aastatel arvestamata tootmiskulud, mis avastatud aruandeaastal.

32. Eelmiste aastate arvestamata käibemaks, mis avastatud aruandeaastal.

33. Eelmistel aastatel liigselt arvestatud realiseeritud hinnalisand kauba müügist, mis avastati aruandeaastal.

34. Eelmistel aastatel liigselt arvestatud tootmis- ja kõrvalettevõtete majandamise tulemused, mis avastatud aruandeaastal.

35. Eelmiste aastate kahjumid hindade, juurdehindluste ja komisjonitasu ümberarvestusest, mis avastatud aruandeaastal.

36. Muud eelmiste aastate kahjud, mis avastatud aruandeaastal.

Neil kirjetel arvestatakse aruandeaastal avastatud kahjumid, mis kuuluvad möödunud aastate operatsioonidele, mida möödunud aastatel oleks tulnud kanda käibekuludeks või tootmiskuludeks või samuti kasumi vähendamiseks (ehk kahjumi suurenda-

miseks) transpordiekspeditsiooni operatsioonidelt, realiseeritud hinnalisanditelt ja kõrvalettevõtete majandamiselt.

Need on reeglikohaselt niisugused summad, mis eelmise aasta lõpp-bilansi ühelgi bilansikirjel ei esinenud.

Kompensatsiooni kasutamata puhkeaja eest ja muud liiki töötasusid möödunud aastate eest, samuti juurdearvestusi neilt tasudelt arvestatakse, vastavalt kuuluvusele, kas käibekulude või tootmiskulude kontodel, olenemata sellest, missuguse aja eest töötasu (või kompensatsioon kasutamata puhkuse eest) välja maksti, välja arvatud maksud kontol nr. 143 «Eelseisvad maksed» selleks reserveeritud summadest.

Loetletud kirjetesse võivad kuuluda kahjud hankijaile esitatud peretensioonidest hindade mittevastavuse puhul, samuti vaieldavaist nõudmistest ostjate vastu, mis tekkinud arvete osalisest aktseptimiset (ostja mittenõusolekul hindadega), kui pretensioonid ja vaidlused tekkisid eelmisel aastal, hagi kohtu või arbitraaži poolt aga tagasi lükati aruandeaastal.

Kõigil muudel juhtudel tuleb debitoorse võlgnevuse mahakirjutamisest tekkinud kahjumid kanda mitmesuguste kahjumite kirjetele, olenemata nende tekkimise ajast.

Trahvid ja leppetrahvid möödunud aastate operatsioonidelt, mis arbitraaži poolt otsustatud aruandeaastal, kuuluvad mitmesuguste kahjumite kirjetesse.

Aruandeaastal avastatud möödunud aastate kahjumid võib maha kanda ainult organisatsiooni juhatuse otsusel, tarbijate kooperatiivides aga sellele mahakirjutamisele järgneva liikmete (volinike) koosoleku poolt kinnitamisega.

M i t m e s u g u s e d k a s u m i d tuleb arvestada järgmistel kirjetel:

40. Kasumid kreditoorse võlgnevuse mahakirjutamisest nõudeõiguse aegumisel.

41. Laekumised eelmistel aastatel mahakirjutatud lootuseta nõudmistest.

42. Inventeerimisel avastatud väärtuste ülejäägid (välja arvatud põhivahendid).

43. Kasumid materjalide, taara ja jäätmete realiseerimisest.

44. Saadud trahvid, viivised ja leppetrahvid tarbijate kooperatiivorganisatsioonidelt arvete mitteõigeaegsel tasumisel.

45. Saadud trahvid, viivised ja leppetrahvid muudelt organisatsioonidelt ja asutistelt arvete mitteõigeaegsel tasumisel.

46. Saadud trahvid kotitaara mittetagastamise puhul.

47. Saadud trahvid kotitaara kvaliteedi langemisest.

48. Muud saadud trahvid, viivised ja leppetrahvid tarbijate kooperatiivorganisatsioonidelt.

49. Muud saadud trahvid, viivised ja leppetrahvid muudelt organisatsioonidelt ja asutistelt.

50. Saadud protsendid.

51. Muud tulud.

Kirjel 40 «Kasumid kreditoorse võlgnevuse mahakirjutamisest nõudeõiguse aegumisel» arvestatakse kasuks kantud summad nõudeõiguse kindlaksmääratud aegumise tähtaja möödudes. Mingil juhul pole lubatud kanda kasuks kreditoorset võlgnevust, mis on kohtu või arbitraaži lahendamisel või mille kohta on olemas täiteleht.

Vastavalt NSVL Rahanduse Rahvakomissariaadi seletusele 20. maist 1943. a. nr. 286 tuleb kreditoorne võlgnevus, mille nõudeõigus aegunud, reeglikohaselt kanda selle kuu tuluks, millal nõudeõigus aegus, või äärmisel juhul järgmise kuu tuluks, kuid mitte hiljem.

Hankijate kreditoorse võlgnevuse mahakandmisel nõudeõiguse aegumisel kantakse tuluks ainult hankijale kuuluv müügisumma (ilma käibemaksuta). Kasuks kantava kreditoorse võlgnevuse summas sisalduv käibemaksu summa tuleb sisse maksta riigieelarvesse lähemal järjekordsel maksel.

Finantsdistsipliinist kinnipidamisel antud kirjel tulusid ei võiks esineda, kuna kreditoorne võlgnevus tuleb tasuda õigeaegselt.

Kirjel nr. 41 «Laekumised eelmistel aastatel mahakirjutatud lootuseta nõudmistest» arvestatakse organisatsioonidelt ja isikutelt sissenõutud summad, mis olid eelmistel aastatel kahjuks kantud kui lootusetud.

Kirjel nr. 42 «Inventeerimisel avastatud väärtuste ülejäägid (välja arvatud põhivahendid)» — arvestatakse materiaalselt vastutavate isikute juures avastatud raha, kauba, materjalide, väheväärtusliku inventari jt. väärtuste (välja arvatud põhivahendite) ülejäägid.

Põhivahendite ülejäägid kantakse konto nr. 111 «Põhi- (põhikirja) fond» kreeditisse.

Kauba-materiaalsete väärtuste ülejäägi summad kantakse sellele kirjele sel kuul, millal tehti inventeerimine, üheaegselt ülejäägina avastatud väärtuste sissetulekuks arvestamisega vastavail kontodel.

Ebaseaduslikust hindade kõrgendamisest tekkinud ülejääke sellele kirjele ei kanta. Niisugused summad peale kontrollimist ja

ebaseadusliku hindade kõrgendamise faktide kindlakstegemist, kui pole võimalik neid tagastada ostjaile, tuleb sisse maksta riigieelarve tuluks.

Kirjel 43 «Kasumid materjalide, taara ja jäätmete realiseerimisest» arvestatakse tulud materjalide realiseerimisest väljapoole ja tulud jäätmete realiseerimisest (välja arvatud tulud jäätmete realiseerimisest tootmisettevõtteis, mis arvestatakse tootmiskulude vähendamiseks).

Peale selle arvestatakse sellel kirjel tulud taaralt, kui need tulud ületavad kontol nr. 171 «Käibekulud» arvestatud kahjumeid taarast.

Kirjetel 44 «Saadud trahvid, viivised ja leppetrahvid tarbijate kooperatiivorganisatsioonidelt arvete mitteõigeaegsel tasumisel» ja 45 «Saadud trahvid, viivised ja leppetrahvid muudelt organisatsioonidelt ja asutistelt arvete mitteõigeaegsel tasumisel» arvestatakse Riigipanga poolt ostjailt kooperatiivorganisatsiooni kasuks sissenõutud summad aktseptitud maksenõuete mitteõigeaegse tasumise eest.

Riigipanga poolt ostjailt — tarbijate kooperatiivorganisatsioonidelt sissenõutud summad arvete mitteõigeaegse tasumise eest arvestatakse eraldi tarbijate kooperatsiooni süsteemi mittekuuluvailt organisatsioonidelt sissenõutud summadest.

Kirjel 46 «Saadud trahvid kotitaara mittetagastamise puhul» näidatakse kõrgemates kooperatiivorganisatsioonides alluvailt tarbijate kooperatiivorganisatsioonidelt teraviljatoodete ja suhkrukottide tagastamise tähtaegade rikkumise eest saadud trahvisummad.

Kirjel 47 «Saadud trahvid kotitaara kvaliteedi langemise eest» — näidatakse kõrgemates kooperatiivorganisatsioonides alluvailt tarbijate kooperatiivorganisatsioonidelt saadud trahvisummad teraviljatoodete ja suhkrukottide tagastamisel esineva kvaliteedi languse puhul kahe kategooria võrra.

Kirjetel 48 «Muud saadud trahvid, viivised ja leppetrahvid tarbijate kooperatiivorganisatsioonidelt» ja 49 «Muud saadud trahvid, viivised ja leppetrahvid muudelt organisatsioonidelt ja asutistelt» arvestatakse saadud (arvestatud) trahvid ja leppetrahvid kauba-materiaalsete väärtuste ostu-müügilepingute ja kokkulepete rikkumise eest, nagu: kaupade mitteõigeaegse üleandmise ja laadimise eest; kau-

pade kvaliteedi mittevastavuse eest; kaupade mittevastava pakkimise ja markeerimise eest; kauba sortimendi mittevastavuse eest; kauba laadimise tähtaegade rikkumise eest; jaotuskavade mittesaatmise eest ja teiste lepingute ja kokkulepete rikkumise eest.

Tarbijate kooperatiivorganisatsioonidelt saadud trahvid, viivised ja leppetrahvid arvestatakse eraldi trahvidest, mis saadud tarbijate kooperatsiooni süsteemi mittekuuluvailt organisatsioonidelt.

Trahvide, viiviste ja leppetrahvide arvestamisel lepingute ja kokkulepete rikkumise eest tuleb juhinduda juhtnööridest, mis antud bilansijärgsete kontode nr. 007 «Deebitorid esitatud sanktsioonide alal», nr. 008 «Esitatud sanktsioonid», samuti konto nr. 23 allkonto «Pretensioonide deebitorid» seletustes.

Kirjel 50 «Saadud protsendid» arvestatakse samas tegevusharus makstud intresside summat ületav saadud intresside summa osa.

Saadud protsentide arvestamisel krediteeritakse käibekulude või tootmise üldkulude konto kirjet: «Protsendid (makstuist saaduid maha arvates)», kuid sel juhul, kui saadud (arvestatud) protsentide summa samas tegevusharus ületab makstud protsentide summa, kantakse vahe käesolevale kirjele.

Kirjel 51 «Muud tulud» arvestatakse kõik muud juhuslikud tulud, mida pole võimalik kanda ühelegi eelloetletud kirjele.

Aruandeaastal avastatud eelmiste aastate tulud tuleb arvestada järgmistel kirjetel:

60. «Eelmistel aastatel liigselt arvestatud käibekulud».

61. «Eelmistel aastatel liigselt arvestatud tootmiskulud».

62. «Eelmistel aastatel liigselt arvestatud maksud ja maksed riigieelarve kasuks».

63. «Eelmistel aastatel vähemarvestatud realiseeritud hinnalisand müüdud kaubalt, mis avastatud aruandeaastal».

64. «Eelmistel aastatel vähemarvestatud tulemid tootmis- ja kõrvalettevõtete majandamisest, mis avastatud aruandeaastal».

65. «Eelmiste aastate tulud hindade, hinnalisandite ja komisjonitasude ümberarvestamisest, mis avastatud aruandeaastal.»

66. «Eelmiste aastate muud tulud, mis avastatud aruandeaastal».

Neil kirjetel arvestatakse aruandeaastal avastatud tulud möödunud aastate operatsioonidelt, mis oleks tulnud möödunud aastatel kanda käibekulude või tootmiskulude vähendamiseks, samuti kasumite suurendamiseks (või kahjumite vähendamiseks)

transpordi-ekspeditsiooni operatsioonidelt, realiseeritud hinnalisandilt ja kõrvalettevõtete majandamiselt.

Kontodel, millel arvestatakse majandustegevuse tulemused tegevusharude järgi, peegelduvad samuti «Sisemajanduslikud arvestusülekanded» halduskulude katteks:

a) isemajandavate kaubanduslike ja varumisettevõtete ning ühiskondliku toitlustamise ettevõtete poolt oma organisatsiooni juhatusele või põhikirjalistele ettevõtetele (peavalitsusele, varumiskontorile) makstavad summad;

b) organisatsiooni juhatuses või põhikirjalises ettevõttes isemajandavatelt kaubandus-, varumis- ning ühiskondliku toitlustamise ettevõtteilt, samuti isemajandavailt ja mitteisemajandavailt tootmisettevõtteilt saadud summad.

Arvestusülekannete ulatus, mis arvestatakse kõikides tootmis- ja kõrvalettevõtetes toodete omamaksumusse, samuti arvestusülekannete ulatus, mis isemajandavate kaubandus-, varumis- ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtete poolt tasutakse, määratakse organisatsiooni juhatuse poolt absoluutses summas. Arvestusülekannete ulatus määratakse kindlaks igas kvartalis proportsionaalselt nende ettevõtete kvartali plaanilise palgafondi osatähtsusele organisatsiooni kvartali üldisest plaanilisest palgafondist ja vastavalt iga ettevõtte ja kogu organisatsiooni tulukusele aastaplaani järgi. Tähendatud sisemajanduslikud arvestusülekanded tasutakse igakuuliselt.

Seda kirjet d e b i t e e r i t a k s e isemajandavates kaubandus-, varumis- ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis organisatsiooni juhatusele (peavalitsusele, varumiskontorile) kuuluvate summadega, kusjuures k r e d i t e e r i t a k s e konto nr. 60 «Sisemised arveldused» allkontot «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused» (peavalitsustes ja kontorites krediteeritakse juhatusele kuuluvate summadega konto nr. 23 allkontot «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal»).

Organisatsioonide juhatustes ja põhikirjalistes ettevõtetes (peavalitsustes, varumiskontorites) krediteeritakse seda kirjet kaubanduslikelt, varumis-, tootmis- ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtteilt halduskulude katteks saadaolevate arvestusülekannete summadega, kusjuures organisatsioonide juhatustes ja põhikirjalistes ettevõtetes debiteeritakse konto nr. 60 «Sisemised arveldused» allkontot «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused». Juhatuses debiteeritakse peavalitsustelt ja kontoritelt saadaolevate summadega konto nr. 23 allkontot «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal».

Kirje «Sisemajanduslikud arvestusülekanded» avavad ainult need organisatsioonid ja ettevõtted, kes maksavad ja saavad sisemajanduslikke arvestusülekannete summasid, kusjuures organisatsiooni juhatustes ja põhikirjalistes ettevõtteis, kes saavad sisemajanduslikke arvestusülekande summasid, avatakse see kirje selle tegevusharu kontos, kellelt saadakse sisemajanduslikke arvestusülekande summasid.

Konto nr. 180 «Kaubandusliku tegevuse tulemused»

See konto on ette nähtud tarbijate kooperatiivorganisatsioonide ja ettevõtete kaubandusliku tegevuse tulemuste väljatoomiseks.

Sellel kontol arvestatakse kõik kaubandusliku tegevuse plaanilised ja mitteplaanilised kulud ja tulud üksikute kirjete läbilõikes.

Plaanilised kulud arvestatakse järgmistel kirjetel:

1. Käibekulud jaeettevõtteis.
2. Käibekulud hulgiladudes.
3. Tootmisettevõtete ja turustamisbaaside täiendava mahahindlusega hüvitatavad transpordikulud.
4. Kaubandusele langev halduskulude osa.

Plaaniliste kulude kirjetesse 1, 2 ja 3 kantakse igakuuliselt üle summad, mis arvestatud konto nr. 171 «Käibekulud» vastavatel allkontodel, kusjuures kontolt nr. 171 «Käibekulud» kantakse üle kirjetele 1, 2 ja 3 aruandekuusse kuuluvad kulusummad (s. o. miinus käibekulud kauba jäägile).

Kirjele 4 kantakse igakuuliselt kontolt nr. 170 «Halduskulud» jaotuse järgi kaubandusele langev halduskulude osa.

Plaanilised tulud arvestatakse järgmiste kirjete järgi:

1. Realiseeritud hinnalisand jaemüügist.
2. Realiseeritud hinnalisand hulgimüügist (kaasa arvatud makstud transiit).
3. Hinnalisand maksmata transiidilt.
4. Tootmisettevõtete ja turustusbaaside poolt hüvitatavad transpordikulud.

Kirjetele «Realiseeritud hinnalisand jaemüügist» ja «Realiseeritud hinnalisand hulgimüügist (kaasa arvatud makstud transiit)» kantakse igakuuliselt üle realiseeritud hinnalisandi summad konto nr. 140 allkontol «Hinnalisand kaupadele kaubanduslikes ettevõtteis» avatud vastavatelt analüütilistelt kontodelt.

Hinnalisandid maksmata transiidilt arvestatakse antud kontol (nr. 180) eraldi kirjel.

Realiseeritud hinnalisandi summa jaeettevõtteist ja hulgiladudest müüdud kaubalt määratakse kindlaks iga kuu lõpul konto nr. 140 allkonto «Hinnalisand kaupadelt kaubanduslikes ettevõtteis» vastavail analüütilistel kontodel arvestatud kuu lõpu hinnalisandi summast kauba jäägile langeva (mis jääb bilanssi) hinnalisandi summa mahaarvamise teel.

Kirjel «Hinnalisandid maksmata transiidilt» arvestatakse kaubandusliku hinnalisandi summad maksmata transiidilt, mis kõrgemad organisatsioonid saavad ostjailt. Sissekanded sellel kirjel tehakse ostjaile maksmata transiidi juurdehindluse summale arve väljasaatmise momendil.

Kirjel «Tootmisettevõtete ja turustusbaaside poolt hüvitatud transpordikulud» arvestatakse:

a) kaubanduslikes jaeettevõtteis — hankijailt transpordikulude hüvituseks saadud täiendava mahahindluse summad. Täiendava mahahindluse summad kaubanduslikes jaeettevõtteis arvestatakse sellele kirjele kaupade saamise momendil, mööudes konto nr. 140 allkontost «Hinnalisand kaupadele kaubanduslikes ettevõtteis»;

b) tarbijate kooperatiivide liitude hulgiladudes — hankijailt transpordikulude hüvituseks saadud täiendava mahahindluse summad, mis langevad hulgiladudest realiseeritud kaubale, millelt need mahahindlused on hankijailt saadud. Hulgiladudest realiseeritud kaubale langev täiendav mahahindluse summa kantakse sellele kirjele üle igakuuliselt konto nr. 140 allkonto «Hinnalisand kaupadele kaubanduslikes ettevõtteis» analüütiliselt kontolt «Täiendavad mahahindlused tootmisettevõtteilt ja turustusbaasidelt».

Täiendavate mahahindlussummade arvutamise kord hulgiladudes on toodud konto nr. 140 «Hinnalisand kaupadele ja taarale» karakteristikas.

Iseseisvale bilansile eraldatud kaubanduslikud ettevõtted (kaubanduslikud baasid, rajoonimagasinid jne.) maksavad organisatsiooni juhatusele sisemajanduslikke arvestusülekandeid Seepärast säärased ettevõtted ja organisatsioonid avavad kõrvuti eelpoolloetletud plaaniliste kulude ja tulude kirjetega kirje «Sisemajanduslikud arvestusülekanded».

Kaubandusliku tegevuse mitteplaanilised kahjumid ja kasumid arvestatakse sellel kontol käesoleva jao alguses loetletud kir-

jete läbilõikes. Mitteplaaniliste kahjumite ja kasumite kirjed avatakse sedamööda, kuidas need kahjumid ja kasumid ilmnevad.

Summade arvestamisel üksikuile kirjetele tuleb juhinduda käesoleva jao sissejuhatavas osas toodud iseloomustusest.

Aasta lõppedes, enne lõppbilansi koostamist, selle konto kõigi kirjete saldod kantakse üle konto nr. 187 «Kasumid ja kahjumid» allkontole «Aruandeaasta kasumid ja kahjumid».

Konto nr. 181 «Varumistegevuse tulemused»

See konto on ette nähtud tarbijate kooperatiivorganisatsioonide ja ettevõtete varumistegevuse tulemuste väljatoomiseks.

Sellel kontol peegelduvad kõik varumistegevuse plaanilised ja mitteplaanilised kulud ja tulud üksikute kirjete läbilõikes.

Plaanilised kulud arvestatakse järgmistel kirjetel:

1. Varumise käibekulud.
2. Halduskulud.

Plaaniliste kulude kirjele 1 kantakse igakuuliselt kontol nr. 173 «Varumise käibekulud» arvestatud summad. Kirjele 2 kantakse üle igakuuliselt kontolt nr. 170 «Halduskulud»: varumiskontorites (-valitsustes) — halduskulude summa, tarbijate kooperatiivides ja tarbijate kooperatiivide liitudes — halduskulude osa, mis jaotuse kohaselt langeb varumisele.

Plaanilised tulud arvestatakse kirjel „Brutotulu varumiskaupade realiseerimisest».

Kirjele «Brutotulu varumiskaupade realiseerimisest» kantakse üle igakuuliselt konto nr. 164 «Varumiskaupade realiseerimine» kreeditsaldo summa.

Peale selle peegelduvad sellel kirjel lisaks kalkulatsioonides ettenähtud juurdehindlusele täiendavad juurdehindluse summad ja juurdehindluste summad, mis kõrgemad organisatsioonid saavad alamatelt, või alamad organisatsioonid kõrgematelt.

Seepärast kirjet «Brutotulu varumiskaupade realiseerimisest» krediteeritakse, debiteerides kontosid:

a) nr. 24 «Arveldused rajooniliidu ja kooperatiivide vahel» — peale kalkulatsioonides ettenähtud normi tarbijate kooperatiivile kuuluvate täiendavate juurdehindluste summadega (juurdehindlused loomasoolte, konservimise kulude katteks, juurdehindlused talviste säilitamiskulude katteks jne.);

b) nr. 23 allkontot «Deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal» ja nr. 24 «Arveldused rajooniliidu ja kooperatiivide vahel» — (kuuluvuse järgi) — kõrgemates organisatsioonides alamatelt organisatsioonidelt või alamates organisat-

sioonides (rajooni varumiskontorites) kõrgematelt organisatsioonidelt saadavate juurdehindluste summadega (mis kalkulatsioonides ette nähtud);

c) nr. 22 «Ostjad ja tellijad maksenõuete alal», nr. 23 allkontot «Deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal» — peale kalkulatsioonides ettenähtud normide saadavate täiendava juurdehindluse summadega;

d) nr. 150 «Põllumajandussaaduste sortimine» — sortimiselt sissetulnud ja sortimisele antud kauba maksumuse vahe summaga;

e) nr. 160 «Toodangu väljalask ja teenuste osutamine» — töödeldud varumiskaupade plaanilise maksumuse ja tegeliku omamaksumuse vahe summaga.

Kirjet «Brutotulu varumiskaupade realiseerimisest» d e b i t e e r i t a k s e, krediteerides kontosid:

a) nr. 23 allkontot «Deebitorid ja kreeditorid kaubanduslike operatsioonide alal» ja nr. 24 «Arveldused rajooniliidu ja kooperatiivide vahel» (kuuluvuse järgi) — alama organisatsiooni poolt kõrgemale organisatsioonile üleantava juurdehindluse summadega (mis kalkulatsioonides ette nähtud), samuti kõrgemate organisatsioonide poolt alamatele üleantavate juurdehindluse summadega (lepingu alusel), kui need juurdehindlused kuuluvad aruandeaasta eelmiste kuude käivetele;

b) nr. 150 «Põllumajandussaaduste sortimine» — sortimisele antud ja sortimiselt sissetulnud kauba maksumuse vahe summaga.

Tarbijate kooperatiivide oblasti-, krai- ja vabariiklikes liitudel, kus ülekanded oma majapidamise käibelt, samuti ostjailt (tööstustelt) otseselt saadud juurdehindlused ja kokkuostu juurdehindlused ei kata varumisvalitsuse aparaadi ülalpidamise kulusid, on Tsentrosojuzi presiidiumi määrusega 16. jaanuarist 1941. aastast (istungi protokoll nr. 4 p. 3 § 18) lubatud määrata täiendavaid arvestusülekandeid rajooni varumiskontoritelt (%%-des nende varumiskäibelt) varumisvalitsuse kasuks.

Need täiendavad arvestusülekanded peegelduvad kirjendites:

R a j o o n i v a r u m i s k o n t o r i t e s — konto nr. 181 «Varumistegevuse tulemused» (kirje «Brutotulu varumiskaupade realiseerimisest») deebetis ja konto nr. 23 allkonto «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» (varumisvalitsuse isikuline konto) kreeditis.

T a r b i j a t e k o o p e r a t i i v i d e l i i t u d e v a r u m i s v a l i t s u s t e s — konto nr. 23 allkonto «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» (vastavate rajooni

varumiskontorite isikulised kontod) deebetis ja konto nr. 181 «Varumistegevuse tulemused» (kirje «Brutotulu varumiskauba realiseerimisest») kreeditis.

Iseseisvale bilansile eraldatud varumisettevõtted (varumiskontorid, varumisbaasid, kombinaadid jne.) maksavad organisatsiooni juhatusele (põhikirjalisele ettevõttele) sisemajanduslikke arvestusülekandeid. Seepärast säärased ettevõtted ja organisatsioonid eespool loetletud plaaniliste kulude ja tulude kirjete kõrval avavad kirje «Sisemajanduslikud arvestusülekanded».

Mitteplaanilised kahjumid ja kasumid arvestatakse varumistegevuses selle konto nendel kirjetel, mille loend on antud selle jao algul. Mitteplaaniliste kahjumite ja kasumite kirjed avatakse sedamööda, kuidas ühed või teised mitteplaanilised kahjumid või kasumid ilmnevad.

Summade arvestamisel üksikutel kirjetel tuleb juhinduda käesoleva jao alguses antud kirjete karakteristikast.

Aasta lõppedes, enne lõppbilansi koostamist, selle konto iga kirje saldo kantakse üle konto nr. 187 «Kasumid ja kahjumid» allkontole «Aruandeaasta kasumid ja kahjumid».

Konto nr. 182 «Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete tegevuse tulemused»

See konto on ette nähtud ühiskondliku toitlustamise ettevõtete töötulemuste selgitamiseks.

Sellel kontol peegelduvad ühiskondliku toitlustamise kõik plaanilised ja mitteplaanilised kulud ja tulud üksikute kirjete läbilõikes.

P l a a n i l i s e d k u l u d arvestatakse järgmistel kirjetel:

1. Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kulud.
2. Ühiskondlikule toitlustamisele langev halduskulude osa.

Plaaniliste kulude kirjele 1 kantakse üle igakuuliselt kontolt nr, 172 «Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kulud» arvestatud summad. Kirjele 2 kantakse üle igakuuliselt kontolt nr. 170 «Halduskulud» halduskulude osa, mis jaotuse kohaselt langeb ühiskondlikule toitlustamisele. Seejuures kontolt nr. 172 «Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kulud» kantakse üle kirjele 1 kulude summa, mis kuulub aruandekuusse (s. t. maha arvates transpordikulud produktide ja kaupade jäägile).

P l a a n i l i s e d t u l u d arvestatakse kirjel «Realiseeritud hinnalisand kaupade ja köögitoodangu müügist ja väljastamisest». Sellele kirjele kantakse üle igakuuliselt realiseeritud hinnalisandi summad konto nr. 140 allkontolt «Hinnalisand pro-

duktidele ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis», kontolt nr. 165 «Kauba ja köögitoodangu müük ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis» ja kontolt nr. 166 «Köögitoodangu väljastamine».

Hinnalisandite arvutamise kord kaupade ja produktide jäägile ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis on kirjeldatud konto nr. 140 allkonto «Hinnalisand produktidele ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis» karakteristikas.

Iseseisvale bilansile eraldatud ühiskondliku toitlustamise ettevõtted maksavad organisatsiooni juhatusele sisemajanduslikke arvestusülekandeid. Seepärast avavad säärased ettevõtted ja organisatsioonid kõrvuti eespool loetletud plaanilistele tulude ja kulude kirjetele kirje «Sisemajanduslikud arvestusülekanded».

Mitteplaanilised kahjumid ja kasumid arvestatakse sellel kontol käesoleva jao alguses loetletud kirjete läbilõikes. Mitteplaaniliste kahjumite ja kasumite kirjed avatakse sedamööda, kuidas need kahjumid ja kasumid ilmnevad.

Summade arvestamisel üksikuile kirjetele tuleb juhinduda käesoleva jao sissejuhatavas osas toodud kirjendite iseloomustusest.

Aasta lõppedes, enne lõppbilansi koostamist selle konto iga kirje saldo kantakse üle konto nr. 187 «Kasumid ja kahjumid» allkontole «Aruandeaasta kasumid ja kahjumid».

Konto nr. 183 «Pagaritööstuste tegevuse tulemused»

See konto on ette nähtud pagaritööstuste töötulemuste väljatoomiseks.

Sellel kontol peegelduvad pagaritööstuse kõik plaanilised ja mitteplaanilised kulud ja tulud üksikute kirjete läbilõikes.

Plaanilised kulud ja tulud arvestatakse järgmistel kirjetel:

1. Pagaritööstusele langev halduskulude osa.
2. Valmistoodete hulgiväljalaske maksumuse ja tegeliku maksumuse vahe .

Kirjele 1 kantakse üle igakuuliselt kontolt nr. 170 «Halduskulud» jaotuse alusel pagaritööstusele langev halduskulude osa.

Kirjele 2 kantakse üle igakuuliselt konto nr. 160 allkonto «Toodangu väljalask» saldo.

Valmistoodangu jäägi raamatulise maksumuse ümberarvestamisel tegeliku omamaksumuseni kuu lõpul tekkiva hinnavahe kirjendamine ja järgneva kuu algul selle kirjendi storneerimine arvestatakse samuti selles kirjes.

Pagaritööstusele määratud sisemajanduslikud arvestusülekanded arvatakse pagaritööstuses valmistoodete omamaksumusse ja arvestatakse kontol nr. 50 «Tootmine, töötlemine ja teenuste osutamine». Seoses sellega avatakse antud kontol kirje «Sisemajanduslikud arvestusülekanded» ainult organisatsiooni juhatuses.

Mitteplaanilised kahjumid ja kasumid arvestatakse sellel kontol käesoleva jao alguses loetletud kirjete läbilõikes. Mitteplaaniliste kahjumite ja kasumite kirjed avatakse sedamööda, kuidas need kahjumid ja kasumid ilmnevad.

Summade arvestamisel üksikuile kirjetele tuleb juhinduda käesoleva jao sissejuhatavas osas toodud kirjendite iseloomustusest.

Aasta lõppedes, enne lõppbilansi koostamist selle konto iga kirje saldo kantakse üle konto nr. 187 «Kasumid ja kahjumid» allkontole «Aruandeaasta kasumid ja kahjumid.

Konto nr. 184 «Transpordi tegevuse tulemused»

See konto on ette nähtud auto- ja muude transpordiliikide töötulemuste väljatoomiseks.

Sellel kontol peegeldub brutotulu transpordi ekspluateerimisest, samuti transpordi mitteplaanilised kulud ja tulud üksikute kirjete läbilõikes.

Brutotulu arvestatakse kirjel «Brutotulu oma transpordi ekspluateerimisest». Sellele kirjele kantakse üle igakuuliselt allkonto «Teenuste osutamine oma transpordi poolt» asldo (vt. konto nr. 160 «Toodangu väljalask ja teenuste osutamine»).

Oma transpordile määratud sisemajanduslikud arvestusülekanded arvatakse osutatud teenuste tegelikku omamaksumusesse ja arvestatakse kontol nr. 50 «Tootmine, töötlemine ja teenuste osutamine». Seoses sellega antud kontol kirje «Sisemajanduslikud arvestusülekanded» avatakse ainult organisatsiooni juhatuses.

Mitteplaanilised kahjumid ja kasumid arvestatakse käesoleva jao alguses loetletud kirjete läbilõikes. Mitteplaaniliste kahjumite ja kasumite kirjed avatakse sedamööda, kuidas need kahjumid ja kasumid ilmnevad.

Summade arvestamisel üksikuile kirjetele tuleb juhinduda käesoleva jao sissejuhatavas osas toodud kirjendite iseloomustusest.

Analüütilises arvestuses näidatakse plaaniliste ja mitteplaaniliste kulude, kahjumite ja kasumite kirjetel arvestatud tulemid eraldi auto- ja eraldi muude transpordiliikide järgi.

Aasta lõppedes, enne lõppbilansi koostamist selle konto iga kirje saldo kantakse üle konto nr. 187 «Kasumid ja kahjumid» allkontole «Aruandeaasta kasumid ja kahjumid».

Konto nr. 185 «Muude tootmisettevõtete tegevuse tulemused»

See konto on ette nähtud tööstus- ja toidukaupu tootvate (välja arvatud pagaritööstus) ettevõtete, põllumajanduslikkude ja metsa ülestöötamise ettevõtete, soolatootmise, karjääride töötlemise, kalapüügi jne. ettevõtete töötulemuste väljatoomiseks.

Märkus: Varumiskaupade töötlemisettevõtete tulemused arvestatakse kontol nr. 181 «Varumistegevuse tulemused».

Sellel kontol peegelduvad tootmisettevõtete kõik plaanilised ja mitteplaanilised kulud ja tulud üksikute kirjete läbilõikes.

Kontol nr. 185 on kaks allkontot:

1. Tulumaksuga maksustatavate tootmisettevõtete tulemused.
2. Tulumaksuga mittemaksustatavate tootmisettevõtete tulemused.

Allkontol «Tulumaksuga mittemaksustatavate tootmisettevõtete tulemused» arvestatakse sigade nuumamise, kalapüügi, loomade nuumamise, piimakarjapidamise, linnukasvatuse ja köögi-juurviljakasvatuse tulemused. Allkontol «Tulumaksuga maksustatavate tootmisettevõtete tulemused» arvestatakse ülejäänud tootmisettevõtete tulumaksuga maksustatud tulemused.

Organisatsioonid, kellel on jäätmeist ja kohalikest tooraineist laiatarbekaupu tootvaid ettevõtteid, peavad nende ettevõtete töötulemused esimese kahe aasta jooksul arvestama eraldi allkontol, sest need on selle aja kestel tulumaksust vabastatud. Pärast esimese kahe tööaasta möödumist tähendatud ettevõtete tulemused kuuluvad arvestamisele allkontol «Tulumaksuga maksustatavate tootmisettevõtete tulemused» üldistel alustel.

Plaanilised kulud ja tulud arvestatakse järgmistel kirjetel:

1. Tootmisettevõtteile langev halduskulude osa.
2. Käibekulud suurtes tootmisettevõtteis.
3. Brutotulu valmistoote realiseerimisest.

Kirjele 1 kantakse igakuuliselt kontolt nr. 170 «Halduskulud» halduskulude osa, mis jaotuse järgi langeb muudele tootmisharudele.

Kirjele 2 kantakse igakuuliselt allkontol «Käibekulud» suurtes tootmisettevõtteis arvestatud summad.

Kirjele 3 kantakse üle igakuuliselt allkonto «Toodangu väljalask» saldo kõigi ettevõtete läbilõikes (välja arvatud põllumajan-

duslikud ettevõtted: karjapidamine, põllupidamine, köögi-juurviljakasvatus), samuti konto nr. 161 «Valmistoodete realiseerimine» saldo.

Kuu lõpul valmistoodangu jäägi raamatulise väärtuse tegeliku omamaksumuseni ümberarvestamisel tekkiva hinnavahe summa kirjendamine ja järgneva kuu algusel selle kirjendi storneerimine arvestatakse samuti sellel kontol.

Põllumajanduslikes ettevõtteis allkonto «Toodangu väljalask» saldo kantakse üle kirjele 3 põllumajanduslikku aasta lõpul, loomakasvatuses aga aasta lõpul enne lõppbilansi koostamist.

Tootmisettevõtetele määratud sisemajanduslikud arvestusülekanded arvatakse valmistoodete omamaksumusesse ja arvestatakse kontol nr. 50 «Tootmine, töötlemine ja teenuste osutamine». Seoses sellega antud kontol kirje «Sisemajanduslikud arvestusülekanded» avatakse ainult organisatsiooni juhatuses (põhikirjalistes ettevõtteis).

Mitteplaanilised kahjumid ja kasumid arvestatakse sellel kontol käesoleva jao alguses loetletud kirjete läbilõikes. Mitteplaaniliste kahjumite ja kasumite kirjed avatakse sedamööda, kuidas need kahjumid ja kasumid ilmnevad.

Summade arvestamisel üksikuile kirjeile tuleb juhinduda käesoleva jao sissejuhatavas osas toodud kirjendite iseloomustusest.

Aasta lõppedes, enne lõppbilansi koostamist selle konto iga kirje saldo kantakse üle konto nr. 187 «Kasumid ja kahjumid» allkontole «Aruandeaasta kasumid ja kahjumid».

Konto nr. 186 «Muude tegevusharude tulemused»

See konto on ette nähtud töö lõpptulemuste väljaviimiseks kõrvalettevõtteis, mille tegevuse tulemusena ei esine materiaalseid väärtusi (lao- ja eluruumide majandamine, juuksetööstused jne.).

Peale selle arvestatakse sellel kontol tarbijate kooperatiivorganisatsioonide ehituskontorite tulemused.

Sellel kontol on põhikirjeks «Kõrvalettevõtete brutotulud». Sellele kirjele kantakse üle igakuuliselt saldo allkontolt «Teenuste osutamine kõrvalettevõtete poolt» (vt. konto nr. 160 «Toodangu väljalask ja teenuste osutamine»).

Mitteplaanilised kahjumid ja kasumid arvestatakse sellel kontol käesoleva jao alguses loetletud kirjete läbilõikes. Mitteplaa-

niliste kahjumite ja kasumite kirjed avatakse sedamööda, kuidas need kahjumid ja kasumid ilmnevad.

Summade arvestamisel üksikuile kirjeile tuleb juhinduda käesoleva jao sissejuhatavas osas toodud kirjete iseloomustusest.

Aasta lõppedes, enne lõppbilansi koostamist kantakse selle konto iga kirje saldo üle konto nr. 187 «Kasumid ja kahjumid» allkontole «Aruandeaasta kahjumid ja kasumid».

Konto nr. 187 «Kasumid ja kahjumid»

Kontol nr. 187 on kaks allkontot:

1. Aruandeaasta kasumid ja kahjumid.
2. Möödunud aastate kasumid ja kahjumid.

Konto nr. 187 allkonto nr. 1 «Aruandeaasta kasumid ja kahjumid»

Allkonto «Aruandeaasta kasumid ja kahjumid» avatakse aruandeaasta lõpul organisatsiooni juhatuse kui ka isemajandatavate ettevõtete bilanssides ja see on ette nähtud aruandeaasta lõpliku finantsilise tulemuse väljatoomiseks.

Selle allkonto analüütilises arvestuses peetakse kontod:

a) Tulumaksuga maksustatavate ettevõtete aruandeaasta kasumid ja kahjumid.

b) Tulumaksuga mittemaksustatavate ettevõtete aruandeaasta kasumid ja kahjumid.

Aasta lõpul enne bilansi koostamist kantakse üle kontole «Tulumaksuga maksustatavate ettevõtete aruandeaasta kasumid ja kahjumid» tulemid kontodelt nr. 180 «Kaubandusliku tegevuse tulemused», nr. 181 «Varumistegevuse tulemused», nr. 182 «Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete tegevuse tulemused», nr. 183 «Pagaritööstuste tegevuse tulemused», nr. 184 «Transpordi tegevuse tulemused», nr. 185 «Muude tootmisettevõtete tegevuse tulemused» allkontolt «Tulumaksuga maksustatavate tootmisettevõtete tulemused», nr. 186 «Muude tegevusharude tulemused».

Kontole «Tulumaksuga mittemaksustatavate ettevõtete aruandeaasta kasumid ja kahjumid» kantakse üle konto nr. 185 allkontol «Tulumaksuga mittemaksustatavate tootmisettevõtete tulemused» arvestatud tegevusharude tulemused. Sellele kontole kantakse samuti üle kontolt nr. 185 jäätmetest ja kohalikest tooraineist laiatarbekaupu tootvate ettevõtete tulemused — nende tegevuse esimese kahe aasta jooksul.

Konto nr. 187 «Kasumid ja kahjumid» allkonto «Aruandeaasta kasumid ja kahjumid» ei korrespondeeri ühegi teise kontoga peale eespool loetletute.

Konto nr. 187 allkonto nr. 2 «Möödunud aastate kasumid ja kahjumid»

Allkonto «Möödunud aastate kasumid ja kahjumid» avatakse järgneva aasta algul, kandes sellele eelmise aasta operatsioonide tegevuse tulemused, mis näidatud lõppbilansi vastavais kasumite ja kahjumite kirjeis.

Pärast lõppbilansi kinnitamist (I kvartalis) kannavad isemajandavad ettevõtted üle juhatuse või põhikirjalise ettevõtte bilansile allkontol «Möödunud aastate kasumid ja kahjumid» arvestatud tulemuste summad.

Märkus: Samaaegselt tulemuste üleandmisega kannavad isemajandavad ettevõtted üle juhatuse bilansile allkonto «Arvestusülekanded ja kulutused aruandeaasta kasumi arvel» saldo (vt. konto nr. 70).

Nii isemajandavate ettevõtete kui ka organisatsiooni juhatuse bilanssidel arvestatakse nimetatud ülekanded konto nr. 60 «Sisemised arveldused» allkonto «Sisemised arveldused eraldatud vahendite alal» kaudu.

Nende kirjete tulemusena peegeldub organisatsiooni juhatuse arvepidamises allkontol «Möödunud aasta kasumid ja kahjumid» kogu organisatsiooni kui terviku saldeeritud (puhas) kasum.

NSVL Rahandusministeeriumi poolt kindlaksmääratud korras organisatsiooni või põhikirjalise ettevõtte lõppbilansi järgi arvutatud tulumaksu summaga kasumilt debiteeritakse allkontot «Möödunud aastate kasumid ja kahjumid», krediteerides konto nr. 70 allkontot «Tulumaksu ettemaksed kasumilt».

Pärast tulumaksu arvestamist kasumilt organisatsiooni juhatus ja põhikirjaline ettevõte sulgevad konto nr. 70 allkonto «Arvestusülekanded ja kulutused aruandeaasta kasumi arvel» summade ülekandmisega konto nr. 187 «Kasumid ja kahjumid» allkontole «Möödunud aastate kasumid ja kahjumid».

Selle konto deebetisse kantakse samuti tarbijate kooperatiivide liitudes ja nende ettevõtteis direktorifondi lõpparvestused (aasta kasumilt direktori fondi ülekantava summa ja möödunud aastal arvestatud avansiliste arvestuste summa vahe).

Tarbijate kooperatiivides kuulub allkonto «Möödunud aastate kasumid ja kahjumid» kreeditis arvestamisele varumiskontorite kasumist neile ülekantav 50% kasumisummast.

Märkus: Tarbijate kooperatiivides tähendatud summa tulumaksuga maksustamisele ei kuulu, sest tulumaksu sellelt kasumilt maksab varumiskontor.

Organisatsiooni möödunud aasta puhtakasumi summat (kui aasta lõppes kasumiga), mis üle kantud allkontole «Möödunud aastate kasumid ja kahjumid», ei või mingil juhul saldeerida bilansis näidatud eelmiste aastate kahjumiga, sellepärast tuleb möödunud aasta kasum kuni jaotamiseni kehtestatud korra kohaselt arvestada eraldi.

Pärast ülalloetletuid ülekannete tegemisi allkontole «Möödunud aastate kasumid ja kahjumid» järelejäänud organisatsiooni või põhikirjalise ettevõtte puhta kasumi summa loetakse 100%-ks ja jaotatakse igal aastal Tsentrosojuzi juhatuse poolt kindlaksmääratavate normide järgi.

Aastaaruande kahjumid kaetakse põhifondist.

Juhtudel, kui põhifondi summad pole küllaldased tarbijate kooperatiivi aruandes osutuvate kahjumite katmiseks, võib ülejäänud kahjumite katmiseks kasutada osamaksufondi vahendeid.

Kahjumid kantakse põhifondi arvel, samuti osamaksufondi arvel maha tarbijate kooperatiivides ainult tarbijate kooperatiivi liikmete (volinike) üldkoosoleku otsuse alusel.

Liikmete (volinike) üldkoosolek määrab tarbijate kooperatiivide osamaksu kui ka põhifondi täiendamise korra ja tähtajad, kui aastaaruandes esinenud kahjumid kaetakse nende fondide arvel.

Aastaaruande kahjumite mahakandmine osamaksude arvel ilma vastavate märkmete sissekandmiseta liikmeraamatuisse on kategooriliselt keelatud.

Liikmeraamatusse märkme tegemisel osamaksu mahakandmisest kahjumite katteks tuleb ära näidata mahakantav summa (sõnadega), missuguse tarbijate kooperatiivi, missuguse aasta kahjumite katteks ja mahakandmise alus, liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) otsuse kuupäev ja number, samuti märkme tegemise kuupäev ja aasta.

Märge kooperatiivi liikmeraamatutes peab olema alla kirjutatud tarbijate kooperatiivi juhatuse esimehe ja raamatupidaja poolt.

Konto nr. 187 «Kasumid ja kahjumid» allkontot «Möödunud aastate kasumid ja kahjumid» d e b i t e e r i t a k s e kasumi jaotamisel järgmiste kontode krediteerimisel:

a) nr. 111 «Põhi- (põhikirja) fond», nr. 112 «Erifondid» allkontod «Kultuurfond», «Muud erifondid» (vastav analüütiline konto) — arvestusülekannete summaga nendesse fondidesse;

b) nr. 23 allkonto «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» (kõrgemaastmelise tarbijate kooperatiivide liidu analüütiline konto) — tarbijate kooperatiivide liidu kasumist kõrgemale organisatsioonile ülekandmiseks kuuluva summaga;

c) nr. 24 «Arveldused rajooniliidu ja kooperatiivide vahel» — tarbijate kooperatiivi kasumist oma rajooni tarbijate kooperatiivide liidule üleandmiseks kuuluva summaga;

d) nr. 23 allkonto «Deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» — tarbijate kooperatiivide liikmeile väljaandmisele kuuluva osakasu (kuni 20%) summaga.

Konto nr. 187 allkontot «Möödunud aastate kasumid ja kahjumid» krediteeritakse organisatsioonides, kus on möödunud aastate kahjum, konto nr. 111 «Põhi- (põhikirja) fond» debiteerimisel. Tarbijate kooperatiivides põhifondi puudumisel krediteeritakse allkontot «Möödunud aastate kasumid ja kahjumid», debiteerides kontot nr. 110 «Osamaksufond» — möödunud aastate kahjumite kustutamise summaga tarbijate kooperatiivide põhikirjas kehtestatud korra kohaselt.

XIX jagu

BILANSIJÄRGSED KONTOD

Konto nr. 001 «Arvestamisele kuuluvad plangid»

Konto nr. 002 «Arvestamisele kuuluvate plankide väljalask»

Kontod nr. 001 ja 002 on määratud rangele arvestamisele kuuluvate plankide arvestamiseks.

Rangele arvestamisele kuuluvad tarbijate kooperatsioonis: tööraamatud, osamaksumargid, kooperatiivi liikmeraamatud, osamaksude kogumise aruannete plangid, ruloonmargid kaupluste ja sööklate läbimüükide kontrollimiseks, toorainete ja põllumajandussaaduste tootjaile väljaantavad kviitungiraamatud, komandeerimistunnistuste plangid, teekonnalehed jms. plangid, mille üle on tarvis sisse seada range kontroll, et vältida nende kasutamise võimalust omakasupüüdlikel eesmärkidel.

Rangel arvestamisel olevaid planke arvestatakse nende nominaalväärtuses, kui viimane on märgitud plankidel (näiteks osamaksumarkidel, ruloonmarkidel).

Teiste rangele arvestamisele kuuluvate plankide arvestamise hindamist (tinglikku) teostatakse vastavalt Tsentrosojuzi eriju-

hendites toodud eeskirjadele ja nende puudumisel — vastavalt organisatsiooni juhatuse otsusele.

Põllumajandussaaduste varumisel kasutatavate vastuvõtukviitungite raamatuid tuleb arvestada NSV Varumisministeeriumi 25. jaanuari 1947. a. käskkirja nr. 67 juurde lisatud instruktsioonis «Vastuvõtukviitungite plankide arvestamise, hoidmise ja kulutamise korrast» toodud eeskirja kohaselt.

Muud liiki rangele arvestamisele kuuluvate plankide arvestamisel tuleb juhinduda Tsentrosojuzi Keskraamatupidamise poolt antud eeskirjadest.

Konto nr. 001 saldo võib olla ainult deebetipoolne ja konto nr. 002 kreeditipoolne.

Konto nr. 001 analüütilist arvestust peetakse plankide nimetuste, kupüüride ja seeriate ning nende eest vastutavate aruandekohustuslikkude isikute järgi koguslikult ja summaliselt.

Konto nr. 002 analüütilist arvestust peetakse vastavalt rangele arvestamisele kuuluvate plankide nimetustele, kupüüridele ja summadele koguslikult ja summaliselt.

Rangele arvestamisele kuuluvate plankide saamisel debiteeritakse kontot nr. 001 ja krediteeritakse kontot nr. 002.

Rangele arvestamisele kuuluvate plankide väljastamisel aruandekohustuslikele isikuile (kaupluste juhatajaile, osamaksude kogujaile, kokkuostjatele jne.) avatakse igale aruandekohustuslikule isikule eraldi konto. Plankide väljastamine vormistatakse väljamiskirja koostamisega, mille alusel tehakse kirjend konto nr. 001 deebetis ja kreeditis (varaliselt vastutava isiku kontolt, kelle hoiul on plankide tagavara, varaliselt vastutava isiku kontole, kellele antakse välja rangele arvestamisele kuuluvad plangid).

Vastavalt kaupluste juhatajate (ruloonmarkide suhtes) osamaksukogujate (osamaksumarkide suhtes) jt. aruandekohustuslike isikute poolt esitatud aruannetele rangele arvestamisele kuuluvate plankide kulutamise kohta, samuti nende plankide väljastamisel alamatele organisatsioonidele krediteeritakse kontot nr. 001 ja debiteeritakse kontot nr. 002.

Rangele arvestamisele kuuluvate plankide puudujäägi esinemisel krediteeritakse konto nr. 001 ja debiteeritakse kontot nr. 002 nende plankide arvestushinde väärtuses. Samaaegselt hagi esitamisega rangele arvestamisele kuuluvate plankide väärtuse sissenõudmiseks tehakse arvestus konto nr. 007 «Deebitorid esitatud sanktsioonide alal» deebetisse ja konto nr. 008 «Esitatud sankt-

sioonid» kreeditisse — tehtud kahju nominaalhinde või juhatuse poolt määratud hinde alusel.

Rangele arvestamisele kuuluvaid planke arvestatakse nende valmistamise või soetamise omamaksumuses (olenemata nende arvestamisest mittebilansilistel kontodel nominaal- või tinglikus hindes) konto nr. 42 allkontol «Majapidamismaterjalid», kust need vastavalt nende kulutamisele kantakse käibe- või tootmiskulude arvestamiseks ettenähtud kontodele.

Plankide tähtsuseta tagavara puhul on lubatud nende valmistamise või soetamise väärtust kohe maha kanda kontodele, kus arvestatakse käibe- või tootmiskulusid.

Konto nr. 003 «Hoiulevõetud väärtused» Konto nr. 004 «Hoiulevõetud väärtuste omanikud (organisatsioonid)»

Kontod nr. nr. 003 ja 004 on ette nähtud:

a) teistelt organisatsioonidelt vastutavale hoiule võetud kaupade ja materjalide arvestamiseks;

b) hankijailt tasuta, kuid kohustusliku tagastamise tingimustel ajutiseks kasutamiseks saadud taara (vaadid, õllekastid jne.) arvestamiseks;

c) teistelt organisatsioonidelt remondiks võetud autode ja teiste objektide arvestamiseks;

d) töötajate tellimiste alusel saadud ja ajutiselt hoiul olevate (kuni töötajaile väljaandmiseni) massilise laenu obligatsioonide arvestamiseks;

e) saadud raielangil oleva kõrgeväärtusliku puidu, erisihitusega puidu ja seemnepuude arvestamiseks (vt. Tsentrosojuzi Keskraamatupidamise juhend 22. maist 1947. a. nr. CB-2-359 «Metsa ülestöötamise arvestus tarbijate kooperatsiooni liitudes», välja antud trükituna).

Konto nr. 003 analüütilist arvestust peetakse hoiulevõetud väärtuste liikide järgi koguslikult ja summaliselt ning varaliselt vastutavate isikute järgi.

Hoiulevõetud väärtuste arvestust peetakse arvetes märgitud või hoiuleandva organisatsiooniga sõlmitud lepingus kokkulepitud hindades.

Kontot nr. 004 analüütilist arvestust peetakse väärtusi hoiule andnud organisatsioonide järgi.

Kontot nr. 003 debiteeritakse väärtuste hoiulesaamisel konto nr. 004 krediteerimisel. Väärtuste tagastamisel tehakse

vastupidine kanne, debiteerides kontot nr. 004 ja krediteerides kontot nr. 003.

Kui hoiulevõetud kaubad ja materjalid lähevad edaspidi kooperatiivorganisatsiooni omanduseks, siis üheaegselt kirjendiga konto nr. 004 deebetis ja konto nr. 003 kreeditis koostatakse teine kirjend:

A. Kaupade alal.

Konto nr. 1 «Kaupade ost ja hindamine» deebet.

Konto nr. 20 «Hankijad maksenõuete ja faktureerimata saadetiste alal» või konto nr. 23 «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid» kreedit.

B. Materjalide alal.

Konto nr. 40 «Tootmise toorained ja materjalid» deebet.

Konto nr. 20 «Hankijad maksenõuete ja faktureerimata saadetiste alal» või nr. 23 «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid» kreedit.

Konto nr. 003 saldo võib olla ainult deebetipoolne ja konto nr. 004 saldo ainult kreeditipoolne.

Konto nr. 005 «Renditud põhivahendid» ja konto nr. 006 «Rendileandjad»

Kontod nr. 005 ja nr. 006 on määratud renditud põhivahendite arvestamiseks.

Kontot nr. 005 d e b i t e e r i t a k s e hoonete, ehitiste, inventari jm. põhivahendite rendilesaamisel, krediteerides kontot nr. 006.

Kontot nr. 005 k r e d i t e e r i t a k s e konto nr. 006 debiteerimisel — renditud põhivahendite rendileandjaile tagastamisel.

Renditud põhivahendeid arvestatakse rendilepinguis kokkulepitud hindeis.

Kui lepinguis pole ette nähtud renditud põhivahendite hinnet, siis need hinnatakse kooperatiivorganisatsiooni juhatuse poolt määratud hindega (näiteks kindlustushinne jne.).

Konto nr. 005 analüütilist arvestust peetakse varaliselt vastutavate isikute järgi, põhivahendite liikide järgi, kogusljkult ja summaliselt.

Konto nr. 006 analüütilist arvestust peetakse iga rendileandja kohta eraldi.

Arveldused renditud põhivahendite rendi kohta arvestatakse kontol nr. 23 «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid» ja kontol nr. 006 need ei peegeldu.

Konto nr. 005 saldo võib olla ainult deebetipoolne ja konto nr. 006 saldo ainult kreeditipoolne.

Konto nr. 007 «Deebitorid esitatud sanktsioonide alal»
Konto nr. 008 «Esitatud sanktsioonid»

Pretensioonid sanktsioonide alal (trahvid, viivised, leppetrahvid), mis esitatakse tarbijate kooperatsiooni organisatsioonide poolt hankijaile ja teistele kontrahentidele nende poolt majanduslike lepingute rikkumise puhul (kauba vähemas koguses saatmisel, kauba saatmise hilinemisel, kauba sortimendist ja sordist või kokkulepitud kvaliteedist kõrvalekaldumisel jm.) arvestatakse bilansijärgsetel kontodel:

nr. 007 «Deebitorid esitatud sanktsioonide alal» — aktiivne;

nr. 008 «Esitatud sanktsioonid» — passiivne.

Esitatud pretensioonide summa sanktsioonide alal arvestatakse konto nr. 007 deebetisse ja konto nr. 008 kreeditisse.

Pretensiooni õigeksvõtmisel deebitori poolt koos kohustusega tasuda arvestatud trahv, viivis või leppetrahv kirjutatakse õigeksvõetud pretensioonisumma maha konto nr. 007 kreediti ja konto nr. 008 deebeti kaudu ja samaaegselt võetakse arvele bilansilise konto nr. 23 allkonto «Pretensioonide deebitorid» deebetisse, krediteerides kontot, millel arvestatakse organisatsiooni vastava tegevusharu tulemusi (kirjel «Saadud trahvid, viivised ja leppetrahvid»).

Kui deebitor keeldub pretensiooni õigeksvõtmisest või ei vasta sellele kindlaksmääratud tähtaja jooksul ja tema vastu esitatakse hagi, siis kuni asjatoimetuse otsustamiseni kohtu või arbitraaži poolt jääb pretensiooni summa bilansijärgsetele kontodele nr. 007 ja 008, kuid märkusega analüütilises arvestuses hagi esitamise aja kohta. Hagi esitamisel makstud kohtu- (arbitraaži-) lõiv tuleb kanda kontole nr. 28 «Vaieldavad nõudmised».

Kohtu või arbitraaži otsuse saamisel tehakse järgmised kirjendid:

A. Hagi rahuldamisel:

Väljamõistetud trahvi, viivise või leppetrahvi summaga debiteeritakse kontot nr. 29 «Kohtu ja arbitraaži poolt väljamõistetud summad», krediteerides kontosid, kus arvestatakse organisatsiooni vastava tegevusharu tulemusi. Üheaegselt kan-

takse see summa maha, krediteerides kontot nr. 007 ja debiteerides kontot nr. 008, ja väljamõistetud kohtu- (arbitraaži-) lõiv kantakse üle konto nr. 28 «Vaieldavad nõudmised» krediteerimisel konto nr. 29 «Kohtu ja arbitraaži poolt väljamõistetud summad» deebetisse (liidetakse väljamõistetud trahvi, viivise või leppetrahvi summaga).

B. Hagi rahuldamata jätmisel:

Kui hagi rahuldamata jätmise otsuse peale ei kaevata edasi kõrgemale kohtuinstantsile, siis tagasilükatud pretensiooni hagisumma kantakse maha, krediteerides kontot nr. 007 ja debiteerides kontot nr. 008 ja kohtu- (arbitraaži-) lõiv kantakse maha konto nr. 28 «Vaieldavad nõudmised» krediteerimisel kontode deebetisse, millel arvestatakse organisatsiooni vastava tegevusharu tulemusi (kirjel «Kohtukulud»).

Kui aga hagi rahuldamata jätmise otsuse peale kaevatakse edasi kõrgemale instantsile, siis kuni asjatoimetuse uuesti otsustamiseni jääb pretensiooni summa edasi bilansijärgsetele kontodele (kontodele nr. 007 ja 008) ja analüütilises arvestuses tehakse märkus esimese instantsi kohtuorgani otsuse ja asjatoimetuse kõrgemale organile edasiandmise aja kohta.

Kõikidel juhtudel, kui sanktsioonide alal esitatud pretensioonide summat selle täpsustamise korras deebitoriga vähendatakse, tuleb pretensiooni summa vähendamine arvestada bilansijärgsete kontode nr. 007 kreeditis ja nr. 008 deebetis või teha punane storno.

Sel viisil hankijailt (või teistelt) saadaolevaid trahve, viiviseid ja leppetrahve nende poolt majanduslike lepingute rikkumise puhul ei tule arvestada tuludeks nende esitamisel, vaid nende tunnustamisel või hagi rahuldamisel kohtu (arbitraaži) poolt. Mis puutub pretensioonidesse hankijate vastu puudujääkide alal, mitteõigete (kõrgemate) hindade, kauba maksumuse ebaõige väljaarvutamise ja arve-faktuuride kokkuvõtete vigade pärast, siis need arvestatakse varem kindlaksmääratud korra kohaselt vahetult konto nr. 28 allkontol «Pretensioonide deebitorid» ilma nende arvestuseta bilansijärgsetel kontodel.

Konto nr. 009 «Saadud võlakohustused»
Konto nr. 010 «Kohustusi väljaandnud organisatsioonid»

See kontode paar on määratud tähtajaliste võlakohustuste arvestamiseks, mis kooperatiivorganisatsioonid saanud organisatsioonidelt (tarbijate kooperatsiooni süsteemi kuuluvailt ja

mittekuuluvailt) neile väljaantud kapitaalmahutuste ja käibevahendite laenude, üleantud põhivahendite jne. arvelduste alal.

Võlakohustuste saamisel debiteeritakse kontot nr. 009 ja krediteeritakse kontot nr. 010. Kirjendi aluseks on saadud võlakohustused.

Saadud võlakohustused tuleb hoida võrdselt rahaga ja väärtpaberitega tulekindlas kapis kassapidaja või mõne teise kaastöötaja vastutusel (juhataja määramisel, kuid mitte raamatupidamise töötajate seast).

Väljaantud laenu järjekordse makse laekumisel krediteeritakse võlakohustuse katteks laekunud summaga (valuutaga) kontot nr. 009, debiteerides kontot nr. 010. Selle kirjendi aluseks on panga teadaanne makse saabumise kohta võlakohustuse katteks ja saadud summa kandmise kohta laenuandja organisatsiooni kontole.

Konto nr. 009 analüütilist arvestust peetakse selle isiku isikulisel kontol, kellele on usaldatud saadud võlakohustuste hoidmine, kronoloogilises järjekorras.

Konto nr. 010 analüütilist arvestust peetakse laenusaajate ja võlakohustuste tähtpäevade järgi.

Võlakohustuste üleandmine panka inkassoks arvestatakse konto nr. 009 sisemise kirjendiga: panga konto deebetis ja võlakohustusi hoidva isiku kreeditis. See kirjend tehakse registri ärakirja alusel, millel on panga allkiri võlakohustuse inkassoks vastuvõtmise kohta.

Konto nr. 009 saldo võib olla ainult deebetipoolne ja konto nr. 010 saldo ainult kreeditipoolne.

Konto nr. 011 «Deebitorid kauba-materiaalsete väärtuste riiklike jaehindade ja arvestushindade vahe alal»

Konto nr. 012 «Puuduvate kauba-materiaalsete väärtuste riiklike jaehindade ja arvestushindade vahe»

Võlgnevus avastatud kauba-materiaalsete väärtuste puudujääkide alal tuleb sisse nõuda puudujääke tekitanud isikuilt puuduvate kaupade ja materjalide maksumuses riiklikes jaehindades. Neil juhtudel, kui vastavalt Tsentrosojuzi juhatuse määrusele 18. augustist 1951. a. kaupade hindadele (kaubanduslikes jaemüügiettevõtteis, ühiskondliku toitlustamise ettevõtteis, samuti tarbijate kooperatiivide jaotusladudes) tehakse juurdehindlusi, nõutakse avastatud puudujäägid sisse puuduvate kaupade lõplikes jaehindades (riiklik jaehind koos juurdehindlusega).

Kontol nr. 27 «Isikud puudujääkide ja kahjutasumaksete alal» arvestatakse võlgnevus kauba ja teiste materiaalsete väärtuste puudujääkide alal neis hindades, milles need olid arvel materiaalselt vastutavate isikute juures (arvestushindades): riiklikes jaehindades, ostuhindades (jahu tarbijate kooperatiivide liitude hulgiladudes ja pagaritööstustes, varumis- ja kokkuostukaubad), soodustatud hindades (taimevõi, suhkur jt., mis määratud müügiks mõnesuguste põllumajandussaaduste tootjaile).

Kaupade ja muude materiaalsete väärtuste puudujäägi riiklikes jaehindades ja arvestushindades maksumuste vahe arvestamiseks peetakse kaks järgmist bilansijärgset kontot:

nr. 011 «Deebitorid kauba-materiaalsete väärtuste riiklike jaehindade ja arvestushindade vahe alal» (aktiivne);

nr. 012 «Puuduvate kauba-materiaalsete väärtuste riiklike jaehindade ja arvestushindade vahe» (passiivne).

Puuduvate kaupade ja materjalide riiklike jaehindade ja arvestushindade vahe summaga debiteeritakse kontot nr. 011 ja krediteeritakse kontot nr. 012.

Vastavalt NSVL Rahandusministeeriumi kirjas nr. 1520 — 18. okt. 1950. a. antud seletusele tuleb kauba-materiaalsete väärtuste puudujäägist tekkinud kahju arvestusmaksumuse ja selle maksumuse vahe, millega need olid arvel materiaalselt vastutavate isikute juures, sisse maksta liidueelarve tuludesse.

Materiaalselt vastutavailt isikuilt saadud hindade vahe summade kohta tehakse kirjend:

konto nr. 10 «Kassa» või nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas» deebetisse (kuuluvuse järgi) ja konto nr. 23 allkonto «Arveldused rahandusorganitega» kreeditisse.

Samaaegselt eespooltoodud kirjendiga tehakse selle sama summa peale kirjend konto nr. 012 deebetisse ja konto nr. 011 kreeditisse.

Raha sissemaksmisel eelarvesse (rahandusorganite poolt kehtestatud tähtaegadel) d e b i t e e r i t a k s e konto nr. 23 allkontot «Arveldused rahandusorganitega», krediteerides kontot nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas».

Konto nr. 013 «Võlgnikud mahakirjutatud lootuseta võlgnevuse alal»

Konto nr. 014 «Kahjuks kantud lootuseta võlgnevus»

Võlgade kahjuks mahakandmine võlgnikkude maksujõuetuse tagajärjel ei osutu täielikuks võlgnevuse kustutamiseks (annulleerimiseks). Vastavalt riiklike, kooperatiivsete (peale kolhoo-

side) ja ühiskondlike ettevõtete ja organisatsioonide raamatupidamise aruannete ja bilansside põhimäärusele tuleb kahjumiks mahakantud võlgnevust arvestada bilansijärgsetel kirjetel 10 aasta jooksul, arvates m a h a k a n d m i s e m o m e n d i s t, tema sissenõudmise võimaluse järelevalveks võlgnikkude varandusliku seisukorra muutumise puhul.

Üheaegselt võlgade kahjumiks kandmisega tehakse kirjend konto nr. 013 «Võlgnikud mahakirjutatud lootuseta võlgnevuse alal» deebetisse ja konto nr. 014 «Kahjuks kantud lootuseta võlgnevus» kreeditisse — kahjumiks mahakantud võlgnevuse summaga.

Tsentrosojuzi Keskraamatupidamine.

AMORTISATSIOONI AASTANORMID

Tööndusliku hooned, laod, sööklad, teemajad, pagaritööstused, autoremonttöökojad, garaažid

1.	Kivist (betoonist, raudbetoonist)	2,5%
2.	Segaehitised (ka põletamata telliskividest)	4%
3.	Puust (samanist)	5%
4.	Muud lihtsamad ehitised savist (kuurid, kõrvalhooned)	7%
5.	Lihtsustatud tüüpi sigalad, loomalaudad ja kanalad (puust, samanist, savist jne.)	12%

Mittetööndusliku hooned — rajoonimagasinid, magasinid, kauplused, kontorid, elumajad, õppeasutised

1.	Kivist (betoonist, raudbetoonist)	2%
2.	Segaehitised (ka põletamata telliskividest)	3%
3.	Puust (samanist)	4%
4.	Savist ja muud lihtsamad ehitised	6%
5	Telgid, kioskid (kerget tüüpi, sõrestikuga jne.) väliveokid	33%

Ehitised

1.	Kaevud, tugiseinad, torustiku ja kaablite kanalid ja muud kivist, betoonist, raudbetoonist ehitised	2%
2.	Välised veejuhtmed ja kanalisatsiooniehitised vee kogumiseks ja puhastamiseks, arteesiakaevude puuraugud, roiskvee puhastamise seadmed, reservuaarid, väline veejuhtmete ja kanalisatsioonivõrk, veejuhtmed jne. Teede seadmed — torud, sillad; väline elektrivõrk	3,5%
3.	Sillutatud ja sillutamata teed, tarad	4%
4	Puust kaevud, puust reservuaarid, platvormid jne.	9%
5.	Drenaaž: a) hagudega, lattidega	8,5%
	b) põllukivist, kivist	5%
	c) põllutorudega	3%

Põhivahendite koosseisu kuuluvad istandused

1. Puuviljaaiad:
   a) luuviljalised 10%
   b) muud 2,5%
2. Marjaaiad:
   a) põõsalised 15%
   b) aedmaasika 35%
3. Ilupuude (põõsaste) puukoolid 2,5%
4. Kasutatavad istandused (kaitsepuiestikud, ehitusümbruse puiestikud, põlluäärsed põõsastarad) . . . 2,5%
5. Mittekasutatavad istandused 2%

Seadmed ja masinad

1. Jõuseadmed — katlad, aurumasinad, sisepõlemise ja muud mootorid, pumba-elektri- ja transformaatorijaamade seadmed ning teised jõuseadmed ja elektrijõuvõrk 6,5%
2. Tööstuslikud seadmed:

   Pagaritööstuse seadmed: leivaküpsetuse ahjud, katlad, taignakünad, taignasegajad, sõelad, riiulid jne.

   Vorstitööstuse seadmed: lihahakkimismasinad (lihahundid), segajad, kutrid, vorstipritsid, soolamistõrred, keedukatlad, suitsutusahjud jne.

   Kalasoolamise, -kuivatamise ja -suitsutamise seadmed: soolamistünnid, kuivatuspuud, suitsutamisahjud, pressid, katlad soolavee keetmiseks ja kalapüügivõrkude parkimiseks jne.

   Puuvilja, köögi-aedvilja ja seente töötlemise seadmed: riivmasinad, köögi- (keedu-) viljapuhastajad ja -lõikajad, juurviljasortijad, vaakuumaparaadid, kuivatusaparaadid, aurutajad, keedukatlad jne.

   Sööklate, teemajade, karastavate jookide tehaste ja kaljatööstuste seadmed: pliidid, keedukatlad, veekatlad, toiduainete pesemise vannid (nõud), söögiõude pesemise vannid, kartulipuhastajad, juurviljalõikajad, jäätamismasinad, saturaatorid, korkimismasinad, kurnamistõrred, käärimistõrred jne. 9%

3. Külmutushoonete seadmed: kompressorid ja külmutusseadised, külmutusvõrk, külmutusjää-soolaveesegu tankid (basseinid) jne. 8%
4. Kaubanduslik sisseseade: letid, kapid, eraldiseisvad vitriinid, riiulid ning kaupluseruuumide, sööklate ja teemajade mööbel 12%
5. Muud seadmed 7%
6. Raamatukogud 8%

Transport

1. Autotransport (vt. lisa nr. 2) . . . . . .
2. Hobutransport: vooritarbed (vankrid, reed) ühes juurdekuuluvaga, hobused ja veoloomad (härjad, kaamelid jne.) 8%
3. Transpordi taglas (presendid jne.) 17,5%
4. Veetranspordivahendid, laevad ja veetranspordi taglas 15%

Instrumendid

1. Talid, blokid, märgistajad, klupid, mõõteriistad jne. 12%

Inventar

Mööbel — kapid, lauad, diivanid, peeglid, kellad, kirjutusmasinad, arvemasinad, tulekindlad kapid, rahakastid, kaupade ümberpaigutamise käsivankrid ja -kärud jne. 10%

Tootvad loomad

Tootvate loomade koosseisu kuuluvatelt sarv- ja pudu-loomadelt (pullid, lehmad, kuldid, suguemised, jäärad, uted, sokud, kitsed, kodujänesed), iga liiki lindudelt (kanad, haned, pardid jne.), samuti mesilastelt — arvestusülekandeid amortisatsiooniks ei tehta.

AUTOTRANSPORDI AMORTISATSIOONILISTE ARVESTUS-ÜLEKANNETE NORMID

Autode ja järelvankrite margid	Arvestusülekannete normid 1000 km läbijooksu kohta (rublades)		
	Üldse	sellest	
		Autode kapitaal-remondiks	Ühe autokummi komplekti taastamiseks (ilma nende remondita)
I. Veoautod			
Gaz—MM ja Gaz—AA	171	73	64
Gaz—410 ja S—1	217	113	63
Gaz—51	156	64	69
Gaz—93	188	88	69
Gaz—63	193	73	87
Gaz—42	233	112	61
Gaz—51 b	172	74	69
Zis— 5 ja Zis—50	185	68	85
Zis—SM—1	228	99	84
Zis—150	209	73	107
Zis—151	322	105	135
Zis—585	242	98	107
Zis—21	255	118	82
Zis—156	228	83	107
Jag—4 ja 6	294	133	107
Maz—200	526	237	199
Maz—205	544	253	199
Moskvitš kaubatõld	140	65	21
Välismarkide veoautod kandejõuga kuni 1 tonn	195	103	56
Välismarkide autod kandejõuga 1,5—2,5 tonni	241	143	62
Välismarkide autod kandejõuga 2,5—5 tonni	314	141	135
Välismarkide autod kandejõuga 5 tonni ja enam	544	253	199
II. Autobused			
Gaz—03—30 ja Gaz—55	265	157	65
Zis—8	311	189	86
Zis—16	352	210	95
Zis—154	553	254	146
Zis—155	345	157	109
GZA—651	307	192	71
GZA—653	257	155	71

Autode ja järelvankrite margid	Arvestusülekannete normid 1000 km läbijooksu kohta (rublades)		
	Üldse	sellest	
		Autode kapitaalremondiks	Ühe autokummi komplekti taastamiseks (ilma nende remondita)
III. Sõiduautod			
M—1	134	73	27
M—1 (Pikap)	129	73	27
Zis—101	207	89	48
Zis—110	338	121	68
ZIM	218	86	50
Gaz—M—20 (Pobeda)	144	76	28
Gaz—67	125	73	28
Moskvitš	127	60	20
IV. Auto järelvankrid			
1—PR—1,5	67	13	42
1—APM—3 ja 1—AP—3	74	8	55
Külgedega üheteljeline 1—AP—5	75	8	56
Külgedega kaheteljeline 2—AP—2	132	25	87
Külgedega kaheteljeline U—2—AP—3	90	20	55
Külgedega üheteljeline 1—AP—1,5	39	11	21

Märkus: 1. Kodumaa ja välismarkide autod, mida ei esine käesolevas nimekirjas, võrdsustatakse kodumaa toodangu vastavate autotüüpidega, kusjuures amortisatsioonilisi arvestusülekandeid välismarkide autodele tõstetakse 15% võrra.

2. Autodele, mis töötavad teedel täiendatud tüüpi teede kattega, vähendatakse amortisatsioonilisi arvestusülekandeid 10% võrra, välja arvatud autod Zis—110 ja ZIM.

3. Autodele, mida kasutatakse pidevalt remondivahelisel läbijooksul kahe järelvankriga või suurtükiväe süsteemide veokina, võidakse suurendada amortisatsioonilisi arvestusülekandeid kuni 30% võrra.

4. Autodele, mida pidevalt kasutatakse kogu remondivahelisel läbijooksul ühe järelvankriga või pooljärelvankriga, võidaks amortisatsioonilisi arvestusülekandeid tõsta 20% võrra.

5. Autodele, mida kasutatakse järelvankritega perioodiliselt, kuid mitte vähem kui pool remondivahelisest läbijooksust, suurendatatkse amortisatsioonilisi arvestusülekandeid vastavalt — töötamisel kahe järelvankriga 15% võrra ja töötamisel ühe või pooljärelvankriga 10% võrra.

6. Külgedega autodele, mida laaditakse punkritest või ekskavaatoritega, samuti autodele, mis alaliselt töötavad metsaveol, kaevandustes, nafta- ja geoloogilistel uurimistöödel, võidaks amortisatsioonilisi arvestusülekandeid tõsta 10% võrra.

7. Kaug-Põhja rajoonides töötavate automajandite autode amortisatsiooniliste arvestusülekannete norme suurendatatkse 20% võrra ja nende rajoonidega võrdsustatud rajoonides NSVL Ministrite Nõukogu määruse nr. 2927 — 18. nov. 1945. a. alusel 10% võrra.

LISA Nr. 3

TSENTROSOJUZI
JUHATUS
nr. SP-62
2. veebruaril 1952. a.

Vastavalt Tsentrosojuzi juhatuse määrusele nr. 1251 — 20. dets. 1951. a. peab tarbijate koperatiividele arvestatava kasumiosa üleandmine rajooni varumiskontorite kaudu realiseeritud varumiskaupade pealt viimaste poolt toimuma igas kvartalis.

Rajooni varumiskontorid peavad kasumi üle andma I, II, III kvartali aruannete järgi hiljemalt aruandekvartalile järgneva kuu 20. päevaks.

Kasumi üleandmine IV kvartali eest peab toimuma hiljemalt järgmise aasta 1. veebruariks aastaaruande andmete põhjal koos tarbijate kooperatiividele aruandeaasta eest üleandmisele kuuluva kogu kasumisumma täpsustamisega.

Tarbijate kooperatiividele üleandmisele kuulub 50% rajooni varumiskontori kasumist, mis saadi tarbijate kooperatiividelt saabunud saaduste realiseerimisest, arvates sellest maha tulumaksu (mis tasutakse rajooni varumiskontori poolt) ja arvestusülekande direktorifondi.

Näide:

Varumiskontori kasum kvartalis moodustab . . .	80 000	rbl.
Tulumaks sellelt kasumilt võrdub	20 000	„
Kasum miinus tulumaks moodustab	60 000	„
Arvestusülekanne direktorifondi (1%)	600	„
Kasum miinus tulumaks ja arvestusülekanded direktorifondi	59 400	„
Varumiskontori kogu käive varumise ja kokkuostu alal kvartalis moodustas	600 000	„
Sellest käive tarbijate kooperatiividelt saabunud saaduste osas 420 000 rbl., s. o. 70% kogu käibest		
Kasum tarbijate kooperatiividelt saadud põllumajandussaaduste realiseerimisest — 70% 59 400 rublast	41 580	„
Kuulub üleandmisele tarbijate kooperatiividele 50% sellest kasumist	20 790	„
mis jaotatakse tarbijate kooperatiivide vahel proportsionaalselt varumiskontorile üleantud saaduste maksumusele.		

Operatsioonid rajooni-varumiskontorite poolt tarbijate kooperatiividele kasumi üleandmise alal kajastuvad arvepidamises järgmiselt:

Rajooni varumiskontorid kannavad aasta jooksul tegelikult üleantud kasumisumma I, II, III kvartali eest konto nr. 24 «Arveldused tarbijate kooperatiivide rajooniliidu ja tarbijate kooperatiivide vahel» deebetisse allkontol «Varumiskontori ja kooperatiivide vahelised arveldused 50% kasumi alal», krediteerides kontot nr. 11 «Arvelduskonto Riigipangas».

Tarbijate kooperatiiv kajastab need operatsioonid vahendite arvelduskontole ülekandmise momendil, tehes vastupidise kirjendi.

Allkonto «Varumiskontori ja kooperatiivide vahelised arveldused 50% kasumi alal» saldo näidatakse varumiskontori bilansis aktiva I osas «Põhi- ja eraldatud vahendid», tarbijate kooperatiivi bilansis passiva I osas «Omavahendid».

Pärast aastaaruande koostamist teevad rajooni varumiskontorid kindlaks tarbijate kooperatiividele aruandeaasta eest üleandmisele kuuluva kasumi lõpliku summa ja kannavad selle summa konto nr. 187 «Möödunud aastate kasumid ja kahjumid» deebetisse, krediteerides samal ajal järgmisi kontosid:

konto nr. 24 allkontot «Varumiskontori ja kooperatiivide vahelised arveldused 50% kasumi alal» aruandeaasta jooksul tegelikult üleantud kasumisummaga;

konto nr. 24 allkontot «Arveldused tarbijate kooperatiivide rajooniliidu ja tarbijate kooperatiivide vahel — muud» — aruandeaasta eest üleandmisele kuuluva lõpliku kasumisumma ja aruandeaastal tegelikult üleantud kasumisumma vahega.

Tarbijate kooperatiivid aga kannavad aruandeaasta eest arvestatava kasumisumma konto nr. 187 «Möödunud aastate kasumid ja kahjumid» kreeditisse ja debiteerivad järgmisi kontosid:

kontot nr. 24 allkontot «Varumiskontori ja kooperatiivide vahelised arveldused 50% kasumi alal» — aruandeaasta I, II ja III kvartali eest tegelikult saadud kasumisummaga;

Konto nr. 24 allkontot «Arveldused tarbijate kooperatiivide rajooniliidu ja tarbijate kooperatiivide vahel — muud» — aruandeaasta eest arvestatava lõpliku kasumisumma ja aruandeaastal tegelikult saadud summa vahega.

Sääraselt kantakse tarbijate kooperatiivis järgneva aasta 1. veebruariks rajooni varumiskontorilt aruandeaasta eest saadud kasum konto nr. 187 «Möödunud aastate kasumid ja kahjumid» kreeditisse ja järelikult arvatakse juurde tarbijate kooperatiivide kogu kasumile, mis kuulub jaotamisele pärast tulumaksu tasumist.

Paneme Teile ette kindlustada kasumiosa õigeaegset üleandmist rajooni varumiskontorite poolt tarbijate kooperatiividele.

Tsentrosojuzi juhatuse
aseesimees
A. KLIMOV

Tsentrosojuzi pearaamatupidaja
I. DUDOV

LISA Nr. 4

TSENTROSOJUZI
JUHATUS
26. juunil 1952. a.
nr. SP-291

Autotranspordi amortisatsiooninormide ja autode remontidevaheliste läbisõitude (kapitaalremondini) normide rakendamisest tarbijaskooperatiivseis organisatsioonides

Vastavalt NSVL Rahandusministeeriumi ja NSVL Ministrite Nõukogu Riikliku Plaanikomitee juhendile nr. 806/25-48, 16. maist 1952. a. «Autotranspordi amortisatsiooninormide ja autode remontidevaheliste läbisõitude (kapitaalremondini) normide rakendamisest» Tsentrosojuzi juhatus kehtestab:

1. Kõik isemajandavad automajandid kui ka tarbijaskooperatiivsed organisatsioonid ja ettevõtted, kel on iseseisvale bilansile eraldamata autotransport, teevad i g a l k u u l Tsentrosojuzi juhatuse määrusele nr. 30 — 12. jaanuarist 1952. a. lisandatud normide kohaselt amortisatsioonilisi arvestusi autode kapitaalmahutuste ja kapitaalremondi finantseerimiseks ning autokummide taastamiseks autode ja järelvankrite tegeliku läbisõidu andmete alusel.

2. Tarbijate kooperatiivide oblasti-, krai- ja vabariiklikud liidud, samuti ka Tsentrosojuzi peavalitsuste juhatajad on kohustatud 10% võrra alandama amortisatsiooninorme ja tõstma autode remontidevaheliste läbisõitude norme automajandeis, kus vastavalt neile kinnitatud vedudeplaanile autod (välja arvatud ZIS-110 ja ZIM) vähemalt 70% läbisõidust teevad täiendatud kattega teedel.

Täiendatud kattega teedeks loetakse: tsement-betoonteed, asfalt-betoonteed ja kivikattega teed, mis valmistatud mustade sidematerjalide abil, samuti ka tahutud tänavakividega ja klinkersillutisega teed.

Kõigile Moskvas ja Leningradis töötavaile autodele, välja arvatud ZIS-110 ja ZIM, vähendatakse amortisatsiooninorme ja suurendatakse remontidevaheliste läbisõitude norme 10% võrra.

3. Automajandid võivad amortisatsiooninorme tõsta ja remontidevaheliste läbisõitude norme alandada:

a) 30% võrra auto pidevalt kasutamisel kahe järelvankriga;

b) 20% võrra auto pidevalt kasutamisel ühe järelvankriga või ühe pooljärelvankriga;

c) 15% võrra autodele, mis vähemalt poole läbisõidust teevad kahe järelvankriga ja 10% võrra — ühe järelvankriga või pooljärelvankriga.

Autode amortisatsiooninorme ja läbisõidu norme kapitaalremondini muudetakse nende töötamisel üheteljeliste ja kaheteljeliste järelvankrite, samuti ka lahtiste palgiveokite kasutatamisel üldkoormusega, mis ületab auto nominaalse kandevõime.

4. Amortisatsiooninorme suurendatakse ja remontidevaheliste läbisõitude norme vähendatakse:

a) 10% võrra külgedega autodel, mis alaliselt töötavad metsaväljaveol ja karjäärides;

b) 15% võrra neile kodumaistele ja välismaa automarkidele, millele eeltähendatud norme ei ole kindlaks määratud, vastavate kodumaiste autotüüpide normidest;

c) 20% võrra autodele, mis töötavad Kaug-Põhja rajoonides asuvais automajandeis, ja 10% võrra autodele, mis töötavad Kaug-Põhja rajoonidega võrdsustatud rajoonides.

5. Kui uusi autokummisid läbisõidu kestel enne neile määratud garantiinormi vulkaniseeriti, siis nende läbisõidu norm suureneb proportsionaalselt vulkaniseerimisel tehtud kulutustele.

6. Amortisatsiooni arvestamine suurendatud määral vastavalt käesoleva kirja punktidele 3 ja 4 toimub aruandekuu töötulemuste põhjal.

7. Amortisatsiooni summa määratakse kindlaks arvestuse koostamise teel, milles näidatakse eraldi summa auto amortisatsiooniks ja eraldi summa autokummide komplekti taastamiseks.

Amortisatsioonisumma autodelt ja autokummidelt kantakse tarbijaskooperatiivsete organisatsioonide poolt remondi- ja ehitusfondi.

8. Üldise amortisatsioonisummaga autotranspordilt debiteeritakse aruandekuus ettenähtud normide kohaselt organisatsiooni (põhikirjalise ettevõtte) juhatuse konto nr. 50 allkontot «Transpordi- ja ekspeditsiooni operatsioonid» ja krediteeritakse konto nr. 112 allkontot «Remondi- ja ehitusfond». Ühtlasi debiteeritakse sama summaga kontot nr. 111 «Põhi- (põhikirja) fond» ja krediteeritakse kontot nr. 141 «Põhivahendite kulumine». Isemajandavais, mitte põhikirjalistes ettevõtteis debiteeritakse amortisatsioonisummaga autotranspordi alal konto nr. 50 allkontot «Transpordi- ja ekspeditsiooni operatsioonid»

ja krediteeritakse konto nr. 60 allkontot «Tasumisele kuuluvad sisemised arveldused», kuna kulumise summaga samas suuruses debiteeritakse konto nr. 60 allkontot «Sisemised arveldused eraldatud vahendite alal» ja krediteeritakse kontot nr. 141 «Põhivahendite kulumine».

Analüütilises arvestuses konto nr. 50 allkontole «Transpordi- ja ekspeditsioonioperatsioonid» kantakse autode amortisatsioonisummad kirjesse «Autode amortisatsioon ja arvestusülekanded jooksvaks remondiks» ning autokummide amortisatsioon kirjesse «Autokummide amortisatsioon ja arvestusülekanded jooksvaks remondiks», millega asendatakse senine nomenklatuuri kirje «Kummide kulumine ja vulkaniseerimine».

9. Pealepandud kui ka auto juures varuks olevad autokummid (väliskummid, sisekummid ja põialindid) kuuluvad arvestamisele põhivahendite hulka.

10. Autokummide varuks soetamine autodel olevate kummide hilisemaks taastamiseks (asendamiseks) toimub organisatsioonide ja ettevõtete käibevahendite arvel.

11. Edasisest ekspluatatsioonist kõlbmatuse tõttu väljalangevate autokummide ja samuti ka üksikute väliskummide, sisekummide ja põialintide asendamist autol kajastatakse raamatupidamises järgmise korra kohaselt:

Edasiseks ekspluatatsiooniks kõlbmatuks muutunud autokummide asendamiseks kantakse kasutatud kummide algmaksumus maha konto nr. 42 allkontolt «Majapidamismaterjalid» konto nr. 100 allkontole «Kapitaalremont».

Autokummid, üksikud väliskummid, sisekummid ja põialindid, mis on autodelt maha võetud nende kasutamiskõlbmatuks muutumise tõttu, antakse lattu utiilina vana kummi jaoks ettenähtud varumishinnaga.

Vanade kummide asemel autole pandud autokummide maksumus, mis on arvestatud konto nr. 100 allkonto «Kapitaalremont» deebetis, kantakse sellelt kontolt:

a) autolt mahavõetud kummi utiili maksumuse piirides — konto nr. 42 allkonto «Majapidamismaterjalid» deebetisse;

b) kontolt nr. 100 maha kantud ja kontole nr. 42 kantud summa vahe — konto nr. 141 «Põhivahendite kulumine» deebetisse.

Peale selle debiteerivad iseseisvale bilansile üleviidud automajandid vanade kummide asendamiseks kasutatud kummide maksumusega konto nr. 60 allkontot «Tasumisele kuuluvad sisemised arveldused» ja krediteerivad konto nr. 60 allkontot «Sise-

mised arveldused eraldatud vahendite alal». Organisatsiooni juhatuses tehakse automajandi teate põhjal vastupidine kirjend.

Ühtlasi debiteeritakse organisatsiooni juhatuses isemajandavate automajandite ja samuti ka iseseisvale bilansile üleviimata autotranspordi poolt vanade asendamiseks kasutatud kummide maksumusega konto nr. 112 allkontot «Remondi- ja ehitusfond» ja krediteeritakse kontot nr. 111 «Põhi-(põhikirja) fond».

Autokummide taastamiseks (asendamiseks) tehtud kulutuste summa peale kirjutab organisatsiooni juhatus pangale korralduse vahendite ülekandmiseks remondi- ja ehitusfondi erikontolt Riigipangas oma arvelduskontole kulutuste osas, mis on tehtud iseseisvale bilansile mitte üle viidud transpordi alal, ja isemajandava automajandi arvelduskontole kulutuste osas, mis on tehtud iseseisvale bilansile üleviidud automajandi poolt.

Autokummide ratastele pealetõmbamisega seotud kulusid ei arvestata kuludeks kapitaalremondi (autokummide taastamise) alal, vaid neid loetakse remondi (peale kapitaalremondi) kuludeks ja kantakse konto arve nr. 112 allkontole «Remondi — ehitusfond».

12. Kehtivate määruste kohaselt autojuhtidele ja remonttöölistele autode remondivahelise läbisõidu pikendamise ja autokummide läbisõidu pikendamise eest, võrreldes normidega, arvestatavad preemiad võetakse sisse töötasufondi ja makstakse välja remondi- ja ehitusfondi erikontolt. Arvestatud preemiate summaga debiteeritakse organisatsioonis konto nr. 112 allkontot «Remondi- ja ehitusfond» ja krediteeritakse kontot nr. 26 «Töölised ja teenistujad».

Allkontosse «Remondi- ja ehitusfond» kantakse samuti arvestusülekanded sotsiaalkindlustuseks preemiate pealt.

Iseseisvale bilansile üleviidud ettevõtteis debiteeritakse nimetatud summadega konto nr. 60 allkontot «Tasumisele kuuluvad sisemised arveldused».

13. Autode ja järelvankrite ekspluatatsioonist kõrvaldamisel nende kõlbmatuks muutumise tõttu kajastatakse nende likvideerimine raamatupidamises niisuguste operatsioonide jaoks ettenähtud korra kohaselt.

14. Peale amortisatsioonisummade arvestamist autotranspordi alal teevad automajandid ja iseseisvale bilansile mitte üle viidud autotransporti omavad organisatsioonid iga kuu arvestusülekandeid remondi- ja ehitusfondi autode, järelvankrite, autokummide remondiks (peale kapitaalremondi), samuti ka

autotransporti teenindavate hoonete, ehitiste, masinate, sisseseadete ja inventari jooksvaks remondiks.

Arvestusülekanded autode ja järelvankrite remondiks (peale kapitaalremondi) tehakse rublades läbisõidu tuhandelt kilomeetrilt (autode ja järelvankrite kohta) suuruses, mis iga aasta kindlaks määratakse remontide (peale kapitaalremondi) eelarve ja automajandi tööplaanis ettenähtud läbisõidu kilomeetrite põhjal.

Arvestusülekanded autotransporti teenindavate hoonete, ehitiste, masinate, sisseseadete ja inventari jooksvaks remondiks tehakse automajandi tööplaanis ettenähtud normide järgi autotranspordi ekspluatatsioonist saadud sissetulekusummalt.

Autokummide tööaja pikendamiseks on tarbijate kooperatiivide liitudel õigus autovedude omahinnas ette näha kulutusi autokummide remondiks kuni 20% suuruses autokummide taastamiseks arvestatud amortisatsioonisummast.

Iga kuu kantakse $^1/_{12}$ autovedude omahinnas autokummide remondiks ettenähtud kulutuste summast remondi- ja ehitusfondi (arvestusülekanne jooksvaks remondiks).

Arvestusülekanded mainitud transpordi põhivahendite remondiks iseseisvale bilansile mitte üle viidud transpordi alal kajastatakse konto nr. 50 allkonto «Transpordi- ja ekspeditsioonioperatsioonid» deebetis ja konto nr. 112 allkonto «Remondi- ja ehitusfond» kreeditis ning iseseisvale bilansile üleviidud automajandeis debiteeritakse kontot nr. 50 ja krediteeritakse konto nr. 60 allkontot «Sisemised tasumisele kuuluvad arveldused». Konto nr. 50 allkontol «Transpordi- ja ekspeditsioonioperatsioonid» näidatakse nimetatud arvestusülekanded järgmiselt:

a) autode ja järelvankrite remondiks — kirjes «Autode amortisatsioon ja arvestusülekanded jooksvaks remondiks»;

b) autokummide remondiks — kirjes «Autokummide amortisatsioon ja arvestusülekanded jooksvaks remondiks»;

c) hoonete, ehitiste, masinate, sisseseadete ja inventari jooksvaks remondiks — kirjes «Muud kulud».

Tegelikud kulud mainitud põhivahendite remondiks (peale kapitaalremondi), kaasa arvatud ka autokummide vulkaniseerimise kulud, kantakse remondi- ja ehitusfondi vähendamise arvele.

Tsentrosojuzi juhatuse aseesimees
A. KLIMOV
Tsentrosojuzi keskraamatupidamise
pearaamatupidaja
I. DUDOV

Tsentrosojuz
Keskraamatupidamine
CB-2-622
22. aug. 1952. a.

RENDITUD PÕHIVAHENDITELE TEHTAVATE KAPITAALKULUTUSTE ARVESTAMISE KORRAST

Senini plaaniti kõik renditud põhivahenditele tehtavad kapitaalkulutused kas kõrgema kooperatiivorganisatsiooni poolt kinnitatava plaani põhjal tehtavate kapitaalkulutuste hulgas või kapitaalremontide hulgas ja finantseeriti remondi- ja ehitusfondi või teiste erifondide arvel.

Alates 1. jaanuarist 1953. a. rakendatakse uus renditud põhivahenditele tehtavate kapitaalkulutuste finantseerimise ja arvestamise kord.

1. Renditud põhivahenditele tehtavad kapitaalkulutused, mis suurendavad nende põhivahendite algmaksumust, tuleb plaanida kapitaalkulutuste hulgas, mis tehakse kõrgema kooperatiivorganisatsiooni poolt kinnitatava plaani põhjal.

Sääraseid kapitaalkulutusi võib esineda juhtudel, kui need on ette nähtud tiitelnimekirjades ning riiklikele, kooperatiivseile ja ühiskondlikele organisatsioonidele kuuluvate põhivahendite rendilepinguis.

Renditud põhivahenditele tehtavaid kapitaalkulutusi, mis ei suurenda nende algmaksumust (kulutused seoses renditud põhivahendite kohandamisega enda tarveteks), kapitaalmahutusteks ei loeta ja tehakse käibevahendite arvel.

Kulutusi renditud põhivahendite kapitaalremondi alal tuleb üldreeglina teha vastavalt rendilepingu tingimustele rendileandja vahendite arvel. Üksikjuhtudel, kui see rendilepingus on ette nähtud, võib renditud põhivahendite kapitaalremonti teha rendilevõtja oma käibevahendite arvel.

I. Renditud põhivahendite algmaksumust suurendavate kapitaalkulutuste arvestus

2. Renditud põhivahenditele tehtavad kapitaalkulutused, mis suurendavad põhivahendite algmaksumust, arvestatakse rendilevõtja poolt kontol nr. 100 «Kapitaalmahutused ja kapitaalremont», s. o. kapitaalmahutuste arvestuseks ettenähtud üldise korra kohaselt.

Lõpetatud kapitaalkulutused renditud põhivahenditele kantakse kontolt nr. 100 konto nr. 90 «Põhivahendid» allkontole «Lõpetatud kapitaalkulutused renditud põhivahenditele».

3. Lõpetatud kapitaalkulutused renditud põhivahenditele amortiseeritakse iga kuu rendilevõtja poolt rentimistähtaja jooksul, lähtudes amortisatsiooni üldnormidest, kusjuures krediteeritakse vastava kustutussummaga konto nr. 112 «Erifondid» allkontot «Remondi- ja ehitusfond» ja debiteeritakse kontosid, millel arvestatakse käibekulusid või tootmiskulusid (kirje «Oma põhivahendite amortisatsioon ja renditud põhivahendite kapitaalkulutuste kustutamine»), samaaegselt debiteeritakse kustutussummaga kontot nr. 111 «Põhi-(põhikirja) fond» ja krediteeritakse kontot nr. 141 «Põhivahendite kulumine».

4. Lõpetatud kapitaalkulutused renditud põhivahenditele näidatakse rendilevõtja poolt bilansi aktivas koos oma põhivahenditega algmaksumuses, nende kulumine aga — koos oma põhivahendite kulumisega.

5. Põhivahendite renditähtaja lõppemisel antakse rendilevõtja poolt tehtud kulutused üle rendileandjale, arvates maha nende amortiseeritud osa. Renditud põhivahenditele tehtud lõpetatud kapitaalkulutuste üleandmisel rendileandjale teeb rendilevõtja enda juures järgmised kanded:

konto nr. 111 «Põhi-(põhikirja)fond» deebet — renditud põhivahenditele tehtud lõpetatud kapitaalkulutuste ülejäänud makumusega (algmaksumus, miinus arvestatud kulumissumma);

konto nr. 141 «Põhivahendite kulumine» deebet — renditud põhivahenditele tehtud lõpetatud kapitaalkulutuste kulumissummaga;

konto nr. 90 allkonto «Lõpetatud kapitaalkulutused renditud põhivahenditele» kreedit — renditud põhivahenditele tehtud lõpetatud kapitaalkulutuste algmaksumusega.

Rendileandja arvestab rendilevõtjalt vastuvõetud renditud põhivahenditele tehtud lõpetatud kapitaalkulutuste algmaksumuse oma põhivahendite hulka. Võttes rendilevõtjalt vastu rendileantud põhivahenditele tehtud kapitaalkulutused, teeb rendileandja enda juures järgmised kanded:

konto nr. 90 «Põhivahendid» deebet — rendileantud põhivahenditele tehtud kapitaalkulutuste algmaksumusega;

konto nr. 111 «Põhi-(põhikirja)fond» kreedit — nende kulutuste maksumuse jäägiga (algmaksumus, miinus kulumissumma);

konto nr. 141 «Põhivahendite kulumine» kreedit — rendilevõtja poolt arvestatud kulumissummaga.

II. Renditud põhivahendite algmaksumust mitte suurendavate kapitaalkulutuste arvestus

6. Renditud põhivahenditele tehtavad kapitaalkulutused, mis ei suurenda põhivahendite algmaksumust (kulutused seoses renditud põhivahendite kohandamisega enda tarveteks) arvestatakse kontol nr. 151 «Ettetehtud kulud».

7. Lõpetatud kapitaalkulutused renditud põhivahenditele mis ei suurenda põhivahendite algmaksumust, kustutatakse iga kuu võrdsetes osades järelejäänud rendiaja jooksul. Kustutussummad kantakse konto nr. 151 kreeditisse ja kontode deebetisse, millel arvestatakse käibe- ja tootmiskulusid, vastavalt kuuluvusele, kirjena «Ruumide ja inventari korrashoid (kaasa arvatud väheväärtusliku inventari kulumine)».

8. Aruandekuu lõpuks kustutamata jäänud kapitaalkulutuste jääk renditud põhivahenditele, mis on arvestatud konto nr. 151 »Ettetehtud kulud» deebetis, näidatakse bilansi aktivas samanimelise kirjena.

III. Renditud põhivahenditele rendileandja vahendite arvel tehtavate kapitaalremontide arvestus

9. Kulutused renditud põhivahendite kapitaalremondi alal, mis tehakse rendilevõtja poolt vastavalt rendilepingu tingimustele rendileandja vahendite arvel, koondab rendilevõtja konto nr. 23 «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid» allkontosse «Mitmesugused deebitorid ja kreeditorid mittekaubanduslike operatsioonide alal» — rendileandja isikulisele arvele.

Kapitaalremondi lõpetamisel renditud põhvahenditele teatab rendilevõtja rendileandjale tehtud kulutustest.

10. Võlgnevust lõpetatud kapitaalremondi maksumuse alal kustutab rendileandja kas vahendite rendilevõtja arvele ülekandmise teel või nende kulutuste tasaarvestamise teel rendimaksuga.

11. Rendilevõtja poolt rendileandja vahendite arvel tehtud kulutused kapitaalremondi alal arvestatakse rendileandja poolt üldise korra kohaselt, mis on ette nähtud kapitaalremondi alal tehtavate kulutuste arvestamiseks, ja kajastatakse kapitaalremondi aruandluses.

Neil juhtudel kannab rendileandja konto nr. 100 allkonto «Kapitaalremont» deebetisse rendilevõtja poolt tehtud lõpetatud kapitaalremondi summa konto nr. 23 allkonto «Deebitorid ja kreeditorid kapitaalmahutuste alal» kreeditist.

Konto nr. 100 allkonto «Kapitaalremont» lõpetatakse selle konto deebetis arvestatud summa ülekandmisega kontosse nr. 141 «Põhivahendite kulumine».

Samaaegselt debiteeritakse finantseerimisallikaist (remondi- ja ehitusfond või teised erifondid) kapitaalremondiks kulutatud summaga kontot nr. 112 «Erifondid» ja krediteeritakse kontot nr. 111 «Põhi-(põhikirja)fond».

IV. Rendilevõtja vahendite arvel renditud põhivahendite juures tehtavate kapitaalremontide arvestus

12. Kulutused renditud põhivahendite kapitaalremondiks, mis vastavalt rendilepingu tingimustele tehakse rendilevõtja vahendite arvel, arvestatakse kontol nr. 151 «Ettetehtud kulud».

13. Eelseisvad kulutused renditud põhivahendite kapitaalremondiks kuuluvad iga kuu reserveerimisele võrdsetes osades, lähtudes rendilepingus ettenähtud kapitaalremondi eelarvelisest maksumusest. Vastavad summad arvestatakse rendilevõtja poolt käibe- või tootmiskulude hulka kirjena «Ruumide ja inventari korrashoid (kaasa arvatud väheväärtusliku inventari kulumine)» konto nr. 143 «Eelseisvad maksed» kreeditist. Seoses sellega nimetatakse allkonto «Eelseisev puhkusetasude maksmine» ümber allkontoks «Muud eelseisvad kulud».

14. Tööde lõpetamisel renditud põhivahendite kapitaalremondi alal kantakse tegelikud remondikulud osas, mis varem kantud konto nr. 143 allkonto «Muud eelseisvad kulud» kreeditisse, selle konto deebetisse kontolt nr. 151 «Ettetehtud kulud».

Ülejäänud kulutuste osa, mis jääb kontole nr. 151 «Ettetehtud kulud», kustutatakse iga kuu ühesuuruste osadena ülejäänud rendiaja jooksul käesoleva juhendi punktis 7 toodud korra kohaselt.

15. Renditud põhivahendite kapitaalremondi lõpetamisel teatab rendilevõtja rendileandjale lõpetatud kapitaalremondi maksumuse. Selle maksumuse peab rendileandja kandma põhivahendite kulumise vähendamise arvele, vastavalt suurendades põhi-(põhikirja)fondi ja kajastama kapitaalremondi aruandluses.

16. Seisuga 1. jaanuariks 1953. a. peab konto nr. 90 allkontosse «Lõpetatud kapitaalkulutused renditud põhivahenditele»

jääma lõpetatud kapitaalkulutuste algmaksumus renditud põhivahendite laiendamise ja ümberehitamise alal, s. o. nende kapitaalkulutuste algmaksumus, mis suurendasid põhivahendite maksumust.

Selleks peavad tarbijaskooperatiivse süsteemi organisatsioonid ja ettevõtted kannetega 31. detsembril 1952. a.:

a) debiteerima konto nr. 90 allkontot «Lõpetatud kapitaalkulutused renditud põhivahenditele» ja krediteerima kontot nr. 141 «Põhivahendite kulumine» varem niisugustelt kapitaalkulutustelt mahakantud kustutussummaga (kulumissummaga);

b) debiteerima kontot nr. 151 «Ettetehtud kulud» ja krediteerima konto nr. 90 allkontot «Lõpetatud kapitaalkulutused renditud põhivahenditele» renditud põhivahendite lõpetatud kapitaalkulutuste maksumusega, mis pole seoses nende laiendamisega ega ümberehitamisega, samuti tarbijaskooperatiivsete organisatsioonide — rendilevõtjate — arvel tehtud kapitaalremontide maksumusega.

Tsentrosojuzi juhatuse liige —
Finantsvalitsuse juhataja
(Bokov)

Tsentrosojuzi keskraamatupidamise
pearaamatupidaja
(Dudov)

LISA Nr. 6

Väljavõte «Juhendist käibekulude arvestamiseks tarbijaskooperatsiooni kaubandusettevõtteis»

ORGANISATSIOONI HALDUSKULUDE ARVESTUS

Tarbijaskooperatsiooni organisatsioonide halduskulud arvestatakse kontol nr. 170 «Halduskulud», mis jaguneb neljaks allkontoks:

1. Üldised halduskulud.
2. Kaubanduse halduskulud.
3. Varumise halduskulud.
4. Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete ja tootmisharude halduskulud.

Kontol nr. 170 arvestatakse Tsentrosojuzi, tarbijate kooperatiivide vabariiklike, krai-, oblasti- ja ringkondlike liitude peavalitsuste ja koondiste juhtivate keskaparaatide kulud, rajooni tarbijate kooperatiivide ja tarbijate kooperatiivide juhtivate apraatide kulud.

Reeglikohaselt arvestatakse need kulud tarbijate kooperatiivide oblasti-, krai-, vabariiklike liitude (peavalitsuste ja koondiste) juhatuse bilansil ja need on sellega kergesti eraldatavad isemajandavate ettevõtete halduskuludest (registreeritavatest). Rajooni tarbijate kooperatiivide liitudes ja tarbijate kooperatiivides arvestatakse enamasti organisatsioonide ja ettevõtete halduskulud ühel ja samal bilansil, mille tõttu nende eraldamiseks tuleb silmas pidada järgmist:

Tarbijate kooperatiivide rajooniliitudes arvestatakse kontol nr. 170 kulud, mis on seoses alamaastmeliste organisatsioonide juhtimise funktsioonidega. Siia kuulub haldusaparaadi töötasu, selle aparaadi komandeerimiskulud, haldusaparaadi tööga seosesolevad kontorikulud, ruumide korrashoiu, kütte, valgustuse jm. kulud. Nende kulude eelarved kinnitatakse kõrgemate organisatsioonide poolt.

Kaubanduslike hulgi- ja jaeettevõtete registreeritavad kulud tuleb aga arvestada kontol nr. 171 «Käibekulud». Kui tarbijate kooperatiivide rajooniliidule kinnitatakse eraldi arveala töötajad leivaküpsetuse, ühiskondliku toitlustamise või teiste ettevõtete arvepidamise alal ja nende ettevõtete operatsioonid

arvestatakse hulgikaubanduse või juhatuse bilansil, siis säärased kulud tuleb arvestada kui vastavate ettevõtete halduskulud kontodel nr. 172 «Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kulud», nr. 52 «Tootmise üldkulud».

Tarbijate kooperatiivides arvestatakse kontol nr. 170 kontorikulud. Siia kuulub tarbijate kooperatiivi juhatuse esimehe, tema kaubandusala aseesimehe, raamatupidaja, arveametnike, kassapidaja töötasu, mille ametikohad on küla tarbijate kooperatiivide tüüpkoosseisudes ette nähtud. Küla tarbijate kooperatiivi juhatuse aseesimehe varumise alal, kossseisulise varuja ja agendi töötasud ei kuulu organisatsiooni halduskulude hulka, kuigi ka need ametikohad on tüüpkoosseisus ette nähtud. Kui tarbijate kooperatiivile kinnitatakse eraldi arveala töötajad tarbijate kooperatiivi universaalkaupluste, ühiskondliku toitlustamise ettevõtete, leivaküpsetuse operatsioonide arvepidamiseks, siis nende töötasu kuulub vastavalt kontodele nr. 171 «Käibekulud», nr. 172 «Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kulud», nr. 52 «Tootmise üldkulud».

Tarbijate kooperatiivi töötajate komandeerimiskulud arvestatakse kontol nr. 170 «Halduskulud», nr. 171 «Käibekulud», nr. 172 «Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kulud», nr. 173 «Käibekulud varumise ettevõtteis», nr. 52 «Tootmise üldkulud» vastavalt sellele, missugusel kontol arvestatakse nende isikute töötasu.

Kontorikulud arvestatakse kontol nr. 170 selles osas, milles need on seoses kontoriaparaadi tööga. Ettevõtteis koostatavate dokumentatsiooniplankide (saatekirjad, aktid, kaubaaruanded jms.) maksumus arvestatakse vastavate harude käibekulude arvestamiseks ettenähtud kontodel (nr. 171, 172, 173 ja 52).

Tarbijate kooperatiivides arvestatakse kontol nr. 170 samuti muud kontorikulud (ruumide korrashoid, küte, valgustus jms.).

Organisatsiooni halduskulude koostise küsimuse otsutamisel rajooni tarbijate kooperatiivis tuleb väljuda sellest, et kalkulaatorite, laojuhatajate, kaubatundjate, lao-arveametnike, ekspediitorite, varujate töötasud ei kuulu organisatsiooni halduskuludesse, vaid arvestatakse kontol nr. 171 «Käibekulud» või nr. 173 «Käibekulud varumise ettevõtteis», kuigi loetletud ametikohad on rajooni tarbijate kooperatiivi haldusaparaadi koosseisu-nimistusse sisse võetud. Ülejäänud osas rajooni tarbijate kooperatiivide halduskulude arvestuse küsimus otsustatakse analoogiliselt tarbijate kooperatiiviga.

Halduskulude ülekandmisel konto nr. 170 «Halduskulud» vastavatele allkontodele tuleb juhinduda järgmistest juhenditest.

Allkontol «Üldised halduskulud» arvestatakse organisatsiooni kontori halduskulud, mida nende tekkimise või arvestamise momendil pole võimalik kohe organisatsiooni ühele või teisele tegevusharule kanda.

Sellel allkontol arvestatakse peamiselt:

a) tarbijate kooperatiivides — juhatuse esimehe, vanemraamatupidaja, ökonomisti ja teiste arvealal töötajate (kelle töötasu pole võimalik kanda mõnele tegevusharule), kassapidaja jne. töötasu;

b) tarbijate kooperatiivide rajooniliitudes — juhatuse esimehe, pearaamatupidaja, ökonomisti, instruktor-revidendi, sekretär-masinakirjutaja jne. töötasu;

c) tarbijate kooperatiivides oblasti-, krai- ja vabariiklikes liitudes — juhatuse esimehe, keskraamatupidamise, plaanimajanduse-, finants-, organiseerimis-, revisjoni-, operatiivstatistika osakondade, arbitraaži, õigusnõuande gruppide, majandusosakonna jne. töötajate töötasu.

Peale selle kuuluvad allkontol «Üldised halduskulud» arvestamisele samuti arvestusülekanded sotsiaalkindlustuseks eespooltähendatud töötajate töötasudelt, haldusaparaadi töötajate komandeerimiskulud, mis on seoses üldküsimuste lahendamisega (kvartali- ja aastaaruande äraandmine, plaanide kooskõlastamine jms.). Peale selle kuuluvad arvestamisele sellel allkontol kõik ülejäänud kulud (kontori-, side-, posti-telegraafi-, telefonikulud, ruumide korrashoid jm.), kui puudub võimalus neid otseselt kanda ühele või teisele tegevusharule.

Allkontol «Kaubanduse halduskulud» arvestatakse organisatsiooni kontori halduskulud, mis on seoses kaubandusliku tegevusega ja mida nende sooritamise või arvutamise momendil võib otseselt kanda sellele tegevusharule.

Sellel allkontol arvestatakse peamiselt:

a) tarbijate kooperatiivides — esimehe asetäitja kaubanduse alal töötasu;

b) tarbijate kooperatiivide rajooniliitudes — kaubandusosakonna juhataja töötasu;

c) tarbijate kooperatiivide oblasti-, krai- ja vabariiklikes liitudes — juhatuse aseesimehe kaubanduse alal, kogu kauban-

dusvalitsuse aparaadi ja koperatiiv-ehituskaubastu (koopstroitorgi) töötasud.

Sellel allkontol arvestatakse samuti progressiivsed lisatasud, mis tegelikult arvestatud tarbijate kooperatiivide liidu kontori töötajaile kaubakäibeplaani ületamise eest, sõltumata sellest, missugustel konto nr. 170 «Halduskulud» allkontodel arvestatakse progressiivset lisatasu saavate isikute põhipalgad, samuti arvestusülekanded sotsiaalkindlustuseks eeltähendatud töötajate töötasult, kõik kontori juhtiva aparaadi kulud, mis seoses komandeerimistega kaubanduslikes küsimustes, samuti kõik ülejäänud kontorikulud (kantselei-, posti- telegraafi-, telefoni-, ruumide majandamise jm.), mis seoses kaubandusliku tegevusega, kui neid on võimalik otseselt kanda sellele tegevusharule.

Allkontol «Varumise halduskulud» arvestatakse organisatsiooni kontori halduskulud, mis eranditult kuuluvad varumise ja kokkuostu tegevusele.

Nende kulude hulka kuuluvad:

a) tarbijate kooperatiivides — komandeerimis-, kantselei- ja muud kontori kulud.

Tarbijate kooperatiivi juhatuse aseesimehe varumise alal, samuti koosseisulise kokkuostja töötasu, kelle töökohad ette nähtud küla tarbijate kooperatiivide tüüpkoosseisus, varumisorganisatsioonide halduskulude hulka ei kuulu, vaid arvestatakse kontol nr. 173, aga mitte kontol nr. 170;

b) tarbijate kooperatiivi rajooniliitudes (rajooni tarbijate kooperatiivis, kellel on varumiskontorid) — kõik halduskulud rajooni varumiskontori ülalpidamiseks, tarbijate kooperatiivide oblasti-, krai- ja vabariiklikes liitudes aga kõik halduskulud varumisvalitsuse ülalpidamiseks, samuti rajoonidevahelise varumiskontori (kui tarbijate kooperatiivide liitudes sellised olemas) ülalpidamise kulud (töötasu, arvestusülekanded sotsiaalkindlustuseks, komandeerimiskulud, kontori-, posti-, telegraafi-, telefonikulud, ruumide majandamine jms.).

Sellel allkontol arvestatakse samuti tegelikult arvestatud preemiad halduspersonalile varumise ja kokkuostu plaani täitmise eest, samuti lisatasud tarbijate kooperatiivi juhatuse esimehele ja vanemraamatupidajale, rajooniliidu juhatuse esimehele ja pearaamatupidajale põllumajandussaaduste ja toorainete varumise ja kokkuostu organiseerimise eest.

Allkontol «Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete ja tootmisharude halduskulud» arvestatakse halduskulud ühiskondliku

toitlustamise ja leivaküpsetamise ettevõtete ja teiste tootmisharude organiseerimisega ja plaanimisega tegelevate osakondade, gruppide ja vastutavate töötajate ülalpidamise alal. Kulud arvestatakse eraldi iga tegevusharu kohta. Seda allkontot kasutavad ainult tarbijate kooperatiivide liidud ja Tsentrosojuz.

Organisatsioonide halduskulude analüütilist arvestust peetakse järgmise nomenklatuuri järgi:

1. Töötasu (põhi- ja täiendav) rahandusorganeis registreeritavale personalile:
   a) töötasumäärade ja hinnete alusel registreeritud palgamäärade piires;
   b) hinnete alusel üle registreeritud palgamäärade;
   c) progressiivsed lisatasud ja preemiad.
2. Sotsiaalkindlustus.
3. Üür ja rendid (ruumide ja inventari).
4. Oma põhivahendite amortisatsioon ja renditud põhivahendite kapitaalkulutuste kustutamine.
5. Ruumide ja inventari korrashoid (kaasa arvatud väheväärtusliku inventari kulumine).
6. Komandeerimised ja ümberpaigutused.
7. Oma kergete sõiduvahendite ülalpidamine.
8. Sõidud linnas.
9. Kontori ja teateliikluse (posti-, telegraafi- ja telefoni-) kulud.
10. Kindlustuskulud.
11. Tasud revisjoni- ja kaupluskomisjonide mittekoosseisulistele liikmetele.
12. Muud kulud.

Allkonto «Varumise halduskulud» kirjel 1 «Töötasu (põhi- ja täiendav) rahandusorganeis registreeritavale personalile» peetakse täiendavalt järgmised allkirjed:

a) lisatasud varumise eest;
b) lisatasud kokkuostu eest.

Üksikute kulukirjete sisu on toodud käesoleva juhendi II osas ning allkirjete «Lisatasud varumise eest ja «Lisatasud kokkuostu eest» sisu on toodud «Juhendis käibekulude arvestamiseks tarbijate kooperatsiooni varumisettevõtteis» (1952. a. väljaanne).

Halduskulude analüütilist arvestust eeltoodud nomenklatuuri järgi peetakse raamatus vorm nr. K-10.

Igal kuul avatakse halduskulude vastavatele allkontodele kaks paaris-lehekülge. Kontole nr. 170 kehtestatud allkontod on paigutatud raamatus horisontaalselt.

Allkontol «Üldised halduskulud» esimese paaris-lehekülje vasakul poolel on paigutatud kinnitatud kulude nomenklatuur. Ülejäänud allkontode esimese ja teise paaris-lehekülje vasakul poolel on jäetud vabad read, millele tuleb sisse kanda kinnitatud nomenklatuuri kirjete nimetused nende kulude tekkimise järjekorras või lähtudes kehtestatud eelarve kulukirjetest.

Memoriaalorderite sissekandmiseks, mis sisaldavad konto nr. 170 deebetiga korrespondeerimist, kasutatakse raamatus ettenähtud vabu lahtreid. Igas lahtris võib arvestada ainult ühte memoriaalorderit.

Arvestused sellesse raamatusse tehakse kuu lõpus žurnaalide vorm nr. K-1 (kassa ja arvelduskonto) alusel koostatavate memoriaalorderite või vabade memoriaalorderite järgi koostatud liigitustabelite alusel. Summade kokkuvõtted lahtrite järgi tehakse kohe peale iga memoriaalorderi sissekandmist. Summade kokkuvõtted nomenklatuuri kirjete järgi tehakse peale kõikide memoriaalorderite sissekandmist. Halduskulude iga kirje summad kuu kohta kantakse lahtrisse «Kokku».

Sissekanded konto nr. 170 kreeditisse (selle konto deebetisse kantud summade vähendamiseks) tehakse raamatu teise paarisleheküljele vasakul alumisel poolel. Olemasolevad vabad lahtrid kasutatakse konto nr. 170 allkontode ja kreedit-sissekannete jaoks kinnitatud nomenklatuuri läbilõikes. Iga memoriaalorderi sissekandmiseks kasutatakse üht rida. Peale iga memoriaalorderi sissekannet tehakse iga rea summade kokkuvõte. Konto nr. 170 kreeditsummade kokkuvõtted kirjete läbilõikes tehakse pärast kõikide memoriaalorderite sissekandmist kuu kohta; lõppkokkuvõtete andmed märgitakse vastavates lahtrites real «Kokku mahakanded kulude vähendamiseks».

Kreedit-sissekannete kokkuvõtete summad halduskulude kirjete nomenklatuuri järgi kantakse üle lahtrisse «Mahakanded kulude vähendamiseks» üksikute kirjete läbilõikes.

Lahter «Kokku pärast mahakandeid» täidetakse iga kirje krediit-summa mahaarvamisega deebet-sissekannete summast.

Kõrvuti aruandekuu halduskulude kogusummade väljatoomisega (lahter «Kokku pärast mahakandeid») kantakse raamatusse igakuuliselt halduskulud kirjete järgi kasvavas kogusummas eraldi kvartali ja eraldi aasta algusest. Näiteks bilansi koostamisel esimeseks juuniks kantakse lahtrisse «Kokku kvar-

tali algusest» selle raamatu lahtritesse «Kokku pärast mahakandeid» aprilli- ja maikuus kantud iga kirje summade kokkuvõte, lahtrisse aga «Kokku aasta algusest» kantakse lahtris «Kokku pärast mahakandeid» viie kuu (jaanuarist maini) summade kokkuvõte. Tehniliselt täidetakse lahtrid «Kokku kvartali algusest» ja «Kokku aasta algusest» nii: nende lahtrite eelmise kuu summadele liidetakse aruandekuul lahtrisse «Kokku pärast mahakandeid» sissekantud summad.

Tulemuste väljaatoomiseks üksikute tegevusharude järgi jaotatakse allkontol «Üldised halduskulud» (rida «Kokku üldisi halduskulusid», lahtris «Kokku pärast mahakandeid») kuu jooksul arvestatud kulude üldsumma tegevusharude vahel.

Vastavalt Tsentrosojuzi juhatuse määrusele 24. nov. 1951. a. nr. 1142 jaotatakse üldised halduskulud kõikides tarbijate kooperatsiooni organisatsioonides igakuuliselt kulude kogusummade järgi, eraldades kirje «Töötasud».

Üldised halduskulud jaotatakse proportsionaalselt üksikute majandustegevuse harude plaanilise palgafondi osatähtsusele kõigi tegevusharude üldisest palgafondist. Selle juures tuleb silmas pidada, et:

a) tarbijate kooperatiivides võetakse arvesse vastavate tegevusharude operatiiv-personali koosseisuliste töötajate plaaniline palgafond, samuti ka kontori haldus-personali töötasud, kes tegelevad vastava tegevusharu töödel;

b) tarbijate kooperatiivide liitudes võetakse arvesse tarbijate kooperatiivide liidu vastavate tegevusharude operatiivpersonali koosseisuliste töötajate palgafond, tarbijate kooperatiivide liidu kontori vastavas tegevusharus töötava halduspersonali töötasud, samuti alama lülide vastavate tegevusharude operatiivpersonali palgafond;

c) tarbijate kooperatiivi kaubandusala palgafondi arvatakse ka väikejaemüügivõrgu töötajate töötasu (see osa, mis arvestatakse kirjes «Töötasu kaubanduse väikejaemüügivõrgus töötajaile»);

d) tööstuslikkude tegevusalade palgafond võetakse arvesse pooles suuruses;

e) põllumajandussaaduste ja tooraine ümbertöötamise ettevõtete palgafond liidetakse pooles suuruses varumistegevuse palgafondi;

f) transpordi, juuksetööstuste, fotoettevõtete, lao- ja eluruumide ekspluateerimise ettevõtete jms. töötajate palgafondi ei

võeta arvesse, kuna nendele tegevusharudele üldiste halduskulude osa ei lange.

Suhtarvud (kaubanduse, varumise, ühiskondliku toitlustamise, leivaküpsetuse ja muude tootmisharude kohta), mis vajalikud üldiste halduskulude jaotamiseks, määratakse kindlaks arvutuslehe koostamisega iga kvartali kohta. Need arvutuslehed koostatakse vastava kvartali tööplaani alusel, mis on kinnitatud kõrgema kooperatiivorganisatsiooni poolt.

Toome näteid suhtarvude kindlaksmääramiseks ja üldiste halduskulude jaotamiseks kooperatiivis ja eraldi tarbijate kooperatiivide rajooniliidus.

TARBIJATE KOOPERATIIVIS

Oletame, et Krasnoselski küla tarbijate kooperatiivi töötasufond, mis kinnitatud 1953. a. esimeses kvartalis, väljendus üksikute tegevusharude järgi järgmistes (vabalt võetud) summades:

	Ettevõtte operatiiv-personal (rahandusorganites registreeritav ja mitteregistreeritav)	Organisatsiooni vastavat tegevusharu teenindav halduspersonal
Kaubanduses	21 300	1 700
Varumisel ja kokkuostul	4 600	—
Põllumajandussaaduste ja toorainete ümbertöötamisel	600	—
Ühiskondlikus toitlustamises	4 100	—
Leivaküpsetuses	3 600	—
Laiatarbekaupade tootmisel	6 000	—

Nende andmete alusel koostatakse järgmine osatähtsuse jaotuse arvestus:
Organisatsioon: Krasnoselski küla tarbijate kooperatiiv
Rajoon: Nõukogude

Üldiste halduskulude osatähtsuse arvutusleht 1953. a. esimeses kvartalis

Majandusliku tegevuse harud	Palgafond kvartali plaani järgi (rublades)				
	Operatiiv-personalile	Antud tegevusharu teenindava kontori halduspersonal	Kokku	Selles osatähtsuse arvutamisel arvesse võetav (tootmisharudes 50% ulatuses)	Osatähtsuse %
Kaubandus	21 300	1 700	23 000	23 000	62,5
Varumine ja kokkuost .	4 300	—	4 600	4 600	X
Põllumajandussaaduste ja toorainete töötlemine .	600	—	600	300	X
Varumistegevus kokku .	5 200	—	5 200	4 900	13,3
Ühiskondlik toitlustamine	4 100	—	4 100	4 100	11,2

Majandusliku tegevuse harud	Palgafond kvartali plaani järgi (rublades)				
	Operatiiv-personalile	Antud tegevus-haru teenindava kontori haldus-personal	Kokku	Selles osatähtsuse arvutamisel arvesse võetav (tootmisharudes 50% ulatuses)	Osatähtsuse %
Leivaküpsetus	3 600	—	3 600	1 800	4,9
Laiatarbekaupade tootmine	6 000	—	6 000	3 000	8,1
Kokku:	40 200	1 700	41 900	36 800	100,0

Juhatuse esimees .....

Vanemraamatupidaja .....

Oletame, et tarbijate kooperatiivi ühe kuu üldised halduskulud olid 5 500 rbl. selles töötasu 2 000 rbl. (allkirjete 1-a ja 1-b järgi).

Leitud osatähtsuse alusel jaotatakse tarbijate kooperatiivi ühe kuu üldised halduskulud üksikute majandustegevusharude vahel allpool toodud vormikohasel jaotuslehel.

Selle arvestuse alusel konto nr. 170 allkontol «Üldised halduskulud» arvestatud ühe kuu üldised halduskulud kantakse kontolt nr. 170 üle vastavate tegevusharude tulemuste kontodele (nr. 180 «Kaubandusliku tegevuse tulemused, nr. 181 «Varumistegevuse tulemused», nr. 182 «Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete tegevuse tulemused», nr. 183 «Pagaritööstuse tegevuse tulemused», nr. 185 «Muude tootmisettevõtete tegevuse tulemused»).

Organisatsioon: Krasnoselski küla tarbijate kooperatiiv
Rajoon: Nõukogude

Üldiste halduskulude jaotusleht 1953. a. jaanuarikuu kohta

Tegevusharud	Osatähtsuse %	Halduskulude jaotus	
		Kokku	Selles töötasud
Kaubandus	62,5	3 438	1 250
Varumine	13,3	732	265
Ühiskondlik toitlustamine	11,2	616	224
Leivaküpsetus	4,9	269	98
Laiatarbekaupade tootmine . . .	8,1	445	162
Kokku:	100	5 500	2 000

Juhatuse esimees .....

Vanemraamatupidaja .....

Organisatsioonide kontorite otsesed halduskulud, mis arvestatud allkontodel Kaubanduse halduskulud», «Varumise halduskulud», «Ühiskondliku toitlustamise ja tootmistegevusharude halduskulud» kantakse samuti igakuuliselt kontolt nr. 170 üle vastavate tegevusharude tulemuste kontodele (kontod nr. 180, 181, 182, 183 ja 185).

Tarbijate kooperatiivide rajooniliidus

Seoses sellega, et osatähtsuse kindlaksmääramisel tarbijate kooperatiivide liitude üldiste halduskulude jaotamisel võetakse arvesse samuti alamate lülide vastavate tegevusharude operatiiv-personali töötasud, koostatakse tarbijate kooperatiivide rajooniliitudes halduskulude osatähtsuse arvutusleht allpool toodud vormi kohaselt (arvud vabalt võetud):
Organisatsioon: Nõukogude rajooni tarbijate kooperatiivide liit

ÜLDISTE HALDUSKULUDE OSATÄHTSUSE ARVUTUSLEHT

1953. a. esimese kvartali kohta

Majandusliku tegevuse harud	Palgafond kvartali plaani järgi (rublades)					Osatähtsuse %
	Tarbijate kooperatiividele (operatiivpersonalile)	Rajooniliidu majapidamises: Operatiiv-personalile	Rajooniliidu majapidamises: Antud tegevusharu teenindava kontori haldus-personalile	Kokku rajooniliidu süsteemis (lahtrid 1+2+3)	Selles osatähtsuse arvutamisel arvesse võetav (tootmistegevusharudes 50% ulatuses)	
A	1	2	3	4	5	6
Kaubandus . .	100 000	6 500	2 000	108 500	108 500	71,3
Varumine ja kokkuost	11 000	2 100	4 500	17 600	17 600	X
Põllumajandussaaduste ja toorainete töötlemine	1 000	2 000	—	3 000	1 500	X
Kokku varumistegevuse alal . .	12 000	4 100	4 500	20 600	19 100	12,6

Majandusliku tegevuse harud	Palgafaond kvartali plaani järgi (rublades)					Osatähtsuse %
	Tarbijate kooperatiivides (operatiivpersonalile)	Rajooniliidu majapidamises		Kokku rajooniliidu süsteemis (lahtrid 1+2+3)	Selles osatähtsuse arvutamisel arvesse võetav (tootmistegevusharudes 50% ulatuses)	
		Operatiiv-personalile	Antud tegevusharu teenindava kontori haldus-personalile			
A	1	2	3	4	5	6
Ühiskondlik toitlustamine . . .	6 000	7 000	—	13 000	13 000	8,4
Leivaküpsetus . .	5 000	—	—	5 000	2 500	1,7
Laiatarbekaupade tootmine . . .	13 400	5 000	—	18 400	9 200	6,0
Kokku:	136 400	22 600	6 500	165 500	152 300	100,0

Juhatuse esimees .....

Pearaamatupidaja .....

Tarbijate kooperatiivide oblasti-, krai- ja vabariiklike liitude üldiste halduskulude jaotamiseks vajalikud suhtarvud määratakse kindlaks analoogiliselt tarbijate kooperatiivide rajooniliitude jaoks toodud näitele. Seoses sellega, et eelnimetatud tarbijate kooperatiivide liidud peavad lahtris 1 näitama rajooniliitude ja tarbijate kooperatiivide operatiivpersonali töötasu, tuleb lahter 1 nimetada «Alamates lülides (operatiiv-personalile)».

Leitud osatähtsuse näitajate alusel jaotatakse tarbijate kooperatiivide liidu ühe kuu üldised halduskulud majanduslike tegevusharude vahel arvutuslehe koostamise teel, vastavalt kooperatiivide jaoks toodud näitele.

Jaotusel kaubandusele langeva üldiste halduskulude osa ei kuulu edaspidisele jaotusele hulgi- ja jaekaubanduse vahel, vaid kantakse täies summas hulgikaubandusele.

Tarbijate kooperatiivide liitude varumisvalitsuste, samuti rajooniliitude varumiskontorite halduskulud jaotamisele ei kuulu, kuigi nende alluvuses võivad olla iseseisvale bilansile eraldatud tootmise ja muud ettevõtted.

Tarbijate kooperatiivide liitudes sovhooside sektsiooni halduskulud kantakse täies summas kaubanduslikule tegevusharule.

Tsentrosojuzi keskraamatupidamise
pearaamatupidaja
J. DUDOV.

SISUJUHT

		Lk.
Tarbijate kooperatsiooni organisatsioonide kontoplaan		3
Jagu	I — Kaubavarud	19
„	II — Maksevahendid	57
„	III — Arveldused	71
„	IV — Toorainete ja materjalide varud	108
„	V — Tootmine ja töötlemine	124
„	VI — Sisemised arveldused	138
„	VII — Eraldatud vahendid	143
„	VIII — Sisesüsteemilised arveldused vahendite ümberjaotusel	152
„	IX — Põhivahendid	155
„	X — Kapitaalmahutused ja kapitaalremont	161
„	XI — Fondid	169
„	XII — Pikaajalised krediidid	203
„	XIII — Lühiajalised krediidid	208
„	XIV — Reservid ja reguleeritavad kontod	223
„	XV — Kogumis-jaotamiskontod	238
„	XVI — Toodangu ja realiseerimise plaani täitmine	243
„	XVII — Käibekulud	258
„	XVIII — Finantsiline tulemus	265
„	XIX — Bilansijärgsed kontod	291
Lisa nr. 1		300
Lisa nr. 2		303
Lisa nr. 3		305
Lisa nr. 4		308
Lisa nr. 5		315
Lisa nr. 6		320

Tõlkinud J. Lepp

Vastutav toimetaja
O. Randvere

Keeleliselt redigeerinud
M. Tedre

Ladumisele antud 23. 05. 1953.
Trükkimisele antud 17. 07. 1953.
Trükiarv 1400. Paber 56×79, 1/16.
Trükipoognaid 21. Formaadile
60×92 kohaldatud trükipoognaid 16,8. Autoripoognaid
18,65. Arvutuspoognaid 20,62
MB-08946. Tellimuse nr. 1376.
Trükikoda «Bolševik», Viljandi,
V. Kingissepa tän. 31/26.

A-19706

TÜ RAAMATUKOGU
1 0300 00359198 1